

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ANAYASA KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

—●—

11'inci Toplantı

14 Temmuz 2017 Cuma

—●—

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.-GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi'nin (2/1783) görüşmelerinin 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'nden sonra ertelenmesine ilişkin teklif hakkında görüşmeler

2.- (2/1783) esas numaralı İçtüzük Teklifi'nin maddelerinin, madde gerekçelerinin ve genel gerekçesinin Anayasa'nın metnine ve ruhuna aykırı olması sebebiyle İç Tüzük'ün 38'inci maddesi gereğince Komisyon tarafından reddedilmesine ilişkin öneriler hakkında görüşmeler

III- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Alt komisyon metni)

IV. - KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına

Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) görüşmelerinin alt komisyon metni üzerinden yapılmasına ilişkin karar

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

2.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın, bu görüşmelerde birbirine cevap verme ihtiyacının makul olduğuna ancak bunun usul çerçevesinde ifade edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

4.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

5.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

6.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

7.- Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

8.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

9.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

10.- Mersin Milletvekili Oktay Öztürk'ün, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

11.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

12.- Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

13.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, 8 Haziran 2017'de TBMM Başkanı İsmail Kahraman'ın daveti üzerine yapılan toplantıda Anayasa değişikliğinden sonra gelen bu İç Tüzük Teklifi'yle ilgili düşüncelerini ifade ettiklerine, arada geçen kimi cümlelerden başka anlamlar çıkarılmaya çalışıldığı için açıklama yapmayı gerekli gördüğüne ilişkin açıklaması

14.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

15.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

16.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

17.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

18.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

19.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, 15 Temmuz gecesi demokrasimize yönelik müdahalenin milletin ve TBMM üyelerinin birlikte tek vücut olmasıyla bertaraf edildiğine, İç Tüzük Teklifi görüşmelerinde muhalefetin değerlendirmelerinin teklifi getirenler tarafından sabırla dinlenmesinin, değerlendirmelerde önünün kesilmemesinin İç Tüzük'ün sağlıklı çıkması için faydalı olacağına ilişkin açıklaması

ANAYASA KOMİSYONU

11'inci Toplantı

14 Temmuz 2017 Cuma

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Anayasa Komisyonu saat 14.40'ta açılarak üç oturum yaptı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İttüzük Teklifi'nin (2/1783) görüşmelerinin 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'nden sonra ertelenmesine ilişkin teklif,

(2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin maddelerinin, madde gerekçelerinin ve genel gerekçesinin Anayasa'nın metnine ve ruhuna aykırı olması sebebiyle İç Tüzük'ün 38'inci maddesi gereğince Komisyon tarafından reddedilmesine ilişkin önergeler,

Hakkında yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İç Tüzük Teklifi (2/1783) görüşmelerinin alt komisyon metni üzerinden yapılmasına karar verildi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İç Tüzük Teklifi'nin (2/1783) tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanarak maddelerine geçildi.

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Mardin Milletvekili Mithat Sancar, bu görüşmelerde birbirine cevap verme ihtiyacının makul olduğuna ancak bunun usul çerçevesinde ifade edilmesi gerektiğine,

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Levent Gök, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Mardin Milletvekili Mithat Sancar, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Oktay Öztürk, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Levent Gök, 8 Haziran 2017'de TBMM Başkanı İsmail Kahraman'ın daveti üzerine yapılan toplantıda Anayasa değişikliğinden sonra gelen bu İç Tüzük Teklifi'yle ilgili düşüncelerini ifade ettiklerine, arada geçen kimi cümlelerden başka anlamlar çıkarılmaya çalışıldığı için açıklama yapmayı gerekli gördüğüne,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, 15 Temmuz gecesi demokrasimize yönelik müdahalenin milletin ve TBMM üyelerinin birlikte tek vücut olmasıyla bertaraf edildiğine, İçtüzük Teklifi görüşmelerinde muhalefetin değerlendirmelerinin teklifi getirenler tarafından sabırla dinlenmesinin, değerlendirmelerde önünün kesilmemesinin İç Tüzük'ün sağlıklı çıkması için faydalı olacağına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 03.40'ta toplantıya son verildi.

14 Temmuz 2017 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.40

BAŞKAN : Mustafa ŞENTOP (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Reşat PETEK (Burdur)

SÖZCÜ : Abdurrahman ÖZ (Aydın)

KÂTİP : Muhammet Emin AKBAŞOĞLU (Çankırı)

BAŞKAN – Anayasa Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli grup başkan vekilleri, Sayın Meclis Başkan Vekilimiz, değerli milletvekilleri, basınımızın değerli mensupları; Başkanlık Divanımız adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Anayasa Komisyonunun 26'ncı Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı 12'nci toplantısını açıyorum.

Bu toplantımızın gündemi sizlere gönderilmişti -ulaşmayan arkadaş var mı bilmiyorum- ayrıca TBMM uzantılı e-posta adreslerinize de gönderildi.

Toplantı gündemimizde (2/1783) esas numaralı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İç Tüzük Teklifi'yle ilgili kurulan alt komisyon raporu ve onun son şeklini vermiş olduğu metin var.

Başlarken Sayın Gök bir şey söyleyecekti.

Buyurun.

II.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi'nin (2/1783) görüşmelerinin 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'nden sonraya ertelenmesine ilişkin teklif hakkında görüşmeler

LEVENT GÖK (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, diğer konuşma haklarımı saklı tutarak çok kısa bir değerlendirme yapacağım, bir talebim olacak.

Bildiğiniz gibi, yarın 15 Temmuzun yıl dönümü, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, darbe girişimi sırasında hep beraber Mecliste buluşan partilerin, bomba gürültüleri ve bombalamalar altında bir darbe girişiminin önlenmesinde bir araya geldiği önemli bir günün de yıl dönümü. 249 şehidimizin ve binlerce yaralımızın olduğu bu 15 Temmuzda, Türkiye'deki milletvekilleri, her siyasi partiye mensup milletvekilleri, 15 Temmuz gecesi önemli bir kararlılık göstererek darbe girişiminin önlenmesinde darbecilere karşı önemli bir motivasyon sağlamışlardır.

Bu nedenle, 15 Temmuzda kaybettiğimiz şehitlerimiz, gazilerimiz ve tüm Türkiye, herkes, bizden, Türkiye'deki bütün partilerin bu 15 Temmuz olmasını gerektiği gibi ve bir beraberlik görüntüsüyle annalarının gerçekleştirilmesini bekliyor ve hepimize tarihî sorumluluklar düşüyor.

Şu anda, iktidar partisi ve Milliyetçi Hareket Partisinin hazırlayıp sunduğu ve bizim önemli eleştirilerde bulunduğumuz İç Tüzük Teklifi'nin görüşülmeye başlanması da tam bu 15 Temmuz öncesine, bir gün öncesine denk geldi.

Bizim kendi açımızdan son derece haklı olduğumuz ve bu İç tüzük değişikliğini kabul edemeyeceğimiz önergeler var, öneriler var. Bu nedenle, biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, 15 Temmuzun vahametine uygun anma törenlerinin gerçekleşmesi, İç Tüzük tartışmalarına boğulmaması ve İç Tüzük tartışmalarının yaratacağı kimi zaman oluşabilecek gerginliklerden uzak durulması amacıyla, bu yöndeki çalışmanın, 15 Temmuz anmalarının gerçekleşmesinden sonra, öbür haftaya bırakılmasını talep ediyoruz.

Eğer Sayın Başkanlığınız uygun görürse, kısa bir molayla grup başkan vekilleriyle bir değerlendirme yapmanın yerinde olacağını hissediyoruz ve talep ediyoruz. Bu, tamamen 15 Temmuzun, yaşanmış olan o gecenin travmalarına, şehitlerimize ve gazilerimize olan saygımızın, beraberlik görüntüsünün bozulmaması açısındandır çünkü bizim İç Tüzük'le ilgili önemli eleştirilerimiz gündeme gelecektir, muhakkak tartışmalar da çıkacaktır, yaşanacaktır doğası gereği. Böyle bir talebi Sayın Başkanlığınız eğer kabul ederse ya da grup başkan vekillerinin görüşünü alırsa bunu takdirinize sunmayı uygun bulduk.

Takdir sizindir Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Ben, burada mevcut bulunan grup başkan vekilleri ve parti sözcülerine değerlendirmeleri için söz vereyim, ondan sonra kararımı açıklayacağım.

Sayın Elitaş, buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle komisyon üyelerini ve siz değerli üyeleri, Başkanımızı saygıyla selamlıyorum.

Biliyorsunuz İç Tüzük görüşmeleriyle ilgili konuşmayı iki gün önce gerçekleştirdik. O görüşmede, sizin Başkanlığınızda, sizin talebiniz doğrultusunda, siyasi parti grup başkan vekilleriyle bir araya gelerek alt komisyon kurulmasının, Anayasa Komisyonu üyelerinin, her partiye mensup milletvekili arkadaşlarımızın verdiği teklifle alt komisyon kurulmasının ve bu alt komisyon çalışmalarının bir gün süreyle devam edip, cuma günü 14.30'da komisyon çalışmalarına devam edilmesiyle ilgili bir karar alınmıştı, o kararı şimdi icra ediyoruz.

Sayın Gök'ün hassasiyetine teşekkür ediyorum, önemli bir tespittir, doğrudur. Yarın 15 Temmuzun yıl dönümü. 15 Temmuzda hain darbe girişimine karşı tüm milletimizin gösterdiği basiret ve kahramanlık gibi, o gün Ankara'da bulunan ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunan değerli milletvekilleri de Türkiye Büyük Millet Meclisini çalıştırarak hiçbir parti rozeti, kimliği altında bulunmadan, sadece millî iradeye sahip çıkabilmek, demokrasiyi koruyabilmek için milletin kendilerine verdiği milletvekilliği göreviyle birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisine sahip çıkmışlardır.

15 Temmuz gecesini 16 Temmuzla bağlayan gün, vatandaşlarımız 81 vilayette meydanlarda toplanmış, hain darbecilere geçit vermeyeceği, bu milletin artık elitlerin değil, bu ülkenin elitlerin değil 80 milyon Türk vatandaşının her birinin eşit hisseye sahip olduğunun tescil edildiği gün olarak değil ortaya çıkmıştır. O gün, 81 vilayetteki meydanlarda, hiçbir siyasi parti farkı olmaksızın, hemen hemen her partinin seçim meydanlarındaki şarkıları, onlar için önemli olduğunu gördükleri meseleler seçim meydanlarında çalınarak bir birlik, bütünlük, beraberlik örneği ortaya konulmuştur.

Bugün de biz, 14 Temmuz günü, iki gün önce 12 Temmuz tarihinde aldığımız karar gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün, çalışmaların verimli, etkin ve huzurlu bir şekilde olacağına inandığımız... Bundan önceki süreçte de 3-4 siyasi partinin temsilcileri, hem 24'üncü Dönemde hem 23'üncü Dönemdeki yaptıkları çalışmalar sonucunda bir İç Tüzük değişikliğini ki biraz sonra da eğer takdir buyursanız başladığımız takdirde bunun geçmişi ve tarihçesiyle ilgili kısmı sizlere arz edeceğiz.

Bu anlamda, bizim burada yapmamız gereken, 14 Temmuz günü, 15 Temmuzda yaşanan meseleleri milletimizin basiretine paralel bir şekilde, 15 Temmuz günü meydanlarda bütün siyasi partilerin temsilcilerinin, sevenlerinin, sevdalılarının, oy verenlerinin tek bir vücut olarak bu ülkeyi savunmak, korumak, kollamak görevlerini yerine getirdiği bu süreçte, muhakkak ki fikirlerimiz aynı olmayabilir, görüşlerimiz farklı olabilir ama bu görüşlerin 15 Temmuzdaki vatandaşımızın gösterdiği basirete ve mehabete uygun bir şekilde İç Tüzük görüşmelerini uygun şartlar altında götürmemiz için en önemli zamandır diye düşünüyorum.

Biz, burada kavga etmek için değil fikirlerimizi yarıştırmak için, birbirimizi ikna etmek için toplanmış bulunuyoruz, bütün görüşmelerin de aynı şekilde olması gerekir, aksi hâlde itiraz ettiğimiz maddeler var, itiraz ettiğimiz maddeler 15 Temmuzun mehabetine aykırı düşecek, onun için, bunu biz pazartesi günü yapalım, 15 Temmuz öncesi 14 Temmuzda kavga etmeyelim, 16 Temmuzda kavga etmeye başlayalım intibainın veya o şekilde bir görüşün doğru olmadığını düşünüyorum çünkü 15 Temmuzda bu vatandaş ve bu milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partili, Milliyetçi Hareket Partili ve AK PARTİ'li milletvekilleri Mecliste yekvücut olarak çıktıysa, Başkanlık Divanını Meclis Başkanı ve grup başkan vekilleri oluşturduysa ve meydanlarda da bütün halkımız, bütün siyasi görüşlere sahip insanlar ortak bir birlikte, ortak bir amaçta toplandıysa, biz burada siyasi partiler olarak tartışırız, görüşlerimizi beyan ederiz ama 15 Temmuzdaki birlik, beraberlik ilkesi doğrultusunda birbirimizi incitmeden, kırmadan tartışmalarımızı yerine getiririz diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Elitaş'ın bir sözü için sataşmadan dolayı söz istemek durumundayım...

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Ama şöyle, bir kavgadan söz etti, benim böyle bir ifadem...

BAŞKAN – Yok, yok, öyle bir ifade yok.

LEVENT GÖK (Ankara) – Onu bir düzeltirse sevinirim yani.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Niye çarpıtıyorsunuz Sayın Gök'ün sözlerini Sayın Elitaş?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, bakın, Sayın Gök'ün önemli bir şeyi söylediğini ifade ettim, teşekkür ettim.

14 Temmuz, 15 Temmuz gibi tartışmalarımızın konusunun, 15 Temmuzda giderken, İç Tüzük görüşmelerinde bu tartışmayı yapmayı ve 15 Temmuzun mehabetine uygun bir süreyi geçirelim ama 16 Temmuzdan sonra, 17 Temmuzdan sonra, gelecek hafta başlayalım demesinin, ben 15 Temmuz mehabetine uygun ve milletin o günkü verdiği mesaj doğrultusunda, burada, medeni ölçüler çerçevesinde de demokrasiye en uygun fikirlerin tartışıldığı, fikirlerin yarıştığı bir komisyon toplantısı olacağına inancımı ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Başka söz talebi?

Sayın Akçay, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir uğultu var, lütfen...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Dün alt komisyonda görüşmesi tamamlanan İç Tüzük Değişiklik Teklifi'nin bugün Anayasa Komisyonunda görüşmelerine başlıyoruz.

Biraz önce, Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Levent Gök'ün 15 Temmuzla ilişkin hatırlatması için hem teşekkür ediyor hem de saygıdeğer bulduğumu ifade etmek istiyorum.

Yarın 15 Temmuzun yıl dönümünü yani Demokrasi ve Millî Birlik Günü'nü, hep birlikte, bütün siyasi partiler olarak kutlayacağız ve şehitlerimizi anacağız, günün mana ve ehemmiyetine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda gerekli toplantıyı gerçekleştireceğiz.

Bu tür anma ve kutlama toplantıları diğer millî günlerimiz gibi demokrasiyi ve millî birliği öne çıkaran ve bu şuuru sürekli hatırlatan bir gün olması hasebiyle önemli ve anlamlı buluyoruz. Ve bu 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'nün ruhuna uygun olarak da Türkiye Büyük Millet Meclisinin, gerek komisyonlar olsun gerekse Genel Kurul bakımından çalışmalarına devam etmesinde yarar olduğunu düşünüyorum. Bu günü anmamız ve toplanmamız bu Komisyon veya Genel Kurul çalışmalarına mâni değildir. Bu programlar çerçevesinde yeterli süremizin de olduğu kanaatindeyim.

Düşüncelerimi bu şekilde ifade ediyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akçay.

Sayın Yıldırım, buyurun.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; ben de hepimizi selamlayarak başlamak istiyorum.

Öncelikle, önümüzde şu değişiklik metninin gerekçe bölümünde ifade edildiği üzere, işte, değişiklik gerekçelerinden birinde, kırk dört yıldan beri uygulanan bir İç Tüzük olması hasebiyle dönemin ihtiyaçlarına cevap olmadığı yönünde bir gönderme yapılıyor. Düşünün, kırk dört yıllık bir İç Tüzük değiştirilecek ve dar bir zaman aralığına sıkıştırılıyor ve Meclisin de yasama tatili içerisinde olması gereken bir dönemde, özellikle bu gündemle Meclisin önümüzdeki hafta açılması planlanıyor.

Şunu ifade edelim: Öncelikle Sayın Elitaş'ın az önce yapmış olduğu konuşmada ifade ettiği “Biz darbeye 3 parti buradaydık.”

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Mecliste diye söyledim.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Ama Meclis Başkanımız Sayın Kahraman'ın müteaddit defa ifade ettiği üzere o gün Grup Başkan Vekilimiz İdris Baluken, yine Anayasa Komisyonu Üyemiz Sayın Mithat Sancar'la yapmış olduğu görüşmeler var. Üç dört ayrı görüşme yapıldı. Bir sonraki gün yayınlanan deklarasyon 4 partinin imzasıyla yayınlanmış olan bir deklarasyondur. Bunun üzerinden hani eğer darbe üzerinden takınılan pozisyona dair bir ayırıştırma yapılıyorsa bu çok doğru olmaz.

İkinci bir husus: Bugün -Sayın Gök bir şey önerdi- Komisyon çalışmalarına devam etse dahi bugün tamamlayamayacak, yarın da Meclisin özel gündemi olduğu için devam edemeyecek.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yarın resmî tatil zaten, çalışma olmaz.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Bu anlamda şunu ifade edelim ki, biz daha rahat tartışılması için ve Meclisin, özellikle Genel Kurul çalışmaları açısından geleceğini uzunca bir süre etkileyecek olan bir temel metin değişikliğiyle de burada hemhâl oluyoruz, bu yönüyle de sıkıştırılmış bir zaman ve bölünmüş çalışma takvimi içerisinde ele alınmasını biz de doğru bulmuyoruz. 15 Temmuz öncesi burada çıkacak başka bir tartışmaya da bağlamıyoruz biz bunu. Hani bir tartışma, fikirlerin tartışması sonuna kadar devam edecektir, farklı düşünceler ön plana çıkacak ve söylenecektir.

Bu anlamda biz de bugün özellikle sürdürülse bile bu değişiklik paketinin tamamının görüşülmesi imkânının zaman açısından çok olmayacağını herhâlde herkes kabul eder. Bu yönüyle de yarınki özel gündem oturumu ve etkinlikleri tamamlandıktan sonra belki de Anayasa Komisyonunun kesintisiz çalışabileceği bir şekilde bir çalışma takviminin Komisyonca kararlaştırılmasının yerinde olacağını ifade ediyorum.

Teşekkür ederim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkanım, bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Akçay “Bu teklifi görüşmek için yeterli süre var.” derken, tabii, aynı zamanda teklif sahibi olan partinin grup başkan vekili olarak yarın, cumartesi, pazar Meclisin çalışmasına bir engel yok ama resmî bir tatildir 15 Temmuz aynı zamanda yani 15 Temmuzda çalışamayacağımız muhakkak. Dolayısıyla teklif sahibi partilerin bu teklifi bugün bitirmek gibi bir niyeti varsa, kanun koyucu ve İç Tüzük komisyon çalışmalarında Genel Kurulun aksine süre tahdidi koymamak suretiyle, komisyonun işin mutfağı olduğu anlayışıyla Komisyonda meselenin enine boyuna görüşülmesi gereği ve zaruretine ve vurgu yapmış oluyor. Elbette çoğunluk partisinin Milliyetçi Hareket Partisiyle birlikte bu teklifi geçirme çoğunluğu ve kabiliyeti var ama bu size şu hakkı vermez: “Efendim, bizim çoğunluğumuz var, biz bu teklifi makul bir süre görüşürüz; geçmişte çok acı örneklerin yaşandığı kimi görüşmelerde olduğu gibi bir oldubittiyle de oylar oylar geçeriz.” diye düşünülüyorsa bu doğru değil, bu olmaz, bunu tavsiye etmem.

Sayın Gök’ün sözlerini Sayın Elitaş çarpıttı. Sanki Sayın Gök yani 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü öncesinde Parlamentoda bir çatışma... Bu teklifle bir çatışma ortamı beklentisinde değiliz. Sizin böyle bir beklentiniz varsa çok ayıp Sayın Elitaş. Biz, bu İç Tüzük teklifini olabildiğince, sade muhalefetin değil, Meclisteki bütün milletvekillerinin özgürlüğünü kısıtlamamasını ve milletvekillerinin sesinin kısılmaması mantığıyla destekliyoruz. Doğrudur, eksigi var, gediği var. Bu konuda müteaddit defalarda Mecliste komisyonlar kuruldu, sonuç alınmadı. İktidar hep iktidarda kalacağım gözüyle baktı, muhalefet belki hep muhalefette kalacağız gözüyle baktı, şu oldu, bu oldu. Doğrusu burada uzlaşmadır. İki partinin uzlaşması sayısal olarak yeterli olabilir ama Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü aynı zamanda bir Anayasa gibidir. Geniş bir mutabakata ihtiyaç var, ararsınız aramazsınız. Aramazsanız da bu geçebilir, bir itirazım olmaz ama sizden rica ediyorum, peşinen söylüyorum, sakın bunu bir uyarı gibi almayın ama sakın ola ki, İç Tüzük gibi çok önemli bir konuyu çoğunluğunuza da güvenerek bir oldubittiyle bugün bitiriverceğiz anlayışı içindeyseniz bu yanlış olur. Yarın da resmî tatil, Sayın Gök’ün söylemek istediği odur. 15 Temmuz hep beraber teklif vermedik mi “Resmî tatil yapalım.” diye? Yani yarın bu Komisyon çalışmayacağına, çalışamayacağına göre, çalışırsa da ayıp edeceğine göre biz, Sayın Gök’ün teklifi, 15 Temmuz anmalarımızı ve kutlamalarımızı yaparız, ondan sonra otururuz, enine boyuna tartışırız, gereği kadar konuşuruz, sonra -elbette demokrasilerde çoğunluğun söylediği kabul edilir- Genel Kurul aşamasına gelinir. Meramımız bundan ibarettir.

Yalnız ben Sayın Akçay’ın konuşmasından “Yeterli süre var.” derken bu sürenin yirmi dört saat ya da bugün başladysak on-on iki saatte bu teklif burada görüşülecek gibi bir anlayış içinde mi olup olmadığını ben merak ediyorum. Benim gibi eminim diğer Komisyon üyeleri ve Komisyon üyesi olmayan sayın milletvekilleri de merak ediyordur. Buna bir açıklık talep ediyorum Sayın Akçay’dan.

Bunun dışında, tekrar, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'ne bağlı bir şekilde ille görüşelim deniyorsa biz bu teklifi görüşmekten imtina etmiyoruz. Arkadaşlarımız ve bizler değerlendirmelerimizi, çekincelerimizi, Anayasa'ya aykırılık noktası dâhil ortaya koyarız. Takdir, hiç şüphesiz Komisyonun saygıdeğer üyelerindedir.

Evet, ben Sayın Akçay'dan bir açıklama bekliyorum ama.

BAŞKAN – Sayın Altay, teşekkür ederim.

Sayın Akçay...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bundan iki gün evvel Başkanlık odanızda değerli grup başkan vekili ve grup temsilcisi arkadaşlarımızla yaptığımız toplantıda bunun, İç Tüzük değişiklik teklifinin bir alt komisyona havale edilmesinin uygun olacağına, dün itibarıyla yani yarın da bu alt komisyon çalışmalarının tamamlandığını takiben üst komisyon yani bugün itibarıyla da Anayasa Komisyonundaki görüşmelerine tümü üzerinde konuşmalarla başlanacağı konusunda mutabık kalmıştık. Tabii, Sayın Altay o toplantıda yoktu, Sayın Gök vardı. Bu şekilde görüştük ve bir mutabakat da sağlamıştık. Bugün, şu an itibarıyla bu İç Tüzük Değişiklik Teklifi'ni Anayasa Komisyonunda görüşmeye mâni bir hâl yoktur diye düşünüyorum. Yani mutabık kaldığımız hususlar bu yöndeydi. 15 Temmuzda çalışılıp çalışılmayacağına yine Anayasa Komisyonunun değerli üyeleri, mensupları karar verecektir. Benim ifade ettiğim bunlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Akçay.

Değerli arkadaşlar, biz bu İç Tüzük değişikliğiyle ilgili teklifi görüşmek üzere 12 Temmuzda yani 14 Temmuzdan iki gün önce toplandık. Öncesinde de Mecliste grubu bulunan siyasi partilerimizin grup başkan vekilleriyle ve Komisyonumuzdaki siyasi partilerin üyesi olan arkadaşlarımızla istişare yaptık, neticede bir yol haritası belirledik. Dolayısıyla, dün Alt Komisyon buna binaen bir çalışma yaptı, bu sabah raporunu tamamladı. Yine muhalefet şerhleri bu sabah verildi ve 14.30'da bugün toplanacağımızı da 12 Temmuzdaki toplantıda ifade etmiştik. Dolayısıyla, bu takvimi değiştirmemiz için 15 Temmuz bir gerekçe değil; tam aksine, belki 15 Temmuz, buradaki görüşmelerin daha bir farklı açıdan değerlendirilerek bir sükûnetle devam etmesi bakımından bir uyarıcı olabilir bizim için. Tabii, burada bugünü konuşuyoruz, yarını konuşmak için bugünkü toplantımızın neticelenmesi ve orada nereye vardığımızın tespiti gerekir. Bu bakımdan, hani, bugün bitirmek isteyenler de olabilir, bugün bitirmemek isteyenler de olabilir. Onu ancak bugün bittikten sonra göreceğiz, yarınla ilgili kararı da o zaman konuşur, veririz. Ben toplantımızın bugün devam edeceği yönündeki görüşümü burada ifade ediyorum.

III- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783)
(Alt komisyon metni)

BAŞKAN - Şimdi, değerli arkadaşlar, Alt Komisyonumuz bir toplantı yaptı, bir rapor takdim etti. Eğer sizler de uygun bulursanız ben öncelikle Alt Komisyona görev vermiş olduğumuz için onun bu raporla ilgili görüşlerini açıklaması için söz vereceğim, daha sonra teklif sahipleri ve arkasından tabii geneli üzerindeki görüşmelere başlamış olacağız.

Alt Komisyon Başkanımız Sayın Abdurrahman Öz'e söz veriyorum.

Buyurun.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi öncelikle saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

15 Temmuz akşamı yaşadığımız darbe girişimini, işgal girişimini lanetlediğimi ifade ediyorum ve o akşam Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütün partilerin ve milletvekili arkadaşların göstermiş olduğu birlikteliği önemseydiğimi ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum.

12/7/2017 tarihinde Anayasa Komisyonu olarak yaptığımız toplantıda Alt Komisyon olarak görevlendirildik. Anayasa Komisyonunun toplantısından hemen sonra Alt Komisyon olarak toplandık, Başkanlık Divanı oluşturuldu ve aldığımız karar gereğince de 13/7/2017 tarihinde, dün sabah 11.00’de Alt Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarla toplandık. Bu toplantıya iştirak eden Alt Komisyon üyesi arkadaşlarımızın tamamı teklif üzerindeki görüşlerini bildirdiler. Anayasa’ya aykırılık iddiasıyla teklifin geneli üzerinde herhangi bir sınırlama olmadan arkadaşlarımız görüşlerini belirttiler. Komisyon üyesi bütün arkadaşlarımız her maddeyle ilgili talep ettiklerinde görüşlerini ifade ettiler. 18 maddeden ibaret olan bu teklifin 15’inci maddesinde verilen önerge kabul edilerek 15’inci maddesinde bir değişiklik yapılmıştır. Teklifteki “Anayasanın ilk dört maddesine aykırı beyanda bulunmak” şeklindeki ifadeDE verilen önergeyle “Anayasanın ilk dört maddesinde çerçevesi çizilen anayasal düzeni tahkir ve tezyif etmek” şeklinde değişiklik yapılmıştır Alt Komisyonunda. Diğer maddelerin tamamı teklif metninin aynı olarak kabul edilmiştir. Raporumuzu sabah asıl komisyon olan Anayasa Komisyonuna sunduk, muhalefet şerhleri de sunulmuş oldu. Meclisin etkin ve verimli çalışmasını amaçladığına inandığımız bu teklifin memleketimize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Bir de, maddelerdeki birçok değişikliğin daha önceki yıllarda yapılmış olan, partilerin mutabakatıyla yapılmış olan İç Tüzük çalışmalarına da uygunluk gösterdiğini ifade ediyorum.

Hepinize çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Öz.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, ben de Alt Komisyonu raporuyla ilgili olarak görüşlerimizi ifade etmek isterim.

BAŞKAN – Alt Komisyonla ilgili görüşeceğiz, rapor üzerinde görüşeceğiz zaten.

MURAT EMİR (Ankara) – Hayır, geneli hakkında Başkanın eklediklerine ilave olarak görüşlerimizi ifade etmek isterim.

BAŞKAN – Başkan sadece çalışmayı özetledi. Yani zaten rapor daha uzunca, onun detaylarına girmedik. Konuşacağız, onu konuşacağız zaten. Şimdi, önce, teklif sahiplerine söz verelim ki bu teklif niye karşımıza geldi, onu bir dinleyelim.

Teklif sahiplerinden önce Sayın Akçay’a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Anayasa Komisyonunun değerli üyeleri, muhterem milletvekilleri; İç Tüzük değişiklik teklifimizi görüşmek üzere bir araya geldik ve muhterem heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

İç Tüzük değişikliklerinin bir uzlaşma ve mutabakat içinde yapılması gerektiğini müteaddit defalar gerek Meclis Başkanıyla 8 Haziranda yaptığımız toplantıda gerekse her fırsatta dile getirdik. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak müzakere ve uzlaşma kültürünü yaşatmaya azami gayret gösteriyoruz. Bu nedenle, yapılan çalışmalara katılıyoruz ve bütün katkımızı ve makul ölçülerde uzlaşma ve mutabakatımızı ortaya koyuyoruz. Bundan sonra da, bugüne kadar olduğu gibi bu çalışmalara bu anlayışla devam edeceğiz.

22 Hazirandan bu yana Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak da yaptığımız bu çalışmalar ve Adalet ve Kalkınma Partisiyle birlikte imza atarak sunduğumuz bu İç Tüzük değişiklik teklifi vesilesiyle bir uzlaşma ve mutabakat içerisinde hareket ettiğimiz Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna da teşekkürlerimizi iletiyorum.

İç Tüzük, Meclisimizin yasama ve denetim faaliyetlerinin usul ve esaslarının belirlendiği, Meclisin normatif çerçevesinin çizildiği bir belgedir. İç Tüzük, Meclisin görevlerini, yetkilerini düzenlerken çalışma yöntemlerini ve usullerini, araçlarını ve sınırlarını da belirler. Ayrıca, milletvekillerinin hak ve görevleri ile uyacağı kuralları da belirler. Anayasa'mızın 95'inci maddesinin birinci fıkrası "Türkiye Büyük Millet Meclisi, çalışmalarını, kendi yaptığı İçtüzük hükümlerine göre yürütür." demektedir. Bu anlamda İç Tüzük, Meclisimizin bir nevi iç kanunudur.

Felsefi anlamda baktığımızda aslında iç tüzük kural üretmenin hukuki kurallarını belirler. Tabii ki parlamento faaliyetlerini sadece yasa yapma bağlamında kural oluşturma olarak görmek noksan kalır. Çünkü parlamento aslında gücün sınırlanması ve denetlenmesidir. Dolayısıyla, iç tüzük metinleri bu denetim süreç ve araçlarını da belirlemektedir. Ancak sadece çalışma ve disiplin kurallarını kapsamaması niteliğiyle teknik ve hukuki metinler olarak görülse de iç tüzüklerin ülkenin siyasi durumu üzerinde önemli etkileri vardır. Bu nedenle "sessiz anayasa" olarak da nitelendirilirler. İç Tüzük, Meclisin bağımsızlığının bir belgesidir. Kendi İç Tüzük'ünü bizzat yapması, ihtiyaç ve şartlara göre değiştirmesi Meclisin özellikle yürütme organı karşısındaki bağımsızlığının bir göstergesidir. Meclisin bu yapısına hukuk dilinde "yöntemsel bağımsızlık" denilmektedir. İşte bugün üzerinde konuştuğumuz İç Tüzük değişikliği Türkiye Büyük Millet Meclisinin yöntemsel bağımsızlığını kullanarak kuvvetler ayrılığı ilkesini işlettiği düzenlemelerden birisidir.

Bu konuşmamın ilerleyen bölümünde madde madde değerlendirme yapacağım. İç Tüzük değişikliği için yöntemsel bağımsızlık çerçevesinde şunu söylemem gerekir: 16 Nisan Anayasa referandumunda Anayasa'mızda bazı değişiklikleri kabul ettik. Bu paketi gerek Mecliste gerekse vatandaşlarımızla yaptığımız sohbetlerde anlatırken bir ilkeye özellikle vurgu yaptık. Güçler ayrılığı kesinleşecek, her erk kendi içerisinde güçlenecektir. Bu İç Tüzük değişikliği, Meclisin kendi gündemine daha fazla hâkim olacağı, yasama ve denetim faaliyetleri çerçevesinde etkin ve verimli çalışacağı bir çalışma düzeninin ilk adımını teşkil etmektedir. Elbette ki önümüzdeki süreçte 16 Nisan Anayasa değişiklikleri paralelinde bir uyum çalışması da ayrıca topyekûn olarak yapılacaktır.

Değerli milletvekilleri, Parlamento tarihimizde geniş ve köklü bir İç Tüzük tecrübemiz vardır. Osmanlı Meclis-i Mebusanından günümüze kadar 15 İç Tüzük uygulanmıştır, bunlar arasında belirli ölçülerde devamlılık vardır. Bu durum, Parlamente sistemin askıya alındığı, seçimle belirlenmemiş üyelerin yer aldığı meclisler için de geçerlidir. Uygulamadaki İç Tüzük'ümüz Cumhuriyet Senatosunun da bulunduğu çift Meclisli dönemde 5 Mart 1973 tarihinde kabul edilmiş ve 1 Eylül 1973 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kırk dört yıldır yürürlükte olan İç Tüzük'ümüzün 111 maddesinde 14 Meclis kararıyla 157 kez değişiklik yapılmıştır. Bu süre zarfında yapılan değişikliklerle İç Tüzük'ün sistematigi bozulmuş, gerek kanun yapım sürecinin yavaşlığı gerekse de denetim sürecinin etkisizliğiyle hem iktidar hem de muhalefet partilerinin şikâyetçi olduğu bir metin hâline gelmiştir. Yeni bir İç Tüzük metni ise hemen hemen her dönemde gündeme gelmiştir. Özellikle 1982 Anayasası'nın kabulünden itibaren yeni bir İç Tüzük gündemi devam etmektedir. Örneğin, yeni İç Tüzük 18 Ekim 1986 tarihinde Genel Kurul gündeminden komisyona geri çekilmiştir. Daha sonra yeniden Genel Kurula gönderilen 143 maddesi görüşülen İç Tüzük, maalesef tamamlanamadan kadük kalmıştır. Yakın zamanda 23 ve 24'üncü dönemlerde de İç Tüzük uzlaşma komisyonları kurulmuş ancak bu çalışmalar bir bütün olarak neticeye kavuşmamıştır. Bu çalışmalar elimizdedir ve temel referans kaynaklarımızdır. Gündemimizdeki İç

Tüzük değişikliğini incelerken madde madde belirteceğim gibi, bu İç Tüzük değişikliğinde özellikle 24'üncü Dönemde parti gruplarının mutabık kaldığı düzenlemeler ya korunmuş ya da Meclisi daha demokratik, daha etkin ve verimli hâle getirecek şekilde revize edilmiştir. İç Tüzük Meclisimizin işlev ve vazifelerini yerine getirmede kolaylaştırıcı, verimliliği ve etkinliği artırıcı, bu işlev ve görevleri yerine getirirken milletvekillerinin uyması gereken kuralları da çizmektedir. Buna göre İç Tüzükler birer teknik ve hukuki belge olmanın yanında, sosyal ve kültürel şartların ve gereklerin yansıdığı birer belgedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi açısından değerlendirildiğinde hürriyet ve istiklal mücadelesini yürütmüş, ülkemizin birlik ve beraberliğinin vücut bulduğu bir mekân olarak millî ve kültürel değerlere, üniter yapıya ve devletin ruhunu oluşturan Anayasa ve yasalara uygun hareket etmesi, kabul edilmesi gereken bir gerçektir. Bu çerçevede, ülkemizin kurumsal ve hukuki olarak en köklü ve en güçlü kurumu olan Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu gelenek içerisinde Meclisimizi bugünden yarına taşıyacak, yasama kalitesini, denetim etkinliğini güçlendirecek İç Tüzük değişikliklerine ihtiyacımız olduğu aşikârdır. Meclis İç Tüzükleri uygulamada tüm detaylara yer veren, statik değil dinamik metinlerdir. Bu yapacağımız değişiklikler de elbette son değişiklikler olmayacaktır.

İç Tüzük değişikliğindeki temel amaç, Türkiye Büyük Millet Meclisinin faaliyetlerini düzenli, verimli ve etkin bir şekilde yürütmesidir. Kaynak Anayasa'dır, Meclis uygulamalarıdır, teamüllerdir. Bununla birlikte, İç Tüzük'ün siyasi bir metin ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin millî egemenliğin somutlaştığı Gazi bir Meclis olduğu gerçeklerinden yola çıkarak; İç Tüzük değişikliklerinin bir diğer önemli kaynağının millî vicdan, millî tarih, millî irade olduğunu özellikle belirtmek istiyorum. Ayrıca, İç Tüzük değişikliklerinde dönemin siyasi gelişmeleri, dünya meclislerindeki gelişmeler gibi etkenler de söz konusudur.

Yapmak istediğimiz İç Tüzük değişiklikleri Parlamentonun süregiden bir reform ve kurumsallaşma eğiliminin de bir yansımasıdır. İç Tüzük'te Genel Kurul çalışmaları açısından usule ilişkin belirli kuralların toplumsal, siyasi, ekonomik ve kültürel açılardan değişen şartlar karşısında olası yetersizlikleri, uygulamada ortaya çıkan problemler, işlemeyen hükümlerin değişim zorunluluğu İç Tüzük değişikliğini zorunlu kılmaktadır. Nitekim İç Tüzük'te bugüne kadar 14 Meclis kararıyla yapılan değişiklikler bu zorunluluğun karşılama gayretinin birer yansımasıdır. Bu gayret güzergâhında hareket noktamız, Genel Kurul çalışma düzeni bağlamında İç Tüzük'te hâkim olması gereken ilke konjonktürel olarak değiştirilebilecek nitelikte keyfi kurallar manzumesi değil, Meclisimizin yasama ve denetim faaliyetlerini etkin, verimli ve sağlıklı bir şekilde yürütebileceği, bu esnada vatandaşların Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurul çalışmalarını takip edebileceği bir çalışma düzeninin ortaya konmasıdır. Bu çalışma düzeni Genel Kurul çalışmalarını açınsından yeni sorunlar ortaya çıkarabilecek değil, verimsizliğe sebep olan mevcut sorunları giderecek, Genel Kurulda milletimizin rıza ve iradesine uygun terminoloji, yöntem ve araçlarla çalışmalarını yürütebilecek olmasıdır. Elbette bu durum, Meclis İç Tüzük'ünün yaşayan hukuk alanında dinamik bir metin olduğu ve değişikliklerin bu dinamizmin bir neticesi olduğu gerçeğini değiştirmeyecektir. Değişiklikleri Parlamentonun sorunlarına çözüm arayışı bağlamında Meclisin birer reformu olarak görmek doğru olacaktır. İç Tüzük değişikliklerindeki temel motivasyon, Meclisin etkin, verimli, çağdaş gelişmelere ayak uyduran, siyasi, kültürel ve hukuki değerlere saygılı bir şekilde çalışmasını temin etmektir. Bu İç Tüzük değişikliğinde Meclis içi dengeleri gözetme, etkinlik ve verimliliği artırma, Meclis içi işleyişleri sağlam ve hukuki zeminlere oturtma anlayışı hâkim olmuştur. Meclisimizin işleyişindeki usul ve esaslara ilişkin hükümlere yer verilmiştir çünkü bu hükümler Parlamentonun yasama ve denetim işlevini etkin ve dengeli bir biçimde yerine getirerek, siyasi ve sosyal ihtiyaçlar ve beklentileri karşılama ve devlet sisteminde istikrarın sağlanmasında en önemli etkenlerdendir. Dolayısıyla burada yürütme organının ihtiyaç ve beklentilerini karşılayacak

değil, Meclisin ihtiyaçları çerçevesinde bir değişiklik metni hazırlanmıştır. Temel amaçlarımızdan birisi de Meclisin etkinliği ve verimliliğini temin etmektir. Etkinlik ve verimliliğin “hızlı olmak” şeklinde algılanmaması gerekir. Bu iki ibare, Meclisin yasama faaliyetleri bakımından kaliteyi öncüllemektir, diğer bir ifadeyle Meclis İç Tüzük değişikliğiyle hızlı değil kaliteli yasa yapan bir meclis arzu ediyoruz. Bu salonda bulunan hiçbir milletvekilinin bu amaca karşı çıkmayacağını düşünüyoruz.

İç Tüzük değişikliğinin hazırlanmasında geçmiş dönemlerde kurulan İç Tüzük değişikliği uzlaşma komisyonlarınca hazırlanan metinlerin temel alındığının altını özellikle çizmek istiyorum. Bu değişiklik teklifinde büyük oranda 24’üncü Dönemde kurulan Uzlaşma Komisyonunca kabul edilen metin yer almıştır. Yürürlük ve yürütme maddelerini dışarıda tuttuğumuzda, 16 maddenin 4 maddesinde öngörülen değişiklikler, 24’üncü Dönemde uzlaşılan metinle bire bir aynıdır. Bunların dışında 5 maddede 24’üncü Dönem uzlaşma metni esas alınarak daha ileri ve demokratik düzenlemeler yapılmıştır. 24’üncü Dönem uzlaşma metninden farklı olarak İç Tüzük’ün 3’üncü ve 161’inci maddesinde öngörülen düzenlemeler, içerisinde bulunduğumuz millet çatısının mehabetine uygun, millî vicdanlardaki rahatsızlıkları gidermeye yönelik düzenlemelerdir.

Değerli milletvekilleri, konuşmamın bu bölümünde İç Tüzük değişikliği teklifimizin maddelerine ilişkin görüşlerimi özet olarak sizlerle paylaşmak istiyorum.

1’inci maddeyle İç Tüzük’ün 3’üncü maddesi başlığıyla birlikte değiştirilmektedir. Bu maddedeki değişikliği üç noktadan değerlendirmek gerekir. Birincisi, milletvekili yemin metninin okunmasına ilişkindir. Bu konuda 24’üncü Dönemde bütün parti gruplarının üzerinde anlaştığı gibi, milletvekili yemin metninin aynen -tırnak içinde- okunması hüküm altına alınmıştır ve 3’üncü maddeye “aynen” ibaresi eklenmiştir.

İkinci husus: Milletvekili genel seçimleri sonrasında Genel Kurulun çağrısız toplanma zamanına ilişkin düzenlemedir. 24’üncü Dönemdeki uzlaşıdan farklı olarak, gelişen teknoloji ve ulaşım imkânlarını göz önüne alarak Genel Kurulun bir an önce çalışmalarına başlaması için seçim sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanını takip eden üçüncü gün saat 14.00’te toplanması hükmü getirilmektedir.

Üçüncü husus: İç Tüzük’ün 3’üncü maddesine ilişkin en önemli yenilik “milletvekillerinin ant içerek göreve başlayacakları, ant içmekten imtina eden milletvekilleri milletvekili sıfatından kaynaklanan haklardan yararlanamayacakları” ibaresinin madde metnine eklenmesidir.

2’inci maddeyle İç Tüzük’ün 19’uncu maddesinde bir değişiklik yapılmaktadır. Burada, özellikle, grup önerilerine ilişkin konuşma süreleri kamuoyunda tartışılan konulardan birisi olmuştur. Değişiklik metnimizde, grup önerilerine ilişkin olarak öneriyi veren grubun sözcüsü milletvekiline beş dakika, siyasi parti gruplarının sözcülerine ise üçer dakika görüşlerini açıklama süresi belirlenmiştir. 24’üncü Dönemdeki uzlaşma komisyonu grup önerileri için, sadece önergeyi veren grubun sözcüsü milletvekili için beş ya da on, beş ile on dakikalık bir konuşma süresi öngörmüştür. Bu İç Tüzük değişikliği önergemiz bir taraftan 24’üncü Dönemdeki uzlaşıya sadık kalmış, diğer taraftan milletvekillerinin ve siyasi parti gruplarının o konu üzerindeki söz hakkına da sadık kalarak onlara da istemleri hâlinde üçer dakikalık konuşma süresi öngörmüştür. Diğer bir ifadeyle, 19’uncu maddedeki düzenleme 24’üncü Dönemde burada bulunan bütün partilerin üzerinde anlaştığından daha ileri söz hakkı tanıyan bir düzenleme olmuştur.

3’üncü maddeyle İç Tüzük’ün 37’nci maddesinde değişiklik öngörülmektedir. İç Tüzük madde 37’ye göre verilen önergelerde bizim değişiklik önergemiz mevcut uygulamaya bağlı kalarak sadece önerge sahibinin beş dakikalık konuşma süresini korumuştur. 24’üncü Dönem uzlaşmasındaki gibi önerge üzerinde ikinci bir konuşmacının olmayacağı değişiklik teklifine yansımaktadır. Teklifimizi 24’üncü Dönemden daha ileriye götüren ise İç Tüzük 37’ye göre verilen önergelerin her hafta salı günü

görüülecek olması ve her hafta farklı bir siyasi parti grubuna ve milletvekiline ait olmasıdır. Diğer bir ifadeyle, bu maddeye göre verilen önerelerde tek bir siyasi parti grubu ve milletvekilinin imtiyazı olmayacaktır. 37'nci madde için önerimiz gerek 24'üncü Dönemdeki uzlaşma maddesi gerekse mevcut uygulama itibarıyla daha demokratik ve hakkaniyete uygun bir düzenlemedir. Mevcut düzenleme ve uygulama haksız ve adaletsiz bir uygulamadır.

4'üncü maddeyle İç Tüzük'ün 54'üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Genel Kurulun çalışma saatleri 19.00'dan 21.00'e kadar iki saat artırılmıştır. 24'üncü Dönemde uzlaşma komisyonunda kabul edilen hâliyle çalışma saatleri 20.00'ye kadar yükseltilmişti, belirlenmişti. Buna göre, İç Tüzük değişikliğimizdeki düzenleme 24'üncü Dönemdeki uzlaşmaya göre Genel Kurulun daha uzun süre çalışmasını hüküm altına almıştır.

Bu maddedeki bir diğer önemli düzenleme de Türkiye Büyük Millet Meclisinin televizyon yayınlarına ilişkindir. Bilindiği gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisi televizyon yayınları Meclis Başkanlığı ile TRT arasında yapılan bir protokol gereği İç Tüzük'te hüküm altına alınan çalışma gün ve saatlerine bağlı olmaktadır. Buna göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi televizyon yayın süresi iki saat daha süreyle artırılmaktadır, bu imkâna kavuşmaktadır. Ayrıca, yeni bir hüküm daha getirilmektedir. Televizyon yayınlarına ilişkin “önemli ve özel hâller saklı kalmak kaydıyla” ibaresi İç Tüzük'e eklenmiştir. Bu ibarenin önemi şuradadır değerli arkadaşlar: Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda toplumumuzun tamamını ilgilendiren Anayasa değişiklikleri, bütçe görüşmeleri veya kanun tekliflerinin görüşülmesinin dışında, örneğin, 15 Temmuz gecesi bu çatı altında tarihî bir oturum yaptık. Parlamento tarihimizin en önemli gecesini yaşadık, tarih yazdık. İç Tüzük ve TRT'yle yapılan protokol gereği bu tarihî oturumu Türkiye Büyük Millet Meclisi Televizyonu yayınlamadı. Ayrıca, Anayasa ve toplumun tümünü ilgilendiren yasa görüşmelerini de dikkate alıyoruz ve biz bu engeli ortadan kaldırıyoruz. Meclis televizyon yayınlarına ilişkin düzenleme itibarıyla bütün partilerin söz konusu değişikliği destekleyeceğini düşünüyorum.

5'inci maddeyle İç Tüzük'ün 56'ncı maddesinde değişiklik yapılarak Başkanlık kürsüsünde Başkan ve görevli kâtip üyelerin kıyafetlerinde bir değişiklik yapılmaktadır. Başkanın frak giyme zorunluluğu kaldırılmaktadır. Frak, hem milletimizin kıyafet anlayışına uygun değildir hem de bir tören ve protokol kıyafetidir.

6'ncı maddeyle İç Tüzük'ün 57'nci maddesinde değişiklik yapılıyor. Metindeki “açtıktan sonra” ibaresi çıkarılarak “açarken” ibaresi metne eklenmiştir. Görüşmeye tabi tezkerelerin oylanması ile kanunların maddelerine geçilmesi ve tümünün oylanması esnasında en az 20 milletvekilinin ayağa kalkması veya önerge vermesi suretiyle yoklama yapılmasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Öte yandan, yoklamanın imzalı pusula vermek suretiyle yapılabileceği hükmü hâlihazırda var olan bir uygulamanın İç Tüzük hükmü hâline getirilmesidir.

7'nci maddeyle İç Tüzük'ün 58'inci maddesinde değişiklik yapılıyor. Maddenin “Geçen tutanak hakkında konuşma” olan başlığı “Geçen tutanak hakkında düzeltme” olarak değiştirilmiştir. Bir milletvekilinin veya bakanın kendisine ait olup bir önceki birleşim tutanağında yer alan bir beyanın düzeltilmesi isteğinin Başkanlığa yazılı olarak verileceği ve birleşim tutanağına ekleneceği hüküm altına alınmıştır. Genel Kurul işleyişine ilişkin herhangi bir aksama ya da söz kısma gibi bir duruma sebep olmayacak bir düzenlemedir.

8'inci maddeyle İç Tüzük'ün 63'üncü maddesinde değişiklik yapılıyor. İç Tüzük 63'teki düzenlemede öngörülen husus, usul tartışmalarındaki konuşma süreleridir. İç Tüzük'ün mevcut hâli, konuşma sürelerinin lehte ve aleyhte ikişer milletvekiline, en fazla onar dakika olarak belirlemiştir. 24'üncü Dönemdeki uzlaşma komisyonu da mevcut hâlin korunmasını kabul etmiştir. Ancak, son

yıllardaki uygulamaya baktığımızda bu sürenin genellikle ikişer veya zaman zaman üç dakika olarak uygulandığı görülmüştür. Konuşma sürelerine ilişkin ikişer dakikalık uygulamaya rağmen İç Tüzük değişikliği teklifimiz bu süreyi üçer dakika olarak belirlemiştir.

9'uncu maddeyle İç Tüzük'ün 73'üncü maddesinde değişiklik yapılıyor. Kanun tasarıları ve komisyonlara havale hükmünü düzenleyen 73'üncü maddeye ilişkin düzenlemede, 24'üncü Dönemdeki uzlaşma komisyonu metni esas alınarak 73'üncü maddenin son fıkrası "Bu havaleye bir milletvekili itiraz etmek isterse itirazını yazılı olarak Başkanlığa iletir." şeklinde değiştirilmiştir.

10'uncu maddeyle İç Tüzük'ün 81'inci maddesinde değişiklik öngörülmektedir. Anayasa değişiklikleri hariç kanun tasarısı ve tekliflerinin tümü açık oylamaya tabi işlerden değilse en az 20 milletvekilinin talebi hâlinde açık oyla, aksi takdirde işaret oyuyla yapılması düzenlenmektedir.

11'inci maddeyle İç Tüzük'ün 87'nci maddesindeki düzenlemeyle Genel Kurul çalışmaları açısından zaman kaybına sebep olan tasarısı ve teklifler için verilen kanun maddelerinin değişiklik önergelerinin hem verilmiş hem de aykırılık sırasına göre okunması yeniden düzenlenmektedir. Buna göre madde değişiklik önergeleri sadece aykırılık sırasına göre okunup işleme alınacak, verilmiş sırasına göre okunmayacaktır. Ayrıca, aynı mahiyetteki önergelerden en kısa olanı okunup diğer önergelerin sadece imza sahiplerinin adlarının okunması suretiyle birlikte işleme alınması sağlanmaktadır. Genel Kurul çalışmalarında verimlilik ilkesiyle hareket edildiğinde 11'inci maddenin yerinde olduğu da görülecektir.

12'nci maddeyle İç Tüzük'ün 102'nci maddesinde değişiklik yapılıyor. Yapılan düzenlemeyle genel görüşme ve Meclis araştırması önergelerinin Genel Kurulda okunması işleminden vazgeçilmekte, bunun yerine verilen 500 kelimeyi geçmeyen önerge özetinin milletvekillerine ve Hükûmete bildirilmesi esası getirilmektedir. İç Tüzük'ün "genel görüşmenin açılması" başlıklı 102'nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında öngörülen düzenleme 24'üncü Dönemdeki Uzlaşma Komisyonunda kabul edilen metinle hemen hemen aynıdır. İç Tüzük değişiklik teklifimizdeki fark 500 kelimeyi aşan genel görüşme önergeleri için verilecek özetlerin Mecliste okunmamasına dairdir ve "Genel Kurulda bu özet okunur." ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

13'üncü maddeyle İç Tüzük'ün 143'üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Bu değişikliklerle Anayasa, kanunlar ve İç Tüzük gereğince işaret oyuna yahut gizli oya başvurulması zorunlu olmayan hâllerde açık oylama yapılmasının 15 yerine en az 20 milletvekilinin yazılı istemine bağlı olması düzenlenmektedir.

14'üncü maddeyle İç Tüzük'ün 160'ıncı maddesinde değişiklik yapılıyor. İç Tüzük'ün kınamayı düzenleyen 160'ıncı maddesinde öngörülen düzenleme 24'üncü Dönemde Uzlaşma Komisyonunda kabul edilen metinle aynıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi bina, tesis, eklenti ve arazisine silahlı olarak girme ile Genel Kurulun çalışma düzenini bozucu döviz, pankart ve benzeri materyali getirmek ve kullanmanın kınama cezasını gerektirdiği hâllerden sayılması 24'üncü Dönem Uzlaşma Komisyonu metninden gündemimizdeki İç Tüzük değişikliğine yansıyan bir düzenlemedir. Ayrıca, 160'ıncı maddenin birinci fıkrasının (4)'üncü bendinde yer alan "saldırıda bulunmak" fiili kınama cezası gerektiren bir durum olmaktan çıkarılıp 161'inci maddenin birinci fıkrasına (7)'nci bent olarak eklenerek Meclisten geçici çıkarmayı gerektiren hâller arasında sayılmıştır. Yine 161'inci maddede Meclisten geçici çıkarmayı gerektiren hâller arasında sayılan Türkiye Büyük Millet Meclisi bina, bahçe ve arsaları içine silahlı olarak girme fiili de 160'ıncı maddeye eklenerek kınama gerektiren hâller arasında sayılmıştır.

15'inci maddeyle İç Tüzük'ün 161'inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Burada bu 161'inci maddenin birinci fıkrasının (3), (5) numaralı bentleri değiştirilmiş ve bir fıkraya bir bent eklenmiştir. Bu da Meclis Genel Kuruluna ve komisyonlara, alt komisyonlara -"alt komisyonlara" ibaresi de eklendi- silahlı olarak girmek ve fiili saldırıda bulunmak... (3)'üncü bent de, "Görüşmeler sırasında Cumhurbaşkanına, Türkiye Büyük Millet Meclisine, Başkanına, Başkanlık Divanına, Başkanlık görevini yerine getiren Başkan Vekiline ve milletvekiline hakaret etmek, Türk milletinin tarihine ve ortak geçmişine yönelik hakaret ve ithamda bulunmak, Anayasa'nın ilk dört maddesinde çerçevesi çizilen anayasal düzeni tahkir ve tezyif etmek, Türkiye Cumhuriyeti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü esasında Anayasa'da düzenlenen idari yapısına aykırı tanımlamalar yapmak" ibareleri eklenmiştir.

Değerli milletvekilleri, anayasa ve yasaların devletin ruhu, milletin birleştirici unsuru olduğu bilinciyle anayasa ve yasalara aykırı isim ve sıfatların kullanılmaması Meclisimizin ruhuna ve mehabetine uygun olacaktır. Millet tarihî süreç içinde teşekkül eden ortak değerler, kader ve gelecek duygusu etrafında toplanan inanç, mezhep ve etnik farkları aşkın bir topluluktur. Bu bağlamda Türk milletinin ortak geçmişine, tarihine yönelik değerlendirmelerde eleştiri boyutlarını aşan hakaret ve ithamlar tarihî gerçekliğin ortaya konulmasına yönelik dil ve üslubun dışına düştüğü gibi tarihin bir devamı olan bugünkü toplumsal yapımız bakımından da kırıcı, yaralayıcı olabilmekte, ortak kader ve gelecek duygusuna zarar verebilmektedir. Bu düzenlemeden maksat budur.

16'ncı maddeyle İç Tüzük'ün 163'üncü maddesinde değişiklik yapılıyor. Kınama cezasına çarptırılan milletvekilinin bir aylık ödenek ve yolluğunun üçte 1'i, Meclisten geçici olarak çıkarma cezasına çarptırılan milletvekilinin bir aylık ödenek ve yolluğunun üçte 2'sinin kesilmesi yönünde ilave bir müeyyide öngörülerek yaptırım gücünün artırılması hedeflenmiştir. 163'üncü maddeye ilişkin düzenleme, 24'üncü Dönem Uzlaşma Komisyonunda kabul edilen metinle kısmen aynıdır. Geçici olarak Meclisten çıkarma cezasına uğrayan bir milletvekilinin izin alıp kürsüden açıkça af dilerse Meclise girme hakkını izleyen birleşimden itibaren elde edeceği düzenlemesi 24'üncü Dönem Uzlaşma Komisyonundan bugünkü İç Tüzük değişikliği teklifine getirilen bir düzenlemedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sonuç olarak İç Tüzük değişiklikleri Meclisin reform ve kurumsallaşma sürecinin önemli bir parçasıdır. Bu değişikliklerle Meclisin etkin ve verimli bir çalışma temposuyla yasama ve denetim faaliyetlerinde kaliteyi artırmayı amaçlıyoruz. İç Tüzük değişikliğiyle millî iradenin çatısı Gazi Meclisimizin tarihiyle, karakteriyle, vizyonuyla her türlü terör ve bölücü söylemden uzaklaştırılarak millî bir çizgide faaliyetlerini sürdürmesini ümit ediyoruz, arzuluyoruz. İç Tüzük değişikliğiyle vatandaşlarımızın Meclis faaliyetlerine yönelik ilgisinin artmasını da amaçlıyoruz.

Bu Meclisimiz Kurtuluş Savaşı'nı gerçekleştiren, hürriyet ve istiklalimizi kazandıran Gazi Meclistir. Burası aziz Türk milletinin mekânıdır. Millî hâkimiyet bu kürsüde ve buralarda tecelli eder; demokrasi memlekete buradan gider; hukuk, töre burada kurulur.

Konuşmamda İç Tüzük değişikliğine ilişkin görüş ve önerilerimizi sizlerle paylaştım. İç Tüzük değişikliğinin Meclisimizin itibarı, etkinliği ve verimliliği için gerekli olduğunu belirtiyor, öneri ve desteklerinizi beklediğimi ifade ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Akçay.

Teklif sahipleri adına Sayın Elitaş, buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri, basınıımızın değerli temsilcileri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün gerçekten önemli bir konu için Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa Komisyonunda görüşmelere başlamış olduk. Esas itibarıyla baktığımızda şu önümüzdeki İç Tüzük 1876 tarihli Meclis-i Mebusan, Meclis-i Ayan döneminde başlayan, 1877 tarihinde uygulanan ve 1914 yılına kadar gelen bir İç Tüzük'ün çeşitli aralıklarla değiştirilmesini ortaya koyan bir İç Tüzük değişikliği. 1924 yılında yeni bir İç Tüzük yaratılmış Türkiye Büyük Millet Meclisiyle birlikte, bu İç Tüzük çalışmaları devam etmiş. En son iç tüzük değişikliği 1973 tarihinde yepyeni bir iç tüzük yapılarak "1973 İttüzüğü" diye adlandırılan bir konuma gelmiş. Bizim arzumuz, dileğimiz o ki bundan önce yapılan, 23'üncü Dönemdeki yapılan iç tüzük değişikliği teklifleriyle 24'üncü Dönemdeki yapılan iç tüzük değişiklik tekliflerinin hayata geçmesi sonucunda 2017 tarihli bir iç tüzüğün yeniden Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma usul ve esaslarını belirleyecek şekilde bir başlangıç oluşturmasını arzu ediyoruz. Bu dönemler zarfında baktığımızda en son 2014 yılında değiştirdiğimiz İç Tüzük'ün 56'ncı maddesindeki kılık kıyafetle ilgili, pantolon meselesiyle ilgili düzenleme de baktığımızda 156 değişikliğin yapıldığını görüyoruz. Çeşitli zamanlar ihtiyaç oldukça İç Tüzük'te çeşitli maddelerde değişikliğin yapıldığı aşikar. En büyük değişikliklerden birisi 1996 yılında yapılan İç Tüzük değişikliğidir. Ki ondan sonraki dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmasının verimli, etkin bir hâlde olmasını sağlayan 2002 yılındaki değişikliği, 2001 yılındaki değişikliği de ifade etmek gerekir.

Yine, 2002 yılındaki yapılan değişiklikle İç Tüzük'ün 91'inci maddesi ve İç Tüzük'ün 87'nci maddesindeki istismara müteallik konuların azaltılması amacıyla yapılan iki önemli değişiklik yapılmıştır. O da Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarını daha etkin ve verimli bir hâlde getirme amacı güdülmüştür. Bu 22'nci Dönemdeki yapılan çalışmalar Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmasını normal şartlar altında ahenk içerisinde götürmesine bazı şartlar altında imkân veren iki madde değişikliğiyle ortaya çıkmış. Ama 23'üncü Dönem ve daha sonraki dönemlere de baktığımızda Türkiye Büyük Millet Meclisinin esasla ilgili değil meselelerle ilgili değil sadece siyasi parti gruplarının istekleri doğrultusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini tıkama, engelleme faaliyetlerinden olduğu ortaya çıkan bir süreç yaşanmıştır. Maalesef teamüllerde olmayan, İç Tüzük'te yazmayan konular o günkü Türkiye Büyük Millet Meclisinde olan milletvekillerinin ısrarı veya o konudaki verilen bir müsamaha teamül hâline gelmiş, o teamüller de İç Tüzük hükmü alır noktasına doğru götürmüştür. Ve şunu her zaman iddialı söylüyorum: En olumlu, en ılımlı, en uyumlu çalıştığımız dönemde dahi Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün ancak yüzde 20'sinin uygulandığını açık ve net bir şekilde ifade etmek mümkün. Bu süreç içerisinde baktığımızda bundan önceki değişikliklerde... 1996 değişikliği konusunda tam bilgim yok ama o dönemin Anayasa Komisyonu Başkanı burada. Siyasi partiler mutabakatla mı bunu yaptılar yoksa iktidar partisi mi verdi bilmiyorum. Biz 23'üncü Dönemde ve 24'üncü Dönemde Meclis Başkanlarının çağrılarını doğrultusunda İç Tüzük Uzlaşma Komisyonu kurmak üzere komisyonlar kurduk. Bu komisyonlardan birisi dört siyasi partiden birer milletvekilinin olduğu 23'üncü Dönemde, geçmiş dönemde engin tecrübelerine inandığımız, güvendiğimiz arkadaşların, grup başkan vekilliği yapmış arkadaşlarımızın yaptığı ve çoklarının da referans olarak kabul ettiği ama bazı maddelerinden Anayasa'daki engel münasebetiyle uygulama imkânının bulunmadığı ve bu süreçte de siyasi parti gruplarının Anayasa değişikliğiyle birlikte bu İç Tüzük'ün hayata geçeceği şeklindeki görüşleri, beyanından dolayı maalesef gündeme alınamamıştır. En son 24'üncü Dönemde Meclis Başkanı Sayın Cemil Çiçek tarafından tekrar çağrılan İç Tüzük Komisyonuna her siyasi parti 2 üye vererek olumlu, uyumlu bir çalışma gerçekleştirmiş. Bu çalışma süresinde yaptığımız işlerden birisi parlamenter sistemin en önemli uygulandığı birimlerden, ülkelerden olduğunu düşündüğümüz İngiltere'deki meclis, senato, kamara faaliyetlerini, Avam Kamarasıyla Lordlar Kamarasının faaliyetlerinin nasıl olduğuyula ilgili düzenleme yerinde incelenmiş, sorularak onlar öğrenilmeye çalışılmış, arkasından yarı başkanlık sisteminin uygulandığı Fransa Parlamentosu bu konuda değerlendirmeye alınmış ve yine en

son olarak da tam başkanlık sisteminin örnek olarak gösterildiği Amerika Birleşik Devletlerinin meclis çalışmalarının nasıl yapılacağıyla ilgili faaliyetler konusu incelenerek bu İç Tüzük'te Anayasa'nın bize verdiği yetki Anayasa'nın ve siyasi partilerin anlaşabildiği ölçüde İç Tüzük değişikliği konusunda uzlaşma için uzun soluklu bir çalışma yapılmış. Burada Meclis Başkanlığı biliyorsunuz bu konuyla ilgili tüm milletvekili arkadaşlarımıza son dört grup başkan vekili ve Meclis Başkanının başkanlığında olan uzlaşma neticesinde bir İç Tüzük metnini yayınladı. Bu çerçevede yaptığımız o giriş kısmında gördüğümüz takdirde en son siyasi parti grup başkan vekillerinden AK PARTİ Grup Başkan Vekili Mustafa Elitaş, Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili Engin Altay, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Yusuf Halaçoğlu, Barış ve Demokrasi Partisi Grup Başkan Vekili İdris Baluken'in birlikte oluşturduğu heyette toplanılan konuya baktığımızda altı madde haricinde diğer maddeler üzerinde uzlaşıldığı kanaati oluşmuş. Bu altı madde nedir diye baktığımızda: 19'uncu madde, Danışma Kurulunun toplanması ve Danışma Kuruluna verilen tekliflerin Türkiye Büyük Millet Meclisinin görüşülmesiyle ilgili düzenleyen madde. 54'üncü madde, biraz önce Değerli Başkanımın ifade ettiği gibi çalışma saatleriyle ilgili madde. Çalışma saatleri biliyorsunuz şu anda Türkiye Büyük Millet Meclisinin 54'üncü maddesinde "15.00-19.00" diye ifade edilmiş ve bundan önceki dönemlerde anlaşılan 15.00-19.00 saatleri dört saatlik süren engellemelere matuf kalmadığı bir anlamda Meclisin çalışmasına münasip, uygun bir süre olduğundan dolayı 15.00-19.00 arasındaki bir süre konulmuş. Biz bunun o dönemdeki 54'üncü maddedeki değişiklik yapılırken siyasi parti gruplarının salı günü grup toplantılarının da dikkate alınarak salı günleri 15.00-20.00, çarşamba ve perşembe günleri de 14.00-20.00 olarak tescil edilmiş, ortaya konulmuştu. Ama orada bir şart vardı. O şartta da şu vardı: "19'uncu madde dikkate alındığı takdirde 15.00-20.00, 14.00-20.00 kısmını kabul ederiz." diye söylenen bir şart vardı. 98'inci madde sözlü sorularla ilgili madde, 99'uncu madde yazılı sorularla ilgili, 101'inci madde de genel görüşmeyle ilgili. 101'inci maddedeki yapılan değişiklik araştırma önergelerinin nasıl görüşüleceğiyle ilgili kısım genel görüşmeye atf yapıldığından dolayı aslında araştırma önergelerine ayrı bir fıkra ekleyerek araştırma önergelerinin yayınlanmasını, okunmasını... Biliyorsunuz her gün Türkiye Büyük Millet Meclisinde salı, çarşamba, perşembe günleri üç araştırma önergesi okunuyor. Bunların okunmasının değil sadece milletvekiline duyurulmasını sağlamak üzere 101'inci maddede yapılması gereken bir değişiklik vardı. 101 ve 102'yi birleştirerek ona... 102 ve 103'ü birleştirerek 99'uncu maddeye, 101'inci maddeye atf yaparak iki maddeden de tasarruf sağlayan bir düzenlemeydi.

Bir de 168'inci madde var "uzlaşamadığımız" diye ifade ettiğimiz, altı madde. 168'inci madde basın maddesi. Bu, tamamı 19'uncu maddeye bağlı olan yani Türkiye Büyük Millet Meclisi yayınlarının ne zaman yayınlanacağıyla ilgili kısmın, ki şimdi Anayasa Komisyonunun Alt Komisyonuna baktığımızda orada milletvekili arkadaşlarımız aslında bizim 2014 yılındaki itirazımızı muhalefet şerhi olarak koymuşlar. Aslında "Türkiye Büyük Millet Meclisinin yayınları bir protokolle belirlenir. İç Tüzük'e yazılmasına ihtiyacı yoktur." diye söylenmiş fakat o gün 168'inci maddede Türkiye Büyük Millet Meclisi yayınlarının 168'inci maddeye konulmasıyla ilgili ısrardan dolayı altı madde uzlaşılmayan madde olarak ortaya çıkmış. Eğer bugünkü söylediğimiz ifadeyle Sayın Akçay'ın az önce söylediği gibi eğer Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışma saatleri 15.00-21.00, 14.00-21.00 olduğu takdirde 19'uncu madde yani grup önerileri üzerinde konuşmalar sadece beş dakika ile iktifa edilecek, önergeyi veren milletvekili beş dakika konuşacak ve arkasından dinleyen siyasi partiler ya gerekçeye ya açıklamaya göre kanaatlerini belirtip "evet" veya "hayır" diyeceklerdi. Bu, Meclis televizyonlarının yayınlarına bağlı bir şarta bağlı bir hükümdü. Zaten her zaman da söylediğimiz gibi "Gelin, televizyon yayınlarını açık bırakın, 19'uncu maddede ne istiyorsanız yapın." diyen bir şey vardı. Aslında 19'uncu maddeyle ilgili yapılan, grup önerileriyle ilgili yapılan görüşme Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nde düzenlenmiş bir usul değil, imkân vermeyen bir düzenleme. Ama tarihçesine baktığımızda Meclis

Başkanlığı böyle bir grup önerisi geldiğinde Danışma Kurulu toplanmadığında veya Danışma Kurulunda mutabakat sağlanamadığı takdirde ne yapabiliriz diye bir fikir yürütmüş. Demişler ki bu, usulle ilgili bir durum çünkü bir konuyu öne alma ve geriye bırakma 63'üncü maddede düzenlenmiş ve genellikle de grup önerileri iktidar partisi tarafından verildiği için bir konuyu öne alma, İç Tüzük'ün 49'uncu maddesindeki sıralamayı değiştirme, Danışma Kuruluna veya grup önerisine verdiğinden dolayı bu, 63'üncü maddeye uygun olarak düzenlenir, ona göre konuşulsun."

63'üncü madde, lehte ve aleyhte olmak üzere en çok ikişer milletvekiline yani Meclis başkan vekili bir lehte, bir aleyhte de verebilir; onar dakikayı geçmemek üzere yani Meclis başkan vekili üç dakikayla 4 kişiye de verebilir, dört dakikayla 6 kişiye de verebilir, 2 kişiye onar dakika da verebilir, 4 kişiye onar dakika verebilir diye bir imkân tanımış, bu konuda yetki Meclis başkan vekiline verilmiş. Ama bizim yaptığımız mutabakat çerçevesinde, 2011 yılında Meclis Başkanı, grup başkan vekilleri ve Başkanlık Divanı üyeleriyle yapılan mutabakat çerçevesinde usul tartışmalarının artık bundan sonra iki dakikayla sınırlı olduğu ifade edilen bir centilmenlik anlaşması yapılmış. Daha sonra bu bazen iki dakika, bazen üç dakika uygulaması ortaya konulmuştur. Aslında, o centilmenlik anlaşmasının sonuçları hasıl olmuş olsaydı şu anda 19'uncu maddede herhangi bir değişiklik yapma ihtiyacı hasıl olmayacaktı. Biliyorsunuz, 19'uncu maddeyle ilgili hem Başkanlık Divanı Kanunlar Kararların hem de geçmişteki yaptığımız meselelere baktığımızda incelemelerde grup önerileriyle ilgili konuşmaların nasıl yapılacağı konusu ortaya çıkmadığından bir teamül hâline getirilip bu teamülün İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine konularak artık kesinleşme noktasına gelmesi ortaya konulmuş.

Mevcut 19'uncu maddenin Danışma Kuruluyla ilgili ortak karar alındığı takdirde konuşulmayacağı zımnı olarak belliyken bazı zamanlarda Danışma Kurulu önerilerinde, grup başkan vekillerinin imzaladığı Danışma Kurulu önerilerinde çeşitli siyasi partilere mensup milletvekilleri, "Ben de konuşmak istiyorum, hakkım var." dediği için hem 24'üncü Dönemdeki Uzlaşma Komisyonunda hem de burada zımnı olarak ifade edilmiş "Danışma Kurulu önerilerinde konuşulmaz." ibaresi burada tam bir İç Tüzük uygulaması hâline getirilerek yapılmış.

Bakın, Sayın Akçay'ın da biraz önce açıkladığı gibi, bu İç Tüzük değişiklik teklifi, önce Meclis Başkanımızın 8 Haziran tarihinde siyasi parti grup başkanlarını çağırıp grup başkan vekilleriyle birlikte yaptığı toplantı sonucunda ortaya çıkan bir çalışmanın ürünü. O gün 4 siyasi partiden temsilciler katıldılar. Cumhuriyet Halk Partisi ile Halkların Demokratik Partisi grup başkan vekilleri İç Tüzük değişikliklerine katkı veremeyeceklerini, böyle bir toplantının uzlaşma komisyonunda bulunamayacaklarını ifade ettiler. O gün toplantıya katılan Milliyetçi Hareket Partisi grup başkan vekili "Anayasa'nın 16 Nisan tarihinde halk tarafından kabul edilmesiyle birlikte milletimizin bize verdiği görevi yerine getirmek de bizim Milliyetçi Hareket Partisi olarak ve Mecliste bulunan siyasi partiler olarak görevimizdir. Biz her türlü uzlaşmaya varız." diyerek, bundan önceki dönemlerde de yaptıkları siyasi nezaketi ve siyasi olgunluğu göstererek bu konuyla ilgili bize bir mesaj vermiş oldular. Biz de 22 Haziran tarihinde, çalıştığımız İç Tüzük değişiklik teklifini Milliyetçi Hareket Partisine gönderdik.

Toplam, değişiklik teklifimiz yürürlük ve yürütmeye beraber 13 maddeydi. Bu maddelerde 1'inci madde 19'uncu maddeyle ilgili, 2'nci madde 57'nci maddeyle ilgili, 3'üncü madde 59'uncu maddeyle ilgili, 4'üncü madde 60'nci maddeyle ilgili, 5'inci madde 87'nci maddeyle ilgili olmak üzere bu şekilde devam eden değişiklikler vardı. Bunların da tamamı 2014 yılındaki İç Tüzük Uzlaşma Komisyonundan alınmış metinlerdir. Mesela 87'nci maddeye, şu andaki mevcut maddeye "Önergeler önce geliş sırasına göre okunur, sonra aykırılık sırasına göre işleme alınır." hükmü 2014 yılındaki uzlaşma metninde var olan "Önergeler aykırılık sırasına göre işleme alınır." hükmünde olduğu gibi dercedilmiş, konulmuş. Bu gibi düzenlemeler ortaya çıktı.

Bizim verdiğimiz İç Tüzük değişiklik teklifine Milliyetçi Hareket Partili arkadaşlarla yaptığımız istişare sonucunda 59'uncu veya 60'ıncı maddede herhangi bir değişikliğe ihtiyaç olmadığını, zaten teamül olarak uygulandığını... Çünkü biz 2011 yılındaki İç Tüzük değişiklik teklifimizde "Bir birleşimde on dakikayı geçmemek üzere Meclis başkan vekili en fazla 10 kişiye söz verebilir." hükmünü usule uygun olmadığından dolayı İç Tüzük'e uygun hâle getirelim demiştik. Fakat şu anda teamül olarak uygulandığından dolayı Milliyetçi Hareket Partili arkadaşlar "Bu İç Tüzük değişikliğine ihtiyaç yok." dediler, biz de uygun bulduk. 59'uncu ve 60'ıncı maddeyi... 60'ıncı maddedeki birer dakikalık konuşmaları biz 59'a alıyorduk çünkü gündem dışı olacak diye, ihtiyaç yok diye bunu gerçekleştirmiş olduk. 63'üncü maddedeki zaten teamülde uygulanan üçer dakikalık konuşmalar da bu şekilde teamülü İç Tüzük hükmü hâline getirmiş olduk.

2 maddeyi çıkardıktan sonra arkadaşlarımızın kabul ettiği ve yine 2014 yılındaki İç Tüzük Uzlaşma Komisyonunda ve 2009 yılındaki İç Tüzük Uzlaşma Komisyonunda ortaya çıkan, o dönemde "seçim sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulu tarafından yayımından itibaren iki gün" diye ifade ettiği süreci biz üç gün ve saat 15.00 olarak anlaştığımız saati de 14.00 diye değiştirerek 3'üncü maddedeki bir kısmı ortaya çıkardık.

Bir de İç Tüzük'ün 3'üncü maddesini Anayasa 81'inci maddeye uygun hâle getirdik. Bakın, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasa'nın 81'inci maddesi ant içmeyi ifade ediyor:

"Andiçme

Madde 81- Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, göreve başlarken aşağıdaki şekilde andiçerler..."

Biz İç Tüzük'ün 3'üncü maddesini, göreve başlamanın ant içmeyle mümkün olabileceğini Anayasa 81'e uygun hâle getirerek bu şekilde vücut buldurma noktasına getirmiş olduk. Bu süreç içerisinde Milliyetçi Hareket Partili arkadaşlarımızın bu konudaki tekliflerini uygun bulduk ve maddeyi ihdas ettik.

Öte yandan, 57'nci maddeyle ilgili kısım yoklamaların nasıl yapılacağını, yoklamaları... Bunda da geçmişteki Türkiye Büyük Millet Meclisi tutanaklarına bakıldığı takdirde her oylamadan önce yoklama isteniyor, yoklama var olmasına rağmen karar yeter sayısı isteniyor, öbürüne geçerken tekrar yoklama isteniyor. Hâlbuki hem 19'uncu Dönemde hem 20'inci Dönemde hem de 18'inci Dönemde Meclis başkan vekillerinin uygulamalarına baktığımızda, normal şartlar altında belirli bir zaman aralığı içerisinde yoklamayı men eden Türkiye Büyük Millet Meclisi teamülleri olmasına rağmen, maalesef 24'üncü ve 26'ncı Dönemde her akla esildiği zaman yoklamaların var olduğunu ve Türkiye Büyük Millet Meclisini tkamak için bir araç olarak kullanılması yöntemini kaldırmak üzere hem 24'üncü Dönemdeki Uyum Komisyonunda hem de daha önceki, 24'üncü Dönemdeki komisyonunda bu sürelerin nasıl olması amacıyla disipline edilen bir konu vardı. Bizde ikinci fıkrayı ortadan kaldıran bir hüküm vardı yani Meclis Başkanı açarken veya açtıktan sonra bir kere yoklama yapacak, maddelere geçerken başka usul ve esasları deneme yoluna gidecekti. Arkadaşlarımız daha farklı bir teklif getirdiler "Kanun tasarı ve tekliflerinin bütünü görüşülüp maddelere geçilirken yoklama isteme ihtiyacı hissedilirse istensin veya kanunun tümünün oylaması, son oylaması sırasında yoklama isteyen bir siyasi parti grubu varsa yoklama istemi ihtiyacı ortaya çıksın." diye bir önerme getirdiler, biz de AK PARTİ olarak bunu uygun bulduk.

Buna paralel olarak 81'inci maddede bir değişiklik yapma ihtiyacı hasıl oldu. 81'inci madde, aslında bizim teklifimizde olmayan 57'nci maddedeki değişikliğe paralel olarak ortaya çıkmış bir düzenleme ihtiyacıydı. 81'inci maddedeki değişiklik yapılmıca 143'üncü maddede bir değişiklik yapma ihtiyacı hasıl oldu. Biliyorsunuz, 81'inci maddedeki "Açık oylamaya tabi olmayan işlerden

değilse yirmi milletvekili ayağa kalkarak ya da önerge vererek açık oylama isteminde bulunur.” hükmü 143’üncü maddede on beş milletvekili olarak dercedildiğinden dolayı ahenk sağlayabilmek, uyum sağlayabilmek amacıyla 143’üncü maddede bir düzenleme ihtiyacı hissedildi.

Biliyorsunuz, 142’nci madde açık oylamanın ve gizli oylamanın nerede yapılacağıyla ilgili açık oylamanın şartlarını yazmış. 143’üncü madde ve 81’inci madde açık oylamanın, işari oylamanın açıkça İç Tüzükte belirtildiği maddelerde artık açık oylama istenemeyeceğiyle ilgili bir hükmü de düzenleyen bir noktaya doğru getirmiş.

Yaptığımız çalışmaların esasının aslında muhalefet partilerinin olağanüstü derecede itiraz edecekleri bir konu olmadığını ifade ediyorum. Ki biz grup başkan vekilleriyle yaptığımız toplantıya -biraz önce Sayın Engin Altay yoktu- Sayın Baluken, ben, Sayın Halaçoğlu ve Sayın Engin Altay’la başladık. Engin Bey bir ay civarında çalışmaya devam etti, arkasından Sayın Gök o toplantıya katıldı. O toplantıda -2015 seçimlerine gireceğimizden dolayı bir veya iki kere toplantı yapma imkânı bulmuştuk- o gün altı konuda da uzlaşmıştık; 19’uncu maddeyi tekrar siyasi partilere götürmek yani televizyon programlarıyla ilgili kısmı tekrar siyasi partilere götürmek, Milletvekili Seçimi Kanunu’nu düzenlemek. Bunlardan esasında biri buydu, 21 maddelik Türkiye Büyük Millet Meclisinde 12 grup başkan vekilinin imzasını havi duran Milletvekili Seçimi Kanunu’nu hayata geçirmek, Anayasa’daki dört yıllık milletvekilliği seçim süresini beş yıl yapmak üzere Anayasa değişikliğini ortaya koymak ve profesör milletvekillerinin milletvekilliği bittikten sonra üniversitelerde çalışmalarına imkân verecek düzenlemeyi yapmak şu anda aklıma gelen 5 maddeden, 4 madde olarak yaptığımız, uzlaştığımız konulardan birisiydi. Ama o süreç içerisinde hem 2015 yılı seçimlerinin yaklaşması hem de Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülen bir kanun vardı, tahmin ediyorum iç güvenlikle ilgili bir kanun görüşülüyordu, bütçe görüşmelerinden sonra maalesef o komisyon da devam edemedi.

Bütün uzlaşmazlık diye söylediğimiz konuların esası grup önerilerinin nasıl konuşulacağıyla ilgili. Muallakta olan bir iş İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine yerleştirilmiş ve bizim uzlaşsaydık eğer, televizyonlar açılmış olsaydı beş dakikayla mutabık kaldığımız ama...

ENGİN ALTAY (İstanbul) - On...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Beş dakika, bakarsanız, beş ve on. Beş dakikayı siz kabul ettiniz, Halaçoğlu “on” diye ilave etti, Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Halaçoğlu on diye ilave etti, o konulmuştu. Sizinle beş dakika konusunda mutabıktık, televizyon açılınsın, 168’inci maddeye –Sayın Altay, 168’de ısrar eden sizdiniz- televizyon yayınlarıyla ilgili hüküm konulduğu takdirde beş dakika tamam diye söylenilmişti. Sayın Halaçoğlu “on” dedi, “beş ve on” diye söylendi çünkü orada “beş/on” diye ifade edilen bir durum var.

Bakın, burada disiplin uygulamalarıyla ilgili kısım bizim iki siyasi partinin düşünüp ortaya koyduğu bir mesele değil. 2014 yılındaki İç Tüzük Uzlaşma Komisyonunda görüşülen ve muhalefet partisi Uzlaşma Komisyonu milletvekilleri tarafından teklif edilen bir metindir. Küfür eden, saldıran, Cumhurbaşkanına ve diğer 161’inci maddedeki sayılan eylemleri işleyen milletvekilinin üç birleşim Türkiye Büyük Millet Meclisinden çıkarılması ve hatta ilk teklif üç birleşim Türkiye Büyük Millet Meclisinden çıkarılan milletvekilinin bir aylık maaş, ödenek ve yolluğunun kesilmesi hükmüydü ama sonraki aşamada “Bu biraz ağır olur.” diye ifade ettik, “kınamada altında 1”, “Meclisten çıkarılmada üçte 1” diye şu metinde... Değerli arkadaşlarımız bakarlarsa uzlaştığımız metin burada. 6 maddenin içerisinde yok, 12 maddenin içerisinde de yok, daha önceki uzlaşmadığımız maddeler içerisinde de yok yani Sayın Baluken’in, Sayın Altay’ın, Elitaş’ın ve Halaçoğlu’nun bulunduğu İç Tüzük disiplin hükümleriyle ilgili hükümler dört siyasi partinin kabul ettiği bir şeydir. Mesela orada şöyle bir hüküm var: Kayıtlara geçsin diye söylüyorum. Biliyorsunuz milletvekili araçları aranmıyor, milletvekilleriyle

birlikte gelen misafirleri de kimlik testine maalesef güvenlik görevlileri çağırıyor. Bir muhalefet partisi milletvekili arkadaşımızın, o komisyonda üye olan, şu anda milletvekili olmayan bir arkadaşımızın teklifi üzerine biz de bunu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına teklif edelim dedik, milletvekili araçları aransın çünkü Türkiye Büyük Millet Meclisini korumak, kollamak hepimizin görevi, milletvekili araçları aranmadığından dolayı birisi bomba koyabilir veya dışarıdan müdahaleyle bunu yapabilir diye milletvekili araçlarının da x-ray'dan geçmesi ve milletvekiliyle beraber gelen kişilerin de kimlik kontrolünden geçip güvenlikten geçerek Türkiye Büyük Millet Meclisi kampüsü içerisine girmesini sağlamak da teklif edildi. Şu anda milletvekili olmayan –ismini de söyleyeyim- Hasip Kaplan tarafından teklif edilen bir önermeydi ve bu da Meclis Başkanlığına teklif edilen bir durumdu.

Hakikaten uyumlu bir çalışma gerçekleşti. Bu süreçte de gönül isterdi ki 8 Haziran tarihindeki Meclis Başkanımızın yaptığı toplantıda rijit bir şekilde “Biz hiçbir uzlaşmaya katılmayız.” demek yerine “Ya, biz bu İç Tüzük konusunu da şu anda değiştirmeyi düşünüyoruz.” diye muhalefet partisi bir taleple istemiş olsaydı biz bu 13 maddelik değişikliği hem HDP’ye hem Cumhuriyet Halk Partisine gönderip onların da katkılarını sağlamalarını arzu ederdik ama önemli bir gelişme oldu, 12 Temmuz tarihinde Sayın Levent Gök’ün iyi niyetle söylediği, oyalama niyetinin olmadığı, tamamen iyi niyetle, yapıcı eleştirileri hasil olarak Anayasa Komisyonunda bir alt komisyon kurularak, bu İç Tüzük değişikliğine milletvekili arkadaşlarımızın teknik olarak katkı sağlamalarını sağlayacak bir komisyon kurulması, alt komisyon kurulması talebi de yine grup başkan vekilleriyle sizin başkanlığınızda yaptığımız toplantıda kabul edildi ve o kabul çerçevesinde bugün 14.30’da toplanacağımızı, cumartesi, pazar günleri de dâhil olmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzük değişikliği teklifini bitirme konusunda fikir beyanları, kabul edildi demiyorum, fikir beyanlarında bulunduğu bir toplantı gerçekleştirmiş olduk.

Ümit ediyorum, alt komisyon sürecinde de uzlaştık demiyorum, fikir beyan ettik diyorum, biz bunu fikir beyan ettik, siz herhangi bir yorum yapmadınız, hatta konuşurken de biz böyle fikirlerimizi beyan ettik. Sayın Altay’ın bugün söylediği gibi iki günde çıkarmaya çalışıyorsanız sakın ha diye söylemiyoruz; bugün çıkar, yarın çıkar, ne zaman çıkarsa çıkar ama Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyonunda muhakkak ki geçmişteki çalışmalardan örnek alarak istismarı önleme amacıyla yapılan bir İç Tüzük toplantısında da Komisyonunda istismara müsamaha göstermeyerek bütün fikirlerin tartışıldığı, olumlu fikirlerin birlikte hareket ederek İç Tüzük’e dercedildiği bir çalışma ortamına imkân veriler, katkı sağlarlar diye düşünüyorum.

16 Nisan’daki halk oylamasına giden Anayasa’da da o gün gördük, Cumhuriyet Halk Partili milletvekili arkadaşlarımızın fikirlerinden de faydalandık, inkâr etmek mümkün değil yani samimiyetle ve bilimsel çerçevede yaptıkları eleştirilerini dikkate aldığımızı burada ifade etmek istiyorum.

Yine, bu İç Tüzük değişikliği konusunda bizim için esas olan, 24’üncü Dönemden iki arkadaşımız da burada, hem Sayın Altay’ın hem de Sayın Gök’ün bulunduğu “24’üncü Dönemde kabul ettiğimiz” diye kamuoyuna beyan ettiğimiz, sanıyorum Türkiye Büyük Millet Meclisi sitesinde de mevcut olan bu İç Tüzük değişikliğine sadık kalarak yaptığımız bir metindir.

Maddeler üzerindeki gerekçeyi Sayın Akçay yeterince ve teferruatıyla açıkladı. Ben tekrar bu gerekçeler üzerine girmeden, İç Tüzük değişikliği teklifinin hayırlı olmasını, Türkiye Büyük Millet Meclisinin verimli, etkili ve disiplin hükümleriyle birlikte huzurlu çalışmasını sağlayacak bir İç Tüzük değişikliğine tüm milletvekillerinin katkı sağlayacaklarına inanıyorum.

Bu ara, yurt dışındaki parlamentoları da incelediğiniz takdirde, eğer bize daha sonra söz hakkı verilirse, komisyon geleneklerinde var mı bilmiyorum, maddelere geçilirken o süreçte de bunu yapabilirim ama bizim yaptığımız da bir çalışma var, mesela Almanya’da gelmeyen bir milletvekilinin yolluğundan 100 euro, eğer devamsızsa hiç genel kurulun onayına sunulmadan 100 euro kesilmesi...

Mesela bir milletvekili -100 kaçınıcı birleşimi görüştük bilmiyorum, herhâlde 150'nci birleşim- 140 birleşim rapor almış yani 140 birleşim rapor alan bir milletvekilinin benim kanaatime göre ödenek alabilir ama yolluk hakkının olmaması gerekir. Bunu da görüşürken bu İç Tüzük görüşmesi sırasında değerli milletvekillerimizin hakkaniyete uygun bir değerlendirmeyi de gündeme getirmesi gerekir. Mesela az önce buradaydı, Bennur Karaburun Milletvekili kardeşimiz kendi aracını dahi biraz zor kullanırken Türkiye Büyük Millet Meclisinin en devamlı milletvekillerinden birisi, rapor alma ihtiyacını hissetmiyor. Ama 160 birleşimin 140'ını veya 150'sini raporla geçiren bir milletvekilinin herhâlde yolluk alma hakkının olmaması gerektiğini burada değerli üyelerin görüşlerine sunmak istiyorum çünkü Avrupa uygulamaları devamı esas almış. Biz nasıl ki elektrik faturalarını hesaplıyorsak, Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışırken kanun maddelerinin maliyeti bu diye söylüyorsak aslında o maliyeti düşürecek bir teklif, milletin bütçesine olumlu bir katkı sağlayacak, günde beş saat on saat gereksiz yere tartışmayla değil...

Mesela Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda Anayasa görüşmelerine saat 11.00'de başladık Sayın Başkan, saat 14.00'te başlayan Meclis, 11.00'de Anayasa görüşmelerinin maddelerine geçti. Ne zamana kadar çalıştık? Saat ikiye kadar, üçe kadar çalıştık ve genel olarak baktığımızda Türkiye Büyük Millet Meclisi dört siyasi parti grup önerisi verdiğinde 14.00'te çalışırsa, işte Meclis Başkan Vekilimiz burada, saat sekize kadar Genel Kurulun gündemine giremedik. Bir saat de yemek arası, saat dokuz, Genel Kurulun gündemine giriyoruz. Dokuzdan itibaren ne zamana kadar çalışıyoruz? Gece saat 02'ye kadar. Kaç saat? Beş saat. Eğer biz bunu, şu İç Tüzük'le ilgili kısmı yapabilirsek, 14.00'te başlayan Türkiye Büyük Millet Meclisinin 21.00'de çalışmalarını sona erdireceğini ve öyle telefonlarla veya üç ayaklarla yayınlamak yerine Türkiye Büyük Millet Meclisi ile TRT'nin anlaşmasını sağlayarak bütün milletimizin, arzu eden milletin, Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarına imkân verecek bir düzenlemedir diyorum. Tekrar, katkı sağlayan Milliyetçi Hareket Partisi Sayın Grup Başkan Vekiline ve Anayasa Komisyonu üyesi değerli arkadaşımıza, bu konudaki hoşgörülü davranışlarına ve burada da katkı sağlayacaklarını ümit ettiğim alt komisyonda çalışan...

Hocam siz mi çalıştınız alt komisyonda?

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Evet.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hocam aslında alt komisyonun bir gün ertelenmesini Hocamın talebiyle... Centilmenlik gösterdiler, Alt Komisyon Başkanına da teşekkür ediyorum, ertelemeyi Hocamın talebi üzerine yaptı. Alt komisyonu kurarken uzlaşma örneği gösteren Türkiye Büyük Millet Meclisinin alt komisyonda gösterdiği medeni bir usulle çalışma tarzının da burada aynı şekilde devam edeceğine ve esas komisyonda da hem HDP'nin hem de Cumhuriyet Halk Partisinin olumlu katkılar sağlayacağına inanıyorum çünkü bu İç Tüzük, Türkiye Büyük Millet Meclisinin verimli, etkin ve huzurlu çalışmasını sağlayacaktır diyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Elitaş.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Elitaş on altı defa ismimden bahsetmek suretiyle...

BAŞKAN – Bahsedebilir, çok sevdiği için olabilir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama yani, Mecliste...

BAŞKAN – Şimdi, Meclis Başkanlığımız adına Sayın Meclis Başkan Vekilimizin söz talebi var.

Buyurun Sayın Başkanım.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AYŞE NUR BAHÇEKAPILI – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, basınımızın sevgili çalışanları; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bugün (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'ni görüşmek için bir araya gelmiş bulunuyoruz. Bildiğiniz gibi çarşamba günü toplanan Komisyonunuz bir alt komisyon kurulmasına karar vermişti, alt komisyon ise raporunu hazırladı, raporunu sundu muhalefet şerhleriyle birlikte. Şimdi, İç Tüzük teklifine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının görüş ve değerlendirmelerini sizlere sunacağım ve sizlerle birlikte bir çalışma süreci yaşayacağız. Tekrar başarılar diliyorum hepinize.

Sayın milletvekilleri, İç Tüzük, Anayasa tarafından kendisine verilen yasama, denetim ve diğer görevleri yerine getirme sürecinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin iç işleyişini ve faaliyetlerini düzenlemek üzere yapılmış yazılı kuralların bütünü olarak adlandırılabilir. İç Tüzük, Meclis çalışmalarını düzenleme noktasında taşıdığı önemden dolayı doktrinde hepimizin bildiği gibi ve burada da telaffuz edildiği gibi aslında işlevinin aksine çok mütevazı bir tanımlamayla “sessiz anayasa” olarak adlandırılmıştır. Meclislerin kendi iç tüzüklerini kendilerinin yapması, diğer devlet organları karşısındaki bağımsızlıklarının bir gereğidir. Kanuni Esasi'nin yürürlüğe girdiği 1876 tarihinden itibaren bugüne kadarki Parlamento tarihimizde 12 adet İç Tüzük kabul edilmiştir. Aslında her İç Tüzük değişikliğinin bir evvelkinin devamı niteliğinde olduğunu görmekteyiz. Bir sonraki İç Tüzük'ün, bir önceki İç Tüzük'ün ana omurgası ve ana hükümleri üzerine bina edildiğine tanık olmaktadır.

Bildiğiniz gibi yine parlamento hukukunun çok önemli bir kaynağı da teamüllerdir. Anayasa, kanun ve iç tüzük hakkında açık hüküm bulunmayan durumlarda yazılı olmayan fakat sürekli olarak aynı şekilde kullanılagelinen, uygulanılagelinen Genel Kurulun kabul görmüş olduğu kararlardır teamüller ve çoğu kere de, sayın grup başkan vekillerimiz de bilir, yapmış olduğumuz kısa toplantılarda, bir sorunla karşılaştığımız zaman hemen veyahut da İç Tüzük'te herhangi bir hüküm bulunmadığı hallerde Anayasa'da bir hüküm bulunmadığı hâllerde hemen “Teamülde ne deniyor?” şeklinde bir arayışa gireriz ve mutlaka, sorun olarak tanımladığımız veya bir sorun karşısında kaldığımızda teamülde buna uygun bir çözüm noktası buluruz.

Sayın milletvekilleri, yürürlükte bulunan 1973 tarihli 584 karar numaralı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde 14 defada toplam 157 tane değişiklik yapılmış. Bu değişiklikler bazı maddeleri birden fazla olarak İç Tüzük'ün 111 maddesinde bir düzenleme hâline getirilmiş. 1 madde metinden çıkartılmış ve 24 madde metne eklenmiştir. Bu değişiklikler bazen Anayasa değişikliklerine uyum sağlamak amacıyla bazen de işlemeyen veya uygulamasında zorluk yaşanan kuralların varlığını değiştiren koşullarda ve şartlarda İç Tüzük kurallarının yetersiz kalması karşılığında yapmışız veya bu nedenden kaynaklanmıştır. Belirttiğim değişikliklere ve uygulanan teamüllere rağmen günümüzde her yasama döneminde İç Tüzük değişikliği ihtiyacı gündeme gelmektedir. Ben on yıldır milletvekilliği yapmaktayım, on yıldır grup başkan vekillerim de biliyor, ben de grup başkan vekilliği yaptım...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Değişiklik teklifine imza attınız.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AYŞE NUR BAHÇEKAPILI – Evet, değişiklik teklifine de imza attım, Sayın Elitaş'ın hatırlatmasıyla... Hep gündemde olan bir konudur. Benim de gözlemim ve tanıklığım odur ki mevcut İç Tüzük, bir bütün hâlinde şu anda geldiğimiz noktada ihtiyaçlara cevap vermekten uzaktadır ve Meclisin zaman zaman tıkanmalarına, Meclisin itibarının zedelenmesine de yol açacak bazı sonuçlara, uygulamalara da tanık olabilecek bir kapasitededir.

İç Tüzük'te yapılan bu değişiklikler -dediğim gibi- hem Anayasa değişikliğinden hem de değişen koşullara İç Tüzük'te bir karşılık bulunmamasından kaynaklanmaktadır.

Başkanlığımız, bu yasama ekonomisine uygun, zamanın etkin kullanılmasını sağlayacak, gündeme bağlılığını koruyarak müzakerelerin verimliliğini artıracak bir İç Tüzük değişikliğine de ivedi olarak ihtiyaç olduğu kanaatinde. Bu doğrultuda hâlihazırda Komisyon görüşmelerini gerçekleştirdiğimiz Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili Kayseri Milletvekili Sayın Mustafa Elitaş'ın, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay'ın, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül ve Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak imzalı İç Tüzük teklifinin önce Sayın Komisyonunuz sonrasında ise Genel Kurulda kabul edilmesinin mezkûr ihtiyacın, bilinen ihtiyacın en azından bir kısmının giderilmesi hususunda faydalı olacağı kanaatini taşımaktayız.

Bu değerlendirmeler doğrultusunda teklifi veren milletvekilleri başta olmak üzere İç Tüzük konusunda teklif üreten, fikir üreten, öneri üreten bütün milletvekillerine, teklifin hazırlanmasında emeği geçen herkese Başkanlığımız adına çok teşekkür ediyorum. Komisyonunda siz sayın milletvekilleri tarafından yapılacak çok değerli katkılar neticesinde ortaya çıkacak metnin Genel Kurul çalışmalarına büyük katkı sağlayacağına inanıyorum. Tekrar hepinize saygılar sunuyorum, iyi çalışmalar diliyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir saniye...

Değerli arkadaşlar, teklif sahiplerinin de görüşlerini aldık. Şimdi teklifin tümünü görüşlerinize açıyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bir dakika Başkanım...

BAŞKAN – Nasıl yani?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Elitaş, ismimden bahsederek geçmişte benim de bulunduğum uzlaşma komisyonlarında yaşananlarla ilgili Komisyona yanlış bilgi verdiğini beyan ettiniz dedi. Bu konuda bir düzeltme rica ediyorum.

BAŞKAN – Ben bir devam edeyim, söz vereceğim size.

MURAT EMİR (Ankara) – “Başlıyoruz” dediniz...

BAŞKAN – Başlıyoruz tabii ki yani.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkan, Anayasa'ya aykırılık önergemiz var.

BAŞKAN – Yani, başlamadan mı yapacağız?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – İç Tüzük 38 gereğince önce onun görüşülmesi gerekmiyor mu?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, başlamadan...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, bunları çok konuştuk.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Tümü üzerinde görüşmelere geçmeden...

BAŞKAN – Ne diyor peki son fıkra, okudunuz mu?

Son fıkra diyor ki: “Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder.” Yani maddelerin müzakeresine geçmeden halletmemiz gereken bir konu, şu anda değil. Maddelere geçmedik ki, genel görüşme, geneli üzerinde görüşme açıyorum daha.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Gececeğiz yani madde müzakeresine geçmeden görüşeceğiz.

BAŞKAN – Şüphesiz tabii ki bütün önergeleri değerlendireceğiz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin... Teklifin tümünü...

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, benim de bir talebim olmuştu. Tekrar dikkatinize sunuyorum.

BAŞKAN – Neydi talep?

MURAT EMİR (Ankara) – Alt Komisyon Başkanı alt komisyon çalışmalarıyla ilgili bilgi verdikten sonra benim de muhalefeti temsilen alt komisyon çalışmaları ve alt komisyon raporuyla ilgili eleştirilerim ve değerlendirmelerim...

BAŞKAN – Murat Bey, zaten onu konuşacağız yani. Ne konuşacağız burada biz?

MURAT EMİR (Ankara) – Hayır, ama izninizle...

BAŞKAN – Alt komisyon raporu üzerinden görüşmelere devam edeceğiz zaten.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, alt komisyon raporunu mu esas alıyorsunuz yoksa bizim konuşmalarımızı mı esas alıyorsunuz?

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan ama bakın, bir sunuş yapıldı, o sunuş eksik ve hatalarla doluydu.

BAŞKAN – Şüphesiz, söz verince bütün hataları, eksikleri söylersiniz.

MURAT EMİR (Ankara) – Bir milletvekili olarak bir düzeltme ve değerlendirme hakkım olması gerekir.

BAŞKAN – Şüphesiz tabii ki, kullanacaksınız.

Değerli arkadaşlar, teklifin tümünü görüşlerinize, görüşmelerimize açıyoruz, tümü üzerindeki görüşmeleri.

Genel gerekeceyi okutmaya gerek görmüyorum, zaten ekrana yansıtıyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, şu cevap hakkını kullandırmadan bunu yapma nezaketsizliğini göstermeyin, çok rica edeceğim size. Bir değerlendirme yapıldı, bir cevap hakkı talep ediliyor. Mümkün olduğu kadar...

BAŞKAN – Sayın Özel, lütfen, Komisyon çalışmalarını engelleme nezaketsizliğini göstermeyin. Ben devam edeceğim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben de göstermem, siz de göstermeyin.

BAŞKAN – Evet, ben usule göre devam ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bugün bu cevap hakkını kullandırtmıyor olmanız kabul edilemez.

BAŞKAN – Burayı grup başkan vekillerinin bir atışma alanına dönüştürmeyelim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa Komisyonu, Grup başkan vekilleri her şeye müdahil olmasınlar.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Siz Komisyonun huzur iklimini sabote ediyorsunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Müsaade edin... Komisyon üyelerimizin, sizin partinizin de uygun bulup Komisyon için görevlendirmiş olduğu arkadaşlarımızın konuyu görüşmesine de imkân tanıyalım lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, bunu yapacağız ama bu doğru bir tutum değil bakın, bu doğru değil.

BAŞKAN – Olabilir, ona ben karar veriyorum, siz değil.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, efendim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, olmaz öyle bir şey.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Başkan...

BAŞKAN – ...teklifin tümünü görüşlerinize açtım.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, bunu yapamazsınız!

BAŞKAN – Genel gerekçeyi okutmuyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, ne yapıyorsun sen ya?

(İstanbul Milletvekili Engin Altay tarafından “Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü” kitapçığıyla komisyon sırasına vurulması)

BAŞKAN – Sen ne yapıyorsun ya?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben ana muhalefet partisinin Grup Başkan Vekiliyim.

BAŞKAN – Tamam anladık. Ne yani?

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, bunu yapamazsınız siz. Burası sizin babanızın çiftliği değil.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Adam benimle ilgili satışmada bulunuyor, yalan beyanlarda bulunuyor, sen “Görüşmeye başladım.” diyorsun.

BAŞKAN – Vereceğiz diyoruz; zamanını sen mi takdir edeceksin ben mi takdir edeceğim?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Haddini bil!

BAŞKAN – Hadi, otur yerine bakayım!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne demek otur yerine?

BAŞKAN – Bu ne ya? Şuraya bak! Zaten belli, bugün bunların bitmemesi için bu kararlı.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkan, ad soyadı kullanılarak ithamda bulunuldu.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Böyle bir şey olur mu ya?

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İki cümle cevap vereceğim burada ben.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sen Komisyon Başkanına bu hareketi yapamazsın. Şu harekete bak ya! Doğru bir tavır içerisinde değilsin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, herkes otursun, herkes otursun, devam edeceğiz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, bunu yapman doğru değil, şu cevap hakkını kullandır.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Ya, Başkan, niye cevap hakkı vermiyorsun?

BAŞKAN – ...alt komisyonumuz büyük bir emek harcayarak çalışmasını kısa bir süre içerisinde tamamladı, raporunu da Komisyonumuza verdi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu yaptığın doğru değil Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bu verimli çalışmalarını ve özverileri sebebiyle alt komisyondaki arkadaşlarımızın hepsine teşekkür ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan... Sayın Başkan...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, haddinizi bilin!

BAŞKAN – Şimdi alt komisyonun kabul ettiği metin üzerinden görüşmelerin yapılmasını oylarımıza arz ediyorum...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Milletvekili özlük haklarına saygılı olun, siyasi partilere saygılı olun! Burası babanızın çiftliği değil!

BAŞKAN – Komisyon üyesi arkadaşlarımızı görmek isterim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Babanın çiftliği değil burası!

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

IV. - KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) görüşmelerinin alt komisyon metni üzerinden yapılmasına ilişkin karar

BAŞKAN – Geneli üzerindeki görüşmelerin alt komisyonun kabul ettiği metin üzerinden devamını oylarınıza sunuyorum...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Başkan... Başkan... Ne yapıyorsunuz ya? Sayısal çoğunluğuna güvenip ben yaptım oldu diyor. Böyle bir şey olabilir mi?

BAŞKAN – Kabul edilmiştir.

III- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Alt komisyon metni) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi alt komisyon raporunu da tekrar okutmuyorum, rapor sizlere dağıtıldı.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Grup başkan vekili bir cevap verecek. Kendi aleyhinde söylenen bir yalan...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Geneli üzerindeki görüşmeleri söz talebine göre açıyorum.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan...

MURAT EMİR (Ankara) – Medeni çalışma ortamı dediğiniz bu muydu?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Yazıklar olsun! Yazıklar olsun!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Grup başkan vekiline cevap hakkını kullanıracaksın, o kadar. Böyle bir şey olur mu ya?

BAŞKAN – Şimdi gelelim söz taleplerimize... Önce bir oturun... Dinleseniz anlaşılacak.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Arkadaşlar... Ha, böyle masaya vurarak söz alacaksınız öyle mi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Söz verecek evet, “oturun” deniyor, söz talepleri istendi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Verecek” olur mu ya? Öyle şey olur mu ya?

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Neden korkuyorsunuz?

BAŞKAN – Buradaki sıraya göre söz veriyorum.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Grup başkan vekiline bir söz hakkı verin Sayın Başkan. Grup Başkan Vekilimiz söz talep ediyor. Kendiyle ilgili söylemediği sözü söylendi diye gerçeğe aykırı bir beyanı düzeltmek istiyor. Niye vermiyorsunuz söz hakkı?

BAŞKAN – Vereceğiz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Vereceğim.” diyor, “Vereceğim.” diyor.

BAŞKAN – Ne zaman yani? Hemen grup başkan vekili “Söz istiyorum.” dediği anda bütün görüşmeleri bırakıp söz vermek zorunda mıyız?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, evet.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Vereceksiniz!

BAŞKAN – Var mı öyle şey ya? Nerede? Nerede? Yok, öyle bir şey.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hayır efendim, böyle bir usul yok.

MURAT EMİR (Ankara) – Sizin nasıl bir İç Tüzük istediğiniz ortaya çıktı.

LEVENT GÖK (Ankara) – Engin Bey’in onlara bir cevap hakkı verilmesinden sonra ben de Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına grup başkan vekili olarak bir değerlendirmede bulunacağım çünkü sayın grup başkan vekili geçen...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Biz teklif sahibi olarak konuşuyoruz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, hayır...

BAŞKAN – Grup başkan vekili olarak değil.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım, geçen Anayasa görüşmelerinde de öyle bir şey başladı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İsmi andımız ya... Hakkı değil mi Elitaş, Allah aşkına? “Böyle demişti.” diyorsun demediği bir sözü, “O da buna katılmıştı.” diyorsun katılmadığı hâlde. Bu hak mı reva mı ya? İlk dakikadan yine sabote etmeyin şunu ya.

LEVENT GÖK (Ankara) – Grup başkan vekillerine söz verdiniz.

BAŞKAN – Söz verdim, tabii tabii, grup başkan vekillerine...

LEVENT GÖK (Ankara) – Engin Bey, bir tashihini yapsın, ondan sonra ben talep ediyorum.

BAŞKAN – Tamam, siz bir buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ne kadar ayıp ama ya!

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ne ayıbı?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ayıp tabii.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Neresi ayıp?

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şu hâle bak, şu hâle!

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, Engin Bey'in açıklamasına...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Anayasa'da su fırlatıyordu, şimdi herhâlde Anayasa fırlatacak, anlaşılın o.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – İthamda bulundunuz.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Anayasa da elinde.

BAŞKAN – Sayın Elitaş...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – 16 Nisan tarihinde, Anayasa'yı eline almış...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sen dua et yarın 15 Temmuz. Yarın 15 Temmuz olmasa ben bunu...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yoksa? 16'sında görüşseydik ne olacaktı? Kavga mı çıkaracaktın?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yarın 15 Temmuz, ona dua et. Yarın 15 Temmuz, ona dua et. Ayıp ya!

BAŞKAN – Anayasa Komisyonu üyelerimiz çalışma yapamıyor sayenizde!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Babanın çiftliği gibi mi yöneteceksin burayı? Burayı çiftlik gibi yönetemezsin!

BAŞKAN – Bakın, bütün buradaki çalışmalarını sabote eden kimler?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sabote eden sensin! Sensin! Grup başkan vekiline söz vermiyorsun!

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Sizsiniz!

BAŞKAN – Sensin! Ben mi vuruyorum masaya? Kim vuruyor masaya?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sen söz versen bir şey olmayacak.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Burayı çiftlik gibi yönetiyorsun!

BAŞKAN – Bağışmak için kitabı masaya vuruyorsun. Sabote eden sensin! Lafla olmaz bu. Fiili durum işte burada...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Senin babanın çiftliği değil burası. Burayı buna göre yöneteceksin.

BAŞKAN – Değil, senin babanın çiftliği mi, senin babanın çiftliği mi!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Senin babanın çiftliği değil. Burayı çiftlik gibi yöneten sensin!

BAŞKAN – Değil, senin de değil, tamam. Ben bu Komisyonun Başkanıyım, çalışmayı sürdürmekle, burayı yönetmekle görevliyim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Engin Bey'e söz veriyor musunuz?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, söz mü istiyor?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Lütuf mu edeceksin bana söz vermekle?

BAŞKAN – Bir oturun bakalım, bir görelim söz talebi var mı.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Lütfedeceksiniz beyefendi, lütfunuza ihsan olacağız öyle mi?

BAŞKAN – Yok.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben söz istiyorum, grup başkan vekiliyim. Yalan söylüyor adam, yanlış bilgi veriyor Elitaş.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Komisyonun çalışmalarına devam etmek istiyorum. Bu çalışmalarını engellenize müsaade etmeyeceğim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sen engelliyorsun çalışmayı.

BAŞKAN – Ben ne yapıyorum? Ben ne yapıyorum?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tamamen iyi niyetle başladık burada biz.

BAŞKAN – Ne iyi niyeti? Başlarken sen demedin mi daha “Bu toplantıları bugün bitirtmeyeceğiz.” Öyle şey mi olur?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bir hakkı gasbediyorsun! Bir hakkı gasbediyorsun!

LEVENT GÖK (Ankara) – Konuşmalar yapıldı burada...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İki saattir dinliyoruz, bir cevap hakkı kullandırtmıyorsun, doğru değil. İlk anda söyledik, ayıptır ya!

BAŞKAN – Arkadaşlar, gürültüyü bırakın, oturun yerinize lütfen, ondan sonra devam edelim.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan, bakın...

BAŞKAN – Sayın Tezcan, bir dakika...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bir dakika, Sayın Başkan ya... Hep dinliyoruz devamlı. Sayın Elitaş burada konuşma yaparken olmayan şeyleri varmış gibi anlattı, muhatabı da burada, grup başkan vekilimiz. Siz diyorsunuz ki: “Görüşmeye geçeceğiz.” Diyor ki: “Biz daha önce bir araya geldik, orada Engin Altay da vardı ve katıldı buna.” Şimdi, bütün Komisyon üyelerinin aklında şu ortaya çıkıyor: “Ya, hakikaten, Cumhuriyet Halk Partili bir grup başkan vekili de orada buna ‘tamam’ demiş.” Bu görüşmeler başlamadan önce Sayın Grup Başkan Vekilimizin bunun gerçek dışı olduğu iddiası var, bunu tashih etmesi lazım ki biz de ona göre görüşmeye başlayalım. Niye bu söz hakkını vermektan imtina ediyorsunuz anlamış değilim, anlayamıyorum.

BAŞKAN – İmtina etmiş değilim. Ben usule göre, Komisyonun çalışma huzuruna göre devam ediyorum Sayın Tezcan.

MURAT EMİR (Ankara) – Huzur bu mu, sizin anladığınız huzur bu mu ya? Bu, huzuru bozmak.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Muhalefet partisinin grup başkan vekiline söz vermemek mi var Komisyonun çalışma usulünde?

BAŞKAN – Yok, o yok.

LEVENT GÖK (Ankara) – “Engin Bey, size söz veriyorum.” deyin bitirelim işi.

BAŞKAN – Anlaşalım, gelin, müzakere, pazarlık yapalım! Ya, lütfen, oturun bir yerinize önce. Daha vereceğiz tabii, herkese söz hakkı vereceğiz.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ne vuruyorsunuz? Öyle şey olur mu?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sen karışma! Orada Başkan var. Sen ne karışıyorsun ya?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ne vuruyorsun sen de sabah beri?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Vururum, sabaha kadar vururum.

BAŞKAN – Allah Allah!

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Vuramazsın!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Demokrasi, demokrasi diyorsunuz.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ben bu Komisyonun üyesiyim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Olabilir, ben de Grup Başkan Vekiliyim.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sen grup başkan vekiliysen ben de bu Komisyonun üyesiyim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sen de vur! Sen de vur!

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Öyle şey olur mu ya? Yan masaya vuracaksın... Bir grup başkan vekili gibi davran.

BAŞKAN – Sayın Birkan... Sayın Birkan...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biz Refah Partisinin 36 milletvekiliyle kürsü kırdığını biliyoruz, masa kırdığını biliyoruz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, Elitaş adımdan bahsederek geçmişte yapılan bir komisyon...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, masaya vurmasın ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – ...Uzlaşma Komisyonunda yaşananları yanlış anlattı. Düzeltmeye muhtaç şeyler bunlar.

BAŞKAN – Tamam, tamam, buyurun oturun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bana söz vermenizi talep ettik. Şimdiye kadar elli kere konuşmam biterdi.

BAŞKAN – Eğer vurmasaydınız masaya çoktan başlamış olacaktınız zaten şu an.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tabii canım!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, öyle yapmadı. Ben uyardım, şu hakkı kullandırın lütfen dedim. Gittiniz, başka işlere giriştiniz, yanlış bir şey.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ne olduğunu bilmediğimiz bir oylama yaptınız arada.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Oyalama yaptın, bilmem... Doğru bir şey değil.

BAŞKAN – Tabii, fark edemediniz gürültüden değil mi ne oylaması yaptığımızı?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Siz, bizi dinlemediğiniz için...

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, devam ediyoruz.

Tabii, Sayın Murat Emir'in söz talebi var, Sayın Altay'a veriyoruz öyle mi? Nasıl oluyor?

LEVENT GÖK (Ankara) – Hayır efendim şöyle: Engin Bey kendisine sataşılmasından dolayı söz istiyor. Sayın Murat Emir alt komisyon muhalefet gerekçesini ortaya koyacak. Ondan sonra...

BAŞKAN – “İkisi beraber, aynı anda mı konuşunlar.” diyorsun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Hayır efendim.

BAŞKAN – Birisine öncelik vereceğiz de onun için dedim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bana vereceksin. Ne yapmaya çalışıyorsun Başkan?

BAŞKAN – Önce Sayın Emir mi?

LEVENT GÖK (Ankara) – Önce Sayın Engin Altay bir açıklamada bulunacak o konuda.

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Elitaş, bugünlerde kaşımayı sever bir ruh hâli içindediniz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Başkan, tehdit ediyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Kaşımayı seviyorsunuz dedim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - “Kaşımayı” dedi. Kaşınmayı sevmeniz umumi hâliniz.

BAŞKAN – Sayın Altay konuşsun Sayın Özel.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, tutumunuzu anlamış değilim ama en başta ortaya koyduğum çekince ve tereddütte ne kadar haklı olduğum ortaya çıktı. Siz belli ki çoğunluğunuza güvenerek bu İç Tüzük'ü burada olabildiği kadar kısa bir sürede bir oldubittiyle geçirme planı yapmışsınız. Hayırlı olsun bu planınız size.

Şimdi, Sayın Elitaş'ı yıllardır tanırım, bazen kendisiyle, karakteriyle örtüşmeyecek laflar eder, her siyasetçi bunu eder, buna bir şey de demem. Bir şeyin bilinmesini isterim, Sayın Elitaş'ın geçmişte İç Tüzük Uzlaşma Komisyonunda konuşulanları işte “Uzlaştık; Engin Altay, İdris Baluken, Erkan Akçay, hep birlikte uzlaştık...” Uzlaştıysak şimdi burada niye toplandık?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ben yoktum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Pardon, Sayın Akçay.

BAŞKAN – Sayın Akçay yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bak, gerçek dışı bir beyan, hemen cevap istediği doğdu.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Halaçoğlu vardı, evet.

BAŞKAN - Arkadaşlar, Sayın Altay konuşsun, müsaade edin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Eğer geçmişte uzlaştıysak bugün burada niye oturuyoruz? Sayın Elitaş, yani buradaki herkesi çocuk mu zannediyorsunuz, ben anlamıyorum? Siyaset açık kapı işidir, müzakere işidir, uzlaşma işidir, doğrudur. Siyasette münakaşa da vardır, tansiyon da vardır. Burada siyaset yapan herkesin bunları bildiğini düşünüyorum, bildiğini zannediyorum ama siyasette geçmişte yapılan bir komisyonda “bakarız, ederiz, bakılır, konuşuruz” şeklinde kayıt altına alınmış işleri “Biz uzlaştık.” demek kimseye bir şey sağlamaz. Uzlaştık –demin dediğim gibi- burada bugün bunları yeniden konuşuyor olmazdık. Bu Mecliste, benim bildiğim, ta 22'inci Dönemden itibaren, bizden Ali Topuz'un, işte iktidar partisinden o zaman Salih Kapusuzların da çalıştığı bir İç Tüzük çalışması vardı, daha sonra, bizden önce yine Turhan Tayan, Oğuz Oyan, bizim partimizden arkadaşlarla bir çalışma yapıldı, her şey konuşuldu, bazı konulara “Olabilir.” dendi, bazılarına “Asla olmaz.” dendi ama bir türlü ortaya bir mutabakat metni çıkmadığı için bugün bu Komisyon burada. Dolayısıyla “Efendim, biz bunları geçmişte böyle konuştuk da muhalefet de ‘tamam’ dediydi de şimdi, onun için, bu sefer fazla uzatmaya gerek yok.” mantığından bir kere iktidar sıyrılınsın.

Çok net bir şey söylüyoruz: Biz, Türkiye Büyük Millet Meclisi görüşmelerinin başından sonuna kadar, salı, çarşamba, perşembe, 14.00-19.00 kriterinin dışına çıkarak, salı, çarşamba, perşembe dışındaki pazartesi, cuma, cumartesi, pazarları çalıştığında da Meclis Televizyonu tarafından tamamının verilmesi hâlinde birçok şeye “evet” diyeceğiz dedik. Yalan söyleyen şerefsizdir, kendime söylüyorum.

Bizim bunun dışında “şu tamam, bu tamam” diye bir angajmanımız, taahhüdümüz olmadı ama örneğin, 19’uncu madde, evet, öneri getiren parti on dakika konuşuyor, iktidar partisi yirmi dakika konuşuyor, bunun için...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Beş de var orada, beş kimin?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Orada da beş dakika değil kesinlikle, beş dakikayı kabul etmem mümkün değil çünkü Türkiye’nin çok önemli konuları için bu grup önerisi getirdiğimizde beş dakikada işin esasını anlatmak mümkün değilken nasıl bunu biz Meclisin gündemine indireceğiz, milletvekillerinin konuya vâkıf olmasını sağlayacağız? Bu normal dışı bir durum. Onun için, bizim beş dakikaya “evet” demiş olmamız mümkün değil, demedik. On dakika benim için makuldür. O zaman ne söylediğimi de hatırlıyorum. Meclis TV yayınlarının baştan sona verilmesi kaydıyla grup önerisinde sadece öneriyi getiren parti on dakika konuşsun dediğimi dün gibi hatırlıyorum. Olay bundan ibarettir. Bunun dışında, tekrar altını çiziyorum, Meclis TV yayınlarının süreklilik arz etmesi hâlinde iş birliğine ve müzakereye açık olduğumuzu söyledim. Durum budur, bundan ibarettir.

Daha önceki komisyonlarda yapılan çalışmalarını ellerinize almışsınız, güzel de ta en eskiye giderseniz orada çok daha farklı, çok daha olumlu çalışmalar var, hiçbirini bu teklifinizde göremiyoruz. O zaman da onlarla ilgili uzlaşmalar vardı -ta 22’inci Dönemden itibaren- onları bir kenara koyup sadece muhalefetin değil, milletvekillerinin sesini kısma, azaltmaya yönelik bir tekliftir. Demokratik hakkımızı ve İç Tüzük’ten kaynaklı haklarımızı kullanacağız. Durum bundan ibarettir.

Sayın Başkan, sizi de bu konuda muhalefete tahammüllü olmaya davet ediyorum. Geçmişte de bu Parlamentoda birlikte çalıştık şu veya bu şekilde, görüyorum ki geçmişe oranla –ki geçmişte bile biz siz çok eleştirmiştik- bugünkü başlangıcınız 4+4+4 komisyonundaki bir yaklaşımı burada sergileyeceğinizi görüyorum. Bunun kimseye bir hayrı olmaz, size de olmaz. Yani bu İç Tüzük çoğunluğunuzla geçecektir ama çok merak ediyorum, uzlaşma olmadıktan sonra Genel Kurulda bu İç Tüzük size çok hayır sağlamaz. Bu Mecliste 100 küsur maddelik kanunlar iki günde geçti. Niye geçti? Uzlaşma olduğu için geçti. Şimdi, muhalefetin sesini biraz kısarak siz Meclisi kanun fabrikasına dönüştürebileceğinizi zannediyorsanız çok yanıldığınızı tarih ve zaman önümüzdeki dönemde herkese gösterecek.

Lütfen, herkes konuşurken geçmişi yanlış şekilde mevcut Komisyona naklederek bir şey ispat etmeye kalkmasın. Sizin tavrınız, tasarrufunuz kendinizce haklıdır, normaldir; bizim tavrımız, tasarrufumuz da bize, kendimize haklıdır, meşrudur. Burada herkes düşüncesini söyleyecek. Gümrükten mal kaçırmıyoruz. Bu teklifi bir iki günde hemen, oldubittiyle buradan çıkarmak, tekrar söylüyorum, kimseye bir şey sağlamaz. Şuranın iklimini bozacak tutum ve davranışlardan kaçınmanızı, şurada huzur içinde bir İç Tüzük değişiklik teklifini görüşmek arzusundayız ama anlayışımızı söylemek en doğal hakkımız. Ha, “Muhalefet olmasın.” diyorsanız bizi kovun, sürün Parlamentodan, kendiniz çalıp kendiniz oynayın.

Sizi bundan sonra da muhalefetin söz talepleri konusunda İç Tüzük’e uygun hareket etmeye de davet ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, bir konuya açıklık getirmek için...

BAŞKAN – Yalnız, bu tartışmayı sürdürmeyelim Sayın Elitaş.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şimdi, başka şeyler konuştu, siz de...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, satışmaya cevap verildi, niye veriyorsunuz?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Burada yönetim size ait, takdir sizin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Doğrusu da o zaten, şimdi söz vermeniz lazım ama ne yapıyorsunuz? Bize yaptığınızı yapacak olursanız havadan sudan başka işler görüşüp canınız istediğinde söz verirsiniz.

BAŞKAN – “Havadan sudan” ne ya? Teklifi görüşeceğiz burada, grup başkan vekillerinin birbirine sataşmasını dinleyecek değiliz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, takdir size ait, burada grup başkan vekilliği sökmeyiz, Komisyon Başkanı ne derse o olur. Takdir size ait, verirsiniz düzeltme yaparım yoksa başka, sıramı beklerim.

BAŞKAN – Sayın Elitaş, geneli üzerinde görüşürken önceki çalışmalardan bahsedilecek burada, o bakımdan...

Bakın, işte, sayın grup başkan vekili ne kadar anlayışlı davranıyor komisyon çalışmaları bakımından. Teşekkür ediyorum kendisine.

III- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Alt komisyon metni) (Devam)

BAŞKAN – Sayın Emir, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de sözlerime başlamadan önce yarın anmalarını gerçekleştireceğimiz 15 Temmuz darbe girişimini lanetle kınadığımı ifade etmek isterim. Biz bugün burada bir parlamento çalışması yürütme olanağı buluyorsak 249 şehidimizin her birinin ayrı ayrı üzerimizde hakkı olduğunu düşünüyorum ve hepsine Allah’tan rahmet diliyorum.

Şimdi, biraz önce tanık olduğumuz İç Tüzük’ü önemsemeyen, muhalefetin sesini duymak dahi istemeyen, sataşmalara cevap verme hakkını dahi hiçe sayan anlayışı biz alt komisyon da aynen gördük. Alt komisyon çalışmaları ve raporuyla ilgili eleştirilerimi ifade etmek üzere söz aldım.

Bir defa, öncelikle ifade etmeliyim ki yanlış bir süreç işletilmiştir. Daha önceki konuşmalarda da bahsedildi, iç tüzükler anayasa değerindedir çünkü kural yapmanın kuralını koyan metinlerdir; bu nedenle, sıradan bir parlamento çalışması gibi değerlendirilemez, tam da bu nedenle Anayasa Komisyonunun işleri arasındadır. İç tüzük yapmanın bir diğer niteliği de yine anayasa değişiklik tekliflerinde olduğu gibi ancak ve ancak milletvekilleri tarafından teklif verileceği düzenlemesidir İç Tüzük’ümüzün 181’inci maddesi uyarınca. Bu, şu anlama gelmektedir: İç tüzükler son noktada parlamento çalışmalarını düzenlediğine göre, milletvekillerinin hakkıyla yasama çalışmalarına ve denetim çalışmalarına etkin bir şekilde katılmalarını güvence altına almak niyetiyle yapıldığına göre olması gereken, milletvekillerinin kendi iç tüzüklerini kendi iradeleriyle yapmalarıdır ve bugüne kadar, diğer bütün çağdaş parlamentolarda olduğu gibi bizim Parlamentomuzda da sıklıkla bu yöntem uygulanmıştır. Nasıldır bu yöntem? Biraz önce bahsedildi, örnekler verildi, Meclis Başkanının Başkanlığında komisyonlar kurulmuştur, bu komisyonlarda bütün partilerin olmasına dikkat edilmiştir, yeteri kadar tartışma yapılmıştır, uzlaşılmalı maddeler olmuştur ama bir şeye dikkat edilmiştir, o İç Tüzük Meclisin İç Tüzük’ü olacaktır ve bütün parlamenterlerin ve bütün parti gruplarının bu İç Tüzük’ü içselleştirmiş olması ve oradaki adalet duygusunun yerleştirilmiş olması önemsenmiştir.

Evet, bir yönüyle elbette ki yasama çalışmaları hızlı olacaktır, etkin olacaktır, verimli olacaktır, nitelikli olacaktır, kaliteli olacaktır ama bütün bunları yaparken mutlaka ama mutlaka her bir milletvekilinin halktan aldığı, millettten aldığı yetkiyi layıkıyla kullanması için olması gereken hakları

da sağlıklı bir şekilde dengelenecektir, dengelenmek zorundadır. Bu yoksa, dayatmacı bir anlayışla yapılıyorsa, çoğunlukçuluğa güveniliyorsa -biraz önce bir örneğini gördüğümüz gibi- parmak sayısına indirgeniyorsa elbette ki o İç Tüzük çalışması aslında baştan bizim hem geleneğimizi hem demokrasi anlayışımızı hem de Anayasa'mızın ve İç Tüzük'ümüzün gerektirdiği katılımcılığı sağlamamaktadır ve nitekim alt komisyon çalışmalarında da -birazdan ayrıntılı ifade edeceğim gibi- bunları açıkça gördük, üzülererek yaşadık.

Değerli arkadaşlar, özellikle 23'üncü ve 24'üncü Dönem çalışmaları hakkında bizim de ciddi hazırlıklarımız olmuştur. İç Tüzük teklifi görüşülürken biz her bir madde geldiğinde ve bütünü hakkında, bunun bir bütün olduğunu, bu anlaşmaların bir bütüne istinaden yapılabileceğini, elbette ki bazı konularda kimi anlaşmalar olabileceğini ama bizim önümüze getirilen teklifteki temel maddelerin özünde muhalefeti yok sayan ve muhalefetin muhalefet yapma hakkını sınırlayan ve muhalefetin ve her bir milletvekilinin Meclis gündemini bir şekilde küçük de olsa etkileme, değiştirme, yönlendirme olanağını sıfırladığını söylediğimizde bize daha önce bir anlaşma olduğundan bahsedildi. Oysa hem sunuşunda hem sahiplerinin konuşmalarında ifade ediliyor, büyük oranda anlaşılan metinlerin getirildiği söyleniyor. Bu, tam bir saptırmacadır, tam bir yalandır. Çünkü bu İç Tüzük teklifinin özü muhalefetin sesini kısmak, muhalefeti yok saymak ve bu arada da Parlamento'yu sipariş üzerine çalışan bir devlet kurumu yapmak ve bürokrasiye mahkûm etmektir ve buna dönük maddelerin hiçbirinde de bizim anlaşmamız yoktur. Biz alt komisyon çalışmalarına başlarken her şeye karşı iyi niyetimizle ve "Komisyonun alt komisyon kurmaktaki niyetinde ola ki bir teknik çalışma öngörüyoruz." düşüncesiyle alt komisyona katkı vermeye gayret ettik ama hemen söylemeliyim ki bir madde dışında en ufak bir değişiklik olmamıştır.

Büyük bir zaman baskısıyla çalıştık. Öyle ki daha biz burada alt komisyonda çalışıp salonu terk etmeden Sayın Başkan Cuma günü 14.30'da toplanacağımızı ilan etmişti bile. Dolayısıyla aslında orada daha alt komisyon çalışmalarının öylesine, şeklen, âdet yerini bulsun diye, işte ileride de "Ya, alt komisyon bile çalışmış." dedirtmek için yapıldığını üzülererek fark ettik. Ama yine de biz iyi niyetimizle ve tartışma ortamını belirli bir medeni seviyede tutarak çalışmaya en azından küçük de olsa katkılar vermeye gayret ettik.

Yeri gelmişken ifade edeyim, 15'inci maddede bir değişiklik oldu. O değişiklikler bizim baştaki eleştirilerimizle mi oldu, başka türlü mü oldu, ondan da hiç emin değilim. Bunun da nasıl olduğunu Komisyonun dikkatine sunmak isterim değerli arkadaşlar. Genel hakkında konuşurken 15'inci maddeyle ilgili de açık eleştirilerimiz oldu. Çünkü tarihi ortak geçmişin, Genel Kurulun huzurunun, bu tip kavramların son derece subjektif olduğuna, bunların Genel Kuruldaki sayısal çoğunluğa bağlı olarak değişebileceğine, buradan hareketle yapılacak bir milletvekili cezalandırmasının kürsü dokunulmazlığını ihlal etmekten başlayın milletvekilinin bir şekilde sınırlanması, kısıtlanması, ifade özgürlüğünün yok edilmesi anlamına geleceğine de dönük eleştirilerimizden sonra Sayın Parsak ilerleyen saatlerde bir başka teklifle geldi 15'inci maddede. Dolayısıyla o değişiklikte de alt komisyon çalışmamızın bir katkısı olup olmadığından hiç emin değilim.

Nihayetinde Parlamento geleneğimizi, demokratik teamülleri, Anayasa'mızı, İç Tüzük'ümüzü ve çağdaş parlamentolarda gördüğümüz İç Tüzük yapma süreçlerini bütünüyle dışlayan bir süreçle karşı karşıyayız ve anlıyoruz ki bu teklifi getirenlerin çok ciddi aceleleri var, alt komisyona da vere vere bir sekiz saatlik çalışma olanağı verdiler, sekiz saatlik çalışmada ne kadar böylesine önemli bir konuyu çalışabilirseniz o kadar. Zaten noktasına, virgülüne dokundurtmadıklarından aslında dokunacak

kabiliyetleri olmadığını da anlıyoruz. Burası önemlidir arkadaşlar. Çünkü o kadar açık yanlışlıklar, o kadar büyük hatalar vardı ki bunları uyarıyor olmamıza rağmen hiçbirinin bir cümleyi, bir kelimeyi bile değiştirecek ne niyeti ne cüreti vardı.

Tabii, mühürsüz bir seçimden sonra, Yüksek Seçim Kurulunun kendi kanununu ve uygulamalarını hiçe sayar tarzda hukuksuz bir seçim ilanından sonra gerçekleşen Anayasa değişikliğiyle bütün yetkilerin bir kişide toplandığı, devletin şahsileştirildiği ve olağanüstü hâllerde muhalefetin muhalefet yapma ve derdini anlatma olanağının neredeyse tamamen bitirildiği bir ortamda şaibeli bir seçimle gerçekleşmiş bir Anayasa sürecinden sonra bu Anayasa'ya uygun olarak yapılacak veya bu Anayasa'nın emrettiği uyum yasalarını hızla geçirmek niyetinde olan Hükûmetin aynı zamanda ve onun artık ortağı mı, değil mi bilemediğimiz ama kritik noktalarda hep desteğini veren MHP'nin bizim önümüze demokratik, muhalefetin muhalefet yapma hakkını güvence altına alan, çoğulculuğu önemseyen ve Parlatmentonun nitelikli, kaliteli çalışmasını ve kanun yapmasını bir şekliyle öngören bir teklifle gelemeyeceğini beklemek de aklın gereğiydi arkadaşlar.

Şimdi izin verirseniz ayrıntılarına girmeden maddelerle ilgili bizim alt komisyondaki tartışmalarımızdan birkaç örnekle konuşmamı bitireceğim, çok uzatmayacağım. Şimdi, özellikle 19'uncu maddeyle ilgili tartışmalar oldu. Bize göre 19'uncu madde bu teklifin ana omurgalarından birisidir. Çünkü grup önerisi getirme olanağı varmış gibi görünüyor ama aslında grup önerilerinde anlatılan, getirilen konuların ciddiyetine bakarsanız ve buna beş dakikanın yetmeyeceğini de değerlendirirseniz aslında grup önerilerinin kuşa çevrildiği ortadadır. Üstelik grup önerisi sonrasında diğer partilere verilen üçer dakikalık hakkın da 63'üncü maddeden kaynaklanan, usul tartışmasından kaynaklanan doğal bir hak olduğunu ve burada o üçer dakikanın da sanki başkaları da konuşsun hakkı verilmiş gibi sunuluyor olmasını da aslında İç Tüzük'ü ya bilmemek ya da kasıtlı olarak bilmiyormuş gibi görünmekten kaynaklandığını düşünüyoruz arkadaşlar. Daha önce iktidar partisinin de desteğiyle çok önemli araştırma komisyonları kuruldu, önemli çalışmalar yapıldı. Bunları biliyorsunuz, Aladağ'daki yangını, çocuk istismarını, kadına karşı şiddeti, 15 Temmuz darbe girişimini düşünürseniz aslında grup önerilerinin ne kadar değerli olduğunu değerlendirebilirsiniz.

Grup önerilerinin şöyle bir yanı da var değerli arkadaşlar: Elbette ki sayısal çoğunluğu olan iktidar partisinin yapacağı işler var, yasa çıkartmak zorunda, elbette ki -ülkenin beklediği- acil sorunlara acil çözümler gerekiyor ve bunlar için de Hükûmetin bir şekliyle Meclis gündemini önceleyerek onu belirlemesi, inisiyatifini elinde tutması elbette ki anlaşılabilir bir şeydir ama millî iradenin yüzde 50'si orasıysa bir yüzde 50'si daha var. Eğer millî iradeye saygılıysak o yüzde 50'nin de Meclis gündemine önemli gördüğü, hükûmetin o gün için Meclise getirmedeği bir konuyu getirme hakkını elinden almak, beş dakikayla sınırlamak -demokrasi anlayışıyla da, Parlatmentonun saygınlığı anlayışıyla da- milletvekilinin kendi başına, tek başına grup dışında çalışabilmesi ve millettten aldığı görevi layıkıyla yerine getirebilmesi adına yeterli olabilir mi? Üstüne üstlük, burada bir anlaşma olmadığı, anlaşma varmış gibi gösterildiği de hepimizin malumudur.

Değerli arkadaşlar, çok kısa değineceğim çünkü benim bütünü hakkında Komisyon üyesi olarak konuşma hakkım olduğunu biliyorum, o nedenle birçok değerlendirmemi o bölüme saklayacağım. Bunun ötesinde, televizyon yayınlarıyla ilgili bir tartışma yaşanmıştır. Televizyon yayınlarının -Sayın Elitaş'ın ifade ettiği gibi- Meclis çalışmalarının hepsini vereceğini düşünmüyoruz elbette çünkü bu teklif böyle önerilmemiş, bu teklifte "...21.00'e kadar" diyor, "...esas alınır" diyor. Yapıp yapmayacağı çok da belli değil, üstelik de Meclis çalışmaları 21.00'den sonrasına sarkarsa ne olacağı ortada. Meclis, öyle günler olacak ki ciddi tartışmalar, ciddi çalışmalar yapacak ve o çalışmaları milletin gözünden kaçıracaksınız. Oysa hiç de zor değil, daha önceki mutabakatlarda da var; Meclis çalışıyorsa, Meclis

TV de çalışsın. Ne var bunda? Bundan çekinecek, korkacak ne var? Madem millî iradeye saygılısınız, her yaptığımızı millî irade görsün. Mesela, ben alt komisyon çalışmalarıyla ilgili kendimce önemli olduğunu düşündüğüm değerlendirmeler yapıyorum, hepiniz börek yiyorsunuz karşımızda. Uygun mudur bu? Bence değil. Bence ciddi bir konu tartışıyoruz, on dakika ara verin efendim.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Arkadaşların da yiyor.

MURAT EMİR (Ankara) – Hayır, Başkan bunu düşünecek, Başkan bunu değerlendirecek. Ben burada önemli bir şey konuştuğumu düşünüyorum. Ha, siz önemsemiyor olabilirsiniz...

(Oturma Başkanlığına Sözcü Abdurrahman Öz geçti)

BAŞKAN – Sayın Emir, Komisyon, gündemine hâkim. Şu an ben sizi dinliyorum Başkanlık Divanı olarak. Zaten bize cevap verdiğiniz için alt komisyon olarak, dinliyorum ben sizi.

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bakın, burada garip bir şey oldu, bunu paylaşmam lazım. Sayın İyimaya'nın bu konuda titiz davranacağını umuyorum. Bakın, burada bir cümle var, diyor ki: “Türkiye Büyük Millet Meclisi vasıtasıyla yapılacak TV yayınında, önemli ve özel hâller saklı kalmak kaydıyla bu fıkra düzenlenen toplantı günleri ve saatleri esas alınır.” Buradan -hukukta vardır, hepiniz hukukçusunuz- ortalama, makul, mantıklı, orta zekâlı bir insanın ne anladığına bakılır. Ben öyle bir insan olduğumu düşünüyorum. Ben bunu okuyorum, “özel hâller saklı kalmak kaydıyla”dan anladığım, özel hâllerde Meclis TV'nin yayın yapmayacağını anlıyorum. Bir de siz okuyun. Ya, bu cümle yanlış, cümle çarpık. Bakın, alt komisyon çalışmaları teknik çalışmalar, biz bunu söyledik. Düzeltilebilirdi bu cümle, ihtiyaç duyulmadı çünkü o yetki, o güç, o cüret yok. O hâlde, bu alt komisyon çalışması niye yapıldı? Bir de siz okuyun bu cümleyi, bu cümledeki çarpıklığı göreceksiniz.

Bunun dışında -madem millî iradeye saygılısınız- bu Komisyon çalışmaları, mesela grup toplantıları niye televizyondan yayınlanmaz? “Efendim, yayınlanıyor...” Niye İç Tüzük'te bunu bir güvence altına almıyoruz? Öyle ya, bir gün değişebilir bunlar. Madem yapıyoruz bunu, “komisyon çalışmaları” da deyişirsiniz. Özel hâllerde Meclis TV'nin daha çok yayınlayacağını varsayalım; özel hâllerde, önemli hâllerde. Bakın, biz, 16 Nisanda bir Anayasa değişikliği yaptık. Burada dilimizde tüy bitti; gelin, şu komisyon çalışmaları çok önemlidir, Genel Kurul çalışmaları çok önemlidir, bizi Şeker TV'ye mahkûm etmeyin, Meclis televizyonu yani hepimizin vergileriyle çalışan Meclis televizyonu bunları yayınlasın dedik, “Yok.” dediniz. Demek ki siz milletin önüne çıkıp “Tarihî bir rejim değişikliği yaptık, çok önemli bir devrim yaptık, milleti şahlandıracamız.” dediğiniz Anayasa değişikliğini yeteri kadar önemli ve özel bulmuyorsunuz. O hâlde “Önemli ve özel nedir?” diye sordüğümüzde -çünkü alt komisyonda bunun yazılması gerekirdi- cevap veremediler. Bunu komisyonun dikkatine sunuyorum arkadaşlar.

Bunun ötesinde, Anayasa'ya aykırılığını uzun uzun konuştuk ama bizim, Anayasa'ya aykırılıkla ilgili zaten bir değerlendirmemiz var, bir önergemiz olacak ve o konuda ayrıntılı bir şekilde muhalefetimizi yazacağız. Yalnız bir konunun altını çizmek isterim sözlerime son verirken: Şimdi, benim elimde, aynı zamanda, 2011 yılında -Sayın Elitaş gitmiş, belki de iyi olmuştur gittiği ama duysa daha iyiydi bence- Sayın Elitaş'ın imzasının olduğu İç Tüzük değişiklik teklifi var; bakın, burada, bir de yeni gelen İç Tüzük değişiklik teklifinin gerekçesi var. Her iki gerekçe birbirinden kopyalanmış arkadaşlar, “cut/copy” yapılmış. “Cut/copy” yapılmış Sayın Parsak, altını imzaladığımız şey “cut/copy” maalesef; kesmişler, yapıştırmışlar. Bunu kim yaptı bilmiyorum ama şunu bilmenizi isterim: Bakın, şu ikinci gerekçeyi imzalayanlar bunu akademik bir yazıda yapmış olsalardı -içinizde akademisyenler de var- doktora tezi, doçentliği, profesörlüğü iptal olurdu. İlk paragraf birbirinin aynısı, birinci cümle ikinci

cümlelerin yerine geçmiş. Üçüncü paragraf “yeni yüzyılda” diye başlıyor. Bakıyorsunuz, “Oh, herhâlde bu paragrafı çalmamışlar, yapmamışlar. Bak, yeni bir paragraf geldi.” diyorsunuz; bakıyorsunuz ki “yeni yüzyılda” diye başlayan paragraf diğer gerekçenin son paragrafı olmuş. Bu kadar gülünç, bu kadar içler acısı bir durum. İkişinde de imzası olan Sayın Elitaş, bence bu Komisyona da, bu Meclise de saygınız varsa bu işleri kim yapıyorsa bir daha gözden geçirsin. Bu gerekçeler böyle yazılmaz, doğru değildir. Oturursunuz bir sayfa yazıyı yazarsınız, bunu “cut/copy” yapacak şeye ihtiyaç olduğunu düşünmüyorum.

Ama iki şey eksik, iki temel nokta eksik, bunu ifade ederek sözlerime son vereceğim. Birinci yani 2011’deki teklifte iki tane kavram var değerli arkadaşlar, bu da diyor ki: “Demokratik muhalefet hakkına saygılı.” İşte bu silinmiş. Yani önümüze gelen metinde, gerekçede “Demokratik muhalefet hakkına saygılı” demek istememişler, içlerinden gelmemiş. Yani bu kadar antidemokratik maddenin önüne “demokratik muhalefet hakkına saygılı” demek, demek ki içlerinden gelmemiş, vicdanları yetmemiş bunu yazmaya. Sayın İyimaya, siz bu konularda titizsiniz, bakın lütfen.

Bir şey daha eksik. Bir paragrafı, 2011’den okuyorum, yine diyor ki: “Bu teklifle milletvekillerinin yasama faaliyetlerindeki konuşma süreleri ve denetim yollarıyla ilgili herhangi bir değişiklik getirilmemiştir. Yasama faaliyetleri toplumun ihtiyaçlarına cevap vermek üzere gerçekleştirilmektedir. Bu faaliyetlerin kanunlaşması aşamasında da toplumun temsilcileri olan milletvekillerinin görüş ve önerileriyle katkı sağlamasının önemi göz ardı edilmemiştir.” Bakın, bu iki cümle özellikle kesilmiş buradan intihal yapılırken.

Bu -hangi kelimeyi kullanacağımı bilemiyorum ama- sonuçta sizin değerlendirmeniz gereken bir konudur ama yine de sözlerimi bağlarken -yine sizin 2011’de önemle altını çizdiğiniz- demokratik muhalefet hakkı ve milletvekillerinin ve muhalefetin söz söyleme hakkının sonuna kadar yok edildiği bir İç Tüzük teklifiyle karşı karşıya olduğumuzu, alt komisyon çalışmalarının göstermelik olarak yapıldığını, hiçbir teknik çalışma yapılmı olanağının olmadığını kayıtlara geçirmeyi bir görev biliyorum.

Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Emir, katkılarınızdan dolayı teşekkür ediyorum.

Söz talep eden Sayın Levent Gök.

Değerli arkadaşlar, ben biraz önce hatibin sözünü kesmeyeyim diye müdahale etmedim ama salonda hakikaten rahatsız edici bir uğultu var.

Sayın Gök, lütfen buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Daha sonraki, tümü üzerindeki görüşme hakkımız saklı kalmak kaydıyla, Grup Başkan Vekili sıfatıyla birtakım değerlendirmelerde bulunmak istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclis İttüzüğü değişik dönemlerde her zaman gündeme gelmiş ve Meclis İttüzüğü konusunda değişik komisyonlar -partilerin verdikleri temsilcilerle- kurulmak suretiyle değişik çalışmalar yapılmıştır. Bu, bugün görüşmeye başladığımız İç Tüzük değişiklik teklifiyle ilgili olarak sunuş yapan AK PARTİ Grup Başkan Vekili Sayın Mustafa Elitaş’ın söylediği pek çok konu doğru değildir. Sayın Elitaş ısrarla 23’üncü , 24’üncü Dönemlerde bir uzlaşma olduğunu ve bu çerçevede bu görüşmenin, İç Tüzük değişiklik teklifinin hazırlandığını ifade etmiştir. Sayın Akçay da buna katılmak suretiyle o da süreci devam ettirmiştir.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Elitaş'ın sözcüklerinden yola çıkarak şunu çok rahatlıkla ifade edebilirim ki partiler arasında yürütülen sürdürülen, görüşmelerde "uzlaşma olursa" diye tabir edilen maddelerin tümü paket maddelerdir. O paket maddelerin içerisinde torba yasa vardır, temel yasa vardır; o maddelerin içerisinde muhalefetin söz hakkını artıran maddeler vardır. Şimdi, 23'üncü, 24'üncü Dönemde varıldığı ifade edilen mutabakatlar üzerinden 16 Nisanda koskocaman bir Anayasa değişikliği geçmiştir, ne mutabakatı? 23'üncü, 24'üncü Dönemde Anayasa metninde olan ve şimdi, 2019'a kadar metinde kalacak olan gensoru müessesesi, sözlü sorular olacak mıdır bundan sonra? Yani, bir muhalefetin denetim hakkını artıran en önemli kurumlar bir kere Anayasa değişikliğiyle metinden çıkarılmıştır, uzlaşma bunun neresinde değerli arkadaşlarım? Gensoru gibi önemli bir konuda hükümetlerin, bakanların denetlenmesi mümkün ve görevini kötüye kullanan bakan ya da hükümetin düşürülmesi mümkünken bu olanaklar ortadan kaldırılmıştır. Kaldı ki gensoru müessesesinin kaldırılışıyla bu Anayasa Abdülhamid dönemine doğru geri gitmiştir değerli arkadaşlarım. Sizler bilir misiniz ki Anayasa değişikliğiyle ortadan kaldırılan gensoru ilk defa Abdülhamid zamanında uygulanmıştır? Abdülhamid'in Sadrazamı Kamil Paşa'nın düşürülmesi için 14 Şubat 1909'da ilk defa bir gensoru verilmiş ve Kamil Paşa Hükümeti, saltanatla gelen Abdülhamid'in atadığı Kamil Paşa Meclis-i Mebusan tarafından düşürülmüştür. Şimdi Abdülhamid'den de geri bir denetleme mekanizması var elimizde, siz önce buna bir kafa yorun.

Sözlü sorular... Geçtiğimiz günlerde, Meclisin bu bir aylık tatilinden önce bakanlar her gün çıktı, sözlü soruları cevaplandırdı, fena mı oldu? Arkadaşlarımız yöresiyle ilgili pek çok konuyu öğrenme fırsatı buldular. Bu, ortadan kaldırılıyor. Başka ne ortadan kaldırılıyor Anayasa değişikliğiyle? Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine endekslenen ve Meclisi baypas eden bir süreç... Yani, başımızdaki sıkıntı sadece İç Tüzük'ün değişmesi ya da değişmemesi meselesi değil, Anayasa'dan kaynaklanan sıkıntılarımız var. Türkiye Büyük Millet Meclisi yapılan Anayasa değişikliğiyle devre dışı bırakılmış durumdadır değerli arkadaşlarım. Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve şimdiki olağanüstü hâl kararnameleri ve bunları denetlemeyen Anayasa Mahkemesinin kendi aldığı kararları çiğneyen kararlarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi tamamen devre dışıdır. Yürütme ve yasama birleşmiştir ve yargı da birleşmiştir. Yasamanın vermediği bir yetkiyi kullanan yürütme, yürütme bu yetkiyi kullandığı zaman denetlemesi gereken yargı; üçü bir düzlemde birleşmek suretiyle, şu anda Türkiye bütün denetimden ve hukuki güvenceden yoksun bir duruma gelmiştir.

Kendine güvenen bir iktidarın meydan okuması gerekir. Eğer akçalı işlere bulaşmamışsa, FETÖ'nün siyasi ayağı içerisinde yoksa, pek çok konuda kendisine güveniyorsa "Hodri meydan" demelidir muhalefete "Beni denetleyin" diye. Böyle bir şey diyebilen iktidar var mı? Denetimden kaçan, denetim yollarını tıkayan ve muhalefetin mümkün olduğu kadar sesinin kısılmasını ısrarla savunan bir iktidar yapılanması var. Bu iktidar yapılanmasına sormak istiyorum: AK PARTİ'li değerli milletvekilleri, yöneticiler, bugüne kadar hangi yasa'yı geçiremediniz Meclisten? 15 Haziranda Meclisi tatile soktuğumuz zaman, 102 maddelik sanayi ve üretimin artırılmasına ilişkin yasa acaba nasıl geçti? Grup önerileri mi engel oldu sizlere, konuşan milletvekilleri mi engel oldu ya da muhalefet yakıcı bir yaklaşımla... Sürekli bizlere haber göndererek bir an önce bitmesini temini için yaptığımız o çabaları unutacak mısınız? Yani, muhalefet gerekli olduğu zaman gerekli tavırları göstermiyor mu değerli arkadaşlarım? Şimdi, bir kırk dakikalık grup önerilerinden kurtulacağınızı farz ediyorsunuz, umarım kaş yaparken göz çıkarmazsınız. Az önce Sayın Altay'ın da belirttiği gibi, bir daha yanımıza uluslararası anlaşmalarda, kanun tekliflerinin görüşülmesinde gelmeyin değerli arkadaşlarım. Biz halkın yararına olan her konuda gerekli toleransımızı göstermiş durumdayız. Göstermesek o 102 maddelik kanunun nasıl geçtiğini, hemen arkasından 10 maddelik Türk-Japon Üniversitesinin kuruluşunun nasıl gerçekleştiğini anlatamazsınız. Dolayısıyla, burada iktidarın sürekli muhalefeti bir algı yönetimiyle

köşeye sıkıştırmaya çalışsan, sanki bu Meclisten kanun çıkılmıyormuş gibi, sanki bu Meclisten herhangi bir şey geçmiyormuş gibi bir şey yaratma çabasını kınadığımı ifade etmek istiyorum. Bana buradaki AK PARTİ yöneticilerinin -grup başkan vekili de aramızda- “Hangi yasayı getirdiniz de geçiremediniz?” sorusunun bir cevabını vermesini istiyorum. Gene, önceki aylarda geçen yüzlerce uluslararası anlaşmanın nasıl bu Meclisten geçtiğini bir hatırlamanızı istiyorum. Vicdani ve iyi niyetli olmak bunu gerektirir. “Efendim, grup önerileri geliyor da, saat sekizden sonra kanunlara başlıyoruz da...” E, başlıyorsunuz da ne oluyor? Hepsinin geçtiği bir Meclis takvimi var değerli arkadaşlarım.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, elbette iktidar partisinin anlayışı çok net: Anayasa değişikliğinde olduğu gibi, Meclisi baypas etmek, şimdi İç Tüzük değişikliğiyle daha da baypas etmek, Meclisin sesini kısmak. Elbette bu konuda iktidar partisinin durumu anlaşılabilir ama bir muhalefet partisinin bu sürece katkı vermesini anlamamız mümkün değildir. Böyle bir süreçte torba yasayı, temel yasayı kendisine sorun etmemiş bir muhalefet partisinin iktidar partisiyle yan yana gelerek grup önerilerini, konuşma sürelerini sınırlandırmasını anlamamız mümkün değildir. Anlatacak konunuz mu kalmadı? Şu ana kadar biz Milliyetçi Hareket Partisinin pek çok önemli grup önerisini dinledik, yararlandık. Toplumun can alıcı, can yakıcı konularını çok güzel bir şekilde ortaya getirdiler, biz de katkı vermeye gayret ettik ve bir muhalefet partisi, bu sürenin, öneriyi veren parti adına beş dakika olmasına onay veriyor değerli arkadaşlarım. Yani, beş dakika içerisinde Türkiye'nin önemli sorununu anlatacağınızı düşünüyorsunuz. Niçin böyle yapıyorsunuz, ne gerek var buna? Torba yasayı niye getirmediniz gündeme, torba yasalar mesele değil mi sizin için? Temel yasalar, her gün şikâyet ettiğiniz torba yasalar... İç Tüzük'e baktığım zaman ben böyle bir tablo görmüyorum ve bu anlayışı gerçekten üzüntüyle izlediğimi ifade etmek istiyorum. Gensorusu kaldırılmış, sözlü soruları kaldırılmış bir Meclisin muhalefetin en önemli gündem yaratma maddesi olan grup önerilerini sınırlandırma hakkını bir muhalefet partisinin üstlenmesini ve savunmasını anlamak mümkün değildir değerli arkadaşlarım. İktidar zaten iki dakikayla, üç dakikayla, Ramazan Can konuşmaları misali, işte “Önümüzde kanun var, konuşmaları bitirelim...” Ama bir muhalefet partisi çıkıp konuşacak değerli arkadaşlarım, bunlar konuşulacak, konuşulması gerekir. Meclisi konuşmazsa neyi konuşacaksınız? Hangi gündemi belirleyip de getireceksiniz Meclise? İktidarın getirdiği kanun tasarı ya da teklifleri dışında, grup önerileri dışında muhalefetin elinde başka hangi hak var değerli arkadaşlarım? Bu çok yanlış olmuştur, çok vahim bir tablodur. Milliyetçi Hareket Partisinin bu tutumu gerçekten bir muhalefet partisi açısından düşündürücüdür değerli arkadaşlarım.

Yoklama... İktidar partisi sıkıştı, milletvekillerini getiremiyor Meclise. Yoklama gibi... Kanun maddeleri geçiyor, önemli konular geçiyor. Yoklama olacak değerli arkadaşlarım, belli bir sayı olacak Mecliste. Şimdi bunu birkaç konuyla sınırlayarak, kanunlar başlarken başında maddelere geçilirken, bir de tümü oylamasında... Yani 100 maddelik bir kanunda diyorsunuz ki milletvekillerinize: “Kanun başlarken gidin odanıza oylamadan sonra, bittikten sonra tekrar gelin.” Böyle mi olacak bu iş? Bakın, bu, Anayasa'ya aykırıdır Sayın Başkanım, uyarıyorum. Biz uyarma görevimizi yapmak istiyoruz.

Değerli milletvekilleri, Anayasa Mahkemesi daha önceki yıllarda almış olduğu bir kararla yoklamaya ilişkin kuralların Meclisin en önemli kuralları olduğunu ifade etmiş ve buna aykırı tutumları Anayasa'ya aykırı bulmuştur. Yoklamayla ilgili düzenlemeler, başından beri, bu getirilen düzenleme açıkça Anayasa'ya aykırıdır. Hiçbir tereddüt yoktur bu konuda. Dersiniz ki: “Biz Anayasa Mahkemesini bağladık, zaten oradan her istediğimiz kararı çıkarıyoruz.” Ama işte zaten bir devlet de böyle çöküyor değerli arkadaşlarım.

Yasama kalitesizliği, yasamadaki kalitesizlik damgasını vurdu bu dönemde değerli arkadaşlarım. İktidar partisi getirdi bir düzenlemeyi, bir müddet sonra değiştirdi onları, bir müddet sonra bir daha, bir müddet sonra bir daha. Yasama faaliyetlerine baktığımız zaman iktidar partisinin getirip de değiştirmek

için çabaladığı onlarca örnek var önümüzde. Neden? Çünkü ciddi görüşmeler yapılmıyor, bürokratların dayattığı ya da FETÖ'cü unsurların dayattığı kararname, kanunlar geliyor Meclise değerli arkadaşlarım. Bunu ben söylemiyorum, devletin savcısı söylüyor. Diyeceksiniz “Ne söylüyorsunuz?” Açıyoruz şu anda iddianameleri, FETÖ'yle ilgili iddianameleri; örneğin, TÜBİTAK'ın yapısı şimdiki Cumhurbaşkanlığı kararnamesi gibi 2011'de Başbakanlık tarafından çıkarılan bir kararnameyle değiştirildi ve TÜBİTAK'ın başkan ve üyeleri altüst edildi değerli arkadaşlarım. Bu TÜBİTAK Ergenekon ve Balyoz davalarında sahte raporlar üretti ve bu sahte raporlarla binlerce kişi mağdur oldu, yüzlerce kişi hapislerde yattı, çürüdü. Daha sonra, FETÖ'nün ilk iddianamesinde, darbe girişiminden önce çıkan iddianamede bir savcı çıktı, dedi ki: “TÜBİTAK'ta Fetullahçı örgüt kadrolaşabilmek için 2011 yılında siyasi iktidara bir kanun hükmünde kararname çıkarttırdı.” Altında Recep Tayyip Erdoğan ve bakanların imzası var. Ve bu savcının iddianamesine girdi bu değerli arkadaşlarım.

Mecliste niye muhalefetle görüşmeden yapılıyor bunlar? İşte, yapıldığı zaman sonuçlarını ödüyoruz şu anda. Ve o TÜBİTAK'la ilgili verilen raporlar Ergenekon, Balyoz davaları Türkiye tarihinde şu anda kurtulmak istediğimiz dönemlerdir ama FETÖ bu kararnameyi siyasi iktidara çıkarttırmıştır şimdiki Cumhurbaşkanının o zamanki Başbakanlığı döneminde. Sadece o kadar mı? Hayır. Yine darbe ana davalarına geldiğimiz zaman yeni bir savcı çıkıyor, darbe ana davasında şu ifadeleri kullanıyor: “Bildiginiz gibi Türk Silahlı Kuvvetlerinde belli bir süreye gelen albayların emekli edilmesi söz konusu oldu ve 1987-1988-1989 tarihli mezun olmuş olan subayların -şu andaki albayların- emekliliği yönünde bir kanun teklifi verildi değerli arkadaşlarım. Maalesef, 37 AK PARTİ'li milletvekili imzaladı bu kanun teklifini, Meclise sundular ve Meclisten geçti. Sonra ne oldu biliyor musunuz? Ben onu bir gensoruda anlattım. Bu kanun teklifi bir savcının iddianamesine girdi. Darbe ana davasında iddianameyi yazan sayın savcı aynen şu cümleleri kullandı: “Fetullahçı terör örgütü 1988 ve daha önceki yıllarda mezun olmuş subayları TSK'dan tasfiye etmek için yirmi sekiz yıla indirecek kanuni düzenlemeleri siyasi otoriteye yaptırmıştır.” dedi. Kime yaptırdı bunu? AK PARTİ iktidarına yaptırdı. Neden oldu bu? Düzensiz bir yasama faaliyeti. Kim söyledi size bunu? İşte “siyasi ayak” dediğimiz zaman bunların üzerine gitmemiz gerekiyor. Muhalefetle niye doğru düzgün bunları paylaşmıyorsunuz, niye konuşmuyorsunuz? Kanunlardaki özensizlikler almış başını gitmiş. Fetullahçı terör örgütü belasını işte bu kanunlar, bu himayeler, bu korumalar başımıza bela etti.

Sayın Başkan, şimdi, yarınki bir yılda, ben o nedenle düzenli ve seviyeli davranarak dedim ki: “Bu tartışmaları erteleyelim.” Son derece insani gerekçeyle. Yarın yapacağımız o anma törenlerinde vicdanlarınız sızlamayacak mı sizin? “Bu FETÖ'cü örgüt bize kararname çıkarttırıyor, kanun çıkarttırıyor...” Belgeleriyle, savcının belgeleriyle. Ne diyeceksiniz bunlara? Esas bunlara bir cevap verin.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Elitaş'ın doğru söylemediği bir tablo, Meclis Başkanının daveti üzerine genel başkanların daveti, daha sonra grup başkan vekillerinin davetine dönüştü. Allah'tan, orada kameralar vardı arkadaşlarım, kameralar her şeyi kayıt altına aldı, TRT de dâhil olmak üzere. Orada söylediğimiz aynen şudur: “Biz Anayasa değişikliğinin yansımaları olan konularda İç Tüzük değişikliğine destek vermeyiz ama demokratik bir İç Tüzük değişikliği için katkı vermeye hazırız.” Kayıtlar ortada. Sayın Elitaş burada yok.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Erkan Akçay var Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – Evet, Erkan Bey burada var. Aynen söylediğim ortada Erkan Bey burada. “Biz Anayasa değişikliğinin yansıması olan İç Tüzük değişikliğine destek vermeyiz, demokratik bir İç Tüzük için gerekli katkıyı vermeye hazırız.” dedik. Bunu inkâr eden televizyon ekranlarından tüm kayıtları alır. Allah’tan kaydedildi, baş başa değildik. Baştan sona bütün konuşmalarımız televizyona çekildi.

Değerli arkadaşlarım, hazır Erkan Akçay bana oradan bir...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Hatırlatma yaptım.

LEVENT GÖK (Ankara) – ...hatırlatma yaparken ben de kendisine bir hatırlatmada bulunacağım: Meclis Başkanının frak giyesini Türk geleneklerine ve giysilerine uygun bulmadığını ifade etti. Tabii, şaka olarak söylüyorum: Biliyorsunuz taktığımız kravat da Hırvatistan’ın bir ürünüdür. Herhâlde ona da uygun bir çözüm bulursunuz Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Frakın neresi uygun? Meclis Başkanları rahatsız ondan.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ben bilemem.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İlk kez Atatürk giymiş, yapmayın ya.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Atatürk’ten rahatsız olmayın.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Akçay, ben bir tartışma yaratmak istemedim. Siz frakın Türk giysisine uygun olmadığını ifade ettiniz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Başkalarına yakışır, size yakışmaz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bu söz de sana yakışmaz Özgür Bey.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, hayır, Atatürk’ün giydiği fraka laf söylemek başkasına yakışır, sana yakışmaz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Akçay, ben bir tartışma yaratmak için söylemedim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ama lüzumu yok böyle bir tartışmanın.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yani “Frak Türk giysilerine uygun değildir, şeye uygun değildir.” dediniz ya...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Frak uygun değil.

LEVENT GÖK (Ankara) – Evet “frak” dediniz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Kravat uygun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ben de diyorum ki kravatın da menşei Hırvatistan’dır.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Menşei önemli değil, menşei konuşmuyoruz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yani ona da uygun bir çözüm bulursunuz diye düşünüyorum.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Frak, kuyruk... Özür diliyorum...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sağ olun, peki.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Gazi Meclisin simgesi olmuş.

LEVENT GÖK (Ankara) – Şimdi, değerli arkadaşlarım, bu tabloya baktığımız zaman, Cumhurbaşkanının kanun hükmündeki kararnamelemlerle ülkeyi yöneteceği, gensorunun kalkacağı, sözlü soruların kalkacağı bir ortamda torba yasa ve temel yasayı sorun yapmadan grup önerilerini ve yoklamaları gündeme taşımamanın ben Milliyetçi Hareket Partisinin işi olmaması gerektiğini düşünüyorum Sayın Akçay. Bu görüşümü koruyorum kardeşim. Ve hele şu söze bir cevap vermediniz. Bir müddet

sonra bizim Meclis Başkanlığında yaptığımız toplantıdan sonra Cumhurbaşkanı, AK PARTİ Genel Başkanı çıktı, dedi ki: “Canım, diğer partiler uzlaşmıyorsa AK PARTİ ile MHP çıkar İç Tüzük’ü yapar.” Milliyetçi Hareket Partisinden bir “Dur bakalım.” sözünü duymadık değerli arkadaşlarım.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Duymamışsınız, biz söyledik onu.

LEVENT GÖK (Ankara) – Duymadık, duyamadık. Keşke gür söyleseydiniz Sayın Akçay.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, gereğini yapsaydı.

LEVENT GÖK (Ankara) – Geline tablo içerisinde böylesine...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Meclis Genel Kurulunda söyledim Sayın Gök. Daha nasıl gür söyleyeyim, ne yapayayım yani gür söylemekle?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Gereğini yapsaydınız.

LEVENT GÖK (Ankara) – Gereğini yapamadınız, gereğini.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Gereğini yaptım. Meclis kürsüsünden söyledim ben diyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sizin, Cumhurbaşkanının bu sözünü, bir kere, parti aidiyetinizle bağdaştırmamanız gerekirdi. Hiç olmazsa, bu süreçte Cumhurbaşkanının sanki -tırnak arasında söylüyorum- talimatıyla -tırnağı kapatıyorum- hareket eden bir konuma düşülmemesi gerekirdi.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Reddediyorum Sayın Gök, reddediyorum bu sözünüzü!

LEVENT GÖK (Ankara) – Elbette, reddedebilirsiniz tabii, reddetmeniz de gerekir Cumhurbaşkanının talimatını. Keşke onu reddetseydiniz. Yani ben şimdi karşıma baktığım zaman bir iktidar partisi var, bir de muhalefette olduğunu iddia eden bir parti var. Bunları söylemeyecek miyiz Sayın Akçay, söylemeyecek miyiz bunları, konuşmayacak mıyiz bunları?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ama haklı ve doğru şekilde ifade edeceksin Levent Bey.

LEVENT GÖK (Ankara) – Şimdi, bu tablolar içerisinde baktığımız zaman, son derece özensiz yazılmış bu İç Tüzük’le ilgili, arkadaşlarımız gerek Anayasa’ya aykırılığı... Havalesiyle ilgili bir sorun da var, ona da Özgür Bey birazdan değinecektir, onları ifade edecektir ancak bu nokta iyi değil değerli arkadaşlarım. Türkiye dünyada yalnızlaşıyor, dostu kalmadı Türkiye’nin. Neden kalmadı? Yapılan her antidemokratik uygulama dünyadan görülüyor değerli arkadaşlarım. Türkiye’yi hak, hukuk, adalet çizgisine çekmek durumundayız. FETÖ’yle mücadeleyi, böylesine, İç Tüzük değişikliğinin arkasına sığınarak yapamazsınız. FETÖ’nün yansımaları var, FETÖ’nün daha yok edilmemiş üst düzeyde elemanları var ve böyle bir tablo içerisinde iktidar partisi, FETÖ’yle mücadelede bütün partilerin sağlam ittifakını arayacağına, kendisini yalnızlaştıran bir anlayış içerisinde yolunu sürdüremez değerli arkadaşlarım.

Yoklama... Yoklamalardan niye feragat ediyorsunuz? İktidar partisi milletvekillerini getiremiyor, görüyoruz bunu, görüyoruz bu tabloyu. Bizden de çoğu zaman danışılıyor belli zaman dilimleri içerisinde. Namaz saatlerine biz de dikkat ediyoruz arkadaşlarımızın, özellikle özel zamanlara çok dikkat ediyoruz. Ama değerli arkadaşlarım, yoklama... Yani Mecliste bir milletvekili bulunacak, bir grubu bulunacak, görüşmeleri takip edecek. İktidar partisi işine geldiği zaman diyor ki: “Ben gündemime hâkimim.” Sen milletvekillerine hâkim ol önce. Milletvekillerine hâkim olamayan iktidar partisi bize diyor ki: “Ben gündemime hâkimim.” Milletvekilleri elden avuçtan çıkmış, yok ortada. Böyle bir saygısızlığı yaptırmayın sayın grup başkan vekilleri. Yoklama, bir iktidarın iddiasıdır, “Ben milletvekillerimle Meclisi çalıştırıyorum.” demenin iddiasıdır. Siz şimdi bundan korkuyorsunuz yeterli sayıda milletvekilinizi bulduramayacaksınız diye ama diğer muhalefet partisinden de buna katkıda bulunmasını anlamak mümkün değil.

Getirdiniz grup önerisi Milliyetçi Hareket Partisi, çok da önemli bir konu. İktidar partisi her grup önerisinde kiskançlıkla davranıyor, muhalefetten geldiği için reddediyor. Biz destekliyoruz, sayımız yetmiyor. Yoklama istemeyecek misiniz, ne yapacaksınız? Ya da bir kanunun en önemli maddesinde... Siz şimdi, iktidarın getireceği bütün kanun maddelerini peşinen kabullenmiş durumda mısınız? Milliyetçi Hareket Partisinin ideolojisine, çıkarlarına ve programına aykırı düşen kanun maddelerinde siz ne yapacaksınız peki Mecliste, neler yapacaksınız değerli arkadaşlar, bana bir anlatın bunu. Geldi, geçti, öyle mi? Anayasa Mahkemesine gitme hakkınız da yok. Nasıl muhalefet anlayışı bu? Kanun maddeleri gelsin, geçsin; Anayasa Mahkemesine götüreme, programına aykırı olsun, her şeyine aykırı olsun, ondan sonra bu değişiklik teklifine onay ver. Bunu tarih yazar değerli arkadaşlarımız.

Sayın Başkan, bu konular hassas konular. Bakın, yoklamaların Anayasa'ya aykırı olduğunu Anayasa Mahkemesi kararıyla sizlere gösteriyorum. Grup önerilerinin sınırlandırılması, her şey bir paket dâhilinde daha önceki dönemlerde konuşulmuştur. İçinde bunun torba yasa da vardır, temel yasa da vardır. Torba yasadaki Milliyetçi Hareket Partisinin çok defa şikâyet ettiğine ben tanık oldum, çok defa tanık oldum. E ne oldu şimdi torba yasa?

Dolayısıyla, Milliyetçi Hareket Partisinin ve Adalet ve Kalkınma Partisinin birlikte anlaşarak getirdiği bu İç Tüzük değişikliği, göreceksiniz, çok başka sorunlar doğuracaktır.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak, öncelikli olarak, bir kere, hem Komisyonda hem de Mecliste bu İç Tüzük değişikliğinin geçmemesi için en etkin mücadeleyi vereceğimizi huzurlarınızda ifade ediyorum. Ayrıca, böylesine geçen bir İç Tüzük değişikliğinden sonra iktidar partisinin ana muhalefetle hiçbir uzlaşma arayışı içerisinde bulunmaması gerekir. Ya bunu göze alın ya da tutumunuzu tekrar gözden geçirin.

Benim, İç Tüzük değişikliğiyle ilgili, fazla zamanınızı almaktan söylemek istediğim bir husus var. Bu Meclisi, değerli arkadaşlarımız, vesayet altında tutan bir tek kişi var, o da Mustafa Elitaş.

BAŞKAN – Sayın Gök, lütfen sataşma yapmayalım.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sataşayım da cevap versin yani o da bilir beni. Benim size... Mustafa Elitaş Meclise ne zaman geldiyse bu Meclis karıştırmış değerli arkadaşlar, aynen böyle olmuştur. Şimdi, bakın...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Allah için doğru.

LEVENT GÖK (Ankara) – Neyse artık, arkadaşımız cevap verir kendisi. Benim sizlere önerim, İç Tüzük değişikliği yerine Mustafa Elitaş'ı değiştirin değerli arkadaşlar. Sayın Elitaş, bunları çok yaşadık sizinle.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başbakana da söylediniz zaten bunu siz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Elbette söyledim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – “Bakan yapın da kurtarın bizi.” dediniz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Elbette, sizi onore ederek de söyledim.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Elitaş gelince hızlı çalışıyor Meclis.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yok, Osmancım, Elitaş'ın her geldiğinde bir kaos çıkmıştır, bir kargaşa çıkmıştır ve onu düzeltmek başka...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – İç Tüzük'e uymaya davet ediyorum da ondan.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Hayır, hayır, İç Tüzük'e uymaya davet ediyor ve devam ediyor.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sen de dâhil başka arkadaşlarınız bu konuda yardımcı olmaya çalışmışsınızdır.

Bir gerçeğin altını çiziyorum. Umuyorum ve diliyorum ki bu söylediklerimizi ciddiye alırsınız. Ciddiye alırsınız, almazsınız, bilemem ama böylesine önemli bir konuda Cumhuriyet Hak Partisi olarak hem burada hem de Meclis Genel Kurulunda en etkili mücadele yöntemleriyle mücadele edeceğimizi ifade ediyoruz ve bu teklifle ilgili az önce sıraladığımız ve arkadaşlarımızın anlatacakları diğer maddelerdeki görüşlere de dikkat etmenizi sizlerden özellikle rica ediyoruz. Meclisin geleneklerini, göreneklerini, oturmuş kurallarını bozmayalım değerli arkadaşlarım. Bunları bozduğunuzda yerine getirmesi son derece zordur, son derece sakattır.

Benim tüm tavsiyelerim, uzlaşma metni olmayan bu değişiklik teklifinin geri çekilmesidir ve bu geri çekilmeden sonra -eğer gerekiyorsa- üzerinde uzlaşılan, uzlaşılamayan bütün maddeleri kapsayan çok daha geniş bir çalışmanın yapılması mümkündür. Ben Sayın Elitaş'ın olmadığı zamandaki sözü bir daha tekrarlayarak söylemek istiyorum. Kendisi “Meclis Başkanıyla yaptığımız toplantıyı farklı naklettiniz rijit bir şekilde.” dedi. Ben de siz yokken şunları söyledim -o televizyon kayıtlarına alındı bütün konuşmalarımız- benim söylediğim söz aynen şudur: “Meclis İçtüzüğü’nde Anayasa değişikliğinden kaynaklanan değişikliklerle ilgili biz bir arada olmayız ama demokratik bir İç Tüzük için elimizden geleni yapmaya hazırız.” diye kayıtlarda vardır, aynen böyledir.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Katkı sağlayacaksınız o zaman.

LEVENT GÖK (Ankara) – Aynen böyledir yani hiç meseleyi çarpıtmaya da gerek yok. Allah’tan o gün her şeyi televizyonlar kaydetti değerli arkadaşlarım. Elitaş’ın çarpıtmalarından kurtulmak için başta TRT olmak üzere herkes görev yaptı o gün.

Sayın Başkan, ben görüşlerimi daha sonraki zaman dilimi içerisinde tekrar toparlamak kaydıyla kısaca bir değerlendirmede bulundum. Söz verdiğiniz için teşekkür ederim. Ben Cumhuriyet Halk Partisinin Grup Başkan Vekili sıfatıyla, bütün, daha maddelerin esasına girmeden bir genel bakış açısını burada anlatmaya çalıştım. Umarım, bu anlattıklarımızdan iktidar partisi ve diğer muhalefet partisi de gerekli çıkarımları yapar diye düşünüyorum, hepimize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Gök, ben de teşekkür ediyorum.

Sayın Akçay, cevap...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Levent Gök’ün...

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sayın Başkan, ondan önce bir şey söylememe izin verin.

BAŞKAN – Sayın Sancar, ben zaten şöyle bir planlama yapmıştım: Şu ana kadar sizden hiç konuşan olmadı, benim notlarımda da var; öncelikle size bir söz vermek istiyorum ama Sayın Akçay’ın kısa bir cevap hakkı olacağından ondan sonra...

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Olur efendim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – İlk söz isteyenlere tabii ki...

BAŞKAN – Hayır, onun farkındayım.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkan, sizi kutluyorum. Sayın Şentop da Engin Bey’e söz hakkı verseydi hiçbir tartışma olmazdı. Hakkını veriyorsunuz.

BAŞKAN – Onun farkındayım.

Sayın Sancar Hocam, sizden istirham edeyim, Sayın Akçay cevap versin, ondan sonra.

Buyurun Sayın Akçay.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle ifade etmek isterim ki nasıl muhalefet yapılacağını Cumhuriyet Halk Partisinden öğrenecek değiliz. Milliyetçe Hareket Partisi, kendi programımız ve ilkelerimiz çevresinde ve sorumlu siyaset anlayışımızla, siyaseti bir düşmanlık ve kavga üzerinden değil, bir siyasi rekabet üzerinden götürme anlayışına sahip olan bir siyasi parti olarak biz, kendi ilke, programlarımız ve politikalarımız çerçevesinde bu muhalefeti düzenleriz. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak kendimizi, hem bir millî muhalefet hem de bir millî mukavemet olarak değerlendiririz; bizim fikriyatımız, siyasetimiz bu şekildedir.

Şimdi, 8 Haziranda Sayın Meclis Başkanının daveti üzerine grup başkan vekilleri olarak, dört siyasi partinin temsilcisi olarak bir aradaydık ve kameralar önünde konuşmalar yapıldı. Cumhuriyet Halk Partisi temsilcisi, Grup Başkan Vekili Sayın Levent Gök bu İç Tüzük çalışmalarına katılmayacaklarını ve katkı vermeyeceklerini açık ve seçik olarak ifade etmişlerdir. Bu konuşmadan sonra bir başka ortamda, Mecliste ve değişik ortamlarda bu konuşmasını tevیل etmeye çalışmıştır.

LEVENT GÖK (Ankara) – Hayır, hiç öyle değil Erkan Bey, hiç öyle değil.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Şimdi, ayrıca, Cumhuriyet Halk Partisi olarak şöyle genel bir tutum görüyorum; bu Anayasa görüşmeleri, Anayasa değişikliği arifesinde de aynı oldu değişik vesilelerde, bu İç Tüzük'te de gördüm: “Davet etsinler, gitmeyeyim; davet etmesinler, küseyim.” anlayışı var. Yani, insan, doğrusu ne yapacağını da bu arada şaşırıyor. Cumhuriyet Halk Partisinin kıymetli sözcülerinin basına yaptıkları açıklamalar: “Biz, bu İç Tüzük değişikliğine destek vermek bir tarafa, katkı vermeyeceğiz, tarihe not düşeceğiz, eleştirileri dile getireceğiz, Genel Kurulda da AK PARTİ ile MHP'yi ayıplarıyla baş başa bırakacağız.” Cümleler aynen böyle. Ee şimdi, akabinde katkı vermek ister gibi bir tutum görüyoruz; aksine, bırakın komisyonları bir de alt komisyon talebi geldi, hakeza bu da hüsnükabul gördü, bu alt komisyon çalışması yapıldı.

Bir diğer husus da Sayın Cumhurbaşkanının bu İç Tüzük çalışmalarıyla ilgili olarak, Adalet ve Kalkınma Partisi grup toplantısının olduğu bir gün basın mensuplarına, eğer Cumhuriyet Halk Partisi bu İç Tüzük çalışmalarına katılmayacaksa Adalet ve Kalkınma Partisiyle birlikte Milliyetçi Hareket Partisinin bu çalışmaları yapacağı yönünde bir beyanatı oldu. Cumhuriyet Halk Partisi tarafından bu söz sanki bir talimatmış gibi algılanmak ve algılatılmak istendi. Bunun üzerine ben de Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda yaptığım konuşmada dile getirdim; Sayın Cumhurbaşkanının bu konuşmasından, o konuşmadan en az bir ay evvel Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli de bu minvaldeki, Anayasa değişikliğini takiben Meclis İçtüzüğü'nün ve Anayasa değişikliklerine paralel yapılması gereken uyum yasaları çalışmalarının başlayacağını ve bu çalışmalarda da Milliyetçi Hareket Partisinin katkı vermeyi sürdüreceğini açıkça ve daha değişik vesilelerle başka platformlarda da dile getirmiştir. Dolayısıyla, Sayın Cumhurbaşkanının bu ifadeleri Sayın Genel Başkanımızın ifadeleriyle birlikte birbirini teyit eden ifadelerdir, buradan çok aşırı zorlama yorumlar yapma gayretine girmeyi doğru bulmadığımı ifade etmek istiyorum.

Efendim “Bir muhalefet partisi olarak bu grup önerilerinin görüşme sürelerinin kısıtlanmasını nasıl onayladınız?” diyorsunuz Sayın Gök. Efendim, şimdi, ben bir türlü anlayamadım; bu, 24'üncü Dönemde Uzlaşma Komisyonunda siyasi parti temsilcileri bakımından mutabık kalınan ve televizyon yayını şartına bağlanan 19'uncu maddede “Grup önerilerinde öneriyi veren gruptan bir milletvekili

beş-on dakikayı –ona artık karar verilecek- geçmemek üzere önerinin gerekçesini açıklayabilir.” diyor ve bu, diğer parti gruplarının sözcülerine o grup önerisiyle ilgili herhangi bir söz hakkı tanımayan bir anlaşma.

Bir de şu var değerli arkadaşlar: Biz muhalefet olabiliriz. Bugün muhalefetizdir, yarın iktidardır; dün iktidardır, yarın muhalefet olabilir. Salt iktidar-muhalefet cephesiyle bakmamız hâlinde objektiviteyi, doğruyu ve makulü kaybetmiş oluruz, yine kör bir siyasi inadin içerisinde girmiş oluruz. Şunu kimse inkâr edemez ve zaman zaman sohbetlerde de dile getirilmiştir ki Genel Kurul çalışmalarında elbette grup önerileri çok büyük önem taşımakla birlikte, Genel Kurul çalışmalarında süreyi azami derecede uzattığı konusunda da herhâlde hemfikirizdir diye düşünüyorum, edindiğim kanaat. Dolayısıyla, getirilen bu İç Tüzük değişikliğinde grup önerisini veren grubun sözcüsü beş dakikayla gerekçeyi açıklayacak, eğer isterse diğer grup sözcüleri de üçer dakikayla bir açıklama yapacak. Burada bir süre kısalması söz konusu. Çünkü, Meclis Genel Kurulunda görüşmeleri çok büyük ölçüde bu grup önerileri... Elbette biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak grup önerilerini vermeye devam edeceğiz, ya eleştireceğiz ya destekleyeceğiz. Yani, bugüne kadar Cumhuriyet Halk Partisinin verdiği grup önerilerinin çok büyük çoğunluğuna da destek verdiğimizizi hatırlatmak istiyorum.

Şimdi, bu tartışmaları bir polemikten ziyade normal, makul bir tartışma, katkı ve değerlendirme şeklinde götürmekte fayda var. Gönül isterdi ki bu İç Tüzük çalışmasını Cumhuriyet Halk Partisi ve Halkların Demokratik Partisiyle de hep birlikte yapalım.

Yine bir Cumhuriyet Halk Partisi sözcüsü arkadaşımızın beyanatını hatırlıyorum. Efendim “Dünya parlamentolarında iç tüzük teklifleri daha çok muhalefet partileri tarafından verilir.” diyor. Evet, işte biz de Milliyetçi Hareket Partisi olarak bunun bir örneğini vermiş bulunuyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Süreyi, sözü kısaltmazlar ama!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayımızla da dördüncü parti grubu olmakla birlikte, makul ölçülerde bir uzlaşma ve mutabakat içerisinde anlaşabileceğimizi düşünüyorum 24’üncü Dönemde olduğu gibi.

Şimdi de Adalet ve Kalkınma Partisiyle bu İç Tüzük değişikliğini birlikte ve bir mutabakat hâlinde hazırladık ve altına imzamızı da bastık değerli arkadaşlar.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Akçay, teşekkür ediyorum.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, birkaç cümleyle Levent Bey’in yapmış olduğu açıklamalara itirazımı ifade etmek istiyorum.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Ama isterseniz biz konuşalım artık çünkü bu böyle devam edecek.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sataşma vardı, uzun da bir konuşma yaptı. Eğer Mithat Bey de izin verirse o konuda...

LEVENT GÖK (Ankara) – Naci Bey, hiç adınızı geçirmedim ben sizin.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Hiç konuşmadım, ben bir söz alayım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Bostancı Hocama söz vereceğimi söylemişim biraz önce.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Benim söyleyeceklerim esasen çok uzun değil Mithat Bey.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Usulle ilgili çok kısa bir değerlendirme yapayım.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Tabii, buyurun.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Kime veriyorum söz hakkını?

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Bana.

BAŞKAN – Sayın Sancar, buyurun.

3.- Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın, bu görüşmelerde birbirine cevap verme ihtiyacının makul olduğuna ancak bunun usul çerçevesinde ifade edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle şunu belirteyim: Ben bu görüşmenin ve birbirine cevap verme ihtiyacının makul olduğu fikrindeyim. Esasen baştaki gerilimin nedeni de bu söylediğim anlayıştan uzaklaşılmasıydı. Anayasa Komisyonu Başkanımız -şimdi burada değil- Mustafa Şentop Beyefendi eğer başta CHP grup başkan vekilinin haklı söz isteğini kabul etseydi muhtemelen o gerilim de yaşanmayacaktı.

Şimdi, şöyle bir kaygım var, o nedenle ben söz alayım istedim. Sayın Gök konuştu, ardından Sayın Akçay cevap verdi, siz de cevap vermek istiyorsunuz, bunu da gerçekten anlıyorum, anlayışla karşılıyorum ama eğer uzarsa, bu karşılıklı birbirine cevap verme şekline dönüşürse bizlerin sözümüzü söylemesi epeyce gecikir, onun ötesinde biraz da bu tartışmaların döngüsü bu ortama hâkim olur, böyle bir kaygımız var. Yine de eğer “Son bir kez veriyorum.” dersiniz, “Başka bir sataşmaya mahal vermemek üzere konuşacağım.” dersiniz biz söz hakkımızı bir süre daha erteleyebiliriz. O nedenle Sayın Bostancı'ya söz vermenizi kabul ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Sancar, teşekkür ederim.

Sayın Bostancı, buyurun.

4.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Çok teşekkür ediyorum.

Levent Bey esasen yumuşak bir ses tonuyla ama eleştiri sınırlarını hayli aşan bir dil ve üslupla -tırnak içinde- çok teknik bir konuşma yaptı, kendisi de keşke burada olsaydı. Burada dile getirdiği görüşlerin neredeyse tamamına itiraz ediyorum; tabii, yüzde 1'lik bir hakkaniyet ve adalet payını saklı tutmak kaydıyla. Ama zamanım yok tek tek her birinin üzerinde durmaya.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Çok cömertsin.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Şimdi, “Halkın yararına olan konularda şimdiye kadar iktidara destek verdik birtakım yasalarda. Görelim bundan sonra nasıl olacak?” dedi. Ben de merak ettim acaba CHP bundan böyle halkın yararına olarak gördüğü konularda negatif bir tavır içinde mi olacak, bu mühim bir şeydir. Söylenen ifade ve tarzdan bunu çıkartıyorum. Halkın yararı sadece CHP'nin inhisarında ve onun hegemonik diliyle ortaya koyacağı bir iş değil. AK PARTİ de halkın yararını düşünüyor, muhakkak Milliyetçi Hareket Partisi, bütün siyasi partiler kendi anlayışları esasında halkın yararı istikametinde bir tavrın içinde oluyorlar. CHP halkın yararına gördüğü konularda iktidarın yanında olurken, MHP halkın yararına olarak gördüğü konularda iktidarın yanında olduğunda, böyle bir uzlaşma sergilediğine, bu defa teknik ve stratejik bir dille MHP'ye karşı birtakım, eleştiriyi aşan bir dilin kullanıldığını görüyoruz; kendi içinde çelişkili bir mantık bu.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Ona cevap veriyor zaten.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) - Her zaman uzlaşma bütün partilerin ittifak ederek anlaşabilecekleri bir konu değil elbette, bazen 4 parti, bazen 3 parti, bazen 2 parti halkın yararı hususunda bir ortak anlayışla davranabilirler. Önemli olan burada, rayiç kurallara uygun bir şekilde davranmaktır, dil oyunlarıyla değil. Kurallara uygun mu değil mi, aslolan budur. Yoksa herkes –denildiği gibi, dilin kemiği yok- dilediği gibi konuşabilir.

Bir başka husus, şuna çok üzülüm Levent Bey: Şimdi, “Savcı şöyle dedi, böyle dedi, burada böyle bir iddia var.” vesaire... Yarın 15 Temmuz, ben eminim ki, sizin de esasen genel yaklaşımınız ve aklınız FETÖ’yle mücadelenin bir siyasi rekabet konusu, onun bir aracı olarak görülmemesi, bu hayati ve önemli tehlikeye karşı meşru zeminlerde ortak karakteri olan bütün siyasetlerin ortak bir tavır alması.

Şimdi, sizin böyle bir dille, AK PARTİ’yi âdeta, başka zamanlarda da yapıldığı gibi, FETÖ’yle bir bakıma eşitlemeye dönük siyasi dilinizin mukabilini biliyorsunuz. Yani ben de çıkıp burada CHP’ye yönelik birçok şey söyleyebilirim ama aslolan şu: “FETÖ” dediğimiz yapı, kullandığı yöntem ve varmak istediği sonuç itibarıyla AK PARTİ’nin de CHP’nin de MHP’nin de HDP’nin de, bütün meşru zeminlerdeki siyasetlerin ve halkın iradesinin düşmanı olan bir yapı. Her hâlde siyasetlerimiz farklı olsa dahi siyasi rekabetin bir unsuru olarak FETÖ’yü kullanma anlayışı, yaklaşımı, stratejisi iyi bir strateji değil. Bunu kullananlar olabilir ama bu konuda dikkat ve ihtimam zannediyorum hepimizin görevi olmalı.

Şimdi, burada İç Tüzük’e ilişkin bir değerlendirme yapılıyor, konu da belli. Bunu bir speküle edecek unsur olarak araya bir FETÖ parçası atmak uygun bir tavır değil.

Üçüncü olarak, şimdi ben buradan “CHP’nin sayın grup başkan vekillerinden filan kişi esasen Meclisi çok karıştırıyor, burada da olmasa iyi olur.” desem, bunu herhâlde CHP’nin genel kitlesi AK PARTİ’li grup başkan vekilinin şeref beratı olarak görür, öyle değil mi? Buradan bir eleştiri çıkartmaz. Aynı mantığı lütfen Sayın Elitaş için de değerlendirin.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Bostancı, çok teşekkür ediyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, iki cümle de ben söz istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – İki cümle de verirseniz sevinirim, iki cümle.

BAŞKAN – Peki.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sağ olun.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Hocam, sizi dinlemeye geldim ben.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Yok, ben Sayın Gök’e verdim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sağ olun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – HDP’nin süresinden mi kullanıyor Sayın Gök?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Size de öyle verdi canım.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Bostancı’ya da verdi.

BAŞKAN – Buyurun.

Ama lütfen yeni bir sataşma olmasın.

5.- Ankara Milletvekili Levent Gök’ün, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı’nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEVENT GÖK (Ankara) – Tabii, tabii.

Sayın Başkan, Sayın Bostancı'nın benim az önce konuşmamda örneklerini verdiğim yasaların ve TÜBİTAK'ın yapısının değiştirilmesinin halkın hangi ihtiyacını karşıladığı konusunda bir cevap vermesini beklerdim.

Ben çok çarpıcı iki örnek verdim size. Muhalefet ile iktidar partisinin yeterli diyalog içerisinde olmamasından kaynaklanan yapılan yanlışların ülkeyi getirdiği noktanın altını çizmeye çalıştım. Bu tespitler bana ait değildir, devletin savcısına aittir. "TÜBİTAK'ın yapısının değiştirilmesi, askerlerin emekli edilmesi -aynen iddianemelerde geçtiği gibi- FETÖ tarafından siyasi otoriteye yaptırılmıştır." diyor. Eğer "Halk yaptırdı." dese ona bir şey demem ama "FETÖ tarafından..." diyor Sayın Bostancı. Bu yanlışlardan bir daha kaçalım.

Bakın, tehlikeli bir örgütle karşı karşıyayız. Farkında olunarak ya da olunmayarak ne yanlışlar yapıldı ve bombalar tepemize düştü, bu gerçeği kimse yadsıyamaz değerli arkadaşlar. Bunu söylemek durumundayız biz, bunu saklayamayız.

Şimdi, onun ötesinde, Sayın Bostancı'yla biz Mecliste gerçekten de hem yaklaşım olarak hem de bir iktidar-muhalefet anlayışının yansımaları konusunda önemli bir çalışmayı da birlikte götürüyoruz. Halkın yararına olan konulardaki bizim tercihlerimizi Sayın Bostancı herkes gibi bizden de iyi bilecek durumdadır, benim kastettiğim bu çarpıcı örnekler konusunda, yani yasama tekniği açısından verdiğim bu örneklerin başka benzeşmelerle karşılaştırılmamasıdır. Böylesine örnekler bizi bu belaya getirmiştir arkadaşlar, buna dikkat edelim diyoruz, buna dikkat edelim. Benim söylediğim budur Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Gök, teşekkür ediyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, benim de küçük bir söz talebim vardı.

BAŞKAN – Lütfen, biz burada müzakere yürütüyoruz, belli bir düzenle yürütüyoruz, Mithat Hocam bekliyor. Grup başkan vekili olmaları hasebiyle...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Mithat Hocam sonra iki dakika.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Mithat Hocam, başlayın siz, sizi dinlemeye geldik.

III- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Alt komisyon metni) (Devam)

BAŞKAN – Lütfen, Mithat Hocam, lütfen buyurun artık, yani Mithat Hocamın başlaması lazım.

Sayın Sancar, buyurun.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Epeyce oldu grup başkan vekillerini dinliyoruz esas olarak. Burada konuşulan konuların bir kısmıyla ilgili değerlendirmelerimizi paylaşarak başlamak istiyorum ben de.

Öncelikle, toplantının başında ortaya çıkan gerilimin bizlere bu tartışmalarda, İç Tüzük'le ilgili çalışmalarımızda da bir fikir vereceğini, verdiğini düşünüyorum, onun altını çiziyim. Eğer Komisyon Başkanı Sayın Şentop söz isteyen CHP Grup Başkan Vekiline konuşma imkânı tanısaydı muhtemelen bu sorunlar, bu tartışmalar ya da gerilim ortaya çıkmayacaktı. Ardından, alt komisyonunda birlikte çalıştığımız Murat Emir Bey söz istedi. Makul bir talepti ve karşılanması gerekiyordu fakat o da karşılanmak istenmedi önce, söz hakkı vermek istemedi Sayın Şentop. CHP'li milletvekili arkadaşlarımız haklı

olarak ısrar ettiler. Peki, bu neyi gösteriyor? Daha önce örneklerini çokça yaşadığımız bir yöntemin burada da uygulanmak istendiğini gösteriyor. Nedir o yöntem? İktidar partisinin kendisi açısından önemli gördüğü konuları komisyonlarda hızla görüştürüp en kısa sürede geçirmek yani komisyondaki çalışma süresini olabilecek en kısa şekilde ayarlamak. Zaten mesele de bu arkadaşlar, bizim İç Tüzük’le ilgili tartıştığımız konuların neredeyse tamamıyla ilgili bir sorundur bu. Eğer Komisyon Başkanı ve üyesi olduğu parti, iktidar partisi böyle bir aceleyi, her ne pahasına olursa olsun en kısa sürede bu kadar önemli bir metni geçirmeyi planlamamış olsalardı eminim Sayın Şentop da oturumun başında o, söz hakkıyla ilgili kısıtlayıcı ve yanlış tutumu takınmazdı. Şimdi, haklı bir soru sordu CHP Grup Başkan Vekili o tartışma esnasında, sanırım Sayın Altay’dı, dedi ki: “Bugün bu İç Tüzük teklifini geçirmek gibi bir planınız mı var?” Yani, bütün görüşmeleri bugün tamamlayıp, oylamaları da yapıp İç Tüzük teklifinin Genel Kurula bir an önce gelmesi planı mı var diye sordu. Haklı bir soruydu, haklı olduğu da zaten o anki tartışmalardan ortaya çıkıyordu. Öyle anlaşılıyor ki AKP bu İç Tüzük’ü bugün bir an önce görüştürüp oylatıp geçirmek istiyor. E peki bunu sağlamak için ne yapacaksınız? Tabii, konuşma sürelerini kısıtlayacaksınız, söz hakkını kısıtlayacaksınız ve sahip olduğunuz çoğunluğa dayanarak görüşmeleri bir an önce bitireceksiniz. Bu iyi bir anlayış değil değerli arkadaşlar, bu iyi bir yöntem değil, bu parlamentonun işleyişinde demokratik bir anlayışı temsil etmiyor. Esasen uzun zamandır yaşadığımız gerilimlerin temelinde de bu antidemokratik yöntem ve zihniyet yatıyor.

Şimdi, bir başka konu sıkça gündeme getiriliyor. Geçmiş dönemlerdeki İç Tüzük komisyonları, özel olarak kurulmuş İç Tüzük komisyonları ve o dönem varılmış uzlaşmalar. Teklifin ilk imza sahipleri de sık sık dile getiriyorlar, yine her iki partinin temsilcileri de sık sık söylüyorlar “Efendim, bu önümüzdeki 18 maddelik İç Tüzük teklifi geçmiş dönemlerde yapılan çalışmalarda üzerinde uzlaşılan maddeleri içeriyor.” diye. Doğrusu ben de inceledim ve bunun gerçeği yansıtmadığı sonucuna vardım. Bu sonuca varmak zor değil ama yönetime ilişkin de, bu değerlendirmelerin yapılması sırasında kullanılan yönetime ilişkin de birkaç cümle söylemek gerekiyor.

Bir defa iki tane önemli İç Tüzük Komisyonu çalışması var önümüzde. Biri 23’üncü Dönem 2009 metni, diğeri de 24’üncü Dönem 2014 metni, 2013’teki görüşmeler var. 2009’da da var bir metin. Bu metinlerden birincisi 23’üncü Dönem 2009 yılında oluşturulmuş ama Genel Kurula gelmemiş bir metindir. O dönemlerde neler konuşulduğunu ancak tutanaklara bakarak bugün öğrenebiliyoruz bizler çünkü o dönem Uzlaşma Komisyonunda yer alan dönemin Demokratik Toplum Partisinin Grup Başkan Vekili, şimdi bizim Eş Genel Başkanımız Selahattin Demirtaş burada değil.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Selahattin Bey 1-2 toplantıya katıldı.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – 2009’da esas olarak yetkili oydu ama şunu söyleyelim: Daha çok tutanaklara geçen Sayın Demirtaş’ın o görüşmelerde Grup Başkan Vekili olarak da yer aldığı ve takip ettiği yani dönemin Demokratik Toplum Partisinin Grup Başkan Vekili Sayın Demirtaş’tı, Grup Başkan Vekili olarak da o dönem yürütülen çalışmaları yakından takip etti, bazı toplantılara da bizzat katıldı. Neden yok Sayın Demirtaş, neden yok? Çünkü dokunulmazlıkların Anayasa’ya aykırı, evrensel ilkelerle bağdaşmayan bir şekilde kaldırılmasından sonra taraflı ve bağımlı yargının tasarruflarıyla tutuklandığı için burada yok. Ben, o dönem kendisiyle birlikte çalışan, ister milletvekili ister grup başkan vekili olarak kendisiyle çalışan diğer partilerden arkadaşların en azından bu durumu dile getirmelerini, çok keskin ya da çok açık bir değerlendirme yapmalarını beklemeyebiliriz ama bunu dile getirmelerini beklerdim. Eğer Selahattin Demirtaş burada olsaydı kendisinden 2009’daki Komisyon çalışmalarının nasıl seyrettiğini öğrenme imkânımız olacaktı. Şimdi yok, haksız ve hukuksuz bir şekilde tutuklu bulunduğu için burada yok. Bu bağlamda, hani “haksız ve hukuksuz” derken de bunu soyut bir ifade hâlinde bırakmak istemiyorum. Geçtiğimiz günlerde Sayın Cumhurbaşkanının bir konuşması oldu G20

Zirvesi sonrası yaptığı basın toplantısında, Sayın Demirtaş için hüküm veren bir hâkim edasıyla konuştu ve şimdi bizler yargıdan bağımsız, tarafsız, adil bir karar bekleyeceğiz öyle mi? Böyle bir durumun artık mevcut olmadığını, hâkimler çok adil insanlar olsalar bile Cumhurbaşkanının, bu kadar iktidara sahip, bu kadar yetkiye sahip, bu kadar güce sahip Cumhurbaşkanının bu sözünden sonra tarafsızca ve evrensel hukuk ilkelerine göre karar vereceklerini beklemek herhâlde saflık olur.

24'üncü Dönem çok daha kapsamlı bir çalışma yürütülen dönem oldu. 24'üncü Dönemde bir İç Tüzük Uzlaşma Komisyonu kuruldu. Yanlış hatırlamıyorsam okuduklarımdan altı buçuk ay kadar çalışma yürüttü. Her partiden iki milletvekilinin katılımıyla bu çalışmalar sürdürüldü. Bu çalışmalar sadece toplantılardan ibaret kalmadı, 24'üncü Dönemdeki çalışmalar, aynı zamanda yurt dışı gezileri de yaptı bu Komisyon. Yurt dışı gezilerinde de belirlenen önemli ülkelerdeki parlamento hukuku ve parlamentonun işleyişi konularında çeşitli brifingler aldılar, çeşitli istişarelerde bulundular, araştırmalar yaptılar. Bu çalışmaların sonunda bir toplantı gerçekleştirildi. O toplantı 2013 Temmuzundaydı sanıyorum. O dönemin Meclis Başkanı Sayın Cemil Çiçek Başkanlığında bir toplantı yapıldı. O toplantının tutanakları –dün alt komisyonunda da söyledim- hakikaten ders niteliğindedir. Neden ders niteliğindedir? Biraz sonra başka bilgilerle birleştirip buraya dönüp onu açıklayacağım.

Peki, 24'üncü Dönemde İç Tüzük Uzlaşma Komisyonunda siz de vardınız sanırım Sayın Elitaş, sizlerle uzun zaman çalışan, birlikte mesai harcadığınız grup başkan vekili kimdi BDP'nin o zaman? İdris Baluken.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Uzlaşma Komisyonunda mı?

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Evet Uzlaşma Komisyonunda.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – O zaman rahmetli Murat Bozlak vardı.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Tabii, ama yine grup başkan vekili olarak onu takip eden rahmetli Murat Bozlak ve Hasip Kaplan Beyefendi vardı ama çalışmalar grup başkan vekilleriyle koordineli yürüyordu. Sanırım, o dönemle ilgili en fazla bilgisi olan, bizim arkadaşlarımızdan en fazla bilgisi olan Sayın Baluken'di. Sayın Hasip Kaplan'la tabii ki istişarelerde bulduk ama bazı metinlerin maalesef kendisinde bulunmadığını, alınmış notların, yapılmış çalışmaların, kendi içimizde yapılan çalışmaların dokümanlarının Sayın Baluken'de olduğunu bize söyledi. Tabii, Sayın Baluken'den de gidip bunları alma imkânımız yok. Neden yok? Çünkü cezaevinde. O kadar dönem birlikte mesai yaptınız, grup başkan vekili olarak pek çok konuyu görüştünüz, bazen gerilimler elbette yaşandı ama çok büyük çoğunlukla çok zor konularda bile Sayın Baluken'in ne kadar verimli ve sorumlu bir çalışma anlayışı olduğunu sizler de defalarca söylediniz bizlere. Birlikte çalıştığı bütün grup başkan vekilleri de, diğer milletvekilleri de bunları bize bire bir görüşmelerde hep söylediler.

Peki, bu komisyonlardan söz ederken Sayın Baluken'in bugün tutuklu bulunduğunu ve bu durumdan en azından üzüntü duyduğunuzu ifade etmek çok mu zordu? Yine söylüyorum: Sayın Baluken'in tutukluluğu, ayrıca tutukluluğunun devamı ayrıca bir skandal yani genel hukuksuzluğa ilaveten kendisi önce tahliye ediliyor, sonra hastanede operasyon geçiriyor ve tedavisi devam ederken de daha önce verilen tahliye kararı savcının itirazı üzerine kaldırılıyor ve tutuklanıyor. Hastaneden çıktığı anda da cezaevine götürülüyor. Bu konuya çok daha ayrıntılı değinmek istemiyorum, sadece şuna dikkatinizi çekmek istiyorum hem sizlerin hem kamuoyunun dikkatini çekmek istiyorum: Burada bu kadar önemli bir çalışma yürütüyoruz, bundan önce Anayasa değişikliği çalışmalarını yürüttük ve bir partinin eş genel başkanları, grup başkan vekilleri, milletvekilleri burada değiller, bununla ilgili bir eksiklik, bir yanlışlık hissedilmemesi bize biraz yadırgatıcı geliyor. Doğrusu, parlamento hukuku içinde

bu çerçevede bırakın siyasi bir dayanışmayı bir insani unsurun da varlığına burada işaret edilmesini, bu varlığın burada bir şekilde gösterilmesini beklerdik. Şimdi, devam ediyoruz. Bu uzlaşmalarla ilgili bir başka konunun da altını çizeceğimi söylemiştim. Birincisi buydu.

İkincisi: AKP'nin kurulduğu tarihten sonra izlediği çizgi uzlaşmaya açık olma noktasından bütünüyle kendi çoğunluğuna dayanarak karar verme noktasına gelmesidir. Sayın İyimaya burada, 2001 yılında Anayasa Mahkemesinde bir davamız var, sizin imzanızı taşıyan, toplam 115 milletvekili galiba, Mehmet Ali Şahin'in imzasını taşıyan, 117 imzalı bir dilekçeniz var. Ne demiştiniz biraz önce? AKP bir noktadan başka bir noktaya, bir uçtan başka bir uca doğru ilerledi ve geldiği yer biraz sonra sizin 2001'de mahkûm ettiğinizi göstereceğim yerdir. Dilekçeden aktarıyorum, dün Sayın Emir ya da Sayın Erkek alt komisyonda aktarmışlardı bu dilekçeden ilgili bölümleri. Ben de onlara atf yapmıştım. Bu vesileyle bir kez daha hani onların da bu metni dün alt komisyonla paylaştığını hatırlatmış olayım, şöyle diyorsunuz Sayın İyimaya ama sadece siz değil, bu, AKP'nin sanırım o zaman bütün milletvekillerinin imzasını taşıyordu.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Parlamento hukukunda en fazla atf yapılan karardır.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Doğrudur. Şimdi, şöyle söyleyeyim: Keşke o çizgide kalsaydınız ve bununla övünme hakkınız devam etseydi. Şu nedenle. Şöyle söyleyeceğim: “Yasama organlarının iç tüzükleri pratikte anayasa kadar önemli ve etkin metinlerdir.” Bunlar doğru. Ne deniyor? “Yasama egemenliğinin kullanılma usullerini düzenleyen iç tüzük hükümleri gücü sınırlayan, Meclis içi dengeleri gözeten ve hukuka dayanmak zorunda olan sessiz anayasalardır.” Bu, evrensel ve doğru bir tanımdır. Şimdi, devam ediyorsunuz, asıl önemli bulduğum noktaya geleyim, diğerlerini geçiyorum: “Dava konusu İç Tüzük değişikliği de ihtiyaca ve istikrara hizmet görüntüsü içinde iç hukukumuzu tahrip eden talihsiz bir girişimdir.” diyorsunuz. “Bir asrı aşan yaşam öyküsünde iç hukuk düzeninin oluşturulamaması Parlamentomuzun övünemeyeceğimiz bir temel karakteristiğidir.” ve can alıcı noktaya geliyorsunuz: “İç tüzük tarihimiz genellikle iki yöntemden birinin benimsendiğini göstermektedir. Çoğulcu (uzlaşmacı) ve çoğunlukçu (dayatmacı) yöntem.” Evet, çoğulcu yöntem uzlaşmacıdır, uzlaşmacı yöntem çoğulculuğa saygı gösterir. Çoğunlukçu yöntem dayatmacıdır, dayatmacı anlayış çoğunlukçu yöntemi kullanır. Doğru mu? Doğru. Şimdi, peki, nedir bunlar? “Çoğulcu, uzlaşmacı yöntemde Parlamentonun tüm dinamiklerinin; partilerin, milletvekillerinin olabildiğince katılımlarının sağlanması esastır. Tekliflerin ihtiyaç ve hukuk temelinde sentezi için özel komisyonlarda ve ihtisas komisyonunda yoğun bir teknik çaba harcanır. Bu yöntem kabul tabanını genişletir ve oyun kurallarını ortak anlayışta ve birlikte oluşturur. Gerek tek parti dönemlerinde gerekse çok partili siyasal yaşamımızdaki köklü gelenek bu yöndedir.” diyorsunuz. Buna çekinceyle katılıyorum ama İç Tüzük konusunda metin oluşturma ya da değişiklik metni ortaya çıkarma çalışmalarında genellikle bu yöntem kullanıldı, ortaya somut metinler çıktığı da oldu, bunlar Genel Kurula gelmemiş olabilir bir kısmı ya da büyük bir kısmı ama bu yöntemde ısrar edildi.

Çoğunlukçu yöntem dayatmacı yöntem midir ona bakalım yine dilekçenizden okuyorum ve katılarak okuyorum: “Düşük yoğunluklu demokrasilerde görülen bir yöntemdir.” diyorsunuz, haklısınız. “Çözümü son kural olan oy çokluğunda arayan bir yöntemdir. Uzlaşmanın getireceği erdemleri bir çırpıda yok sayar. Uzlaşmayı sayı gücünün verdiği rahvet ve otorite içinde teslimiyet ve zaaf olarak görür. Oyunda uygulanacak kuralı oyuncuların birlikte yapması yerine gücünün emriyle üretir. Dayatmacı teklif, oyuncuları gerer bazen öngörülemeyen gerilimlere, belirsizliklere ve hatta toplumsal kutuplaşmalara zemin hazırlar. Kavga ‘hukuk benim’ diyen parmak gücü ile özünde hukuku arayan

demokrasi arasındadır. Sevinerek belirtelim ki çoğunlukçu yöntem tüzük yapım geleneğimizde yok denecek kadar azdır.” diyorsunuz, “Yok denecek kadar azdı.” diyelim, şimdi geldiğimiz noktada bu yöntemin tercih edildiğini hatırlatalım.

Sizin ve arkadaşlarınızın verdiği bu dilekçeden alıntıları daha fazla uzatmama gerek yok, durum ortada. Eğer gerçekten çoğulcu bir Meclis ve çoğulcu bir siyasi sistem istiyorsak yapılması gereken şey bellidir; Parlamenti bu çoğulculuğun yaşayabileceği, canlı kalabileceği, güçlenebileceği bir organ olarak, hayati bir organ olarak kabul etmektir.

Şimdi, biraz önce yaşanan tartışmaya da bağlayayım bu aktardıklarımı, çok haklı olarak diyorsunuz ki “Kavga genellikle dayatmacı yöntemin benimsenmesinden dolayı ortaya çıkar.” Doğrudur, Sayın Şentop’un biraz önce söz hakkını sınırlama çabası gerilime neden olmuştur. Sonra, söz tanındı, söz hakkı tanındı, gördüğünüz gibi, çok daha sakin, suhuletle bir görüşme yürütme imkânımız doğdu.

Özgürlükleri kısıtladığımızda burada öfke birikir, herkes için geçerlidir, siyaset teorisinin çok yerleşik kurallarından biridir. Eğer gerilimleri kavgaya dönüşmeyecek düzeyde tutmak istiyorsanız ki gerilim toplumsal ve siyasi yaşamın normal bir unsurudur ama bunun kavgaya dönüşmesi anormaldir, bunu önlemek ister demokratik mekanizmalar. Eğer, gerçekten siyasi karşıtlıkları, gerilimleri kavgaya dönüşmeyecek şekilde düzenlemek istiyorsanız, çoğulculuğu ve özgürlüğü esas almak zorundasınız. Muhalefetin sesini kısana, sayısal çoğunluğa göre bir düzen işletmeye çalışan her yaklaşım sonuçta daha fazla kutuplaşma, daha çok gerilim, daha çok çatışma enerjisi üretir. Dediğim gibi, bunları dokunulmazlıkların kaldırılmasıyla ilgili Anayasa görüşmeleri burada yürütülürken de yaşadık, biraz önce bu çapta olmasa da bir başka örneğine tanık olduk.

Şimdi, önümüzde bir İç Tüzük teklifi var ve bu İç Tüzük teklifinin ilk imzacıları bununla Parlamenti güçlendirmek istediklerini söylüyorlar ama gerekçelerine baktığımızda asıl saklamadıkları, dışa vurdukları ifadelerle amacın hızlı ve verimli bir yasama çalışmasını mümkün kılmak olduğu görülüyor.

Buradan parlamentoların işlevine ilişkin çok kısa hatırlatmalarda bulunmak isterim değerli arkadaşlar. Şimdi, yasama faaliyeti parlamento olmazsa olmaz işlevidir. Bir parlamento yasama fonksiyonu olmadan gerçek bir parlamento olmaz. Bir danışma kurulu kurabilirsiniz ama eğer yasama yetkisi yoksa zaten o kurduğunuz Meclise evrensel anlamda parlamento demek mümkün değil. Ancak, demokratik sistemlerde parlamento tek işlevi yasama değildir. Parlamento iki temel işlevi daha vardır; biri, demokratik temsil; diğeri, denetim. Bu üçü eş değerdedir değerli arkadaşlar; yasama, demokratik temsil ve denetim. Bunlardan birini zayıflattığımız takdirde veya ortadan kaldırdığımız takdirde parlamenti demokratik bir organ olmaktan çıkarırsınız.

Bakın, parlamento sadece demokratik ülkelerde yok, başka ülkelerde, otoriter ülkelerde de meclisler var. Onlarda da yasama faaliyeti yürütülüyor ama eksik olan ne? Eksik olan, demokratik temsil ve denetimdir. Bakın, dünyadaki eski ve yeni örneklere, 20’nci yüzyıldaki sistemlere, parlamentosu olmayan neredeyse ülke yok ama hepsi demokratik parlamento muydu ya da sadece parlamentoya sahip olmak o ülkeyi demokratik yapar mı? Hayır değerli arkadaşlar, bir ülkede parlamento demokratik sistemin bir organı olabilmesi için yasama fonksiyonu kadar demokratik temsil ve denetim fonksiyonlarını da etkili bir biçimde yerine getirebilmesi gerekiyor. Bunun gerçekleşebilmesi için iki önemli şart var, demokratik temsil ve denetim fonksiyonlarının gerçekleşebilmesi için iki önemli şart var. Bunlardan birincisi, muhalefetin hukukunu ve haklarını gözetmektir; bu dengeyi, muhalefet-iktidar dengesini, çoğunluk-azınlık dengesini kurabilmektir.

Muhalefetin iki temel hakkı burada öne çıkıyor. Birincisi, gündem belirleme hakkı. Elbette demokrasilerin önemli bir kuralı var, bunu unutmuyor değilim. Çoğunluk ilkesi var ama çoğunlukçuluk değil. Çoğunluk ilkesi, parlamentoda çoğunluğa sahip olan parti ya da partilerin yönetme hakkını ifade eder ve bu hak demokrasilerin vazgeçilmez ilkesidir. Elbette demokratik sistemde, parlamentoda çoğunluğa ya da çoğunluğa sahip parti yada partiler yönetir, bu onların hakkıdır. Dolayısıyla, çoğunluk ilkesi de zaten demokratik sistemin vazgeçilmez bir ilkesidir ama demokrasi sadece çoğunluk ilkesinden ibaret değildir.

Muhalefetin gündem belirleme konusunda çoğunluk kadar imkânının olmaması da anlaşılır bir şeydir. Yani, yasa tekliflerinin iktidar partisine mensup milletvekillerinden geldiği takdirde, daha kolay ve hızlı gündeme alınması anlaşılır bir şeydir. Yine, Hükûmetin hazırladığı kanun tasarılarının öncelikle gündeme gelmesi de anlaşılır bir şeydir. Fakat, muhalefetin özerk olarak gündemi belirleme hakkını gözetmeyen bir parlamento hukuku, sadece iktidara ve çoğunluğa bu imkânı tanıyan bir parlamento düzeni demokratik değildir.

Uzun uzun anlatmayacağım, 2013'te çalışmalarına başlayıp, 2013 başında çalışmalara başlayıp, işte altı buçuk ay devam ettiren Meclis İç Tüzük Uzlaşma Komisyonu çeşitli ülkelerden edindiği izlenimleri de içeren değerli bilgiler bıraktı bize, geriye ve orada da çağdaş demokrasilerde farklı ülkelerin parlamentolarında muhalefete, sadece muhalefete gündemi belirleme imkânı tanıyan çeşitli durumları da düzenlemeleri de o seyahatlerin ve çalışmanın içinden çıkarabiliriz, akademik bilgiye başvurmaya bile gerek yok, Meclisimizin arşivlerinde bulunan bu çalışmalardan çıkarabiliriz.

Peki, biz de şu an 16 Nisanda çok tartışmalı, bize göre son derece şaibeli bir referandumla kabul edilen ya da gerçekleştirilen Anayasa değişikliklerine henüz gelmiyorum çünkü bu İç Tüzük o Anayasa değişikliklerine uyum amaçlı bir İç Tüzük değişikliği değil henüz. Sadece o Anayasa değişikliğine uyum yasalarını olabildiğince hızla ve tartışmasız geçirmenin zeminini hazırlamaya dönük bir İç Tüzük değişiklik teklifidir.

Şimdi, mevcut hâliyle bakalım, bizim İç Tüzük'te ve Anayasada muhalefete tanınan gündem belirleme imkânlarının ne olduğunu değerlendirelim. Aslında tabii ki kanun teklifi getirebiliyor, soru önergeleri verebiliyor, gensoru önergeleri getirebiliyor, genel görüşme diye bir imkân var fakat bunların hiçbiri işlemiyor değerli arkadaşlar. Bu Mecliste -mesela ben iki yıldır milletvekiliyim- bir genel görüşme açıldığını hatırlamıyorum; eğer hafızam yanıltıyorsa beni buradaki değerli arkadaşlarımız düzeltirler. Genel görüşme önemli bir imkândır, herhangi bir sonuca bağlanması gerekmeyen bir müzakere imkânıdır. Peki, soru önergeleri? Soru önergeleri zaten büyük çoğunlukla cevaplanmıyor. Geriye muhalefetin elinde gündem belirlemek için kalmış tek imkân var, o da grup önerileridir ve bu grup önerileri sadece öyle Parlamento çalışmasını olabildiğince uzatmak, iktidarı bezdirmek gibi bir amaçla getiriliyor değildir; böyle iddia ediyor iktidar partisi sözcüleri, yani grup önerilerinin Meclisin çalışmalarını uzatmak, iktidarı engellemek, bezdirmek, vesaire gibi amaçlarla kullanıldığını söylüyor, böyle iddia ediyor iktidar sözcüleri, oysa hiç öyle değil.

Bakın, kanun teklif ve tasarıları dışında, uluslararası anlaşmaların görüşülmesi dışında Türkiye gündeminde, ülke gündeminde, hatta bazen dünya gündeminde yer alan çok önemli, çok hayati konuları tartışabildiğimiz tek imkân grup önerileridir. Bunları muhalefet partileri daha çok kullanıyor haklı olarak çünkü Parlamentosunun gerçekten eşit bir unsur olarak kabul edilebilmeleri için gündem belirleme haklarının da olması lazım. İktidar kadar olamaz, bu da anlaşılır, söylediğim gibi, ama gündeme çeşitli sorunları taşıyıp bugünkü düzende toplam kırk dakika -hadi satışmalar, şu, bu- elli dakika, bir saat sürecek bir görüşmeyi öngören bu grup önerileri yöntemi neden rahatsız ediyor?

Şimdi, ben bu iki yıllık tecrübem sırasında şunu net olarak öğrendiğimi söyleyebilirim: Ülke gündeminde yer alan -şimdi tek tek saymaya gerek yok- çocuk istismarından kadına karşı şiddete, mesela Soma faciasından, daha doğrusu Soma katliamından çevreyle ilgili çeşitli önemli meselelere, cezaevlerindeki duruma -ve pek çok başka başlık sayabilirim- bu tür konulara ilişkin Mecliste görüşme yapılmasını sağlayan tek yöntem grup önerileriydi, bu grup önerileri sayesinde bunlar Meclis gündemine getiriliyor. Meclis gündemine getirmek ne gibi bir sonuç doğuruyor? En azından partilere bu konuda tek tek, kurumsal olarak partilere değilse de farklı partilere mensup milletvekillerinde duyarlılık yaratmayı hedefliyor; bunun dışında, televizyonlardan izleyen kamuoyuna da bu konuda mesajlar veriyor. Peki, bunlarla ilgili sonuç alıcı bir durum da doğmuyor mu? Doğuyor tabii, bazen Meclis araştırması komisyonları kurulduğu oluyor bu sayede.

Şimdi, muhalefetin gündem belirleme konusundaki en önemli imkânı grup önerileri ve önümüzdeki teklif grup önerilerini anlamsızlaştırmayı öngörüyor. Efendim, diyorlar ki: “Zaten grup önerisi İç Tüzük’de yok.” Oysa var, 19’uncu madde ve 63’üncü madde birlikte alındığında böyle bir hukuki temel ortaya çıkıyor ama -dün de tartıştık alt komisyonda- başka bir şey var: Grup önerileri uygulaması -yine eğer yanlış hatırlıyorsam düzeltsinler arkadaşlarımız- 2011’den beri istikrarlı bir şekilde devam ediyor, yani altı yıldır, diyelim ki beş yıldır. Beş yıldır istikrarla süregelen bir uygulama fiilî İç Tüzük değişikliğidir, yani İç Tüzük hükmü hâline gelmiştir. Bunu, başka fiilî İç Tüzük değişikliğiyle ortadan kaldırebilirsiniz. Anayasa Mahkemesi kararları var; istikrarlı uygulama Mecliste fiilî İç Tüzük değişikliği sayılır. Ne şekilde olursa olsun bu imkânı ortadan kaldırmak, ister fiilî İç Tüzük değişikliği olarak kabul edilsin ister Parlamento teamülü olarak kabul edilsin fark etmez, Parlamento hukukunun bir parçası hâline gelmiştir; şimdi bu yöntemi ortadan kaldırmak muhalefetin gündem belirleme konusundaki imkânlarını ortadan kaldırmayla eş değer bir sonuç doğuruyor.

Peki, sadece bununla mı sınırlı kalıyor? Hayır. Tek tek maddeler üzerinde daha ayrıntılı söyleyeceğim ama önümüze gelen maddelerin çok büyük bir kısmı ya yoklama isteğini kısıtlamak veya zorlaştırmak yoluyla muhalefetin inisiyatifini kısıtlıyor ya da konuşma sürelerini kısaltmak suretiyle muhalefetin etkili olma yollarını kapatmaya çalışıyor ve daha önemlisi -şimdi oraya geliyorum- muhalefetin, muhalefet milletvekillerinin üzerinde sürekli Demokles’in kılıcı gibi sallanacak bir şantaj ve tehdit düzenlemesi getiriyor.

Şimdi, sistematigi kaybetmemek için hatırlatayım: Birincisi, muhalefetin inisiyatif sahibi olabilmesi, olması Parlamentonun demokratik niteliği açısından vazgeçilmez bir şarttır; buna bağlı olarak da konuşma imkânının kendi fikirlerini ve önerilerini Meclis Genel Kurulu ve kamuoyuyla paylaşmayı oradan kamuoyuyla paylaşma imkânlarının korunması, güvence altına alınması bir parlamentonun demokratik olması için şarttır. Şimdi, diğer unsur: Evet, Parlamentoda en geniş özgürlüğün kullanılması demokratik parlamenter geleneğin can damarıdır, kalbidir; bunu ortadan kaldırdığımız takdirde, isterseniz muhalefete sınırsız konuşma hakkı tanıyın, artık bir anlamı kalmaz.

Şimdi, bu önümüzdeki teklif çoğunluğa azınlıkta kalan, yani muhalefette olan milletvekilleri üzerinde çok ağır şantaj ve tehdit sonucu doğurabilecek düzenlemeler içeriyor. Bakın, parlamenterlerin düşünce ve ifade özgürlüğü parlamento tarihinin ilk ve en önemli kazanımlarından biridir. Kürsü dokunulmazlığı mutlak olarak tanınmıştır ve ağır bedellerle kazanılmıştır, despotlara karşı mücadele içinde kazanılmış bir haktır ve esas olarak da muhalefet milletvekillerinin konuşma ve siyasi faaliyet özgürlüğünü en geniş şekilde güvence altına almak için oluşturulmuş bir güvencedir.

Bir ülkede düşünce ve ifade özgürlüğü Anayasa’da genel olarak belli sınırlamalara tabi olabiliyor, olmaması tercih sebebidir ama olabiliyor; sınırlamalar ülkeden ülkeye değişebiliyor, bunların kapsamı, dozu ülkeden ülkeye değişebiliyor ama yasama sorumsuzluğunu, yani kürsü dokunulmazlığını kabul

etmiş ülkelerde o sınırlamalar milletvekilleri için geçerli olmuyor. Neden geçerli olmuyor? Elbette burada bir iki ihtirazi kayıt var, onları söyleyeceğim. Neden geçerli olmuyor? Çünkü en geniş özgürlük içinde çalışmak halkın iradesinin demokratik temsilini sağlamak bakımından gereklidir. Milletvekillerine tanımamıştır o özgürlük; şahıslarına değil temsil ettikleri halk kesimlerine, onları seçen insanların haklarına saygı adına tanınmıştır bu dokunulmazlık. Peki, bir sınırı var mı? Var. Çeşitli parlamentoların iç tüzüklerinde de görüyorsunuz, hakaretlere elbette izin verilmez, açık ayaklanma çağrılarında izin verilmez, bunlar doğrudur, evrensel, ortak sınırlardır. Fakat bunun dışında düşüncenin içeriğine sınır getirmeye, parlamentoların ifade özgürlüğüne sınır getirmeye yönelik her girişim getirdiği sınırlamaların ölçüsüne göre demokrasiden bir adım veya birkaç adım uzaklaşır. Eğer ifade özgürlüğünü, parlamentoların ifade özgürlüğünü anlamsızlaştıran, onları tek tip bir ideoloji içinde bir dil ve anlayışa mahkûm etmeyi hedefleyen bir düzenleme geliyorsa bunun adı apaçık arkadaşlar otoriterizm de değildir, bunun adı faşizmdir. “Faşizm” kelimesini her durum için kullanmamayı öneren bir anlayışa sahibim siyaset biliminde de, siyasi faaliyetlerde de. “Faşizm” kelimesinin olur olmaz kullanılmasının doğru olmadığını, bu kelimenin karşılayacağı ağır durumları bir tür nisbileştirdiğini düşünen biriyim. Böyle düşünen biri olarak tekrar ediyorum -biraz sonra daha fazla ayrıntısına gireceğim- bu teklifin 14, 15, 16’ncı maddeleriyle getirilmek istenen düzenin adı faşizmdir. Neden faşizmdir, söyleyelim: Teklifi alalım önümüze ve okuyalım. Tabii, bu değişmiş hâli, bir de ilk hâli vardı. İlk hâlini kayıtlara geçsin diye okumak istiyorum. Nasıl o ilk hâline AKP Grubunun onay verdiğini çok merak ediyorum. İkinci hâli de bundan farklı değil, özü itibarıyla aynıdır ama 2002’de, 2007’de, 2011’de seçim beyannamelerine çoğulculuğu, çok kültürlülüğü, ülkenin çeşitli farklılıklarının eşit haklarla yaşaması ilkelerini koymuş bir parti nihayetinde teklifin ilk hâlinde inanılmaz bir öneriyle karşımıza geldi.

Şimdi, ben onu okuyacağım. İlk hâli şöyle diyor değerli arkadaşlar, bakın, 15’inci maddesi teklifin: “MADDE 15- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 161 inci maddesinin birinci fıkrasının (3) ve (5) numaralı bendleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.” Şimdi, değişmemiş kısımları okumuyorum. Yani “Görüşmeler sırasında Cumhurbaşkanına, Türkiye Büyük Millet Meclisine hakaret...” sayıyor. Hakaret kısmını geçiyor, yeni eklenen kısma geliyoruz. “Türk Milletinin tarihi ve ortak geçmişine yönelik hakaret ve ithamlar...” Bir. İki: “Anayasanın ilk dört maddesine aykırı beyanlarda bulunmak.” Üç: “Türkiye Cumhuriyetinin Anayasa ve kanunlarda düzenlenen idari yapısı ve yerleşim birimlerine ilişkin Anayasa ve kanunlara aykırı isim ve sıfatlar kullanmak.”

Şimdi, getirilen değişikliği yani dün alt komisyonda bir önergeyle yapılan değişikliği okuyorum, sonra bunların farkını, farklı olup olmadığını değerlendireceğim. Deniyor ki -birinci cümle, demin saydığım yeni eklenen birinci cümle aynen korunuyor- “Türk milletinin tarihine ve ortak geçmişine yönelik hakaret ve ithamda bulunmak.” İki: “Anayasanın ilk dört maddesinde çerçevesi çizilen anayasal düzeni tahkir ve tezyif etmek.” Üç: “Türkiye Cumhuriyetinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü esasında Anayasada düzenlenen idari yapısına aykırı tanımlamalar yapmak.”

Şimdi, ilk sorun şudur değerli arkadaşlar: Burada kullanılan terimlerin hepsi yuvarlak, muğlak ve çok geniş yorumlara elverişlidir. Peki, bu cezaları kim verecek? Bu ibareye göre böyle konuşma yapan milletvekili Meclisten geçici olarak çıkarılıyor, bunun üstüne bir de aylık yolluk ve ödeneklerinin üçte 2’si oranında para cezasına çarptırılıyor. Peki, kim belirleyecek bunu? Oturumu yöneten başkan ya da başkan vekili. Bir açıklamayı bu sayılan çerçevede değerlendirirse ceza önecek, Genel Kurulda cezayı oylayacak ve ceza verilecek yani çoğunluğun inisiyatifine kalacak. Şimdi, bu birincisi. Yani böyle bir keyfilik, çoğunluğa böyle bir yetki tanımak parlamentolar üzerinde sürekli sallanan bir Demokles kılıcından farklı bir anlam taşımıyor. Bu iki metin arasında en fazla şu fark vardır, özde bir fark yoktur:

Ölümü gösterip sıtmaya değil, komaya razı etmek. Yok arkadaşlar, ne sıtmaya ne komaya ne ölüme razı olmak istiyoruz. Kimsenin de buna razı olmaması gerektiğini söylüyoruz. Ölüme, komaya ya da sıtmaya bizler veya muhalefet milletvekilleri değil, bu teklif aynen kabul edilirse bu Parlamento ve bu ülkenin demokrasisi kurban olacaktır. Yani ölecek olan, komaya girecek olan Parlamentodur, bu ülkedeki kısıntılarıyla bir şekilde hâlâ idare etmekte olduğumuz ve genişletmek için de uğraştığımız demokrasidir.

Peki, bu düzenleme bir İç Tüzük'te yapılabilir mi? Asla. Bakın, dün de söyledim, şimdi de söylüyorum: Bu, 83'üncü maddeyi ilga eden bir düzenlemedir. 83'üncü madde kürsü dokunulmazlığını, yasama sorumsuzluğunu da içeriyor. Dün de söyledim, tekrar ediyorum: Apaçık Anayasa'ya aykırıdır, sadece 83'üncü maddeye değil, 83'üncü maddeyi ilga ediyor, 90'ıncı maddeye aykırıdır, 26'ncı maddeye aykırıdır, 25'inci maddeye aykırıdır. 90'ıncı maddeye apaçık aykırıdır çünkü Avrupa İnsan Hakları standartları, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları iç hukukumuzda kanunlardan da üstündür ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin içtihatlarına bakarsanız böyle bir düzenleme ve bu düzenlemeye dayanarak verilecek cezalar kesinlikle sözleşmeye aykırı kabul edilir.

Şimdi, evet, bu, Anayasa'nın 83'üncü maddesini ilga ediyor. Ben bu teklifi getiren imza sahiplerine şöyle bir öneride bulundum dün alt komisyonda: Bu tür dolaylı yöntemlere neden ihtiyaç duyuyorsunuz? Muhtemelen aranızda görüşmeler yürütürken uzlaşma için birbirinize tavizler verdiniz ve bu düzenleme bu görüşmelerin ve tavizlerin bir ürünüdür. Bunu yapmak yerine -tırnak içinde o kelimeyi kullanmak zorundayım, sırf çok değerli şairimiz Ahmed Arif çok güzel kullandığı için kullanacağım- mertçe davranarak Anayasa'nın 83'üncü maddesini değiştirseydiniz. Önünüzde imkân vardı, şimdi de var, MHP'yle birlikte değiştirebiliyorsunuz. 83'üncü maddeyi değiştirin ve bunu 83'üncü maddeye geçirin. O zaman takdir edeceğim, diyeceğim ki: İşte bu.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – İşte, faşizm budur.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Hayır. O zaman şöyle bir durumla karşılaşacağız değerli arkadaşlar: 2'nci maddesinde “demokratik hukuk devleti” yazacak, üyesi olduğumuz uluslararası kuruluşların organları bizlere, ülkedeki uygulamalara, iktidarın uygulamalarına eleştiri yapan raporlar yayınladıklarında, kararlar aldıklarında kızacağız fakat hukukumuzu ve uygulamamızı da bu anlayışla dolduracağız. Hayır, gerek yok, bence Anayasa'dan 2'nci maddeyi de çıkarın, ne var? Yani kimse demokrat olmak zorunda değil ki. “Zoraki demokrasi” diye bir şeyin de kimseye bir faydası yok. Bu madde, bu teklif 83'üncü maddeye eklensin, biz de bilelim neyle karşı karşıya olduğumuzu. Bilelim ki faşizm var, işte, ne bileyim, o zaman ben niye geleyim böyle bir Parlamentoda görev yapayım ki? Niye seçimlere gireyim, niye bu kadar insanın enerjisi, emeği, birikimiyle zor şartlar altında, ağır baskılar altında bir seçim çalışması yürütelim, buraya gelelim ve bize bir anlayış dayatılsın, o anlayış çerçevesinde konuşalım?

Şimdi, tek tek başlayalım, açık konuşalım, kimse burada kaçak dövüşmesin. “Türk milletinin tarihine ve ortak geçmişine yönelik hakaret ve itham.” Şimdi, hakaret nedir, bir; itham nedir, iki; ayrı mesele “Türk milletinin tarihine ve ortak geçmişine” derken hangi dönemden hangi döneme kadar? Hangi tarih ve ortak geçmişin hangi bölümleri esas alınacak? Mesela, Sayın Cumhurbaşkanı Başbakanken defalarca söyledi Dersim olayları -tırnak içinde, Dersim olayları diyorum- için “Vahim ve utanç verici bir katliam.” dedi. Dedi mi demedi mi? Peki, bu, ortak geçmişin bir parçası mı? Ortak geçmişte yer alan bu olaya “katliam” demek suç mu değil mi bu madde kapsamında? Devam ediyorum, istiklal mahkemelerinin yargılamaları tartışmasız mı kabul edilecek? Eleştiri olmayacak mı?

Kim belirleyecek hangi unsurun, geçmişteki hangi dönem ve uygulamanın ortak geçmişe ve tarihe ait olduğuna kim karar verecek? Mesela, söylüyorum apaçık, AKP’li arkadaşlara söylüyorum, İskilipli Atif Hoca’nın idamına “cinayet” dediğimiz anda ortak geçmişe hakaret olur mu olmaz mı?

MUHARREM ERKEK (Çanakale) – Veya itham.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Veya itham olur mu olmaz mı? Yine, özellikle AKP’deki Kürt arkadaşlara sesleniyorum, Şeyh Sait’in adını saygıyla anmak ortak geçmişe ve tarihe hakaret mi, itham mı, değil mi? Geçmişte, Sayın Cumhurbaşkanının Başbakan olduğu dönemde Mecliste yaptığı çok önemli konuşmalar var. AK PARTİ çevreleri, yakın medya hatta taraflı-tarafsız pek çok kimse “tarihî konuşmalar” diye niteledi onları. Neden? Çünkü o zaman cesaretle bütün bunların adını koydu. Şimdi konuşmayı ben alsam, o konuşmaların bir kısmını Sayın Cumhurbaşkanı yapmış gibi değil, kendim yapıyormuşum gibi okusam bu madde kapsamında geçici çıkarma cezası alacağım, artı, maaşım yani yolluk ve ödeneklerimin de üçte 2’si kesilecek.

Örnekleri çoğaltacağım ama en çok tartışılan konuyu -şimdi sevgili grup başkan vekilim hatırlattı-mesela Çerkez Ethem meselesini nasıl konuşacağız? Sizi görünce hatırladı sanırım. Çerkez Ethem meselesi. Çerkez Ethem hain mi kahraman mı? Şimdi, bakın arkadaşlar, burada dün de konuşmalardan anlaşılıyor ki... Vahdettin meselesi... Artırabiliriz arkadaşlar.

Bakın, özellikle AKP’li arkadaşlara sesleniyorum: Dayatılan resmî tarihe pek çok dönemdeki sıfatlar, nitelemeler ve yorumlar bakımından çok ciddi itirazlarınız olmuştur. Bir kısmına katılıyorum, bir kısmına katılmam fakat en önemli entelektüel birikimli olarak İslami çevrenin aydınlarının övündüğü meseleler arasında bu geçmişle akademik düzeyde de politik düzeyde de bir hesaplaşma yapmak yer alıyor. Şimdi, gelelim... Örnekler çok fazla, bunları artırmayacağım ama sanırım derdimiz anlaşıldı.

Bir örnek daha -asıl mesele- Ermeni meselesi çünkü bizim bir milletvekilimize “Ermeni soykırımını” sözünü kullandığı için Meclisten çıkarma cezası verildi ve o zaman Garo Paylan dostumuz, arkadaşımız, yoldaşımız “İç Tüzük’te nerede var?” diye sordu ve sanırım Sayın Parsak’ın da dünkü konuşmalarından -eğer yanlış yorumluyorsam lütfen düzeltin- “İşte var.” demek için getirdik gibi bir sonuç çıkardım. Şimdi, bu meselenin geçmişimizin en acı sayfalarından olduğu kesindir, buraya tartışmaya girmeyeceğim, sadece bu olaylar nasıl nitelenmeli meselesine girmeyeceğim. Şunu söyleyeceğim: Sayın Cumhurbaşkanı 2013’te Başbakan iken, 2014’te Başbakan iken, 2017’de Cumhurbaşkanı iken taziye mesajları yayınladı. O taziye mesajları bana göre yetersiz olabilir, bana göre meselenin hakkını vermekten uzak olabilir ama Türkiye tarihi açısından önemli birer adım olduğunu kabul ederim. Peki, oradaki -şimdi okumayacağım, açın bakın Başbakanlık sitelerinde, Cumhurbaşkanlığı sitelerinde var bu ifadeler- bu ifadelere baktığımızda şimdi o sözleri birimiz Mecliste kullanırsak ceza almayacağına kim garanti verir?

Devam edelim, bu mesele Türkiye’de farklı açılardan çok tartışıldı, tamamen hukuki düzeyde söylüyorum, soykırımın inkârını cezaya bağlayan düzenlemeler yapıldı bazı ülkelerde. Mesela Fransa Parlamentosunda -2011’de galiba- soykırımı inkâr, Ermeni soykırımının gerçekleşmediğini söylemek cezaya bağlandı. Kıyamet koptu, değil mi? Burada buna itiraz edildi, ben de ettim. Haklı olarak... Benim yazılarım var, birçok yazım var, o konuda siyaseten de karşı çıkanlar haklı olarak karşı çıktılar. Sadece burada değil, Fransa’daki demokratlar da karşı çıktılar ona, dediler ki: “Tarihî bir olayı yasayla nitelemeyi dayatamazsınız, yasaklayamazsınız. Ne dayatma ne yasak, yasak koyucunun yetkisinde değildir.” Aynı şey İsviçre’de oldu biliyorsunuz ve İsviçre’de de yine sonuçta tartışmalar falan -hiç adını anmak bile istemem- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gitti, değil mi? Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi soykırımının inkârı yasağı sözleşmeye aykırı buldu. Peki, şimdi, bir yandan soykırımın inkârını cezaya bağlayan ülkelere kızacağız, bu düzenlemeleri reddedeceğiz ama biz bir dönemde

yaşanan olaya “soykırım” diyenleri cezalandıracağız. Kaldı ki iç hukukumuzda bugün “Ermeni soykırımı” ifadesini kullanmanın suç olmadığına dair mahkeme kararları var. Hatta ondan ötesi var, değerli arkadaşlar, Dışişleri Bakanlığının resmî internet sitesine girin, 2010’da konulmuş –en son bakmadım gelirken, ihmal ettim- bir açıklama var. Diyor ki: “Türkiye’de Ermeni olaylarına ‘soykırım’ dediği için cezalandırılan kimse yoktur, kimseye de ceza verilmez.” Şimdi, sadece bu çerçevede bu olayı nasıl niteleyeceğimiz sizin işinizdir ama eğer herkes kendi bakışına göre bir tanımlama yapar ama eğer bunu parlamenterlerin kullanmasını cezaya bağlarsanız işte bunun adı demokrasi olmaktan kat kat uzaklaşmak demektir. demokrasiyi bitirirsiniz.

Bakın, tarihin tek yorum şekli olduğunu iddia etmek faşizmin en temel özelliğidir. Açın akademik çalışmalara bakın, faşizmle ilgili incelemelere bakın, diyor ki: “Sen benim yaptığım tanımlara ve benim kullandığım dile bağlı kalacaksın. Bu tanımlamalara ve bu dile aykırı bir şey yaparsan seni fiziken veya manen yok ederim.” Faşizm bu. Şimdi, sürekli deniyor: “Bırakalım tarihçiler karar versin.” Arkadaş, tarihçiler karar versin de milletvekillerinin de bir kanaati olmaz mı? Farklı bir kanaati olamaz mı? İlla bu öneriyi getirenlerin düşüncesine göre mi tarihi yorumlayacak? Yanımda Süryani milletvekili arkadaşım var, ben de biliyorum 1915’te Mardin’de ve o bölgede neler yaşandığını, çok iyi biliyorum. Çünkü, büyüdüğüm topraklarda giden ailelerin sayısını biliyorum. Şimdi, bana bildiğim bir şeyi, “Hayır, bu konuda şu tanımlamayı kullanamazsın.” Hele de o olaylarda atasını, büyüklerini, yakınlarını ve de cemaattaşlarını kaybetmiş bir insana bunu yasaklama hakkını, bunu tanımlamayı yasaklama hakkını kim tanıyor? Diyorlar ki efendim: “Burası milletin kürsüsü.” Doğrudur, burası milletin ama millet sizin düşündüğünüz gibi tek kültür, tek yorum, tek dil, tek ideolojiden oluşan bir yapı değildir. Böyle bir millet tanımı da yine açık söylüyorum -hayatımda kullandığım kadar “faşizm” kelimesini galiba bu konuşmada toptan kullanmış oluyorum- faşizmdir.

Şimdi, devam edelim, ayrıca pek çok tartışma var bununla ilgili. Unutmayın, bu konuda yargılamalar yapıldı, Mustafa Kemal’in açıklamaları var, bunları yok sayacaksınız, getireceksiniz, milletvekili bu sözü kullandığı anda geçici çıkarma ve maaşını ya da ödenek ve yolluklarının üçte 2’sini keseceksiniz. Hayır arkadaşlar, burada milliyetçi hamasetinin arkasına sığınarak, insanları yıldırmaya çalışarak bir sonuç almaya kalkarsanız en başta bu kuruma ve bu ülkenin çoğulcu tarihine, tarihine çoğulcu bakan insanlarına, hepsine ceza vermiş olursunuz. En başta da sesleniyorum AKP’lilere kendi siyasi ve entelektüel tarihinize ağır bir hadsizlik yapmış olursunuz.

Şimdi, diğer kısımlarla ilgili de çok kısa değerlendirmeler yapıp tamamlayacağım. Diyor ki: Anayasa’nın ilk dört maddesinde çerçevesi çizilen “Anayasal düzeni tahkir ve tezyif etmek...” Ne demek bu? Anayasal düzeni tahkir ve tezyif etmek. Kim belirleyecek, hangi ifadenin tahkir hangi ifadenin tezyif olduğunu, hangi ifadenin eleştiri olduğunu? Ne demek, anayasal düzeni... Anayasa’nın ilk dört maddesinde çerçevesi çizilen... Peki sadece ilk dört maddeden mi ibaret bu Anayasa düzeni? İlk dört maddede yer almayıp da başka maddelerde yer alan cumhuriyetin nitelikleriyle çok doğrudan bağlantılı düzenlemeler de var.

Burada, bu teklifin ilk hâline baktığımızda “İlk dört maddesine aykırı beyanda bulunmak...” diyorlardı. Ne demek bu? Yani aslında ilk ceza alması gereken kişi galiba Meclis Başkanımız Sayın İsmail Kahraman olacaktı. Çünkü, tutumuyla ve açık sözleriyle laiklik ilkesine aykırı beyanda da bulunuyor, aykırı tutum da takınıyor. Hatta arkadaşlar, eğer bunu katı yorumlarsak, frakla ilgili değişikliği de laiklik ilkesine aykırı sayabilirsiniz, hatta... Tabii, söyleyeyim size yarın öbür gün başka bir çoğunluk gelirse -seçimdir sonuçta, en geç 2019’da inşallah seçimleri yaşayacağız- diyelim ki bu

gelenekten başka bir iktidar oluştu, frakla ilgili söylediklerinizin hepsini buraya sokabilir. Buraya sokmazsa İskilipli Atıf Hoca'nın başına gelen gibi bir yorum gelebilir. Kılık kıyafet devrimiyle ilgili... Çünkü, bakın, ilk dört madde ayrıca 1'inci madde de başlangıca atıf yapıyor, unutmayın.

Şimdi, nasıl böyle bir düzenlemeyi getirebiliyor AK PARTİ'li arkadaşlar, nasıl? Bu kadar neyin darlığı ve körlüğüdür bu? Lütfen, yani bu kadar açık bir çelişkiyi neden kendinize reva görüyorsunuz? Şimdi, ilk dört maddesinde çizilen, anayasal düzeni tahkir ve tezyif etmek... "Eleştiri" bunun dışında diyorlar. Arkadaşlar, başlı başına bu şekilde bir düzenleme getirmek, birçok yoruma kapı açıyor ve bu kadar muğlak ifadelerle düzenlenen, ifade özgürlüğüne ilişkin her metin, apaçık, sonuçları somut olarak böyle ortaya çıkmaya da Anayasa'ya da aykırıdır, insan hakları evrensel standartlarına da aykırıdır.

Şimdi, devam edelim. "Türkiye Cumhuriyeti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü esasında Anayasa'da düzenlenen idari yapısına aykırı tanımlamalar yapmak..." Şimdi, gene karnımızdan konuşuyoruz, neyin yasaklanmak istediğini biliyoruz, değil mi? Evet. "Kürdistan" kelimesi yasaklanmak isteniyor. "Kürdistan" kelimesini kullanana ceza verilecek. Belki hatta, bilemem, "Amed" deyince de ceza verilebilir, "Kürt" deyince de olabilir, Mecliste Kürtçe konuşmak da bu çerçeveye sokulabilir, iki kelime Kürtçe konuşmak da sokulabilir. Şunu tekrar hatırlatayım: Böyle bir düzenleme yaptığınızda, hangi anlayışın bunu nasıl kullanacağını garantisini siz veremezsiniz. Pimi çekilmiş bir bomba gibi, bunu keyfi kullanmak isteyen her gücün eline tahrip gücü yüksek bir düzenleme vermiş olursunuz. Peki, diyelim "Kürdistan"ı yasaklamak istediniz. Ya, peki değerli arkadaşlar, bir yandan "ortak tarih ve ortak geçmiş" diyorsunuz bir maddede, ona itham ve hakaret suç sayılıyor yani ceza nedeni sayılıyor, diğer maddeye geliyorsunuz, bundan bağımsız olamaz. Birbirine bağlayın bakalım. Şöyle birbirine bağlamanız gerekiyor çünkü bağlamaya çok açık, keyfi bir düzenleme: Türk milletinin tarihinden ve ortak geçmişinden gelen tanımları kullanırsam son maddeye girer mi, girmez mi? Mesela "Kürdistan", "lazistan" kelimesi olmadan Osmanlı'yı kim düşünebilir?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Birinci Meclis.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Yine, Birinci Mecliste -tam onu diyecektim, teşekkür ederim Ertuğrul Hocam- ya, geldiği yerin, bölgenin adıyla isimlendirilerek görev yapmıştır. Birinci Meclis bu ülkenin ve milletin ortak geçmişine dâhil mi, değil mi; 1921 Anayasası dâhil mi, değil mi; Amasya Tamimi, Erzurum Kongresi belgeleri, Sivas Kongresi belgeleri, Mustafa Kemal'in İzmit basın toplantısı dâhil mi değil mi?

Sayın Cumhurbaşkanının konuşmalarını tekrar edersek ceza verilecek mi verilmeyecek mi? Hatırlatmama gerek var mı? Sayın Cumhurbaşkanının...

BAŞKAN – Sayın Sancar...

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Bitirmek üzereyim zaten, geneli üzerinde konuşuyoruz, uzun süre bekleedik. Tam da istediğimiz bu, bırakın konuşalım yani aceleniz ne, bırakın konuşalım, en azından tarihe kaydımızı düşelim,

BAŞKAN – Tamam, buyurun.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Ondan sonra da saat ikiye kadar mı çalışmak istiyorsunuz? Biz çalışırız.

BAŞKAN – Biz çalışırız, onda sıkıntı yok Sayın Sancar ama yemek arası verilecek, arkadaşlardan talep var.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Ben ve arkadaşlarım sabaha kadar çalışmaya hazırız.

BAŞKAN – Biz de sabaha kadar çalışırız, sıkıntı yok; dün de beraber çalıştık, sıkıntı yok.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Bunun karşılığında herkes istediği söz hakkını kullansın.

BAŞKAN – Sayın Sancar, yaklaşık iki saattir kesintisiz dinliyoruz, yine dinlemek istiyoruz ama şu an yemek arası için arkadaşlarımızla da bir görüşme yaptık, bu manada.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Bitirmek üzereyim Sayın Başkan, anladım, teşekkür ederim, şimdi bitiriyorum.

BAŞKAN – Peki.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Tabii, yemekten sonra eksik kalanları tamamlarız.

Şeyi hatırlatmak istiyordum: Sayın Cumhurbaşkanının... Sadece Sayın Cumhurbaşkanının değil, tabii ki Sayın Cumhurbaşkanının konuşmaları önemli, açıp bakın kaç kere “kürdistan” kelimesini kullanmış, açıp bakın kaç kere “federasyon” kelimesini, kaç kere “Özerklik tartışılabilir, federasyon mümkündür, bundan niye korkuyoruz?” demiş, Mecliste kaç kere söylemiş, kamuoyunda kaç kere söylemiş, bunları açıp bakın. Şimdi, bunları alıp getirsek, tekrar Mecliste bizim konuşmamız olarak okusak ceza yiyecek miyiz yemeyecek miyiz?

Şimdi, “...idari yapısına aykırı tanımlar kullanmak.” ne demek arkadaşlar? Parlamento asli düzenleme yetkisine sahiptir yani sıfırdan var eden organ parlamentodur. Yeni sistemde biraz bu cumhurbaşkanına da verildi ama parlamento isterse idari yapıyı değiştirir, isterse isimleri değiştirir, çoğunluğu bulmanız şartıyla bunların hepsini yapabilirsiniz. Ben şimdi bir teklif getirsem ve desem ki işte ülkeyi bölgelere ayıralım, bölgelerin isimlerini de tarihi isimler olarak koyalım, bu ülkenin –kalkınma ajanslarının bölünmesini esas alarak söylüyorum, spekülasyon ve polemik yaratmak değil derdim-mesela Karadeniz bölgesinin bir bölümüne “lazistan”, bir bölümüne... Ya da başka bir isim verin, ne fark eder? Ben böyle bir öneri getirme hakkına sahibim. Çoğunluğu bulursam değiştirebiliyorum fakat böyle bir öneri getirdiğimde üzerine konuşurken, öneride, kanun teklifinde yer verdiğim kelimeleri kullanırsam suç işleyeceğim. Ben şimdi dışarıda bütün bu söylediklerimi söyleyebiliyorum, Yargıtayın, Anayasa Mahkemesinin kararları var, kürdistan kelimesini kullanmak suç değil. Hatta daha ironik bir şey söyleyeyim arkadaşlar, şu an eğer barajı aşırı girebilirlerse iki tane kurulmuş, onaylanmış siyasi parti var; Kürdistan Sosyalist Partisi, onaylandı, Kürdistan Özgürlük Partisi. Şimdi, siz, Meclisi yöneten başkan vekili olarak “Kürdistan Sosyalist Partisi milletvekili, buyursun, kürsüye gelsin.” dediğinizde gelip ne konuşacak? Şimdi bunlar onaylandı, diğeri de Yargıtayda. O da ne? Kürdistan Demokrat Partisi, başvuru Yargıtayda, inceleniyor. Bunlar geçti, şu an bizim anayasal sistemimizin hani vazgeçilmez unsur olarak tanımladığı siyasi partilerdir bunlar, mevcuttur.

Şimdi -bağlıyorum değerli arkadaşlar- böyle bir sınırlama getirmek bütün Parlamento'ya tek dil, tek yorum, tek bakış dayatmaktır; benim istediğim dilde konuşacaksınız, benim yorumladığım gibi tarihi yorumlayacaksınız, benim kullandığım isimleri kullanacaksınız ve elbette benim gibi düşüneceksiniz. Bunun adı nedir? Tekrar söylüyorum, inşallah bu görüşmeler sırasında son kullanmam olur: Bunun adı faşizmdir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Sancar, ben de teşekkür ediyorum.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Elitaş...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Teklif sahibi olarak 14, 15 ve 16’ncı maddelerdeki düzenlemelerin faşist bir düzenleme olduğunu Sayın Sancar üzerine basa basa, altını çize çize ifade etti. Bakın, 14’üncü maddedeki yapılan değişiklik: “Türkiye Büyük Millet Meclisi bina, tesis, eklenti ve arazisine silahlı olarak girmek...” Sayın Sancar anlaşılan silahlı olarak girmek istiyor. “Genel Kurulun çalışma düzenini ve huzurunu bozucu döviz, pankart ve benzeri materyalleri getirmek ve kullanmak.” Bakın, bu, 2014 yılında yapılan İç Tüzük Uzlaşma Komisyonundaki metnin aynısı. Zaten bu giriş yapıarken de söyledim, bu dönemde milletvekilleri araçlarının cihazdan geçerek ve milletvekiliyle beraber gelen kişilerin güvenlik kontrolünden geçmesi... “Gelenlerin canlı bomba olmadığını nereden bileceğim.” diye altını çize çize o komisyon tutanaklarında var olan bir şey var.

Bakın, 16’ncı madde. Bizim 14 ve 15’inci maddedeki saydığımız, hâlâ Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nde bulunan milletvekillerine küfretmeyi cezalandırmanın neresi faşizmdir, milletvekillerine saldırmayı cezalandırmanın neresi faşizmdir? Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna silahla girmenin engellenmesinin neresi faşizmdir? Türk milletinin ortak tarihine küfretmeyi yasaklamanın neresi faşizmdir? Türk milletini oluşturan değerlerin –burada Kürtler de var, herkes var- bin yıldır kardeşlikle ilgili meseleleri söylemek, bunlara yapılan bir hakareti engellemeye çalışmanın, onu cezalandırmanın neresi faşizmdir? Anayasa’nın 2’nci maddesinde çerçevesi çizilen diye demokratik hukuk devletiyle ilgili konuyu gündeme getirirken yine Anayasa’nın ilk 3 maddesinde üniter yapıyı tarif eden bir sisteme aykırı durumda Türkiye’yi bölmeye kalkmak için söylenen sözlerin yasaklanmasının nesi faşizmdir? Her zaman söylüyoruz, 80 milyon Türk vatandaşı bu ülkenin, Türkiye Cumhuriyeti’nin gerçek sahibidir. Etnik yapısına bakmıyoruz. “Bu ülkeye vatandaşlık bağıyla bağlanmış olan herkes Türk vatandaşdır.” diyoruz. Geçmiş ortak tarihimiz diye ifade ettiğimiz konu budur. Geçmiş ortak tarihimizin unsurunu oluşturan kim varsa; Süryani’si, Ermeni’si, Kürt’ü, Laz’ı, Çerkez’i, kim varsa onlara hakaret etmek, onu engellemek faşizm kesinlikle değildir.

Verdiğiniz örneklerle bakıyorum, Allah aşkına, verdiğiniz örnekleri eğer bilinçli bir şekilde söylüyorsanız siz bunu hiç anlamadan okumuşsunuz. Neymiş efendim, kalkınma ajanslarına göre, 26 ajans var, 26’ya 2 ekledim, ilavesinde şunu yaptım. Ne alakası var bununla bu işin? Siz bunu böyle ajite ederek, böyle farklı bir yöntemde yapıp savunmanızı farklı bir şekilde ifade etmeye çalışmak değildir. Bakın, “Kürt halkını, Kürt diye söylemek, Kürt diye tanımlamak suç.” diyor. Nerede burada Kürt diye tanımlamanın suç olduğunu ifade ediyorsunuz? Şu anda Anayasa’nın 163’üncü maddesindeki milletvekiline sövmek faşizm midir? Milletvekiline saldırmak faşizm midir?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet faşizmdir.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) - Saldıran faşisttir, doğru söylüyor orada Sayın Altay. Oradan Sayın Altay doğru söylüyor, milletvekiline saldırmak faşizmdir ama milletvekiline saldırıyı engellemek faşizm değildir, faşisti bertaraf etmektir. Açıkçası, bu teklifte imzası olan birisi olarak bu ithamların hepsini reddediyorum.

Bakın, Sayın Başkan, orada bu arkadaşımızın olsaydı, şu olsaydı... Şu İç Tüzük metni Türkiye Büyük Millet Meclisinin internet sitesine girmiştir. Orada 22 madde üzerinde anlaşılmadığımız, geriye kalan 166 madde üzerinde anlaştığımız, bulunan milletvekilleri tarafından imza altına alınmıştır. 188 maddelik İç Tüzük’te 166 maddede anlaştığımız, 22 maddede anlaşılmadığımız, sonradan 56’ncı maddeyle ilgili anlaşılacak Türkiye Büyük Millet Meclisinde kılık kıyafetle ilgili konunun Genel Kurulda geçmesiyle birlikte 21 madde kalan kısımda anlaştığımız imza altına alınmıştır ve siyasi parti genel başkanları da bunu kürsülerde grup önerilerinde “O anlaşılan İç Tüzük’ü çıkaralım.” diye beyanda bulunmuştur. 24’üncü Dönem de dâhil olmak üzere siyasi parti grup başkan vekilleri “Gelin, bu anlaşılan İç Tüzük’ü çıkaralım.” diye Genel Kurulda konuşmalar yapmıştır.

Bakın, söylenen sözler içerisinde 19'uncu Dönem 105 grup önerisi verilmiş, bunun 89'u kabul edilmiş. 20'nci Dönemde 77 grup önerisi verilmiş, 55'i kabul edilmiş, 22'si reddedilmiş. 21'inci Dönemde 81 grup önerisi verilmiş, 69'u kabul, 12'si reddedilmiş. 22'nci Dönemde 17 grup önerisi verilmiş.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Grup önerisi?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Grup önerisi diyorum, 22'nci Dönem, 17 grup önerisi verilmiş, 12'si kabul, 15'i ret. O güne kadar grup önerileriyle ilgili kısıtlanma hiç düşünülmemiş ama gelmişiz 23'üncü Döneme 240 grup önerisi verilmiş. bu 240 grup önerisinin 52'si demek ki iktidar partisi tarafından, 188'i muhalefet partisi tarafından. 23'üncü Dönemde artık istismar başlayınca 24'üncü Dönemin başında, 2011 tarihinde grup önerilerine bir disiplin getirme ihtiyacı hasıl olmuş. O disiplin getirme ihtiyacı sonucunda bu ortaya çıkmış. 24'üncü Dönemde 273 grup önerisi verilmiş. 26'nci Dönemde, on yedi aylık dönemde 321 grup önerisi getirilmiş. Bu 26'nci Dönem, 25'inci Dönem...

AHMET YILDIRIM (Muş) – 27'nci Dönem yok Başkan.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – 26'nci Dönem diyorum, 25'i sordular.

26'nci Dönemde 321 grup önerisi getirilmiş.

Bakın, yine o tutanaktan okuyorum, Uzlaşma Komisyonu tutanağından: 19'uncu maddeyle ilgili AK PARTİ “Aynen kalsın 63'üncü maddeyle sorun halledilebilir.” Yani, 63'üncü maddedeki usul tartışmalarıyla ilgili kısım ya Başkanlık Divanında bir karar alınsın ya da üçer dakikayla bu devam etsin; usul tartışması. Cumhuriyet Halk Partisi, bunu Meclis tutanaklarından söylüyorum, yayınlanan tutanaktan: “Grup önerisi getiren grup beş dakika konuşsun ancak bu öneri Meclis TV'nin sürekli yayın yapması kaydıyla kabul edilebilir.” MHP ve BDP: “Madde aynen kalsın -parantez- ‘Danışma Kurulu kararıyla gelen öneriler görüşmesiz işaret oyuyla karara bağlanır.’ ibaresinin eklenmesi konusunda uzlaşma sağlanmıştır.” Tekrar bunun ortak metin olarak uzlaşmadan AK PARTİ'nin beş dakika, Cumhuriyet Halk Partisinin şarta bağlı olarak beş dakika, MHP'yle, HDP'nin “Bu olabilir.” dediği konu beş/on dakika ile karara bağlanmış, netleşmiş, tutanağa bağlanmış hükümdür.

Onun için, Sayın Başkan, ya burada o milletvekili arkadaşları yok sayacaksınız, “Buna biz imza atmadık.” diyeceksiniz, her partiden 2 milletvekili imza atmıştır ya da yepyeni bir İç Tüzük'le bu meseleyi getireceksiniz. Biz bunun “2011'deki İç Tüzük'ümüzün metnine bağlı kalarak ve 2014 yılındaki çalışmaları da esas alarak, 2013 yılındaki görüşleri de dikkate alarak ve geçmiş parlamentolardaki düzenlemeleri de Türkiye'ye nasıl uygulayabilir.”in çalışmalarını yaparak 2 siyasi parti bir İç Tüzük değişikliği teklifini getirdik. Bu teklif, Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarını hızlandıracak, etkin, verimli hâle getirecek, etkin, verimli hâle getirilirken de huzurlu bir çalışma ortamını sağlayacak.

Bakın, Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili arkadaşımız bir kitap yazmış. İlk 50 sayfası kendi görüşleri, arkasından kendi İç Tüzük teklifi, sonra bizim İç Tüzük teklifimiz ve başkalarını yapmış. Orada da grup önerileriyle ilgili konuyu grup önerisi veren siyasi parti beş dakika ve diğer parti de beş dakika konuşsun diye teklif etmiş. Niye? Grup önerilerini istismar edildiğini bildiği için.

63'üncü maddeye göre biliyorsunuz, usul tartışması sırayla verilmez, ilk kim söz isterse ona verilir. Buradaki teklifte ne diyor biliyor musunuz? “Ya, 63'ü uyguluyoruz ama hiç değilse grup önerisi veren siyasi parti kendi adına konuşma yapabilsin, ondan sonra onu yapsın.” diyorlar. Hani başta söyledim ya, en uyumlu geçtiğiniz anda bile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün ancak yüzde 20'si uygulanıyor. Şu anda verilen 321 grup önerisinin tamamı İç Tüzük 49'a aykırıdır. Arkadaşlarımız okusun İç Tüzük 49'un ne olduğunu.

Onun için, Sayın Başkan, tekrar ifade ediyorum: Faşizanla, faşistlikle ifade edilen şeyleri şiddetle reddediyorum, böyle bir ne niyet vardır ne de bu metin üzerinde, lafızında da, ruhunda faşizanın “F” harfi dahi yoktur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Elitaş, teşekkür ediyorum.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sayın Başkanım, tek cümle...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ama, böyle bir usul yok ki.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, yemek arası vereceğiz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Elitaş’a ayrıca birer dakika...

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sayın Başkanım, ben sadece bir dakikayla bir şey söyleyeceğim izin verirseniz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Böyle bir tartışma açtıktan sonra tabii, olacak birer, ikişer dakika. Vermesiniz olurdu ama verince mecbur biz de cevaplayacağız yani.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Biz istedik, siz “yemek arası” dediniz, sonra söz verdiniz.

BAŞKAN – Ama, işte yemek arası... Ama, ben şöyle ifade edeyim: Yedi buçukta yemek arası vermek istiyorum, bir saat yemek arası vermek istiyorum. Çünkü, buranın da havalandırılması gerekiyor, bir saat havalandıracağız.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Ben bir dakikayla bir iki şey...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ama, sataşılın bir durum var, bakın bir de imza sahibine sataşılın durum var.

BAŞKAN – Sayın Akçay’a söz veriyorum, sonra size vereceğim.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Önce bir isterseniz...

BAŞKAN – Sonra size vereceğim, sonra size vereceğim.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sadece iki cümle...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Önce Sayın Sancar’a da verebilirsiniz, buyurun.

BAŞKAN – Sayın Sancar, buyurun.

7.- Mardin Milletvekili Mithat Sancar’ın, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Doğrusu, Sayın Elitaş’tan biraz daha içerikli bir karşılık beklerdim. Benim yeni eklenen kısımlar diye söylediğim yerler, Meclis eklentilerine... Doğrudur, doğrudur ama söylemediğim şeyi savunuyormuşum gibi bir ifadeyi doğrusu beklemem.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) –14’üncü madde “faşist” dediniz.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Neyse, ben söyleyeyim, bir cümleyle söyleyeyim, evet neyse yani keşke başka zamanlardaki diyalogları da hatırlayabilseydik ama ben sadece şunu söyleyeyim: Gerçekten, bütün iyi niyetim ve samimiyetimle, demokratik çerçevede olabilecek sıkıntılara dikkat çekmeye çalıştım, aynı derecede bir karşılık bekleme hakkına sahibim. Ama, siz söylemediklerimden ya da bu konuşmada değinme ihtiyacı, gereği görmediğim, sonra geldiğinde zaten üzerinde konuşacağım konularda hiç söylemediğim şeyleri sanki kabul ediyormuşum gibi cevap verdiniz. Dediğim gibi, ben daha içerikli bir şey beklerdim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

8.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konuşmama başlarken önce, her türlü faşizmi lanetliyor ve reddediyoruz.

Şimdi, özellikle bu disipline yönelik hususlara ilişkin yapılan yorumları bağlamından kopmuş, zorlama yorumlar olarak değerlendiriyorum. Frakın kıyafet devrimiyle alakasını doğrusu ben kuramadım.

Sayın Sancar, ironi yapmış olmakla birlikte bir hatırlatma ihtiyacı da doğdu çünkü bu 56'ncı maddede değişiklikle oldu. Şunu da hatırlatmak isteriz ki: 56'ncı maddedeki bu fraka odaklanan konuda haklı olarak Başkanın, Divan ve kâtip üyelerin siyah elbise giyeceğini öngörüyor. Yani, buradan yorumla frak giyme zorunluluğu kaldırılıyor. Eğer oturumu yöneten başkan “İlla ben frak giyeceğim.” derse e, giyebilir yani manide bir hâl yok.

Şimdi, burada, özellikle, 15'inci maddedeki ibareler hakaret ve ithamda bulunmak, tahkir ve tezyif etmek ve ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü esasında aykırı tanımlamalar üzerinde duruluyor. Dolayısıyla, zorlama yorumlardan kaçınmak gerekir. Ve ilk 4 maddenin değiştirilmesi zaten teklif edilemez Anayasa'mıza göre. Dolayısıyla, bunu, bu kapsamda değerlendirmek lazım ve zorlama yorumlardan da kaçınmamız gerektiğini düşünüyorum. Maksat, maddede ve gerekçesinde net bir şekilde belirtilmiştir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Akçay, teşekkür ediyorum.

Sayın Özel...

Buyurun Sayın Özel.

9.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, tabii, çok talihsiz bir zaman diliminde söz aldım, daha sonra, yemekten sonra geniş olarak bu İç Tüzük değişikliği üzerinde konuşacağız. Ama, Sayın Elitaş'ın biraz da fiilî bir durum yaratarak yemek arasından önce söz alıp uzunca bir şekilde ve daha önce bizim sayın grup başkan vekillerimizin de ifade ettiği konulara cevap verdiği konuda birkaç hususa dikkat çekmek isteriz.

Birincisi şu: Aslında, Ahmet İyimaya karşıdayken ben şunu söylemek isterim: Hep geçmiş İç Tüzük çalışmalarından bir emsal bulup getirdi ilk imza sahipleri. Sayın Ahmet İyimaya'nın Siyaset Hukuku Sorunları Cilt: II hepimize armağan ettiği o kıymetli eserinde 200'üncü sayfaya yakın bir yerde -eskiden numarasını da biliyordum- hoş bir laf var, der ki: “Neden hep biz bir emsal ararız, kendimiz misal olsak olmaz mı?” Şimdi, bu İç Tüzük değişikliğini yaparken neden hep eskilerden emsal aradımız, misal bir iş yapsaydınız da biz size şapka çıkarsaydık olmaz mı? Ama ben size birkaç tane örnek vereyim şimdi. Hangi kanunu 22'nci Dönemden itibaren çıkarmak istediniz de “İçimizde ukdedir, şu düzenlemeyi yapamadık ey Komisyon, keşke İç Tüzük bu şekilde olmayaydı.” diyeceğiniz örnekler varsa duymak isteriz. 22'nci Dönemdeki Türk Ticaret Kanunu'nun bin maddeye yakın Kanun'un...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – 3.600 madde.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...grupların uzlaşısıyla birlikte

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – 1.036.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – 3 kanun çıkardık.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Peki, ben birini söylüyorum, Türk Ticaret Kanunu, 3 büyük kanunu. Grupların uzlaşısıyla birlikte birkaç gün içinde nasıl çıkarıldığını, üç gün içinde nasıl çıkarıldığını hatırlamayı düşünür müsünüz tutanağa geçmesi açısından? Daha iki ay önce, benim ve sizin tesadüfen nöbetçi olduğumuz bir haftada 98 tane uluslararası anlaşmanın bir hafta içinde ve siyasi partilerin uzlaşısıyla çıkabildiğini nasıl hatırlamıyorsunuz? O zaman şuraya döneceğiz, Danışma Kurulunu ve grup önerilerini bir trendle şeytanlaştırdınız ya, bakın onu tersten okumak da mümkün değerli milletvekilleri: Grup önerisi ne zaman veriliyor biliyor musunuz İç Tüzük 19'a göre? Danışma Kurulu toplanmadı ya da uzlaşmadıysa veriliyor. O zaman şöyle bakınlar: Saymış olduğu 18, 19, 20, 21, 22'nci dönemlerde Meclisi işletmek için iktidar partisi, Danışma Kurulunu işletip uzlaşma arama oranı iktidarı güçlendikçe düşüp Danışma Kurulundan uzlaşma çıkmadığı için, başta kendisi olmak üzere, çünkü kabul edilen Danışma Kurulu önerileri iktidar partisi önerileri, çok nadiren yani yılda bir kez falan muhalefet partisinin olur, onu da mutlaka ortaklaşır, altına imza atarlar ki hani bu, muhalefetin bir başarısı olmasın diye, son örnek çölyak mesela. O yüzden biri, sizin karşınıza geçip "Danışma Kurulunda biz uzlaşmadık ve o yüzden bu kadar çok grup önerisi veriliyor." diyorsa Danışma Kurulunu olduğu gibi işletmeyip muhalefetin rızasını aramayıp akılcı, birlikte işler yapmak yerine kendi burnunuzun dikine, bastırarak ve çoğulcu değil, çoğunlukçu bir anlayışla çalıştığınızın itirafıdır.

Şimdilik bu kadar söyleyeyim, bundan sonraki süreçte bütünlüklü bir değerlendirme yapacağız.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Grup Başkan Vekili, 19'uncu maddeyi dikkatli okusun çünkü Danışma Kurulu grup önerileri, Danışma Kuruluna gider, 19'uncu maddeyi çok iyi okusun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Evet, çok iyi okuyorum, onu söylüyorum, uzlaşmazsanız da Meclise sunulur.

BAŞKAN – Sayın Özel, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, Komisyon Başkanımızın sağlığı nasıl?

BAŞKAN – İyi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İyi mi?

BAŞKAN – Sıkıntı yok, iyi.

Değerli arkadaşlar, 20.30'da çalışmalarına devam etmek üzere ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 19.24

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 20.37

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Reşat PETEK (Burdur)

SÖZCÜ: Abdurrahman ÖZ (Aydın)

KÂTİP: Muhammet Emin AKBAŞOĞLU (Çankırı)

---- 0 ----

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, oturumu açıyorum.

III- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Alt komisyon metni) (Devam)

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de hepimize kolaylıklar diliyorum. Saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, İç Tüzük değişiklik teklifine dair birçok şey yazıldı çizildi, geçmişte de özellikle 23’üncü ve 24’üncü Dönemde İç Tüzük değişikliklerine dair biliyoruz ki komisyonlar kuruldu ama maalesef İç Tüzük değişikliği şu ana kadar yapılamadı uzlaşma temelinde; “maalesef” deme sebepim o.

Teklifin genel gerekçesinde –buradan başlamak istiyorum- “İç Tüzük değişikliği metni hazırlanırken 23’üncü ve 24’üncü dönemlerde kurulan İç Tüzük uzlaşma komisyonlarında parti gruplarının üzerinde anlaştığı değişiklikler esas alınmış ve geliştirilmiştir.” şeklinde bir ifadeye rastlamaktayız. Şimdi, bu husus katıyen doğru değil -yani benden önce de söz alan değerli milletvekilleri bunu açıkladılar- çünkü hiçbir İç Tüzük uzlaşma komisyonunda, özellikle de muhalefet partilerinin kendi söz haklarını kısan, muhalefet etme olanaklarını ortadan kaldıran, kürsü dokunulmazlığına ağır darbeler indiren düzenlemeler konusunda geçmişte, 23’üncü ve 24’üncü Dönemde de böyle bir uzlaşma söz konusu değildir ve tam tersine bu düzenlemeler ve düzenleme teklifleri çok sert bir muhalefetle karşılaşmış.

Şimdi, yine teklife dair yani ayrıntılı olarak maddelere ilişkin görüşlerimizi ifade edeceğiz ama özellikle teklifin en can alıcı noktalarından bir tanesi, Parlamentomuzun ülkenin sorunlarını süratle çözme yolunda hızla çalışmadığı söyleniyor ve Meclisin yasama faaliyetleri gerçekleştirirken hızlı, verimli, etkin bir çalışma ortamının sağlanması gerektiği ifade ediliyor. Ve zaman kaybına neden olmamak için bu değişikliğin yapıldığı genel olarak yine gerekçelerden bir tanesi.

Şimdi, açıkçası gelişmelere ayak uydurmak ya da hızlı çalışmak, ülkenin sorunlarına hızlıca çözüm bulmak. Bu gerekçeler asla muhalefet partilerini işlevsizleştiren, onların çalışmalarını engelleyen, söz hakkını ortadan kaldıran bir sebep olarak kabul edilemez, bunu da belirtmek istiyorum.

Şimdi, bugüne değin... Yani şunu da ifade etmek istiyoruz: 26’ncı Dönemde, ülkenin en temel sorunları olan demokrasi, insan hakları, işsizlik, kadına yönelik şiddet, çocuk istismarları, tecavüzler, Aladağ gibi büyük yangınlar, kamu düzenini kökünden sarsan hangi konuda iktidar partisi bir yasal düzenleme getirdi de biz buna muhalefet ettik? Yani böyle bir şey söz konusu değil. Buna karşı muhalefetin bir direnci de söz konusu değil; aksine, muhalefet olarak bizler iktidarın sadece kendi

gündemini oluşturmak babında getirdiği düzenlemeler konusunda tutumumuzu ve muhalefetimizi ortaya çıkarıyoruz ama bununla ilgili bizim getirdiğimiz grup önerileri hiçbir surette kabul edilmedi ve araştırma komisyonları, muhalefetin ve Halkların Demokratik Partisi olarak bizim de kabul edilmedi.

Şimdi, peki, neden bugün İç Tüzük düzenlemesini konuşuyoruz? Yani Meclisin tatilde olması gerekiyor. Gerçekten acelemiz ne? Yani şu anda bekleyen çok acil, ivedi bir yasa hazırlığı da yok, uyum yasaları dersek hâlâ teklifler oluşmuş değil, hâlâ Parlamentonun çalışmasını gerektiren bir tablo da söz konusu değil ve iki partinin âdeta dayatmacı bir tarzda İç Tüzük değişikliklerini hemen Meclis tatile gitmeden Komisyondan ve Parlamentodan geçirme acelesi var. Bunun sebebini yani hepimiz de biliyoruz ki yani sonuçta AK PARTİ'nin Genel Başkanı şöyle bir açıklama yaptı: “Bu İç Tüzük Meclisten çıkmadan Meclis kapanmayacak.” diye, bir konuşması arasında böyle bir cümle de kurdu ve şu anda o “kapanmayacak” sözünden dolayı, bir partinin ama genel başkanı, Cumhurbaşkanı sıfatıyla söylemiyor bunu, iktidar partisinin genel başkanı olarak söylüyor, bu sebeple üç parti de, haricen bir parti zaten doğrudan destekliyor, biz tatilde, Meclisin tatilde olması gereken bir dönemde ve ivedilik arz etmeyen bir İç Tüzük tartışmasının içindeyiz.

Şimdi, Türkiye'nin önemli çoğunluğunun, en az yüzde 40'ının fikrinin, önerisinin, önermesinin olmadığı, sadece iktidar partisi ve MHP pazarlığıyla getirilen bir İç Tüzük değişiklik teklifi var. Yani bunun adını çok açık bir şekilde koymak gerekiyor ve bu sebeple de açıkçası Mecliste en temel olgulardan biri ifade özgürlüğünün tümüyle yok edilmesi ve çoğunluğun tahakkümünün kurumsallaşması hedeflenmektedir. Demin de ifade ettiğim gibi, bunların hepsini tabii, maddelerde ayrıntılı bir şekilde ifade edeceğiz çünkü burada konuşma ve talep süreleri kısıtlanıyor çok net bir şekilde. Döviz, pankart yasaklanıyor mesela. Meclisi Parlamento işlevinden çıkararak, denetim işlevini görmeyen aslında -demin partimiz adına konuşan Mithat Sancar bunu çok ayrıntılı bir şekilde anlattı- sadece kanunları onaylayan, âdeta -tırnak içinde- bir noter olarak görevlendirilen bir Meclis statüsüne kavuşma hedefleniyor.

Şimdi, toplumsal temsil kanalları ne durumda gerçekten? Şu anda Türkiye'de toplumsal muhalefet odaklarının ya da toplumsal farklılıkların, sözlerini ne kadar söyleyebildiklerini aslında burada da çok güçlü tartışmalıyız. Nedir bu? Şu anda toplumsal temsil kanalları tıkatılmış vaziyette. Özellikle 20 Temmuzda OHAL ilanından sonra bu, çok net bir resim olarak önümüzde duruyor. Toplumsal muhalefet görünmez kılındı, bütün basın-yayın organları, muhalif basın-yayın organları kapatıldı, televizyonlar kapatıldı, radyolar kapatıldı ve yaygın medya, muhalif medya çok az bir şekilde kalabildi, diğerleri tümüyle kapatılmış ve susturulmuş vaziyette ve toplumun esas meselesi, esas tartışmaları, önemle üzerinde durdukları toplumun gündemi aslında Türkiye'ye, Türkiye yurttaşlarına yansımıyor, tartışılmıyor, tartışılmıyor çünkü her şey OHAL gerekçesiyle kararnamelerle kapatılıyor ve toplum suskunluğa, susmaya itiliyor.

Şimdi, burada en önemli, en üst temsil mekanizması olan yasama Meclisi de yasama organı da susturulmaya çalışılıyor. Bunun adı budur yani OHAL kanun ilanından sonra bu İç Tüzük'ün temel amaçlarından biri de yine Parlamente'ya da susma darbesini yani susma yaptırımını getiriyor ve susturmak istiyor. Şimdi, bu, Parlamente'deki milletvekillerinin sadece susturulması ve söz hakkının elinden alınması değil, bir bütün olarak halkın temsilcilerini gönderdiği Parlamente'da halkın iradesinin yok sayılmasıdır, yasaklanmasıdır ve sözün kabul edilmemesi, yasaklanması maddesidir.

Şimdi, bununla ilgili, İç Tüzük'te bu yapılan değişiklik önerisinde nedir? AKP-MHP koalisyonunun 82 darbe Anayasası'nı eleştiren milletvekilleri cezalandırılacak. Böyle de okumamız lazım. Nedir? Anayasa'nın ilk 4 maddesi, onun birazdan ayrıntılarına gireceğim. Her ne kadar maddenin gerekçesinde şöyle bir ibare varsa da Anayasa'nın ruhundan, devlet ruhundan bahsedilmişse de aslında çağırılan şey

halkın ve ülkenin ruhu değildir. 12 Eylül darbe Anayasası'na dair, iktidar partisinin, hatta Milliyetçi Hareket Partisinin Anayasa Uzlaşma Komisyonunda aylarca tartıştığımız eleştirilerini biliyoruz. Bunların hepsi tarihe not olarak düştü ve o tartışma tutanakları on binlerce sayfa olarak duruyor. Peki, bugün İç Tüzük'le getirilen 82 Anayasası'na tümüyle sahip çıkma iradesine kaynaklık eden olgu nedir; bunu çok güçlü bir şekilde tartışmak istiyoruz. Daha önce de söylediğimiz gibi, burada aslında sahip çıkılan, simge olarak Kenan Evren'in ruhudur, darbecilerin ruhudur, darbeye ve darbecilerin yapmış olduğu Anayasa'ya bu İç Tüzük'le sahip çıkılmaktadır.

Şimdi, burada bir de başka bir vurgu, özellikle İç Tüzük değişikliğinde gerekçelerden biri, "verimlilik" kavramı çok sık geçiyor genel gerekçede.

Aslında sohbet etme ihtiyacı var. Belki ara verssek ya da ben sadece kendi kendime konuşsam Sayın Başkan... Salonda inanılmaz bir uğultu var. Ben de dinlemek isterim arkadaşları ama hani dikkatim dağılıyor gerçekten.

BAŞKAN – Arkadaşlar, söyleyeceğiniz bir şey varsa ortaya söyleyin, Meral Hanım da dinlesin, hepimiz dinleyelim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yani, böyle, varsa ortaya söylensin, ben de yanıt vereyim, sohbet edelim.

BAŞKAN – Yoksa o zaman susalım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yok, yani, böyle de siz de dikkat ederseniz çok ciddi bir uğultu var.

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Şimdi, bu "verimlilik" nedir? Gerekçe kısmında "zaman, hız, verimlilik" bu üç kavram sihirli kavramlar. Bunu biraz açalım. Meclis bir şirket mi, bir fabrika mı? Neyin verimliliği? Nasıl bir verim elde ediliyor? Yani biz Meclisin İç Tüzüğü'nü yapıyoruz, gizli anayasadır diyoruz ve iktidar partisinin bu konuda geçmiş dönemdeki söylemleri, icraatları, uygulamaları, yapmış olduğu başvurular, siyaset yapma biçimi de aslında bugün kendi kendini ilga eden bir duruma gelmiş durumda.

Şimdi, halkın Meclisinde kısa sürede ürün vermek gibi bir misyon yoktur, olamaz. Yani, Meclisin anayasasında, halkın en üst düzeyde temsil edildiği yasama Meclisinde ürün vermek, kısa sürede verimli sonuçlar almak kavramını da yadırgadığımı ifade etmek istiyorum.

Burada önemli olan, aslında, kısa sürede apar topar kanun yapmak değil; halk yararına, halkın taleplerine yanıt olan ve gerçekten toplumsal birlikteliği tekrar tekrar tahkim eden, çoğulculuğu esas alan bir çalışma disiplini ortaya koymaktır. Şimdi, burada, toplumu ilgilendiren meselelerde bütün ayrıntıları tartışmak zorundayız. Burada hız, verim ya da farklı kavramlarla bunu ifade etmek mümkün değil. Burada verimlilik şöyle sağlanır, yasama Meclisinde verimlilik şöyle sağlanır bizce: Toplumsal katılımı ve tabii ki toplumun faydasının, ortaklaşmanın ve uzlaşmanın egemen kılındığı bir kültürle biz Parlamentoyu işletmek durumundayız. Aksi hâlde, hız, ancak şöyle tanımlayabiliriz: Mükemmel işleyen bir mekanizmada işe yarayabilir. Gerçekten katılımı da sağlayan bir mekanizmayı yaşama geçirebilirsek hız, verim getirebilir.

Şimdi, şöyle bir tablo var önümüzde: İttihatçı uygulamaları yeniden güncelleyen bir İç Tüzük değişikliği var ve 82 Anayasası'nın devamı olan kanunlarla bile daha yüzleşmedik. Yüzleşmeden yaptığımız, içine girdiğimiz bu pratiğin hızlı hâli nasıl olacak? Gerçekten bu konuda düşünmek bile epeyce ürkütücü olabiliyor.

Diğer yandan, aslında İç Tüzük teklifinin genel ruhu... Ruh çok okuduğum için ben de bir ruh kavramını kullanayım. Çok aslında güzeldi hukukta o ruhtan söz etmek, arka planından. Nedir buna dayanak teşkil eden şey? Ama bu değişiklik teklifinin arkasındaki ruh... Doğru, bir ruh var. AK PARTİ ve Milliyetçi Hareket Partisinin koalisyonu olan milliyetçi cephenin ideolojik kodları var, asıl ruh bu. Yani burada -birazdan anlatacağım- sağ otoriter gidişi güçlendirmek, toplumsal katılımı ortadan kaldırmak ve halkın tümüyle, hepsinin değil, çoğunluğa dayalı bir yönetim egemen kılınmak isteniyor. Burada müzakereci demokrasi yerine, Parlatentonun bir tek tipliliğe ve tek sesliliğe bir kayış olan bir dönem. Yani bunu bir örnek olarak söylemek gerekirse 1960'lı yıllarda, 1950'li yıllarda vatandaşa, yurttaşlara Kürtçe konuştuğu için para cezaları veriliyordu. Bugün Kürtçe konuştuğumuz için milletvekili olarak bize de herhâlde Mecliste para cezası verilecek. ^{1(x)}

Anlayanlar var, tepki gösterenleri anlamıyorum ama. Arkadan bürokratlar bile tepki gösteriyor.

Şimdi, burada...

HASAN SERT (İstanbul) – Bana dediniz, değil mi?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Olabilir, siz de olabilirsiniz.

HASAN SERT (İstanbul) – Bana mı, başkasına mı?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yani siz de gösterdiniz bir tepki.

HASAN SERT (İstanbul) – Gösteriyorum tabii ki, düzgün konuşun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ben düzgün konuşuyorum, siz de haddinizi bilin.

BAŞKAN – Bir dakika, hatibin sözünü kesmeyelim.

HASAN SERT (İstanbul) – Tahrik ediyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Haddinizi bilin.

HASAN SERT (İstanbul) – Toplantının insicamını bozma.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Benim kendi dilimle konuşmama “Düzgün konuşun.” diyemezsiniz.

BAŞKAN – Meral Hanım...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Siz tahrik oluyorsunuz. Lütfen...

BAŞKAN – Sayın Beştaş, devam edin lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ama böyle bir üslup yok yani. Hani haddi... “Düzgün konuşun.” ne demek? Kimi tehdit ediyorsunuz?

HASAN SERT (İstanbul) – Tahrik etme buradaki insanları.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ben tahrik etmiyorum.

HASAN SERT (İstanbul) – İdeolojik konuşuyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ben konuşurum isteğim şekilde.

HASAN SERT (İstanbul) – İdeolojik konuşuyorsun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – İstedğim gibi konuşurum, siz de dinlemek zorundasınız.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, lütfen devam edelim.

1 ^(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Şimdi, maddelere dair değerlendirmeleri açıkçası sonra tek tek maddelere dair söyleyeceğiz.

Peki, bunun haricinde bu İç Tüzük değişikliğiyle neler hedefleniyor? Şimdi, biraz önce de ifade ettiğim gibi, temsil, denetim ve yasama işlevi olan Parlamentonun burada temsil ve denetim işlevi tümüyle göz ardı ediliyor ve bunun haricinde sadece hızlı, verimli, iktidarın ve ortağı olan MHP'nin istediği kanunların hızlıca geçirilmesi amaçlanıyor, muhalefet bir bütün olarak bunun dışında tutuluyor.

Peki, Parlamentoda konuşma hakkı kısıtlanırsa Türkiye'ye...

BAŞKAN – Arkadaşlar, uğultu var, lütfen dinleyelim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Parlamentonun söz hakkı, parlamenterlerin söz hakkı kısıtlanırsa nasıl bir demokrasiyi konuşacağız?

Türkiye'nin en temel tartışma alanlarından biri, düşünce ve ifade özgürlüğüdür. Türkiye'nin Avrupa Birliğine giriş sürecinde uyum yasalarında ve bugüne kadar Türkiye'nin eleştirildiği en temel meselelerden biri, Türkiye'de yurttaşların düşünce ifade özgürlüğünü istedikleri gibi kullanamamasıdır ve düşünce ve ifade özgürlüğü konusunda Terörle Mücadele Kanunu'nun 8'inci maddesinden bugünkü 7'nci maddeye kadar aslında düşünce ve ifadeler sürekli bir yasak ve tehdit altındadır.

Daha bugün Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesinde bu sabah 2 milletvekili hakkında karar verildi. Biri Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel, diğeri Hakkâri Milletvekili Abdullah Zeydan. Çağlar Demirel hakkında sekiz yıl bir ay, Abdullah Zeydan hakkında bir tane beş yıl, bir tane de üç yıl bir ay olmak üzere 2 ayrı ceza verildi. Neden, biliyor musunuz? Konuşmalarından dolayı. Siyaset yaptıkları için, demokratik siyaset kapsamında gitmiş oldukları mitinglerde halkla yapmış oldukları buluşmalarda basına verdikleri demeçlerden dolayı aynı mahkemede art arda alınan 2 davayla 2 milletvekilimiz bugün propaganda fiilinden, düşünce ve ifade özgürlüklerini kullandığı için ceza aldı. Şimdi, böyle bir tabloda Mecliste sözün kısıtlanması ne anlama geliyor? Bunu gerçekten çok güçlü bir şekilde tartışmamız ve konuşmamız gerekiyor.

Türkiye'de bir de bu teklifle ilgili başka birçok önemli husus da var ama düşünce ve ifade özgürlüğü ve düşüncenin ifade sürelerinin kısıtlanması, bu, ayrıca hayati bir önem arz ediyor. Peki, nedir bunlar? Mesela düşünce ve ifade özgürlüğüne dair ben yine Siirt Milletvekilimiz Besime Konca'nın -vatandaşı değil, milletvekillerini bilerek örnek veriyorum- bir ceza aldı o da, iki yıl altı ay propagandadan... Niye, biliyor musunuz? "Sevgili Batman halkı, sizi saygıyla selamlıyorum." demiş. İstinaf mahkemesinde -burada telefonumda ayrıntılar var- istinaf cumhuriyet başsavcılığı, 10 Temmuz 2017'de dava dosyasını istinafa gönderiyor. Üç gün içinde karar onaylandı. Karar ne zaman onaylandı? Dün. Batman Ağır Ceza Mahkemesine karar gitmeden Anadolu Ajansı flaş diye son dakika haberi olarak verdi "Besime Konca'nın kararı onaylandı." diye.

Şimdi, böyle bir tabloda milletvekillerinin düşüncelerini dışarıda açıklayamadığı, kürsüde söyledikleri sözlerden dolayı bile, çoğunlukla da o sözlerden dolayı dışarıda yargılandıkları ve mahkûm edildikleri, Meclisin üçüncü büyük partisinin milletvekillerinin sürekli bir ceza tehdidiyle siyaset yapmaktan men edildiği bir ortamda İç Tüzük tartışmalarını tartışmak ve bu düşünce ve ifade özgürlüğü sınırlarını çok geniş yorumlamak, buradaki Komisyon üyelerinin ve bütün milletvekili arkadaşlarımla önemli görevlerinden biri olsa gerek.

Bu konuda şunu da ifade etmek istiyorum: Mesela 12 Eylül Anayasası'na baktığımızda ve İç Tüzük'ümüze baktığımızda 12 Eylül darbecileri bile, Kenan Evren bile Anayasa 83'ü kabul etmiştir. 83, yasama sorumsuzluğu bölümünü söylüyorum, kürsü dokunulmazlığı bölümünü. Milletvekilinin

Parlamentoda özgürce düşüncelerini ifade edebilmesi için Kenan Evren bile bir kısıtlama getirmeyi aklına bile getirmemiştir ama biz, biz derken bu teklifin arkasındaki irade ve partiler bu sözü kısmak için karşımıza bir İç Tüzük değişikliği teklifi getirmiştir.

Peki, bu konuda yargı ne diyor? Yargı kararları ne durumda? Yani bu da çok hayati bir önem gerçekten. Yani çok ileri derecede Yargıtay kararlar veriyor anlamında söylemiyorum ama Yargıtayın ve yargı kararlarının düşünce ve ifade özgürlüğü konusunda aslında zaman zaman çok iyi kararları olduğunu da biliyoruz. Mesela biz Mecliste “Kürdistan”ı kullandığımızda ciddi bir gerilim oluyor ama Yargıtay onlarca kararında bu kavramın suç olmadığını söylüyor. Buna benzer birçok kararda imzası var. Yine, yerel mahkemelerin düşünce ve ifade özgürlüğü konusunda vatandaşın, toplumun gelmiş olduğu aşama, bazı meselelerin zaman içinde ve gerçekten büyük bedeller ödenerek gelmiş olduğu aşama itibarıyla artık geçmişe dönemeyeceğini aslında kabul ediyor ama Türkiye’de düşünce ve ifade özgürlüğü sabıkamız da çok yüksek. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde bu konuda binlerce mahkûmiyet kararı var. Düşüncelerin ifadesinin engellendiği konusunda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi sayısız kere Türkiye’yi mahkûm etmiştir. Şimdi, böyle bir zeminde biz parlamenterlerin düşüncelerinin kısıtlanmasını tartışıyoruz.

İç Tüzük konusunda önce şunu söylemek istiyorum: Türkiye tek bir tipten oluşmuyor, tek kimlikten oluşmuyor, tek dilden oluşmuyor yurttaşlar anlamında, tek inançtan oluşmuyor, tek bağlılıktan da oluşmuyor, farklılıklar var ve özellikle iktidar partisinin bu konuda geçmişte olumlu kabul edeceğimiz, ettiğimiz sayısız açıklamaları var çoğulculuk temelinde. Fakat nasıl olduysa bir anda 180 derecelik bir dönüşle geçmişte söylenen her şey rafa kaldırıldı ve bugün tek tipçi bir Türkiye yaratma, tıpkı elli yıl önce olduğu gibi, yüz yıl önce olduğu gibi, böyle bir gidişata doğru hızla yürüyor.

Peki, yasama organı kimden oluşuyor? Milletın temsilcilerinden. Millet kim? Bu farklılıklarla beraber bir millet. Yani yasama organı tek tip olamadığı gibi, olamayacağı gibi millet de tek tip değil. Şimdi her fırsatta “milli irade” diyoruz. Ben Adana’dan seçtim. Adana’da sadece Türkler yok, sadece Kürtler yok, sadece Ermeniler yok, sadece Araplar yok, hepsi birlikte Adana’yı oluşturuyor ya da Diyarbakır’da seçilen milletvekili oranın milli iradesidir. Bunların Meclise yansması da aynı çoğulculuk temelinde bir sonucu ortaya çıkarır ve halk iradesinin temsil edilme yöntemi de koşulları da buna göre düşünölmelidir. Eğer millet içindeki farklılıklar Meclise yansmayacaksa o, Millet Meclisi olamaz. Millet Meclisi olabilmesi için millet içindeki, halk içindeki bütün farklılıkların bir arada, ortak, çoğulcu bir şekilde Meclise yansması gerekiyor.

Peki, buna dair bugüne kadar gerçekten yakın tarih ya da uzak anlamda nedir Meclisin bu konudaki pratiği? Evet, pratiğimiz çok iyi olmasa da şu anda getirilen teklif kadar vahim bir uygulama, vahim bir teklif, vahim bir arka plan olduğunu da söylemekten imtina ediyorum.

Şimdi, şu ana kadar söylediklerimi özetlemek istersem şunu söylüyorum: Bu teklifle muhalefet tümüyle saf dışı bırakılıyor, çoğulculuk tümüyle rafa kaldırılıyor, çoğunluğun tahakkümü kurumsallaştırılıyor. Bize diyeceksiniz ki “Çıkın, üç dakikayla Soma katliamını anlatın ya da Beşiktaş’ı ya da Suruç’u ya da Ankara’yı, 10 Ekimi.” Üç dakikada anlatılamaz. Grup önerileri gündem yaratır. Grup önerilerinde araştırmalar toplumun sorunlarına çözüm bulur, çözüm arar ve halkın seçtiği temsilciler aracılığıyla orada kendi sözünü duymak halka güven verir, moral verir, motivasyon verir. Ama burada muhalefetin getireceği grup önerilerine ve konuşmalarına getirilen sınırlama kabul edilemezdir. Kırk dakikadan on dört dakikaya düşüyor bir grup önerisi. Burada o kadar ileri gidilmiş ki önergeler bile Meclis başkan vekili tarafından okunmayacak. Hâlbuki o okunmayla... Vatandaş Meclis TV’yi izliyor. Meclis TV’yi izlediğinde milletvekillerinin neyle ilgilendiği, hangi konuda araştırma istediği, hangi konuda gündem önerileri olduğunu okunduğu zaman duyuyor. Bu da ortadan kaldırılıyor. Yine,

milletvekilinin konuşmasını düzeltme -bunu ilerde maddelerde uzun uzun anlatacağız- hakkı bile yazılı hâle dönüştürülüyor. Yani benim sözüm tutanaklara yanlış geçecek, ben oradan söz alıp bir dakika, sözümün hakiki hâlini, gerçeği, amacımı, muradımı anlatamayacağım çünkü yazılı hâle dönüştürülmüş. Peki, ne acelemiz var? Niye acele ediyoruz? Yani bunların yanıtı da söz konusu değil.

Bununla birlikte, Mecliste şu ana kadar zaman zaman uzlaşmayla da kanunlar çıkarıldı ama bu da artık farklı bir niyetle, başka amaçlarla, özellikle sadece çoğunluğun sözünün kabul edilebileceği, edileceği bir yönteme dönüştürülüyor.

Burada tek tek maddeler içinden şunu söylemek istiyorum: İç Tüzük'ün 15'inci maddesine dair bir önerme var. Demin Sayın Elitaş buna cevap verdi ama bunu biraz daha geniş yorumlamak gerekiyor. MHP, bilmiyorum, dün tek mi verdiler, ben burada değildim ama önergenin en son hâli... Özünde hiçbir değişiklik yok, sadece şekli olarak kavramlar ikinci bölümde değiştirilmiş ve en önemli bölümlerinden biri de... Hakaret tabii ki olmamalı, küfür tabii ki olmamalı. Bugüne kadar hakaret ve küfür konusunda da çok kötü bir sicil olduğunu düşünmüyorum. Zaman zaman kötü sözler, cümleler kullanılsa da bunun olması ayrı bir şey ama şu bölüm özellikle "Türk milletinin tarihine ve ortak geçmişine yönelik hakaret ve itham..." Ayrıca, "Anayasa'nın ilk 4 maddesinde çerçevesi çizilen anayasal düzeni tahkir ve tezyif etmek, Türkiye Cumhuriyeti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü esasında Anayasa'da düzenlenen idari yapısına aykırı tanımlamalar yapmak..." 5'inci fıkrası "Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna ve komisyonlarına silahlı olarak girmek, fiili saldırıda bulunmak."

Şimdi, silahlı olarak biz hiç girmiyoruz, bilmiyorum yani giren var mı açıkçası onu da bilmiyorum ama burada başka bir kaygı dikkatimizi çekiyor, bir güvensizlik durumu dikkat çekiyor. Silahlı olarak girilmemesi tabii ki olmalı, kabul ederiz ama burada silahlı kolluk personelinin de sürekli koridorlarda dolaşmasını da bu Anayasa Komisyonunun dikkatine sunmak isterim. Asıl tehlikelerden biri de o. Herhâlde milletvekilleri birbirine silah çekmeyecek. Bilmiyorum ama bu konuda milletvekillerine güvenmeme halini de bir soru işaretiyle ortaya atmak istiyorum.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Geçen dönem giriyordu sizin milletvekiliniz, Van milletvekiliniz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ben taşımıyorum yani onu söyleyeyim. Ben hiç görmedim.

Şimdi, Anayasa'nın ilk 4 maddesi nasıl yorumlanacak? Demin konuşmacımız, hatibimiz Sayın Mithat Sancar bunu çok geniş bir şekilde açıkladı. Ben buna başka bir boyutuyla yanıt vermek istiyorum.

Şimdi, kime göre Meclis başkan vekili bunu takdir edecek? Bir hatip, milletvekili çıkacak kürsüden konuşacak, Meclis başkan vekili diyecek ki: "Sen Anayasa'nın ilk 4 maddesinde çizilen çerçeveyi tahkir ettin." Kararını verecek, o milletvekiline para cezası verilecek. Ee, peki bunun ölçüsü ne, tahkirin ölçüsü ne? Meclis başkan vekili bir yargı mensubu mu? Meclis başkan vekili orada bir hâkim statüsünde mi? Bu konuda var mı bir içtihat? Yok.

Diğeri, Anayasa'nın ilk 4 maddesinin ötesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü esasında Anayasa'da düzenlenen idari yapısına aykırı tanımlamalar? Ne bu? Kim takdir edecek? Ben takdiri size söyleyeyim: İşte, Meclis Başkanı dün benim önergeme cevap verdi. Takdirde ölçü olmayınca keyfiyet devreye girer. Her Meclis başkan vekili kendi dünya görüşüne, kendi ideolojik yaklaşımına, kendi kodlarına göre ceza verir.

Meclis Başkanlığı öngelerimizi iade ediyor sürekli. Biz bir önergeyi 4 kere vermek zorunda kalıyoruz. Niye? "İşkence" yazdınız." İşkence varsa "işkence" yazacağız. İşkence raporu varsa elimizde biz milletvekili olarak soru önergesinde "işkence" yerine ne diyelim? Muadili yok ki bunun. Ya da 10 Ekimde Ankara'nın göbeğinde 101 insan katledildi, bir katliam meydana geldi. Şimdi, biz "10 Ekim katliamı" dediğimizde bunu iade ediyor, "Katliam" kavramını kullanamazsınız." diyor. Bizim iade

edilen önerge sayısı değerli arkadaşlar, bu, aslında bu Meclis başkan vekillerinin takdirini de ortaya koyuyor. Meclis araştırma önergelerinden kaç tanesi iade edilmiş? 613'ü. Yazılı soru önergelerinden 1.421 tanesi iade edilmiş. Bu, basit bir rakam değil. Soru sordurmuyor Meclis Başkanı bize, "Soruyu istediğim gibi sorun." diyor. Ben geçen hafta yeni bir önerge verdim Meclis Başkanına, dedim ki: Meclis Başkanlık Divanınca hazırlanan bir sözlüğünüz var mı? Bu sözlükte hangi kavramları nasıl kullanalım? Bize yol gösterin, biz bilmiyoruz gerçekten. Ne yazsak iade ediliyor. Şimdi, bu önergelerden mesela Cumhuriyet Halk Partisinin 593 önergesi iade edilmiş, bizim 746 önergemiz iade edilmiş. Şimdi, bu ortadayken, soru önergeleri, Meclis araştırma önergeleri yasama faaliyetinde en önemli denetim araçlarından biridir ve üstelik "kaba ve yaralayıcı sözler" kavramı bu kadar geniş yorumlanırken, Meclis Başkanlığınca bu kadar geniş, hiçbir ölçüsü olmayan, hiçbir içtihada, hiçbir teamüle, hiçbir uluslararası sözleşmeye, hiçbir metne bağlı olmadan, tümüyle keyfi olarak milletvekillerinin denetim faaliyetini ortadan kaldırdığını önce görelim, tespit edelim ve bu kapsamda bu sefer 15'inci maddedeki kodların nasıl uygulanabileceğini hep birlikte takdir edelim. Bence şunu da yapalım eğer bu kabul edilecekse: Artık bundan sonra kavasların eline bir tane pos cihazı koyalım, gitsin, kürsüde konuşan milletvekili ceza alacak ya, 10 bin lira mıymış, üçte 1'iymiş, o kavramı kullandı diye pos cihazından hemen kredi kartından kessin. Konuşalım, paramızı da verelim, böyle bir şey ya da hani hukukta var ya, para cezaları ödenmediğinde bunun yerine hapis cezası oluyor, Meclise bir de hapisane kuralım. Diyelim ki: Milletvekili parasını ödesin, ödeyemezse hemen Meclisin bahçesinde bir cezaevi var, orada sizi cezaevine kapatalım. Bu kadar gülünç duruma düşüyoruz. Ben bunu espri olsun diye söylemiyorum. Milletvekili Parlamentoda kürsüde kürsü dokunulmazlığının, yasama sorumsuzluğunun mutlak olduğu bir alanda, milleti en üst düzeyde temsil ettiği bir mecrada siz onun düşüncelerini nasıl sınırlarsınız? Milletvekili oraya gelmişse zaten ne diyeceğini, neyi savunacağını, nasıl savunacağını bilir.

Şimdi, bu konuda tabii ki en önemli tarihsel arka plan yine Kürt meselesidir, Ermeni meselesidir, Alevi meselesidir ve bu konuda devletin temel kodlarıdır, ortak değerler dediğimiz. Bunları kim nasıl değerlendirecek? Şimdi, Türk milletinin tarihini ve ortak geçmişini... Bana göre millet dediğimiz Kürt'üyle, Türk'üyle, Alevi'siyle, Laz'ıyla, Çerkez'yle, Pomak'ıyla, Süryani'siyle hep birlikte millettir. Ortak değer dediğimiz -demin işte söyledi- Çerkez Ethem'i nereye koyacağız? Osmanlı'daki Kürdistan eyaletini nereye koyacağız, Lazistan'ı nereye koyacağız? Onlar ortak değerimiz değil mi? Çıkıp bir milletvekili bunları anlattı. Hayır, Meclis başkan vekili de der ki. "Bu, bizim ortak değerimiz değil, ben sana para cezası veriyorum. Hadi paranı öde, paranı ödeyemezsen cezaevine git." Bence o hükmü de getirelim. Şimdi, bu kadar aşağılayıcı bir yöntem olabilir mi Meclisin iradesi anlamında?

Şimdi, Türkiye'de eğitim ve dil politikaları bu konuda, gerçekten tekçiliği yaratma konusunda çok önemli bir arka plana ve maalesef negatif bir döneme sahip. 1923-1950 döneminde özellikle dil politikalarında birçok kavşak var. 1924 Anayasası'nda mesela Türkçe resmî dil olarak kabul edildi. Bu, Türkçenin, ulusun sosyokültürel içeriğinin belirlenmesinde asli unsur olduğunun en üst hukuki düzeyde tescil edilmesi anlamına geliyordu. Bu, hem Kürtler gibi aynı dinden fakat farklı etnik kökenden olup başka anadili konuşan azınlıkların hem de gayrimüslim azınlıkların asimilasyonunu ya da dışlanmasını içeren politikaların temel dayanağıydı. 1924 yılında Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edildi. Burada eğitim laikleştirilirken diğer yandan da Türkleştirme ve homojenleştirme çabaları had safhaya vardı. Yasayla eğitim kurumları ve eğitim dili merkezileştirildi. Buna göre tüm Kürt okulları, kurumları ve yayınları, tarikatlar, tekke ve zaviyeler yasaklandı, hatta o dönemin Millî Eğitim Bakanı ve Mardin Milletvekili Necip Bey şunu söylüyor tarihsel kaynaklarda: "Bugünkü eli silahlı Kürt'ü, yarının eli kalemlî münevverî olarak evlatlarımızın karşısına mı dizeceğiz?" sözü, bu düşüncelerin nasıl bir arka plana sahip olduğunu ortaya koyuyor. Türk dilinin özellikle Arapça ve Farsça olmak üzere bütün

yabancı kelimelerden arındırılmasına çabalayanların hedefi, bütün yabancı unsurlardan arındırılmış öz Türkçe olan yeni bir dil kurmayı aslında. Burada da böyle bir ortamda dil kurultayının yapılmasını ve bu çalışmaların Güneş Dil Teorisi'yle düşünsel bir temelde oluşturulduğunu unutmayalım.

Yine, bu tezle birlikte, yeni dönemle birlikte altı yüzyıllık Osmanlı tarihi bir kalemde silinmiş ve bunun yerine sevgili Cemil Meriç'in ifadesiyle "Karanlık çağların efsanelerine ve tarihten önce vardık." palavralarına sığdırılıyordu. Bu Cemil Meriç'in sözleri. Gerek tarih teorisinin gerek dil teorisinin aşırı iddiaları, 1940'lardan sonra aslında terk edildi ama bu teorilerin iki açıdan çok önemli olduğunu hatırdan tutmak gerekiyor. Bu teorilerin izleri hâlen okul kitaplarında var, hepimizin çocuklarının gittiği okullarda hiçbir kimlik ayrımı yapmadan söylüyorum, bu teoriler, Güneş Dil Teorisi duruyor ve özellikle bu teorilerin ulusal kimliğin oluşturulması açısından Türk milliyetçiliğinin hangi tarihsel aşamalardan geçtiğini ve kavramsal dünyasının nereye kadar uzanabileceğini de gösteriyor.

Yine, başka bir kampanya vardı, "Vatandaş, Türkçe konuş." kampanyası, "Haydi kızlar okula." gibi; hani herkes Türkçe konuşsun, Türkçe bilmiyor ama "Türkçe konuş." diye kampanya yapılıyor. Bu kampanyaya Darülfünun Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti'nin 13 Ocak 1928 yılında yapılan ilk kongresinde karar verildi. Orada kabul edilen beyannameye göre Türkiye'de Türkçeden başka lisan kullanmak, Türk hukukunu tanımamak demektir. Bu kararı hemen uygulamaya geçirmeye çalışan Talebe Cemiyeti, yetkili mercilerden izin alarak "Türk vatanında yalnızca Türkçe konuşulmalıdır." ve "Vatandaş, Türkçe konuş." yazılı pankartları vapur, tramvay ve toplu taşıma araçlarına asmıştı. Bu kampanyayla hem gayrimüslimler hem de anadili Türkçe olmayan Müslüman topluluklar kamusal mekânlarda Türkçe konuşmaya zorlandılar ve bu, Türkçeyi benimsetme konusunda pek de başarılı olamadı. Şu anda Kürdistan'da, Kürt illerinde özellikle kadınlar, yaşlı kadınlar, annelerimiz, ninelerimiz, babaannelerimiz tek kelime Türkçe bilmeden yaşamlarını devam ettiriyorlar, bunun başarılı olmadığının başka bir kanıtı da bu.

Yine, 1934 tarihli 2510 sayılı İskân Kanunu, göç ve nüfusla ilgili olduğu kadar tek dilli bir toplum yaratmayı da amaçlıyordu. Bu konuda İçişleri Bakanı Şükrü Kaya şunu söylüyordu o dönemde Mecliste. "Bu kanun tek dille konuşan, bir düşünen ve aynı hissi taşıyan bir memleket yapacaktır." Kütahya Milletvekili Naşit Hakkı Uluğ da "Türk olmanın şeref ve değerini bu topraklarda yaşayanların iliklerine kadar işletecek olan İskân Kanunu inkılâbın ana kanunlarından bir belli başlı olmak mümtazlığındadır." ve İsmail Beşikçi Hoca'ya göre... Bu konuda çok ayrıntılı kitaplar yazdı ama alıntı yapmadan da şunu diyebiliriz ki İskân Kanunu'nun temel hedefi Kürtlerdi.

Burada tabii ki çok ayrıntılı tarihsel gelişmeler var, çok dramatik gelişmeler var ama 1950-1980 dönemine geldiğimizde bu sefer Ad Değiştirme İhtisas Kurulu kuruldu. Bunların hepsi, bu geçmiş tarih, millî birlik, ortak değerler ve işte, bu Anayasa'nın ilk 4 maddesini açmak açısından ifade ettiğim hususlar. Bu kurulun çalışmalarında bazı kesintiler oldu ama 1978 yılına kadar devam etti. 1978 yılında bu sefer yeni bir şey yapıldı, tarihî değeri olan yer adlarının da değiştirildiği gerekçesiyle kurulun çalışmalarına son verildi ama o zamana kadar 2.000 kadar yerin adı değiştirildi ve bunları kitap hâlinde yayınladı. 1983 yılında bir yönetmelikle 280 tane daha köyün ismi değiştirildi tıpkı bugün Ahmedi Hani'nin türbesinin başına gelenler gibi ya da Uğur Kaymaz'ın heykelinin, 11 yaşındaki bir çocuğun heykelinin kayyum tarafından yıkılması gibi. O tarihte böyle yapılıyordu, bu tarihte bu şekilde dönüştü.

Peki, 1980'den sonra ne oldu 12 Eylül darbesiyle? O da aynı şeyi tabii, devam ettirdi; Türkçenin resmî dil olduğunu kabul etti fakat diğer anayasalardan farklı olarak bu hükmün yani Türkçenin değiştirilemez ve değiştirilmesinin teklif edilemez olduğunu vurguladı. Yani bugün bile ben Kürtçe 3

cümle kurdum diye bir tartışma çıkabiliyor Meclis Anayasa Komisyonunda, ana dilini bir milletvekili kullandı diye burada “Düzgün konuşun.” denilebiliyor. İşte tarihsel arka plan, tam da bunu ortaya koyuyor.

Şimdi, Anayasa'nın düşünce ve ifade özgürlüğünü düzenleyen 26'ncı maddesi, yine 28'inci maddesi yasayla “yasaklanan dil” ibaresi içeriyor. Anayasa'nın 42'nci maddesi, Türkçeden başka hiçbir dilin eğitim ve öğretim kurumlarında ana dil olarak okutulamayacağını söylüyor ve bu, böyle devam ediyor. Tabii, 2932 sayılı Yasa'ya değinmemek olmaz, en büyük utançlardan biri de buydu, Turgut Özal kaldırdı o dönemde, anımsıyorum. Bu da Kürtçe yasağıydı, vatandaş Kürtçe konuştuğu zaman para cezası öngören bir yasaydı, aynı zamanda herhangi bir dille düşüncelerin açıklanması, yayılması ve yayınlanması da yasaktı. Mesela “w” geçtiği için binlerce kişi yargılandı “Türkçede başka harf kullanıldı.” diye ve bugün yine o dönem hortlatılıyor, geri getiriliyor. O dönem teyp kasetlerinde, plaklarda Kürtçe yayınlar tümüyle yasaktı ama sonradan bazı ilerlemeler sağlandı.

Bu bağlamda peki Türkiye'deki ilerleme AB uyum yasalarında -iktidar partisi 2002'den beri iktidarda- neler yaptı, neler değiştirdi ve şimdi neden bu değişikliklerin tümü bir anda, bir çırpıda Parlamentoda ortadan kaldırılıyor? Mesela, aynı iktidar partisi, 9 Nisan 2002 tarihinde “yasaklanmış dil” kavramını kaldırdı. Yine 3 Ağustos 2002, 3'üncü Uyum Paketi'nde radyo ve televizyonlarda farklı dillerde yayın serbestisi düzenledi, ayrıntıları da var. 19 Temmuz 2003'te farklı dil ve lehçelerde yayın yapılması yasal güvenceye kavuşturuldu. Tabii, buralarda sakın Kürtçe, Lazca, Ermenice diye bir şey aramayın, Kürtçe dememek için “yaşayan diller”, “yüzyılın dilleri”, ne bileyim, böyle bir garip garip kavramlar bulunuyor, burada da “farklı dil ve lehçeler” bulunmuş yani olanak veriyor ama adı zikredilemiyor, o tabu, olduğu gibi devam ediyor sanki o tabuyu kimse bilmiyor ve farkında değilmiş gibi. Haziran 2004'ten itibaren TRT, Boşnakça, Çerkezce, Arapça, Kurmanci ve Zazaca dillerinde radyo ve televizyon yayını yapmaya başladı. Ocak 2009'da yirmi dört saat Kürtçe yayın yapan TRT Şeş yayınına başladı. Haziran 2009'da, Türkiye'nin yine en büyük tarihe kazınan olaylarından biri, cezaevlerinde tutukluların aileleriyle, Kürtçe bilmeyen anneleriyle tek kelime konuşmadığı dönemleri -bu konuda yazılan sayısız anekdotlar var- bunu ortadan kaldırmak için tüzük değiştirildi ve tutuklu ve hükümlülerin aileleriyle ve telefonda Kürtçe dışında bir dille konuşmalarının önü açıldı, 2009'da. İşte sekiz yıl önce, o kadar da...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Savcılık araştırmasına eklendi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Tabii, tabii. Savcılık araştırmasında başka dil bilmeyecek, başka dil bilirse olmaz zaten. Ben yüzlerce anne tanıyorum, gidip çocuğunun aylar sonra yüzünü görüp tek kelime edemeden, sadece vücudunu, yüzünü, elini, kolunu görüp ama konuşmasının yasak olduğu görüşmeler yaptığını avukat olarak da çok yakından biliyorum; 2009'da bu ayıp kaldırıldı.

Nisan 2010'da, radyo ve televizyonda yapılacak propaganda yayınları ile diğer seçim propagandalarında Türkçeden başka dil ve yazı kullanılmasını yasaklayan Seçim Kanunu'nun 58'inci maddesi değiştirildi ve seçimlerde Kürtçe serbest hâle geldi. Ve böyle devam ediyor. Bu örnekleri niye veriyorum? Bir resim olarak düşünün 1921'den, cumhuriyetin kuruluşundan bugüne kadar, Türk milletinin ortak değerleri diye, tarihsel arka plan diye, millî değerler adı altında, en büyük nüfus olarak başta Kürtler, Kürtçe, Kürt halkı, kürdistan kavramı ve eşit özgür yurttaşlık talebi İskân Kanunu'yla, dilin yasaklanmasıyla, dil konuşanlara ceza verilmekle ve benzeri akıl almaz baskılarla, asimilasyon ve inkâr politikalarıyla 2017 yılına geldik.

Şimdi, bütün bunları geçtik, iktidar partisi, bir hat belirledi AB uyum yasaları çerçevesinde ve sonrasında küçük küçük de olsa bazı açılımlar yaptı. Şimdi, dışarıda yapmış olduğu bu açılımların tümü rafa kalkıyor, tümü; işte Uğur Kaymaz'ın bile kayyum tarafından heykeli kaldırılıyor, hiçbir değer

tanınmıyor. Diyarbakır'da, Cigerxwîn çok önemli, çok büyük bir Kürt şairidir, onun kültür merkezinin adı değiştirildi, tepkiler üzerine sanırım tekrar asılmış tabela. Yine köy adlarının eski adları tekrar değiştiriliyor, Türkçeleştiriliyor. Böyle bir zikzak hâlinde gidip geliyoruz ama bu travma hiç bitmiyor.

Şimdi, önümüzdeki İç Tüzük, işte bunun neticesi. Biz Uzlaşma Komisyonunda çok daha ileri düzeyde tartışmalar yapıyorduk, Türkiye'nin önünü açacak, Türkiye'yi gerçekten demokratikleştirecek, Avrupa standartlarına eriştirecek bir düzlemde tartışırken bugün Türkiye'de, Parlamentoda kürsü dokunulmazlığının ortadan kaldırıldığı, muhalefetin konuşamadığı, milletvekillerinin kürsüyü kullanamadığı, milletvekillerine şu maddeyle kullandığı sözlerden ve yaptığı değerlendirmelerden dolayı para cezası ve geçici olarak Meclisten çıkarılma cezası nasıl bir aklın ürünüdür, bunu tartışalım.

“Faşizm” dendi; faşizmi biz slogan olarak söylemiyoruz, faşizmin tarihsel, bilimsel ve sosyolojik temelleri vardır. Faşizm okuması, birine öylesine slogan olarak “faşist” demek ya da “Faşizm geliyor.” demek ayrı bir şeydir ama burada Komisyon üyelerinin tümüne “Bu Meclis İçtüzüğü'yle bütün milletvekilleri tarihsel okumayı aynı şekilde yapacak. Siz tarihi bizim emrettiğimiz şekilde kabul etmek zorundasınız, siz bizim emrettiğimiz şekilde dili, kimliği, kültürü tek olarak kabul etmek zorundasınız, aksini söyleyemezsiniz.” demek, işte faşizmin sözlük tanımıdır zaten. Ben o kürsüde söylediğim sözlerden dolayı ceza alacağım ama o kürsüyle ve parlamenterlik görevimle Türkiye'deki idari yapıyı değiştirebilirim. Parlatonun görevi, yasa yapmak. Anayasa'yı değiştirme yetkisi olan bir Meclisin üyelerinin konuşması nasıl sınırlanabilir? Bu akıl almaz, bu hiçbir bakış açısının asla kabul edemeyeceği bir meseledir. Bununla, milletvekillerinin konuşma özgürlüğü, düşünce ve ifade özgürlüğü kısıtlarını bir tarafa bırakalım, vatandaşın kullanabildiği ölçülerin bile çok çok gerisine düşecektir. Bu nedenle bu madde, gerçekten, artık yasama Meclisinin ruhuna El Fatiha dememiz gerektiğini, artık millet iradesi kavramının sadece iki partinin sözlerini geçerli kabul eden, diğer partilerin sözlerinin hiçbir önemi olmayan bir döneme gireceğiz anlamına geliyor. Ama umarız burada bir ortak akıl yakalayarak böyle bir sınırlamanın hiçbir kabul edilebilir, hiçbir uygulanabilir yanının olmadığını tekrar tekrar hatırlatmak istiyoruz.

İktidar partisi içinde çok sayıda Kürt milletvekili arkadaş da var, diğer partilerde de var. Burada bizim tarihsel kodlarımız, dilimiz, kimliğimiz, kültürümüz ve yaşadığımız coğrafya reddediliyorsa, biz bu Parlatonda bunları söyleyemiyorsak zaten bunun bir dikta yönetiminin tahakkümü altında yaşamakla eş değer olacağını ifade etmekte bir sıkıntı görmüyorum.

Bu maddenin nasıl hazırlandığını, niye buraya geldiğini tahmin etmek hiç zor değil. Bunun nasıl bir ideolojik kodla, nasıl bir arka planla, nasıl bir pazarlıkla, nasıl bir yeni dönem konseptiyle getirildiğini de tahmin etmek yine hiç zor değil. Ama bununla değil demokrasi, demokrasinin en temel organı olan millet iradesinin, halkın iradesinin vücut bulduğu Parlatonun artık çalıştırılmaz hâle geldiğini kabul etmek gerekiyor. Bu nedenle bu değişiklik bu hâliyle geçmemeli. Biz 1982 Anayasası'nın ruhuna da, içeriğine de, Kenan Evren'in ruhuna da düşüncelerine de sahip çıkmak zorunda değiliz, bunu reddediyoruz. Bunu sadece burada değil, bu İç Tüzük geçtikten sonra Parlatonda da reddedeceğiz. Gelin, dediğim gibi, bu görevi kavaslara verelim eğer geçecekse, POS cihazlarıyla maaşımızın son kuruşuna kadar ödeyelim, sonra ödeyemezsek artık Meclis hapishanesi kurarsınız, bizi oraya tıkararsınız. Böylece Türkiye de ileri demokrasiye kavuşmuş olur. Bu tüzüğün en temel kodu -dediğim gibi- bir, muhalefeti susturmak; ikincisi de bu anti Kürt tüzüğüdür. Bu, bir Kürt tüzüğüdür; Kürt dilinin konuşulmasını engelleme, Kürtlerin, Kürt halkının, Kürdistan'ın taleplerinin Mecliste ifade edilmesini önleme amaçlıdır ama şunu unutmayalım: Gerçekten, Türkiye'de Kurtuluş Savaşı Dönemi'nde, Çanakkale'de ve daha birçok büyük meselede ortak hareket edildiğini ve bu ülkede en az Türkler kadar, diğer bütün farklılıkların da bu ülkenin sahibi olduğunu, bu ülkenin ortak

vatan olduğunu akıllardan çıkarmayalım. Halkların Demokratik Partisinde herkes Kürt değil, herkes Türk de değil, herkes Ermeni de değil. Bütün farklılıklarımız var ama biz ortak ilkelere buluşuyoruz. Ben kendimi -yani hiçbirimiz- bir Kürt kadını olarak Türkiye dışında bir yere ait görmedim, burası benim vatanım, ben burada doğdum, burda büyüdüm, burada okudum ama kendi dilimle konuşmak, kendi dilimle düşüncelerimi ifade etmek kadar da doğal bir hak olamaz, kendi dilimle eğitim talep etmek kadar doğal bir hak olamaz, kendi kültürümü yaşatma isteği kadar doğal bir hak olamaz ve bugün bütün ulusal üstü sözleşmeler, Türkiye'nin taraf olduğu bütün sözleşmeler, AİHM'in içtihatları ve belgeler bunu desteklemektedir. Gelin, bu İç Tüzük değişikliğini, yol yakınken, gerçekten, bu maddeyi burada en azından şimdi çıkaralım genel görüşmelerde, diğer maddeler üzerinde de zaten ileride tek tek konuşmalarımız olacak.

Ben, beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Beştaş.

Değerli arkadaşlar, aslında oturumu açtığımda söz edecektim fakat dağıtılmadığını fark ettik, Anayasa'ya aykırılık üzerine iki önerge var İç Tüzük 38'e göre verilmiş. Bu önergeleri de okutmak istiyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bir de benim vardı, benim de şahsi olarak vardı.

II.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER (Devam)

2.- (2/1783) esas numaralı İçtüzük Teklifi'nin maddelerinin, madde gerekçelerinin ve genel gerekçesinin Anayasa'nın metnine ve ruhuna aykırı olması sebebiyle İç Tüzük'ün 38'inci maddesi gereğince Komisyon tarafından reddedilmesine ilişkin önergeler hakkında görüşmeler

BAŞKAN – Bir dakika, şunu yapalım.

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1783) esas sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde Değişiklik Yapılmasına Dair İç Tüzük Teklifi'nin maddeleri, madde gerekçeleri ve genel gerekçesinin Anayasa'nın metnine ve ruhuna aykırı olması sebebiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince, Komisyon tarafından reddedilmesini arz ve teklif ederiz.

Mithat Sancar

Meral Danış Beştaş

Erol Dora

Mardin

Adana

Mardin

Gerekeçe:

Anayasa, devletin yapısını ve erkler arasındaki ilişkiyi kuran, gücün meşruiyetinin devamı için hukukla sınırlayan bir metindir. Yasama sorumsuzluğu, ifade özgürlüğünün milletvekilleri açısından mutlak bir şekilde korunması amacıyla oluşturulmuş bir güvenceler toplamıdır. Yasama faaliyetlerinde vekiller, vicdan ve kanaatlerine göre, istedikleri görüşleri ileri sürmekte özgürdürler. Suç teşkil etmesi endişesiyle bu özgürlüğün sınırlandırılması, gerek temel hak ve özgürlüklerle, gerekse yasama faaliyetiyle bağdaşmaz. Yasama faaliyeti kapsamında ileri sürülen görüşlerin, Meclis dışında çeşitli vesilelerle ifade edilmesi, yine bu kapsamda korunmaktadır.

Anayasa Komisyonuna sunulan İç Tüzük değişiklik teklifi Anayasa'nın çeşitli maddelerine aykırı düzenlemeler ihtiva etmektedir. Milletvekillerinin söz hakkını ciddi biçimde kısıtlayan, muhalefet yapma imkânını önemli ölçüde ortadan kaldıran değişiklik teklifi, demokratik hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Teklif, bu yönüyle Anayasa'nın 2'nci maddesine aykırıdır. Demokratik bir hukuk devletinde Parlamento iktidar çoğunluğunun mutlak denetimine sokmaya yönelik her türlü girişim, en başta kuvvetler ayrılığı ilkesini anlamsızlaştırır.

Değişiklik teklifi, Anayasanın egemenlik yetkisini düzenleyen 6'ncı ve yasama yetkisini düzenleyen 7'nci maddelerine de aykırıdır. Milletvekillerinin muhalefet yapamadıkları, yasalar hakkında yeteri kadar söz alamadıkları, görüş ortaya koyamadıkları bir Mecliste, millî egemenliğin Meclis eliyle kullanılacağını öneren 6'ncı maddenin hükmü kalmayacaktır. Yine, yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kullanılacağını düzenleyen 7'nci maddeye de aykırılık teşkil eden bu teklif, Meclisin İç Tüzük çerçevesinde kullanacağı yasama ve denetim yetkisini, muhalefeti susturmaya çalışarak iyice daraltmayı, kısıtlamayı, işlevsizleştirmeyi ve anlamsızlaştırmayı hedeflemektedir.

Teklifin 14, 15 ve 16'ncı maddeleri Anayasa'nın 25'inci maddesinde yer alan "Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz, düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz. " ve 26'ncı maddesinde yer alan "Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir." hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir. Teklifteki söz konusu maddeleri, düşünce ve ifade özgürlüğünü milletvekilleri açısından mutlak bir güvenceye bağlayan Anayasanın 83'üncü maddesine aykırı olmakla kalmayıp, bu maddeyi adeta ilga etmektedir. Anayasanın 90'ıncı maddesiyle iç hukukumuzda kanunların da üstüne yerleştirilen uluslararası insan hakları normlarıyla bağdaşmayan bu düzenlemeler, bu açıdan da anayasaya aykırıdır.

Anayasa'nın 87'nci maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevini düzenleyen maddeye de aykırılık teşkil etmektedir. Öncelikle herkesin konuşma hakkına sahip olması ve konuşmasını süre veya başka nedenlerle kısıtlanma baskısı altında olmaması parlamento yapar en önemli özelliklerden biridir.

Teklif ayrıca, Anayasa'nın karar yeter sayılarını düzenleyen 96'ncı maddesine aykırıdır. Bazı durumlarda demokratik katılımın daha üst düzeyde gerçekleştirilmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisi elbette karar alabilir ancak alt sınırlar burada belirlenmiştir. Ancak sunulan teklifle yoklama yapılması engellenmektedir. Bu kabul edilemeyecek bir düzenleme olup Anayasa'nın 96'ncı maddesine açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

Yukarıda ifade edilen içtüzük değişikliği ile, Anayasa'nın 2, 6, 7, 11, 25, 26, 67, 76, 83, 87, 90 ve 96'ncı maddelerine aykırı olan düzenlemelerin yapılması Anayasa'ya aykırı olduğundan bahisle TBMM İçtüzüğü'nün 38'inci maddesinde yer alan "Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasa'ya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder." hükmü gereğince, maddelerin müzakeresine geçilmeden Komisyonun bu teklifi reddetmesi gerekmektedir.

BAŞKAN – İkincisini okutuyorum:

Anayasa Komisyonu Başkanlığına

Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle (2/1783) esas numaralı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi'nin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi uyarınca reddini talep ederiz.

Muharrem Erkek

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Murat Emir

Çanakkale

Bursa

Ankara

Akın Üstündağ

Bülent Tezcan

Muğla

Aydın

Gerekçe:

“Parlamentoların Anayasası” olarak anılan iç tüzükler demokrasi ve uzlaşma kültürünün ne denli yerleşik ve köklü olduğunun da göstergesidir. Başka bir anlamda iç tüzükler, gerek Komisyon gerek Genel Kurul aşamalarında uzlaşmayı ve katılımı sağladığı ölçüde anlamlı olacaktır. Bahse konu olan TBMM İçtüzüğü’nde değişiklik öngören teklif, demokrasinin temeli olan çoğulculuğa, katılımcılığa ve uzlaşmaya açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Ayrıca, aynı teklif; Anayasa’nın başlangıç hükümleriyle birlikte; Cumhuriyetin nitelikleri başlıklı 2, Egemenlik başlıklı 6, Yasama yetkisi başlıklı 7, Anayasa’nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü başlıklı 11, Düşünce ve kanaat hürriyeti başlıklı 25, Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları başlıklı 67, Parti kurma, partilere girme ve partilerden ayrılma başlıklı 68, Yasama dokunulmazlığı başlıklı 83, Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri başlıklı 87, İç tüzük, siyasi parti gurupları ve kolluk işleri başlıklı 95, Toplantı ve karar yeter sayısı başlıklı 96 ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yolları başlıklı 98’inci maddelerine açıkça aykırılık taşımaktadır. Getirilen İç tüzük değişikliği teklifi milletvekillerinin söz haklarını kısıtlayarak demokrasiye, ifade özgürlüğüne, siyasi partilerin kuruluş amaçlarının gerçekleşmesine taban tabana zıttır. Ayrıca, yasama yetkisinin kısıtlanmasına ve dolayısıyla egemenliğin temsilciler aracılığıyla kullanılamamasına, TBMM’nin görev ve yetkilerinin yerine getirilememesine, milletvekillerinin ve kamuoyunun bilgi edinme yollarının daraltılmasına neden olmaktadır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, Anayasa’ya aykırılıkla ilgili iki teklif var, önerge var aynı mahiyette. Bu önergeleri okuduk, tartışmalarda da zaten Anayasa’ya aykırılıkla ilgili olarak değerlendirmeler yapıldı. Alt komisyon raporunda da bu konuda değerlendirmeler var.

Ben bu önergeleri oya sunacağım...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ama üzerinde müzakere yapılması lazım. Yani yeni okuyorsunuz daha. Üzerinde önerge sahiplerinden bir kişinin önerge hakkında söz söylemesi lazım. Doğru olmaz yaptığımız işlem. Sabahtan beri de onu hatırlatıyoruz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Esas komisyonda görüşülmesi esas.

BAŞKAN – 38’e bakmışsınızdır muhakkak. “Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler.” Yani bunun için önergeye de gerek yok, resen Komisyonun dikkate alacağı bir husus bu zaten.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ama Anayasa’ya aykırılık önergesi...

BAŞKAN – Tamam Özgür Bey. Bir arkadaşımıza, Sayın Sancar, Sayın Beştaş, Sayın Dora’nın vermiş oldukları önergeyle ilgili Sayın Dora...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, çok özür dilerim ama bugüne kadar Parlamento tarihinde olmamış bir durumla karşı karşıyayız Anayasa’ya aykırılık bakımından. Ben Komisyon üyesi değilim, Anayasa’ya aykırılık iddiasında Komisyon üyesi olarak bulunamıyorum ama bu İç Tüzük değişikliğiyle benim 26’ncı Dönem milletvekili olarak İç Tüzük’ün 18’inci maddesiyle elde etmiş olduğum müktesep haklarım ortadan kaldırılıyor, yürürlük maddesi... Dolayısıyla yani bu da bana göre Anayasa’ya aykırı, İç Tüzük’e aykırı. Yürürlük maddesinin dönem sonunda yürürlüğe girmesi lazım. Aksi hâlde benim dönem başında...

BAŞKAN – Maddeye gelince konuşuruz Sayın Tanrıkulu, 18’inci madde o.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hayır, bakın, bu da Anayasa’ya aykırı. Hem 3 hem de 18... Benim, bu hemen yürürlüğe girerse dönem başında bu İç Tüzük’e göre elde etmiş olduğum konuşma hakkı...

BAŞKAN – Ama o zaman hiçbir kanunu değiştiremeyiz ki biz...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hayır, şöyle bir şey: Bakın, bu yolu açarsanız, Anayasa'ya aykırılık içinde bu yolu açarsanız istemediğiniz her değişikliği yaparsınız. Bu İç Tüzük'e göre ben bir haktan... Şimdi, bununla özel olarak Sezgin Tanrikulu maddesi ihdas ederek, sadece adım yazılmamış, dönem sonuna kadar elde ettiğim konuşma hakkı...

BAŞKAN – Niye üzerinize alınıyorsunuz? Bu genel ve soyut bir düzenleme Sayın Tanrikulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hayır, Meclis Başkanlığında bu hakkın bana ait olduğunu...

BAŞKAN – Öyle şey olur mu? Bir İç Tüzük maddesini temellük etmek mümkün mü Sayın Tanrikulu?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Dolayısıyla bu durum Anayasa'ya aykırı. Ben bunları şimdi kayıtlara geçmesi bakımından söyledim. İnanın bakın, önümüzdeki salı günü...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Doğru bir madde efendim. İç Tüzük 38'e göre doğru bir madde.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir dakika...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Makul, tartışılabilir bir iddia ortaya koydum.

BAŞKAN – Arkadaşlar... Sayın Tanrikulu, kişiye özel bir düzenleme yok zaten burada.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Rica ediyorum sizden, lütfen. Bugüne kadar Parlamento hukukunda örneği olmamış, tartışılabilir bir iddia ortaya koyuyoruz. Bu iddianın burada tartışılması lazım. Ben hukukçuyum. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, bakın, on bir yıldır başvurduğum bir konuyla ilgili salı günü karar verecek. Ne karar verileceğini bilmiyorum ama on bir yıl sonra salı günü bir karar verecek telefon dinlemeyle ilgili. Bakın, bu konu da bunun gibi bir şeydir. Bizim burada bunun tartışılıp Anayasa'ya aykırılık iddiası konusunda bir karar vermeniz lazım. Benim Komisyon üyesi olarak üyelik sıfatım yok yani benim grubumun üyeleri de bunu imzalamak zorunda değiller, bakın, değiller. Dolayısıyla şahsımla ilgili olarak...

BAŞKAN – Şahsımla ilgili bir düzenleme yok Sayın Tanrikulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) - ...milletvekili olarak şu anda elde ettiğim bazı haklar yürürlük maddesi ortadan kalkacak. Dolayısıyla bu da Anayasa'ya aykırıdır, İç Tüzük'e aykırıdır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tanrikulu.

Sayın Dora, buyurun.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Çok doğru bir madde efendim, İç Tüzük 38'e göre.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Anayasa'ya aykırılık önergesiyle ilgili önerge sahiplerinden Sayın Erol Dora'ya söz verdim.

Buyurun Sayın Dora.

EROL DORA (Mardin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben de hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, öncelikle, bir şeyin altını çizmek gerekir. Üzerinde görüştüğümüz değişiklik teklifi, bir ülkede yaşayan yurttaşların kendi iradeleriyle temsilciler göndermesi neticesinde oluşmuş bir Meclisin İç Tüzük'üne ilişkin bir değişiklik teklifidir. Dolayısıyla bizler gerek milletvekilleri olarak gerekse siyasi parti grupları olarak halkı temsil ediyoruz, yurttaşlarımızı temsil ediyoruz, farklı toplumsal dinamikleri, farklı fikirleri temsil ediyoruz.

Buradan hareketle kolaylıkla söyleyebiliriz ki, üzerinde görüştüğümüz İç Tüzük, toplumun bir yansıması olan Mecliste, toplumun temsilcilerinin iç hukukunu belirleyen önemli bir metindir. Öyle ki, bu metin, toplumu temsil edenlerin bir iç hukuku, bir iç anayasası niteliğindedir. Tabii, burada, ortak yaşamın, ortak hukukun önemli bir kavramı olan “demokrasi” kavramı devreye giriyor. Abraham Lincoln’ün meşhur tarifini referans alarak belirtirsek, demokrasi, halkın, halk tarafından ve yine halk için yönetimidir. Sadece Abraham Lincoln’ün tanımıyla bile demokrasiye ulaşılabilmesi için birtakım şartların gerçekleşmesi gerektiği sonucu çıkarılabilir. Özellikle yönetimin halk eliyle yürütüldüğü bir sistem akla gelmektedir. Yani ister doğrudan olsun ister temsili olsun, devlet yönetiminde halkın etnik, inançsal, kültürel veya tarihsel tüm farklılıklarıyla söz sahibi olması, devlet yönetimiyle ilgili kararların verilmesinde halkın bu çoğulcu yapısıyla belirleyici olması gerektiği sonucuna ulaşmak mümkündür.

İkinci olarak, “halk için yönetim” ifadesinden, devlet anlayışının “insan haklarına dayanan bir devlet anlayışı” olması gerektiği sonucunu çıkarmak mümkündür. Yani devletin örgütlenmesinden, yasaların yapılmasına kadar insan haklarını temel alan bir anlayışın hâkim olması gerekmektedir. Böylece, insan hakları eksenli hareket edilmesi zorunlu olmaktadır. Bu durumda demokrasinin işleme için yurttaşların da devletin varlık sebebinin, yurttaşların temel haklarını eşitçe korumak olduğuna inanması gerekir. Tabii, toplum-devlet ilişkisinin, yurttaş-yurttaş ilişkilerinin çerçevesini belirleyen bir kavram olarak “anayasa” kavramı burada önem arz etmektedir. Toplumun tamamının tabi olacağı ilke ve değerler sistemine çerçeve çizen bir metin olarak Anayasa, temelde iktidarın sınırlarını ve temel hak ve özgürlüklerin korunması rejimini belirler.

Bu itibarla, kurucu bir temel metin olarak Anayasa, öncelikle demokratik ve çoğulcu bir anayasal düzen ile temel hak ve özgürlükler rejiminin korunmasını hedeflemektedir. Yeni bir anayasa yapımı veya Anayasa’da yapılacak kısmi değişiklikler de toplumun azami mutabakatıyla ve dönemin ihtiyaçlarına uygun olarak, demokratik anayasal düzenin geliştirilmesine, eşit yurttaşlık düzleminde temel hak ve özgürlüklerin güçlendirilmesine yönelik olmalıdır.

Buradan hareketle, rahatlıkla söyleyebiliriz ki, bir yurttaşlar topluluğu için anayasa ne anlama geliyorsa, o toplumun temsilcilerinin toplum adına kararlar aldıkları, yasalar çıkarttıkları bir meclisin iç tüzüğü de o anlama gelmektedir. Çünkü Meclis İçtüzüğü de toplumu temsil eden milletvekillerinin, siyasi parti gruplarının, sayısal çoğunluk itibarıyla iktidarı elinde bulunduran siyasi parti grubu ile muhalefeti temsil eden siyasi parti gruplarının bir iç hukuk metni, bir anayasa metni niteliğindedir.

Bu bağlamda, üzerinde görüştüğümüz TBMM İçtüzüğü’nde değişiklik öngören teklife ilişkin ilk elden yapacağımız değerlendirme, yürütmenin, iktidarın olağanüstü yetkilerle donatılması, Parlamentonun genelinin ve muhalefetin yetkilerinin ise sadece kâğıt üzerinde göstermelik yetkilere indirgenmesi, Parlamentonun tarihsel misyonunun göz ardı edilmesi ve Türkiye parlamenter demokrasi tarihinde ileriye değil, geriye gidişin önemli bir işareti niteliğinde olmaktadır.

Bakınız, şunu unutmamak lazımdır: Halkın yüzde kaç oyuyla seçilmiş olursa olsun, yürütmenin, iktidarın yani çoğunluğun, farklı görüşleri temsil eden ve müzakere imkânını her zaman elinde bulunduran Türkiye Büyük Millet Meclisinin temsil kabiliyetiyle yarışamayacağı açıktır. İktidar oyların bir kısmını almışsa diğer kısmını da alamamıştır. Oysa Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil edilen siyasi partiler, farklı ilke ve görüşleri savundukları için, çoğulcu bir yapıyı da temsil ederler. Dolayısıyla Meclis İçtüzüğü vasıtasıyla bu çoğulcu yapıyı korumak ve daha da güçlendirmek yerine, çoğunluğun azınlığa tahakkümü biçiminde yöntemlerle asgari bir çoğulculuğu dahi ortadan kaldırmaya girişen, sözüm ona “Meclis huzuru” adı altında tek sesliliği dayatan bir anlayışla kaleme alınmış bu teklif asla kabul edilemez.

Parlamento üyelerinin yine kendi elleriyle temsiliyet yetkilerini kısıtlaması, denetim yetkilerini kısıtlaması, halk iradesinin, yine halkı temsil ettiğini söyleyenlerce itibarsızlaştırılması, Meclisin milletin Meclisi olma vasfını yitirmesi anlamını taşımaktadır. Hatırlatmak isterim ki milletvekillerinin halk adına yürütmeyi denetlemesi sadece bir yetki değil aynı zamanda önemli bir görevdir. Temsiliyet ve denetleme yetki ve görevinin parlamenterlerin elinden büyük oranda alınmasının hukuk devleti terazisinde, kuvvetler ayrılığı ilkesi temelinde kabulü de mümkün değildir.

Tabii, gerek bu Anayasa Komisyonunun üyeleri olarak gerek Parlamentonun birer üyesi olarak gerekse birer yurttaş olarak yakın bir geçmişte bir Anayasa değişikliği sürecinin tanığı ve müdahilleri olduk. Anayasa değişikliğinin gerek Komisyon gerek Genel Kurul ve gerekse daha sonra referandum süreçlerinde altını çizerek belirttiğimiz önemli bazı noktaları tekrar dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Olağanüstü dönemlerde, darbe dönemlerinde yazılan anayasaların, ülkemizde yaşayan farklı toplumsal kesimlerin demokratik taleplerini gidermediği, aksine darbe süreçlerinde yapılan anayasaların toplumsal sorunların artarak ve derinleşerek süregelenleşmesine yol açtığı gerçeği, son derece maliyetli bir tecrübe olarak orta yerde durmaktadır. Bir yıldır içerisinde bulunduğumuz süreçte ve OHAL koşulları içerisinde 2 partinin kapalı kapılar ardında Anayasa tartışmalarını yürüttüklerine hepimiz tanıklık ettik. İktidar partisinin Parlamentonun 2'nci ve 3'üncü siyasi partilerini dahi sürece dâhil etmediği, toplumun farklı kesimlerinin hiçbirisinin görüşüne başvurulmadığı, parti eş genel başkanlarımızın, seçilmiş milletvekillerimizin, belediye eş başkanlarının ve belediye meclis üyelerinin âdeta siyasi rehinerler olarak cezaevlerinde tecrit altında tutulduğu, neredeyse muhalif tüm medya kuruluşlarının kapatıldığı, çalışanlarının tutuklandığı, sivil yaşamın olmazsa olmaz örgütlü yapısı olan STK'ların kapatıldığı, özgür düşüncenin egemen olması gereken üniversitelerin baskı altında tutulduğu, akademisyenlerin görevden atıldığı veya tutuklandığı bir süreçte topluma dayatılacak bir metnin bir yeni anayasa olmayacağını her ortamda ifade etmeye çalıştık.

Yarın yıl dönümü olan 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında âdeta bir karşı darbe olarak yürürlüğe konulan keyfi OHAL uygulamalarının fiili keyfilikler boyutuna ulaştığı bir atmosferde Parlamento ve halkın önüne getirilen ve YSK'nın son anda aldığı hukuksuz kararlar tarih boyu şaibeyle ve meşruiyet sorunuyla anılacak olan Anayasa değişikliği, izlenen usul ve hedef bakımından demokratik usullere yabancı olmakla kalmayıp mevcut darbe anayasasını daha da iptidai noktalara taşımıştır. Özellikle, maalesef, Türkiye gibi kutuplaşmış toplumlarda toplumsal mutabakat zemini oluşturulmasının temel ön koşulu, her yurttaşın ve her toplumsal kesimin, kendilerini özgürce ifade edebileceği, yeni anayasaya ilişkin taleplerini özgürce ifade edebileceği demokratik bir ortamın tesis edilmesinden geçmekte idi, ancak bu maalesef başarısız oldu. Bu ortam tesis edilmeden yürütülen Anayasa tartışmaları ve değişikliği süreci ise toplumsal meşruiyetten büyük oranda yoksun kalmış ve mevcut toplumsal kutuplaşma ve gerilimi daha da arttırmıştır.

Diğer taraftan, OHAL sürecinin Meclis çalışmalarına düşürdüğü en büyük gölge ise kanun hükmünde karamameler olmuştur. Meclis işlevini yüksek oranda yitirmiş ve ülke yönetimin KHK'larla sağlandığı bir yıl yaşamıştır ve yaşamaya da devam etmektedir. Bizatihi halkın iradesini temsil eden Parlamento OHAL sürecinde işlevi itibarsızlaştırılan, seremonik görüşmelerin yapıldığı bir mekâna dönüştürülmüştür. Böyle bir durumda Meclis her ne kadar seçimle oluşmuş temsili bir niteliğe sahipse de, tıpkı Anayasa değişikliği sürecinde olduğu gibi, Meclis İltüzüğü değişikliğini de maalesef çoğulculuk ilkesiyle değil, çoğunlukçu bir yaklaşımla yapmaya çalışmaktadır. Bu ise "millî egemenlik" kavramının aslında sözde kaldığının önemli bir ispatıdır.

Tabii, burada şunun altını kalın çizgilerle çizmek gerekir: Millet dediğimiz olgu eğer yurttaşların tamamını, toplumsal kesimlerin tamamını kapsayan bir ifade olarak kullanılıyorsa, Türkiye toplumunun çoğulcu bir yapıya sahip olduğu unutulmamalıdır ve gözlerden kaçırılmamalıdır.

Türkiye toplum yapısı çok dilli, çok inançlı, çok kültürlü bir zenginliğe sahiptir. Buna karşın, gerek anayasal gerek yasal ve gerekse iç tüzük benzeri metinlerde yapacağımız değişikliklerde bu çoğulcu yapıyı tek tip bir yapıymış gibi kavramak büyük bir yanılğı olacaktır. Yani her bir yurttaş, farklı kaygılarla ve farklı beklentilerle farklı siyasi görüşleri benimsemekte ve bu doğrultuda Parlamenteoya temsilcilerini göndermektedir. Dolayısıyla her bir temsilci yani her bir milletvekili, toplumun bu çoğulcu yapısını temsil etmektedir. Dolayısıyla Meclisin çalışma esasları da gerek toplumun ve gerekse onun temsilcilerinin bu çoğulcu yapısıyla uyumlu olmalıdır.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; ancak bu sağlanabildiğinde gerçek bir millî egemenlikten söz edilebilir. Millî egemenlik bir kesimin bir kesimi nicelik çoğunluğuna dayanarak bastırması, ötekileştirmesi biçiminde kavranamaz.

İç tüzük değişikliğine ilişkin yine uzlaşmacı ve müzakereci bir anlayıştan uzak, sadece 2 parti arasında yapılan görüşmeler neticesinde Komisyona getirilen bu teklifin çoğulcu, demokratik bir parlamento anlayışıyla kaleme alınmadığı ortadadır. İçeriğine girmeden değişiklik yapma yöntemine kısaca bir göz attığımızda bu çok net olarak görülmektedir. Bir parlamento iç tüzüğü, o parlamentoda grubu bulunan bütün siyasi partileri yakından ilgilendiren bir metin olması hasebiyle, Meclis İçtüzüğü'nün yeniden yazılması veya üzerinde kimi değişikliklere gidilmesi geniş bir öneri ve müzakere mekanizması sağlanarak ancak başarılabilir. Aksi dayatma olur. Sadece grubu bulunan siyasi partiler değil, bağımsız milletvekilleri de bu müzakerelerin parçası olmalıdırlar. Bu, demokrasi açısından önemli bir noktadır.

Ortak hukukun çerçevesini çizen metinlerin yapılaş yöntemi de her şeyden önce ortaklığı yansıtmalıdır. Dolayısıyla basit bir kanun çıkarma yöntemiyle Anayasa Komisyonuna gelen bu İç Tüzük değişikliği metni geri çekilmeli ve bunun yerine bir uzlaşma komisyonu kurulmalıdır ve İç Tüzük bu uzlaşma komisyonunda derinlemesine tartışılmak suretiyle yüksek oranda bir mutabakat sağlanarak yenilenmelidir. Kaldı ki, geçmişte kurulan İç Tüzük uzlaşma komisyonlarının bu konuda önemli birikimleri de mevcuttur.

Teklifin içeriğine ilişkin olarak da şunları söyleyebiliriz: Değişiklik teklifini incelediğimizde, özellikle muhalefet partilerinin ülkede cereyan eden sorunları Meclis gündemine taşımalarında önemli bir rol üstlenen grup önerilerine ilişkin konuşma sürelerinde kısıtlamaya gidilmek istenmesi İç Tüzük değişikliğinin önemli amaçlarından birisini ortaya koymaktadır.

Değişiklik teklifinin değinmek istediğim bir başka absürt yanı da şudur ki, Meclis kürsüsünde milletvekilinin kullanacağı ifadelerle son derece antidemokratik sınırlamalar getirilmek istenmektedir. Elbette Meclis kürsüsünde sözlü hakaret, fiilî saldırı gibi yasama faaliyeti kapsamına girmeyen, halkın iradesini temsil etme kapsamına girmeyen kişisel reflekslerle ilgili düzenleme mevcut İç Tüzük'te zaten mevcut bulunmaktadır. Şimdi yapılmak istenense kürsüye çıkan milletvekilinin temsil ettiği siyasi iradeyi, siyasi literatürü, siyasi ifade biçimini yasaklama girişimidir. Buysa, özellikle, ifade özgürlüğünü, dahası milletvekilinin yasama sorumsuzluğu ilkesini yok saymak anlamına gelmektedir. Bildiğimiz gibi, yasama bağımsızlığı veya parlamenter bağımsızlığı kavramı parlamento üyesinin görevini serbestçe yerine getirebilmesi amacıyla, onu hükümet tarafından veya özel kişiler tarafından başlatılabilecek olan adli takiplerden koruyan ayrıcalıklar olarak tanımlanmaktadır.

Yasama bağımsızlığının birinci çeşidi yasama dokunulmazlığıdır; diğeriye yasama sorumsuzluğudur. Bu bağlamda, yasama sorumsuzluğu kavramı İç Tüzük kapsamında önemli bir kavramdır. Bazılarının “mutlak dokunulmazlık” da dediği yasama sorumsuzluğu, parlamenter sorumsuzluk parlamento üyelerinin yasama görevlerini yerine getirirken sarf ettikleri sözlerden, açıkladıkları düşüncelerden ve verdikleri oylardan dolayı herhangi bir hukuki veya cezai takibata uğramayacakları anlamına gelmektedir. Yasama sorumsuzluğunun tanınmasındaki amaç, milletvekillerinin yasama çalışmaları esnasındaki söz, düşünce ve oy hürriyetlerini tam olarak korumaktır. Bu sorumsuzluk sayesinde, parlamento üyeleri hiçbir şeyden çekinmeyerek düşüncelerini serbestçe açıklayacaklar, serbestçe oy kullanacaklardır. Böylece millî irade, halkın iradesi, yurttaşların iradesi parlamentoda tam olarak ortaya çıkabilecektir. Yasama sorumsuzluğu oy, söz veya düşünce açıklamasının yasama çalışmaları sırasında yapılmış olması şartıyla parlamento üyelerine tam, mutlak bir koruma sağlamaktadır.

Şimdi, İç Tüzük değişiklik teklifine baktığımızda, milletvekillerinin yasama sorumsuzluğu kaldırılmak istenmektedir. Bir siyasi partinin iktidarda dahi olsa milletvekilliği görevinin olmazsa olmazlarından birisi olan yasama sorumsuzluğu hakkını elinden almak istemesi asla kabul edilemez. Bu teklif Anayasa’nın birçok maddesine aykırılıklar teşkil etmektedir. Milletvekillerinin söz hakkını, muhalefet yapma hakkını ortadan kaldıran değişiklik teklifi, demokratik hukuk devletinin içeriğine dönük ağır bir saldırı niteliği taşıyor olması yönüyle de Anayasa’nın 2’nci maddesine açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Çünkü Anayasa, Türkiye Cumhuriyeti’nin temel niteliklerini sayarken demokratik hukuk devleti olmanın altını da çizmektedir. Demokratik bir hukuk devletinde parlamentoyu iktidar çoğunluğunun mutlak denetimine sokmaya yönelik her türlü girişim Anayasa’ya aykırılık teşkil edecektir. Değişiklik teklifi, Anayasa’nın egemenlik yetkisini düzenleyen 6’ncı ve yasama yetkisini düzenleyen 7’nci maddelerine de aykırıdır.

Anayasa’nızın 6’ncı maddesi egemenliği tanımlamaktadır. Milletvekillerinin muhalefet yapamadıkları, yasalar hakkında yeteri kadar söz alamadıkları, görüş ortaya koyamadıkları bir Mecliste millî egemenliğin Meclis eliyle kullanılacağını öneren 6’ncı maddenin hükmü kalmayacaktır.

Yine, yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kullanılacağını düzenleyen 7’nci maddeye de aykırılık teşkil eden bu teklif Meclisin İç Tüzük çerçevesinde kullanacağı yasama yetkisini, muhalefeti susturmaya çalışarak iyice daraltmayı, kısıtlamayı, işlevsizleştirmeyi ve anlamsızlaştırmayı hedeflemektedir. Böylelikle Meclis, iktidarın çıkaracağı kanunları oylattırmak suretiyle sembolik bir tasdik mercii, noterlik makamına dönüştürülmektedir. Elbette bu durum Anayasa’nızın 7’nci maddesine de açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

Teklif muhalefetin gündem belirleme, toplumun farklı kesimlerinin sorunlarını Meclis kürsüsüne taşıma, iktidarı eleştirme mekanizmalarını son derece daraltmayı hedefleyerek milletvekillerinin kürsüde konuşma sürelerini olabildiğince azaltarak ve milletvekillerinin kendilerini ifade biçimlerini siyasi iktidar blokunun keyfi cezalandırma mekanizmalarına teslim etmektedir.

Diğer taraftan, Anayasa’nın 83’üncü maddesiyle de güvence altına alınan “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisçe başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamazlar.” hükmü bu İç Tüzük değişiklik teklifi ile ortadan kaldırılmaktadır.

Yeni anayasayı yapanların öngördüğü Meclis kürsüsünün tamamen sorumsuz sayılması, Meclis dışındaki konuşmaların anayasal teminat altına alınması, özetle kürsü dokunulmazlığı neredeyse yok edilmektedir.

İç Tüzük değişiklik teklifinin 14'üncü ve 15'inci maddeleri ile Anayasa'nın 67'nci maddesinde yer alan "Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları" teklifin 1'inci maddesi ile Anayasa'nın 76'ncı maddesindeki milletvekili seçilme yeterliliği düzenlemelerine de aykırıdır.

Düşünce ve ifade özgürlüğünün sadece söz ve yazıyla değil, diğer farklı araçlarla kullanılabilceği evrensel bir ilkedir. Anayasa'mızın 26'ncı maddesi de bu kapsamdadır. Teklifte, görsel araçlarla Mecliste muhalefet etmenin kınama cezası gerektiren bir durum olarak düzenlenmesi tam da bu aykırılığın kanıtıdır.

Teklifin 14, 15 ve 16'ncı maddesi Anayasa'nın 25'inci maddesinde yer alan "Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz." ve 26'ncı maddesinde yer alan "Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir." hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; hepimize tekrar önemli bir konuyu hatırlatmakta fayda görüyorum. Burada suçun ve cezanın kanuniliği ilkesi göze çarpmaktadır. Bakınız bu İç Tüzük teklifiyle yapılan bir diğer önemli yanlış suçun ve cezanın kanuniliği ilkesine aykırı olmasıdır. 1982 Anayasası'nın 2'nci maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti ilkesi bütün uygar demokratik rejimlerin temel özelliklerinden biridir. Bu kavram, vatandaşların hukuki güvenlik içinde bulunmaları yanında, devletin eylem ve işlemlerinde hukuk kurallarına uygun davranmak zorunda olduğunu anlatır.

Hukuk dilinde "hukuk devleti" deyimi, devletin kendisini hukuk kurallarıyla bağlı saymadığı polis devleti kavramının karşıtı olarak kullanılmaktadır. Vatandaşların devlete yani egemen güce güvenmeleri, demokrasi içerisinde ve kendi kişiliklerini korkusuzca geliştirebilmeleri ancak gerçek anlamda bir hukuk devletinin olması hâlinde mümkündür. Hukuk devletinin tam olarak gerçekleşmesi için suç ve cezalara ilişkin bazı önemli unsurların da belirlenmesi gerekir. Bunlara bir anlamda ceza yargısının genel ilkeleri de denilmektedir. Evrensel hukukta da 1982 Anayasası'nda da suç ve cezaya ilişkin temel ilkeler bulunmaktadır. Bunlardan birisi de, Anayasa'mızın 38'inci maddesinde hüküm altına alınan "suçta ve cezada kanunilik" ilkesidir. Bu ilke, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 2'nci maddesinde de "Suçta ve cezada kanunilik ilkesi" başlığı altında hüküm altına alınmıştır.

Suçta ve cezada kanunilik ilkesi devlet organlarının keyfi davranışlarını önlemek, bireyin hak ve özgürlüklerini garanti altına almak için getirilmiş bir ilkedir. Bu ilkeyle, hangi davranışların suç olarak düzenlendiği önceden kanun tarafından gösterilebilecek ve bu suçu işleyenlerin görecekları yaptırımlar da yine önceden kanun tarafından belirlenecektir. Dolayısıyla bu teklifle, yasama sorumsuzluğu kapsamında milletvekillerine tanınan haklar, İç Tüzük yoluyla suçlar ve cezalar yaratarak bir garabete yol açılmak istenmektedir. İç Tüzük kanun değildir. Suç ve cezalarsa ancak ve ancak kanunlarla düzenlenebilir. Bu durumun altını özellikle çizmemiz gerekmektedir.

Sonuç olarak, her uygar ve demokratik ülkenin insan hak ve hürriyetlerini korumaya yönelik gelişme ve uygulamaları kendi iç hukukuna yansıtması gerekliliği artık tartışma götürmemektedir. Ayrıca, unutulmamalıdır ki demokratik yönetim şeklini uygulayarak ülkelerindeki demokratik yaşamın refahını, niteliğini artırmak isteyen ülkelerin, özellikle ceza hukuku alanında kişilerin temel hak ve hürriyetlerini korumaya yönelik düzenlemeleri titizlikle ve sağlıklı bir şekilde uygulamada istekli olmaları, gerektiği takdirde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının iç hukukla çatışmadan etki doğurması için anayasal düzeyde değişiklik yapmaları da gerekmektedir.

Bu bağlamda, ülkemizde hukukun üstünlüğünün ve demokrasinin tesis edildiği bir yönetim yapısını, karar alma mekanizmalarını bu doğrultuda mümkün kılmak durumundayız. Bunu gerçekleştirebilirsek eğer hem ülke barışına hem de bölge barışına çok büyük bir katkı sağlayabilme gücüne de erişmiş olacağız.

Toplumsal mutabakatın yüksek olduğu bir metin hazırlayabilmek, toplumsal mutabakatın yarılma eşiğinde olan bugünün Türkiye'si gibi toplumlarda son derece olumlu işlevler görecektir. Toplumun temsil edildiği Meclisin İç Tüzük'ü de bu cinsten bir metin niteliğindedir. Nicelik bakımından çoğunluğun azınlığa tahakkümünü arttıracak yöntem ve içeriklerde hazırlanan metinler, toplumsal bağları koparma noktasına getirmek gibi çok önemli bir riski de beraberinde getirecektir.

Bakınız, Anayasa değişikliği sürecinde ısrarla altını çizdiğimiz asgari demokratik koşulların bulunmadığı, temel hak ve hürriyetlerin bile güvencede olmadığı gerçeği bugün de devam etmektedir ve özellikle belirtmek isterim ki, seçilmişlerin, milletvekillerinin dahi ifade özgürlükleri bulunmamaktadır. 3'üncü büyük siyasi parti durumunda olan partimizin eş genel başkanları başta olmak üzere, şu anda 11 milletvekilimiz yapmış oldukları açıklamalardan ötürü bugün tutuklu bulunmaktadır ve bizler Anayasa Komisyonunda, üyeleri tutuklu bulunan bir Meclisin İç Tüzük'ünde ifade özgürlüğünü daha da kısıtlayan, muhalefetin sesini daha da kısma çalınan bir değişiklik üzerinde şu anda tartışma yapmaktayız. Bu yaklaşım her şeyden önce siyasi etikle bağdaştırılmaz, çoğulcu demokrasiyle ise hiçbir biçimde bağdaştırılmaz.

Parlamento, ülkemizin toplumsal barışına en büyük katkıyı sunacak kurumların başında gelmektedir çünkü parlamento toplumsal yaşamın bir yansımasıdır. Tıpkı Anayasa gibi Meclis İçtüzüğü'nü de şahsımız için değil, bizlere iradesini teslim eden halklar adına ve onlar için yapmak siyasi ve tarihsel borcumuzdur. Bu bahisle, özgür ve eşit bir geleceğin ve bu temeldeki barışın inşası birincil görevimiz olacaktır. İç Tüzük bu anlamda bu sürecin önemli bir yapı taşıdır, ortak hukukumuzun önemli bir mihenk taşıdır.

Bütün yapmış olduğum bu tartışmalar çerçevesinde Anayasa'ya aykırılık üzerine vermiş olduğumuz önergemizin bütün üyelerimizce dikkate alınarak kabul edilmesi yönünde oy kullanmalarını bir kez daha hatırlatıyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Dora, teşekkür ederim.

Anayasa'ya aykırılıkla ilgili diğer önerge sahiplerinden Sayın Muharrem Erkek.

Buyurun Sayın Erkek.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Meclis Başkan Vekilimiz, değerli grup başkan vekilleri, değerli milletvekilleri; ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

Yarın 15 Temmuz, çok alçakça, hain bir darbe teşebbüsünün, girişiminin yıl dönümü. Bu vesileyle 249 şehidimizi rahmetle, minnetle anıyoruz ve 3 binin üzerindeki gazimize de yine bu vesileyle çok çok geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz. Evet, 15 Temmuz gecesi bir yıl önce bir darbe teşebbüsü, halkın, Meclisin, medyanın, basının, Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet güçleri içerisindeki demokrasiye bağlı unsurların birlikte duruşuyla, mücadelesiyle bertaraf edildi ve vatanımız, demokratik parlamenter sistemimiz kurtarıldı. Bir hukukçu olarak şu soruyu da tüm vicdanlara sormamız gerekiyor: On dört yıldır, on beş yıldır tek başına devleti yöneten bir iktidarın, devleti yönetenlerin, Hükümet edenlerin yaşadığımız bu acılarda, bir örgütün bu derece imkân kabiliyetine kavuşmasında acaba hukuki, siyasi ya da vicdani sorumlulukları yok mudur?

Cumhurbaşkanı ve AK PARTİ Genel Başkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan da bugün yaptığı açıklamada şöyle bir beyanda bulunmuş, diyor ki: “Ülkemizi böyle bir felaketin eşiğine getirenleri Rabb’imin ‘kahhar’ sıfatıyla kahretmesini niyaz ediyorum.” Biz de “âmin” diyoruz ve bir daha 15 Temmuzlar kesinlikle yaşanmasın diyoruz. Yaşamamız için de demokrasiye, hukuka ve adalete ihtiyacımız olduğunu çok iyi biliyoruz.

15 Temmuz gecesi Parlamento, milletvekilleri, çok onurlu dik bir duruş gösterdi ve demokratik parlamenter sistemi birlikte savundular. Hükûmete bütün Meclis bu hain darbe girişimine karşı ve bu yapıya karşı birlikte mücadele etme gereğini vurguladı ama maalesef 20 Temmuzda 12 Eylül darbe hukukunun tipik bir uygulaması olan OHAL ilan edildi ve Meclis devre dışı bırakıldı. Hâlbuki o yüce Meclis, o darbe teşebbüsünde çok dik, onurlu duruş gösteren Meclis bunu hak etmiyordu. “OHAL kırk beş gün içerisinde son bulacak, soruşturma ile ilgili gerekli tedbirler alınacak ve sonra kaldırılacak.” dendi ama 12 Eylül darbe hukukunun tipik bir uygulaması olan –çünkü önceki anayasalarımızda OHAL uygulamasının olmadığını biliyoruz- OHAL’i iktidarın çok sevdiğini ve kaldırmaya da niyetinin olmadığını hep birlikte görüyoruz.

Hepimizin bildiği gibi, normlar hiyerarşisinde Anayasa en üst düzeyde yer alır ve İç Tüzük de o Anayasa’ya dayanır, Anayasa İç Tüzük’ün de belirleyicisidir. Biz OHAL sürecinde bir siyasi partinin mutfağında hazırlanan bir anayasa değişikliğiyle karşı karşıya kaldık, OHAL sürecinde. “OHAL sürecinde biz Anayasa değişikliğine ilişkin referandum yaptırmayız, bunu bu millete yaşatmayız.” diyenler –ki bunlardan biri de Sayın Başbakanı- maalesef bu sözlerinin arkasında duramadılar, OHAL sürecinde demokratik olmayan koşullarda, adaletli olmayan koşullarda, eşit olmayan koşullarda, demokrasinin ve hukukun askıya alındığı koşullarda bir Anayasa değişikliği gerçekleştirildi ki bu Anayasa değişikliği çok çok önemli bir değişiklikti. Birçok anayasa hukukçusu, Türkiye’de ve dünyada saygın anayasa hukukçusu, siyaset bilimcisi bu Anayasa değişikliğini suiistimalci bir Anayasa değişikliği olarak tanımladı çünkü bu Anayasa değişikliği kuvvetler ayrılığını yani demokrasiyi yok ediyordu. 16 Nisan 2017 tarihinde Yüksek Seçim Kurulunun kanuna açıkça aykırı bir kararıyla sandıktan çıkan milletin iradesi de sakatlandı, millî iradeye ciddi bir gölge düştü. Bu Anayasa değişikliğiyle dünya literatüründe olmayan “Cumhurbaşkanlığı Hükûmet sistemi” adı altında kuvvetler ayrılığını, demokrasiyi yok eden, demokratik hukuk devletini temelinden zedeleyen bir Anayasa değişikliğini maalesef şeklen de olsa yürürlüğe soktuk. Şimdi korumaya çalıştığımız ilk 4 maddeyi de aslında zedeledik çünkü ilk 4 madde bildiğiniz gibi Anayasa’nın başlangıç kısımlarına da atıf yapar ve Anayasa’nın başlangıç kısımlarında da kuvvetler ayrılığı vardır ve cumhuriyetin, devletin temel organları, erkler arasında bir üstünlük olmadığına vurgu yapılır ama bu üstünlük bu Anayasa değişikliğiyle pekiştirildi, fiilî anayasasızlık, hukuksuzluk dönemi, fiilî tek adam rejimi tahkim edildi, anayasal zemin yaratıldı. Otoriter bir sistem meşrulaştırılmak istendi, Anayasa’yı iktidar aracı olarak kullanan bir iktidar, çoğunluk tarafından. Bunları niye paylaşıyoruz? Çünkü demokratik anayasalar olursa ancak siz uzlaşmacı, çoğulcu, sağlıklı iç tüzüklere sahip olabilirsiniz, demokrasiyi de hem Parlamentoda hem toplumda yaşatabilirsiniz.

Evet, böyle bir Anayasa değişikliğiyle zaten kötü olan 12 Eylül Anayasası’nı, yamalı bir bohçaya dönmüş 12 Eylül Anayasası’nı çok daha kötü bir duruma getirdik ve şu anda Anayasa’da birbiriyle çelişen onlarca hüküm var. Yasama yetkisinin devredilemeyeceği yazıyor ama bu Anayasa değişikliğiyle yasama yetkisinin önemli bir bölümü devrediliyor. 103’üncü maddede tarafsızlık esas ama artık Sayın Cumhurbaşkanı bir siyasi partinin de genel başkanı ve tarafsız olması asla mümkün değil.

Vatan toprakları işgal edilmiş olduğu hâlde belki tarihimizin en olağanüstü, en zor döneminde bile 1921 Anayasası’yla Meclis hükûmeti sistemi benimsendi, yasama, yürütme, yargı erkleri Mecliste birleşti. O zamanda bile kuvvetler, egemenlik, devlet bir kişinin şahsında özdeşleştirilmedi, bütün

yetkiler, güçler Mecliste toplandı. Meclisin üstünlüğü, Meclis hükümet sistemi esas alındı ama şimdi biz 2017 yılında maalesef bu yetkileri bir kişide topladık, yürütmeyi tekleştirdik, devleti, egemenliği şahsileştirdik ve kuvvetler ayrılığıyla birlikte demokrasiye elveda dedik.

İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi'nin ünlü 16'ncı maddesini hepimiz biliyoruz, kuvvetler ayrılığının olmadığı bir toplumda Anayasa'dan da söz edilemez. Evet, Türkiye Cumhuriyeti devleti bir şahıs devleti yapılmak isteniyor ve artık Türkiye Cumhuriyeti devleti -maalesef bir hukukçu olarak bunu söylemekten büyük üzüntü duyuyorum- evet, şeklen anayasalı bir devlet ama anayasal bir hukuk devleti maalesef değil.

Böyle bir Anayasa değişikliğinden sonra yine OHAL sürecinde son derece önemli bir İç Tüzük değişikliğiyle karşı karşıyayız. Öyle bir İç Tüzük değişikliği ki, sanki bu teklifi hazırlayanlar oturmuşlar mevcut İç Tüzük'e bakmışlar, milletvekilleri nerede konuşuyor, siyasi parti grupları nerede gündem belirleyebiliyor, onu nasıl azaltalım, onu nasıl kısıtlayalım veya nasıl kaldıralım?

Hepimiz biliyoruz ki, "meclis" kelimesi Arapça "konuşmak, tartışmak" kökeninden geliyor. Ne kadar çok konuşursak, ne kadar çok tartışsak katılımcılığı, çoğulculuğu, uzlaşmayı ne kadar çok yaşayabilirsek demokrasimizi de o kadar çok geliştirebiliriz. Ama teklifte bakıyoruz ki, milletvekilleri konuşmasın, yani aslında millet konuşmasın isteniyor. "Bir itirazın Genel Kurulda sözlü olarak dile getirilmesine ne gerek var?" Sözlü olarak bir milletvekili bunu dile getirirse, yani bir milletvekili kalkıp bir konuda bir ya da iki dakika ya da beş dakika önemli değil konuşursa, kim bilgi sahibi olur, kim konu hakkında o konuya vâkıf olur? Basın olur, kamuoyu olur, Genel Kurul çalışmalarını izleyen vatandaşlar olur, ki en doğal hakkıdır ama siz birçok şeyi yazılı usule tabi tutarsanız bundan ne Genel Kurulun iradesi ne kamuoyunun takdiri, bilgisi olur; bunu da şeffaflıkla, demokrasiyle bağdaştırabilmek mümkün değildir.

Sürekli aynı gerekçeyle karşı karşıya kalıyoruz, deniyor ki: "Etkin çalışma", "verimli çalışma". Meclisin etkin, verimli çalışması konuşma sürelerini azaltarak mı sağlanabilir, bununla mı mümkündür?

Bakın, Anayasa Mahkemesinde 2001 yılında açılmış önemli bir dava var. Dava dilekçesini -çok büyük emekle ve çok büyük ihtimalle- ben Sayın İyimaya'nın hazırladığını düşünüyorum. Sayın İyimaya'nın ve eski Adalet Bakanı Sayın Mehmet Ali Şahin'in ve birçok milletvekilinin imzası var. Oradan bazı alıntılar yapmak istiyorum, daha önce yapılmış alıntıları da tekrarlamıyorum. Orada diyor ki: "Sorun kanunların zamanında çıkarılamamasında, müzakere sürecinin uzamasında değildir." Evet, doğru, şu anda da sorunumuz kanunların zamanında çıkarılamaması, müzakere süreçlerinin uzaması değil kesinlikle. "İhtiyaca cevap verecek taslakların hazırlanamamasıdır sorun." diyor. "İhtiyaç ve hukuk analizi için gerekli derinlikli çalışmalar ve yapılanmalar sağlanamadığından aynı yasada sık değişiklik, kısa zamanda yürürlükten kaldırma, uygulama organlarının çelişkileri ve boşlukları yorumla giderme zorunlulukları ortaya çıkmaktadır. İktidar çoğunluklarının bu sorunlara yoğunlaşması gerekirken başka şeylerle uğraşması doğru değildir." diyor. Devam ediyor dilekçede: "Belirtelim ki, hukuku araç gören ve onun üstünlüğünü sindiremeyen, gücüne güvenen patolojik zihniyet yalnızca kadroları değil, kural ve gelenekleri doğrayan darbeler ve yorumun engin çözücülüğü yerine daima lafızları, metinleri değiştirerek yaratılan öldürücü formülleri çare sanan arayışlar hukuk istikrarını ve demokrasiyi engellerler." diyor. Önemli bir dava, önemli bir dava dilekçesi ve sonuçta da Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edilen İç Tüzük değişiklikleri.

Evet, bugün de aynı sorunlarla, aynı tespitlerle karşı karşıyayız. Sorun milletvekillerinin konuşması değil, sorun siyasi partilerin grup önerileri değil.

Bir örnek vermek istiyorum: Pazartesi günü -Allah göstermesin, bir daha da kesinlikle yaşamayalım- diyelim ki bir kömür madeninde bir göçük meydana gelmiş, onlarca işçi hayatını kaybetmiş. Salı günü bir siyasi parti bir grup önerisi veriyor bununla ilgili. Bu, üç dakikada anlatılabilecek bir konu mu? Veya bu grup önerisi "Genel Kurul gündemi" diye vurgulanan torba yasalardaki birçok kanun maddesinde değişiklik yapan teknik konulardan daha mı az önemli? O hafta toplumun gündemi, milletin gündemi bu değil de torba yasalardaki birçok kanundaki ya da kanun hükmünde kararnamedeki maddeleri değiştiren maddeler mi? Bu mu milletin gündemi? Veya bir yurttan yangın çıkmış, çocuklarımız ölmüş. Veya bir yurttan, bir okulda, bir yerde çocuklarımıza cinsel istismarda bulunulmuş. Terör tırmanmış, şehitler o hafta veya o günlerde çok gelmiş. Daha birçok örnek, kadına şiddet...

Şimdi, Sayın Elitaş grup önerilerinin sayısının arttığını söylüyor. Ee, o kadar çok sorun yaşıyor ki ülkemiz, o kadar çok sorun yaşıyor ki, bu sorunların grup önerileriyle gündeme getirilmesi aslında iktidar açısından da çok çok önemli. İktidar, çoğunlukçu anlayışla o grup önerilerindeki talepleri reddedebilir ama sonuçta o gün Genel Kurulda yapılan tartışmalar sonucunda hem iktidar hem yönetenler hem de bürokrasi eminim o konulara çok daha hassasiyetle yaklaşıyor. Bu çok önemlidir. Milletin, halkın menfaatleri açısından hesap sorma, hesap verme ilkeleri açısından, katılımcı demokrasi açısından, her açıdan çok çok önemlidir. Şimdi bu büyük ölçüde kısıtlanıyor, büyük ölçüde kısıtlanıyor. Ne adına? Gündem adına.

Tekrar bu soruyu sormakta fayda var: Bugüne kadar iktidar çoğunluğunun isteyip de çıkaramadığı hangi kanun var? Genel Kurulda isteyip de alamadığı bir karar var mı? Ki biz -burada çok daha deneyimli milletvekillerimiz var- iki yıldır görev yapıyoruz ama bu iki yıl boyunca da 100 maddelik, 150 maddelik birçok yasanın birkaç günde Genel Kurulda kabul edildiğini de gördük. En son Sanayi Komisyonundan gelen 102 maddelik -bildiğim kadarıyla- torba yasada 70 maddede muhalefet konuşmadı. Peki, sorun nerede o zaman? Neden milletvekillerinin, neden Meclisin, neden milletin sesi kısılmak isteniyor, neden azaltılmak isteniyor? Usul tartışmalarında İç Tüzük on dakikaya kadar hak verirken ve teamülde de zaten iki dakika, üç dakika yerleşmişken neden böyle bir değişikliğe gidiliyor? Bir Meclis başkanı ya da bir başkan vekili İç Tüzük'e, Anayasa'ya aykırı davrandığında o usul tartışmalarıyla Meclisin, Genel Kurulun iradesine sahip çıkmak önemli değil mi? Bunlardan niye rahatsızlık duyuluyor ve bunların aslında Parlamentonun etkin, verimli çalışmasıyla ilgisi olmadığını çok çok iyi biliyoruz.

Değerli milletvekilleri, demokrasi, aynı zamanda düşünce ve ifade özgürlüğüdür; evet, demokrasi düşünce ve ifade özgürlüğüdür. Burada bir İç Tüzük demokrasisiyle düşünce ve ifade özgürlüğünü bilerek ya da farkında olmadan ciddi zedeliyorsunuz. Kürsü masuniyetini, kürsü dokunulmazlığını, kürsü sorumsuzluğunu, kürsü özgürlüğünü zedeliyorsunuz. Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsü özgürlüklerin kürsüsü olmuştur bugüne kadar. O kürsüde şiddet içermeyen, şiddete, teröre teşvik vermeyen, şiddet, terör içermeyen her türlü düşünce, ne kadar katılmasak da, bizler için ne kadar şok edici olursa olsun özgürce ifade edilebilmeli. Bizim öz güvenimiz mi yok? Çıkarız yine o aynı kürsüden gereken cevabı veririz aykırı bir düşünce varsa, bizim kabul etmediğimiz bir düşünce varsa. Açıkça Anayasa ihlal ediliyor. Kürsü özgürlüğü, kürsü dokunulmazlığı maalesef temel olarak zedeleniyor.

Bir de birçok itirazın, birçok konuşmanın yazılı usule tabi olması... Bir milletvekili bir konuya itiraz edecekse onu hem Genel Kurul dinlemeli hem de Genel Kurul faaliyetlerini televizyonları başında izleyen yurttaşlar dinleyebilmeli. Bu çok çok önemli. Bunu da ortadan kaldırılıyorsunuz. Genel Kurulda, Genel Kurulun huzurunda bir beyanın düzeltilmesi neden yazılı usule tabi olsun? Genel Kurulun ve kamuoyunun bilgisi nasıl olacak bu düzeltmeden veya bu düzeltmenin yapıp yapılmadığından nasıl bilgi sahibi olacak? Örneğin -bir örnek vermek gerekirse- çok önemli konular konuşuluyor Mecliste,

çok önemli konuşmalar yapılıyor, sehven hatalar da yapılabiliyor veya başka ifadeler düzeltilmek isteniyor. Bunların düzeltilip düzeltilmediği veya nasıl düzeltildiği kamuoyunun bilgisi, denetimi açısından önemli değil mi? Bunların da maalesef İç Tüzük'te çok özensiz çalışıldığını ya da bilinçli olarak, artık herhâlde Meclisin tamamen işlevsiz hâle getirilmesi, itibarsızlaştırılması açısından getirildiğini görüyoruz.

Evet, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasa'ya aykırılıklar o kadar açık ki bu İç Tüzük teklifinde, ben tek tek maddeleri irdeleyip zamanı almak istemiyorum ancak örneğin, toplantı ve karar yeter sayısına ilişkin 96'ncı maddeye açıkça bir aykırılık söz konusu. Ben bir milletvekili olarak bir kanunun, temel bir kanunun tümünü desteklemekle beraber, genel olarak doğru bulmakla beraber bazı maddelerini çok sakıncalı görebilirim ama o maddelerde oylama yapılırken hem Genel Kurulun hem kamuoyunun hangi partinin, hangi grubun ya da hangi milletvekilinin nasıl bir tavır takındığını artık öğrenmesi mümkün olmayacak çünkü açık oylama demek kimin ne dediğini, "evet" mi dediğini, "hayır" mı dediğini, çekimser mi kaldığını kayıtlara geçiren ve şeffaflaştıran bir uygulama. Peki bir kanun maddesi kabul edilirken toplantı yeter sayısı yoksa Mecliste Anayasa'nın 96'ncı maddesinin amir hükmü ihlal edilmiş olmayacak mı? Toplantı yeter sayısı olmadan diyelim 50 kişiyle, 60 kişiyle, 70 kişiyle kabul edilen kanun maddeleri Anayasa'ya ve hukuka uygun yürürlüğe girecek mi? Açıkça Anayasa'ya aykırılıklar maalesef birçok maddede mevcut.

Biz maalesef özellikle son Anayasa değişikliğiyle çağdaş dünyayla da çok ciddi sorunlar yaşıyoruz ve yaşamaya devam edeceğiz çünkü böylesine bir Anayasa değişikliğiyle bizim dünyayla olumlu ilişkiler kurmamız da çok zor. Bakın, Avrupa Parlamentosunda Türkiye Dostları Grubunu hepimiz çok iyi biliyoruz ve yakından tanıyoruz. Türkiye Dostları Grubu her koşulda ve her platformda Türkiye Cumhuriyeti devletini ve Türkiye'yi savunan bir gruptu ama 16 Nisan 2017 tarihinde gerçekleşen referandumdan ve yürürlüğe giren Anayasa değişikliklerinden sonra -ki o Anayasa değişiklikleri Kopenhag Kriterlerine aykırıydı, Venedik Komisyonu raporlarına aykırıydı, bırakın onların hepsini, biz her gün söyledik bunun kuvvetler ayrılığını ve demokrasiyi yıkacağını- Türkiye Dostları Grubu bugün Avrupa Parlamentosunda şeklen yürürlüğe giren ve bize göre meşru olmayan ve meşru olmayacak Anayasa değişiklikleri nedeniyle artık bizi savunamaz duruma geldiler ve biz sırtımızı Avrupa'ya döndük, yüzümüzü Körfez ülkelerine, Orta Asya tipi otoriter sistemlere döndük.

Bizim birinci sınıf demokrasiye ihtiyacımız var. Bu da uzlaşmacı, katılımcı, çoğulcu bir İç Tüzük anlayışıyla mümkün olabilir. Türkiye'nin ihtiyacı olan demokrasi ve hukuk. Sosyal demokrat olabiliriz, liberal demokrat olabiliriz, muhafazakâr demokrat olabiliriz ama dikkat edin, hepsinde o sihirli "demokrat" kelimesi mevcut. Yani "demokrasiye inanan" demek demokrat. Biz merkezimize demokrasiyi koymazsak, merkezimize hukuku koymazsak, adaleti koymazsak -ki bunlar çok temel ilkeler- bu temel ilkelerde uzlaşıp bir araya gelemezsek çocuklarımıza eşit, özgür, adaletli bir ülke bırakamayız maalesef; otoriterleşmiş, demokratikleşmemiş, otoriterleşmiş ve dünyada yalnızlaşmış, birçok sorunla boğuşmuş bir ülke bırakırız.

Sağlıklı iç tüzükler sağlıklı anayasalarla mümkündür. Onun için umarım Türkiye en kısa zamanda, en kısa zamanda 16 Nisan 2017 tarihinde gerçekleştirdiği referandumla yürürlüğe soktuğu Anayasa değişikliklerinden parlamenter demokratik sisteme döner. 2010'daki Anayasa değişikliğinin referandumunun sonuçlarını yaşadık, bunları da yaşamadan önleme imkânımız var.

Bakın, 1982 Anayasası çok kötü bir Anayasa'ydı. 1983'ten 2010'a kadar, yanılmıyorsam, 18 kez birçok maddesi değişti. Özellikle 1995 ve 2001 yılında gerçekleştirilen demokratik reformlar çok önemliydi ve o 18 değişikliğin tamamı demokratikleşme yönünde olumlu değişikliklerdi ama 2010 ve 2017 yılında gerçekleştirilen değişiklikler maalesef yargıyı ele geçirmek gibi, kuvvetleri tek elde

toplamak gibi belli amaçlara hizmet ettiği için ülkemizi iyi bir yerlere götürmüyor, götürmeyecek. Bir de böylesine bir İç Tüzük teklifiyle muhalefeti daha da boğmaya çalışmak, milletvekilinin, Meclisin, milletin sesini daha da kısma çalışmak doğru bir girişim değildir. Bu Parlamento, çalışmalarını, bu Meclis, çalışmalarını daha çok konuşarak, daha çok tartışarak çoğulculukla, uzlaşmayla yürütmelidir. Uzlaşma olmadığı için iktidar partisi grubu sık sık grup önerisi vermek durumunda kalıyor bugün Mecliste ama bunları düzeltmek yerine mevcut İç Tüzük'ten bizi daha da gerilere götüren, çoğulculuktan, uzlaşmadan daha da uzaklaştıran ve milletvekillerinin konuşmasını çok istemeyen bir teklifle karşı karşıyayız.

OHAL'de Anayasa ve demokrasi askıya alındı, bu İç Tüzük değişikliği teklifiyle de Meclis içi bir darbe gerçekleşiyor. Sisteminiz ne olursa olsun, parlamenter sistem olsun, Başkanlık sistemi olsun, yarı başkanlık sistemi olsun, sisteminiz ne olursa olsun -ki Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini de daha kimse anlayabilmiş değil- siyasi güç merkezini Parlamento, Meclis değilse ilerlemeniz mümkün değil. Çağdaş demokrasilerde, gelişmiş ülkelerde siyasi güç merkezleri parlamentodur ama siyasi güç merkezini Meclisten, Parlamentodan alıp, egemenliği, gücü oradan alıp belli yerlere, belli kişilere, belli makamlara, sıfatlara devrettiğiniz zaman maalesef böyle ağır sorunlarla karşı karşıya kalıyoruz ve demokrasiden, özgürlüklerden, adaletten hızla uzaklaşıyoruz. Onun için haklı Anayasa'ya aykırılık taleplerimizin kabulüyle İç Tüzük madde 38 uyarınca bu değişiklik teklifinin reddine karar verilmesini arz ve talep ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Erkek.

Şimdi arkadaşlar, İç Tüzük 38'nci maddeye göre Sayın Erol Dora ve arkadaşları tarafından verilmiş olan Anayasa'ya aykırılık önergesini oylarınıza sunuyorum...

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Birleştir Başkanım. Birleştirebilirsiniz.

BAŞKAN – Ayır ayır sunayım ben, başka zaman birleştirirsiniz.

Sayın Erol Dora ve arkadaşları tarafından verilmiş olan Anayasa'ya aykırılık önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi diğer önergeyi, Sayın Muharrem Erkek ve arkadaşları tarafından 38'inci maddeye göre verilmiş olan Anayasa'ya aykırılık önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Böylece Anayasa'ya aykırılıkla ilgili hususu Komisyonumuz netleştirmiş oldu.

III- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Alt komisyon metni) (Devam)

BAŞKAN - Geneli üzerinde görüşmelere devam ediyoruz.

Aslında sıra Sayın Özgür Özel'de. Müsaade ederlerse Sayın İyimaya arkasından geliyordu.

Sayın Özel?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tabii tabii, böyle bir talebe boynumuz kıldan ince ama şöyle bir nokta var: Ben konuşsam Sayın İyimaya'yı dinlerim, o konuşursa beni dinlemeden gidecek.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Kusura bakmayın, hastaneye gideceğim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Buyurun efendim.

Aslında konuşmadan konuştunuz bayağı, tutanağın yarısında sizin konuşmalarınız var.

BAŞKAN – Sayın Başkanım, buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - Yani o dilekçedeki beyanlarınızı tekrar ederseniz memnun oluruz.

BAŞKAN – Hepsine cevap verecek, merak etmeyin.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – İyimaya dayatmalara boyun eğmez, yöntemini kendine sakla, tamam.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - Bizimki talep.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Değerli Başkanım, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, grup başkan vekillerim, Meclis Başkan Vekilim; yapacağım kısa konuşmanın başında hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Tabii yasama, yargı ve yürütme arasındaki ilişkileri norm ihtiyacı ölçüsünde doğru şekilde ortaya koyamazsak düzgün bir düzenleme yapamayız. Bir makalemden yasama reformunu siyaset kurumunun ortak günahı olarak nitelendirmiştim. Ayrı bası yaptı ve bütün parlamenterlere o dönemde dağıtmıştım. Gerçekten yürütme ve yargı alanında Türk siyaset kurumu saygın reformlar gerçekleştirmiş olmasına rağmen yasama alanı reform öksüzü bir alandır. Bunun iki temel nedeni var. Yasamanın konjonktürel yükünün ilkeleri ortaya çıkarmasına, ilke araştırması istikşafı yapmasına elvermemesi. İkinci nedense, bütün siyasal süreç içerisindeki çizgide tümünü kapsayacak şekilde söylüyorum, başkanlarımızın, meclislerin temel yapısal sorunlarıyla, hukuk sorunlarıyla ilgilenmemiş olmalarıdır. Şu anda Parlamentomuzun iç hukukunun belli sorunları, güncel sorunları çözüme, iç hukuk normuna bağlayan bir çaba, bir çalışma içerisindeyiz. Ama iki asra yaklaşan yaşamında Parlatmentonun gerçekten iç hukuku bir Anayasa netliğinde, küresel emsal oluşma netliğinde oluşmamış olmasının elbette ki temel nedenleri var. Vaktim olsaydı uzunca o konuda araştırmalarım var ve Komisyonumla paylaşmak isterdim.

Kısaca ifade edeyim. Türk Parlatmentosunda gerçekten uzlaşmaya dayalı büyük tüzük hareketleri vardır, 1973 öyledir, 1996 dönüşümü öyledir. Çok büyük reform projeleri vardır, çeşitli dönemlerde uzlaşma komisyonlarının ürettiği reform ve müktesebatımız var. Fakat Parlatmento reformunu 1973 noktasından daha öteye götüremedik. 1982 Anayasası'nın yenilikleri var, ondan sonra değişik ara Anayasa reformları var ama buna rağmen 1973 noktasını aşabilmiş değiliz. Bunun olmazsa olmaz altyapısı bilimsel altyapıdır arkadaşlar. Bugün şu süreler içerisinde Parlatmentonun ana kurumlarıyla ilgili en az bir konuda üç doktora tezi Meclis tarafından üniversitelere yaptırılmamış olması tamamen kurumsal bir ayıptır. Ben o anlamda binlerce kitap içerisinde kurumsal, doktriner ve pratiğe yarar sağlayacak çalışmayı iki elin on parmağına çıkaramıyorum. Sayabilirim onları ama saymaya gerek görmüyorum çünkü meşgul etmeyeceğim, uzun konuşmayacağım. Bir örnek veriyorum arkadaşlar, Meclisi Mebusan dönemi Kâtibi Umumisi İbrahim Müştak Efendi var. Bu, cumhuriyetin kuruluş döneminde hayatta olan bir zattır ve Fransız Parlatmento hukukuyla ilgili Fransız parlatmento genel sekreteri, bilim adamı Profesör Ojen Pierre tarafından yazılmış 2 bin sayfalık incelemeyi aktarıyor ve bizim kütüphanemizde ilk iki cildi eski harflerle, son cildi -1927- yeni harflerle. Parlatmento incelemelerinde parlatmento reformu incelemeleri yapan arkadaşların kaynaklarına bakıyorum bir tane atf yok, ona bir tane atf yok. Bugün gündeme bağlılık ilkesini, esneklik ilkesini, rasyonalite ilkesini Parlatmento hukuku kitapları dâhil –ders kitabı olarak okutuluyor- herhangi bir eserde o netliği göremezsiniz. Ben şahsen hem Anayasa Komisyonluğu Başkanlığında hem Adalet Komisyonu Başkanlığında önemli dönüşümlerde, önemli reformlarda çok çok yararlandım.

Arkadaşlar, bir hukuk alanında bilimselliğe erişebilmeniz için bir kavramları, iki kurumları, üç ilişkileri, dört özneleri bilim ayırıcında sistemleştirmeniz lazım. Türk Parlatmento hukuku bakımından böyle bir sistemleştirme şu ana kadar yapılabilmiş değil.

Şimdi, peki, 1973 konsensüsünü niye yakalayamıyoruz? İşin tabiatı gereği, tabiatına aykırı. Partilerin felsefeleri başka, farklı, görüşleri farklı, konsensüsü zor yakalıyorlar. Ayrıca uzlaşma kültürü de pek gelişmiş değil. Burada benim bir önerim var. Bu siyaset kurumunun ortak günahı yasama reformu ayrı basısında bunu Türk siyaset kurumuna sundum. O da şu: Bir: Bütün partiler oturur -ama bilimsel altyapı yapıldıktan sonra- gerçekten büyük bir proje geliştirilir ve üretilen norm projesi, iç tüzük taslağı, iç tüzük metni izleyen dönemde yürürlüğe girmez, izleyen dönemi izleyen dönemde yürürlüğe girer. Niye? Çünkü uzlaşma döneminde muhalefetin tavrı farklıdır “Ben hukukumu koruyayım.” iktidarın farklıdır “Ben hukukumu koruyayım.” Ama yürürlüğü iki dönem sonrasına atarsanız o zaman serin zamanların serinliğinde gelecek nesillere, dünya hukukuna emsal olan, emsal olabilecek olan bir proje üretebilirsiniz. Şu anda mesela böyle bir şey yapmıyoruz. Bu dönemi kurtaralım. Ama bütün dönemler kayboluyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yopalım.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Hayır hayır. Efendim şu anda demiyorum, felsefi olarak yaklaşıyorum. Buradaki mesele şu, şöyle söyleyeyim: Yani ne oluyor? O zaman bütün dönemler kayboluyor. Bir dönemden, iki dönemden tasarruf... Bütün dönemler kayboluyor.

Şimdi, arkadaşlar, yine başka bir durum: Model bir iç tüzük düzenlemesi için anayasal operasyon kaçınılmaz. Bunlardan birisi, iç tüzük nitelikli, iç tüzükte düzenlenmesi gereken normları Anayasa’ya koymuşuz, onları ayıklamak lazım.

İkincisi, Sayın Başkanım, paradigmayı değiştirmemiz lazım. Şu andaki usul hem partilere hem milletvekillerine ve hem de siyaset kurumuna Çin işkencesi çektiren bir usuldür. Burada, Anayasa’nın 88’inci maddesindeki paradigma -bilhassa işin hukuk tarafı, norm tarafı; denetim tarafı değil- şöyle olmalı: Hukuk komisyonda kurulur, proje komisyonda üretilir, Genel Kurul müzakere organıdır, siyasal müzakere organıdır. Madde müzakeresi yapıyoruz. Niye fıkra müzakeresi yapmıyoruz, niye cümle müzakeresi yapmıyoruz? Bütün büyük reform böyle bir yaklaşımla... Paradigmayı değiştirmemiz lazım.

Parlamentonun bir başka kurumsal arızası, teamüle saygımız yok. O günün menfaatlerine göre, 10’uncu Dönem de olur, 20’nci Dönem de olur, 18’inci dönem de olur... Ben şey değilim, ilkelere şey... Teamüle saygımız yok, teamülül parmaklarla, kararlarla allak bullak ediyorum.

Yine bir başka tehlike, değerli arkadaşlar, Parlamento hukukumuzun gelişmesini önleyen bir başka arıza, Anayasa Mahkemesinin, bir norm yargısı olarak yürürlüğe giren Anayasa Mahkemesinin ilk dönemden itibaren, uzun zaman, aykırı uygulamaları. Anayasa Mahkemesi 1961’den sonra, hele hele 1973’e kadar en basit usule aykırılıkları iptal sebebi kabul ediyordu. Onun için Anayasa’mızın 148’inci maddesinin -benzeri 1961’deki maddeye de bakarak- evrimine bakın, Anayasa Mahkememizin Parlamento hukukunun gelişimini önleyen tavrını rahat görebilirsiniz, bu çok önemli.

Bakın, şu anda değerli grup başkan vekillerimiz burada, parti mensuplarımız burada. Hiçbir partinin farkında olmadığı bir tehlikeyi... Ki o konuda ben oturdum özel makale yazdım ve bütün Anayasa Mahkemesi üyelerine de dağıttım: “Bireysel Başvuru İncelemesinde Anayasa’ya Uygunluk Denetimi Sorunu” Bilhassa Haşim Bey’in öngörüsüydü, hayalimdi. 2014’te Anayasa Mahkemesi bir Antalya sempozyumu yaptı Başkanım. O sempozyumun konusu şuydu: Şimdi, nedir, bireysel başvuru için bütün dosyalar... Kaç bin şu anda acaba Mustafacığım, 10 bini, 20 bini geçmiştir herhâlde.

BAŞKAN – Fazla.

MURAT EMİR (Ankara) – Bu yılki sadece 40 bin.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Bu yılki 40 bin.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – OHAL’den önce 60 bindi.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Bakın, amaç şuydu: Bizim Anayasa’ımızda -yanlış söylemeyeyim, 152’nci madde olabilir- anlaşmazlığa uygulanan hukuk kuralının Anayasa’ya aykırılığı söz konusuysa, karar verecek mahkeme de o aykırılık kanaatindeyse o normun Anayasa Mahkemesi denetimine götürülmesi defi yoluyla... Somut norm denetimi diyor ki: “Götürülmesi mümkün.” 148’inci maddeye koyduğumuz bireysel başvuru yoluyla Anayasa Mahkemesinin geliştirmek istediği -Avrupa’dan, başka yerlerden bilim adamları çağırıldı ve sempozyum bitti- sorun şu: Diyelim ki 10’uncu sıradaki bireysel başvuru hangi kanundan kaynaklı? Şu kanundan kaynaklanıyor. “Bu kanun Anayasa’ya aykırı.” diyordu. Anayasa Mahkemesi ön sorun yapacaktı, bunu defi yoluyla inceleyecekti ve Anayasa Mahkemesi kendisini bir yasama süpürgesi hâline getirecekti. Bu vahim olurdu, iki erk arasındaki çatışmalar bakımından vahim olurdu ve bu şey edildi. Mesela siyaset kurumunun hâlen şu anda haberi olduğunu zannetmiyorum, çok ciddi bir tartışma, oturdum aylarca makaleyi de yazdım, sanıyorum, bütün milletvekillerine de ayrı ayrı bunu gönderdim. Bütün bunlar temel sorunlar. Biz de mecburen ne yapıyoruz? Parçalı değişikliğe gidiyoruz, büyük uzlaşma olmayınca mecburen miktarınca, şunu da çözelim, şunu da çözelim...

Sonra, makaleme atf yapılmasından mutluluk duyuyorum. Şimdi geçmiş zamanı gelecek zamana yönelik olarak yönetmemiz mümkün değil. İnsanlar doğru bildiklerini doğru şekilde ortaya koyarlar. Bir defa olayı ben size anlatayım. Mustafacığım sabahleyin ifade ettin, bu 1996 İç Tüzük dönüşümü 1995 Cindoruk dönemi Anayasa reformunun uyarlaması idi ve muhteşem bir uzlaşma komisyonuydu. Mümtaz Soysal orada, Oltan Sungurlu orada, Doğru Yolu ben temsil ediyorum ve Mustafa Kamalak Refah Partisini temsil ediyor ve orada çok serin serin şekilde 1996 dönüşümünü öyle kavgasız gerçekleştirdik ama işin tabiatı bu.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Biz de çalışıyoruz serin serin burada.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Bir de öbür olay yani 1996 uzlaşma komisyonu çabasıdır, Anayasa’nın uyarlaması veya uyum kanunu şeyi...

Şimdi, arkadaşlar, 7/2/2001 değişikliği... Bakın, ben ilgilendiğim konuda mukayeseli ve tarihsel süreci incelemeden hüküm cümlelerine varmam. O olay şu: Mesela şu anda partiler uzlaşmış ama teklife dönüşmemiş taslaklar var ve ihtiyaç miktarında düzenleme yapılıyor, 2 parti düzenleme yapıyor. O maddeleri de eğer fırsatım olursa dinleyeceğim, katılmaya çalışacağım çünkü katkım da olabilir bazı konularda.

Şimdi, 7/2/2001 tarihli -Ecevit Başbakanı- proje herhangi bir partiye götürülmedi, 2 partinin projesiydi.

MURAT EMİR (Ankara) – Tam bugünkü gibi değil mi?

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Başkanım, sizin...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – 3 partinin.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Tamam, 3’lü o zaman.

Şöyle, doğrudan partiler arası bir uzlaşma Doğru Yola, Refah Partisine falan getirilmiş, görüşelim, şöyle yapalım falan değil, emrivaki önümüze geldi ve şiddetli bir reaksiyon. Ben şahsen grubumu temsilen orada konuşma yapıyordum -maalesef bir arkadaşımız da şehit oldu- ve bir yaklaşım olamadı, çok gergin, gerilimli bir ortamda ara verilerek, aralar verilerek kabul edildi arkadaşımız şehit olduktan sonra. Ben de kürsüdeydim o gün, çok acı. Onların hatırasını yazacağım ileride inşallah. Tabii, onu incelerken...

Bakın, Ecevit, Türkçesi çok iyi olan, siyaseti yakından takip eden bir lider. 1957’de aynı şey yaşanmış. Çoğunluklu bir yöntemle Demokrat Parti bir İç Tüzük değişikliği yapmak istiyor, tahkikat komisyonları vesaire. Ecevit aralık ayında 3 tane makale yazıyor: “Çok Partili Rejimde Tek Parti Rahatlığı” adlandırma da, enteresan, çok şey, 13/12/1957 tarihinde; “İç Tüzük ve Dışarı” 30/12/1957 tarihinde; “Gülünü Seven...” -dikenine katlanır demek istiyor, üç nokta- 15/12/1957 tarihinde; “Kalafat Doktrini” 12/12/1957 tarihinde. Oturdum, o dilekçeyi yazdım. Prensip olarak o layiha bana aittir. Mehmet Ali Şahin arkadaşımız imzalamıştır, partilerin ortak kararıyla o dava açılmıştır. Oy birliğiyle Anayasa Mahkemesi iptal etmiştir. Fakat bu maddeler farklı tabii ki yani orada iptal edilen maddelerle burada iptal edilen maddeler farklı.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – 81’in (d)’sini iptal etmiş, bu uluslararası sözleşmelerle ilgili bir şey.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Hocam, oy birliğiyle iptal var, kitabımda da var zaten o, ben meşgul etmeyeyim diye şey yaptım.

Ama, değerli arkadaşlar, bir defa, hem Parlamento reformu hem iç hukuk reformu siyaset kurumunun ortak günahıdır. Bir parti uzlaşmayı sağlayamazsa -işte yapamıyoruz, görüyoruz- mecburen kısmi değişiklik ihtiyacı doğuyor ama siyaset kurumunun burada yöntem geliştirip bu sorunu çözmesi lazım. Zannediyorum çok yakın gelecekte ikinci bir değişiklik çünkü Anayasa, sistem değişti, hükümet sistemi değişti, mecburen onun provizyonu, onun uyarlaması gerekli.

Ben daha uzatmayayım, vaktinizi almayayım.

MURAT EMİR (Ankara) – Teklifile ilgili hiç değerlendirme yapmadınız.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Girmedim, girmedim içeriğe, girmedim. Ben taslağa doğrultusu itibarıyla karşı değilim ama madde müzakerelerinde hastaneden geri dönme imkânım olursa katkı sağlarım. Mesela bu “yemin töreni” yanlış, yemin, yemin, yemin, yemindir, yemin.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – “Yemin metni” mi, “yemin töreni” mi?

AHMET İYİMAYA (Ankara) – “Yemin töreni” ibaresi yanlış.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Olmaması mı gerekiyor?

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Yemin olacak özellikle, göreve başlamanın ön koşulu, tören olmaz, tören yok öyle ya, tören yok, yemin, yemin. İlk tüzükten beri yemin töreni var, devam ediyor, törene gerek yok, yemindir. Neyse... Tek tek maddeler geldiği zaman katkıda bulunmak isterdim, kardeşimin rahatsızlığı sebebiyle ben hastaneye gideceğim, onun için...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ama birazcık da olsa içeriğine giderseniz mutlu oluruz.

MUSA ÇAM (İzmir) – Faydalanınız yani faydalanınız.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Eğer çok ehemmiyet verecekseniz, uyacaksınız Sayın İyimaya konuşmalarına devam etsin.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Siz de uyacak mısınız?

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın İyimaya’dan faydalanmak istiyoruz.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Yok, yok, bu müzakeredir, müzakerede görüşler açıklanabilir. Ben perspektifimi ortaya koydum. Ama İyimaya başkalarının talebine göre değil, icabı hâle göre... Maddelere gelirim, arkadaşlar, bayağı uzun sürecek zannediyorum. Muhtemelen de...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın İyimaya’yı hakem tayin edelim bitirsin hadi, var mısınız?

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Arz ederim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Teşekkür ediyoruz Sayın Başkan.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Sağ ol Başkanım, sağ ol.

BAŞKAN – Sayın İyimaya’ya teşekkür ediyorum.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Sağ ol Başkanım, fırsat için teşekkür ediyorum. Söz veren Grup Başkan Vekilim için sağ olun, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok istifade ettik Komisyonumuz olarak.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Sağ olun, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Geçmiş olsun, Allah şifa versin dileklerimizi de burada iletelim Komisyonumuz adına.

Sayın Özgür Özel, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Değerli Meclis Başkan Vekilim, siyasi partilerimizin değerli grup başkan vekilleri, Komisyon üyeleri, milletvekilleri, Komisyonun çok değerli uzmanları, değerli basın mensupları; hepimizi gecenin bu vaktinde şahsım ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten zor bir gece hepimiz için. Aslında doğru bir takvim kullanıyor olsak, artık yıl problemi olmayan iyi hesaplanmış bir dünya takvimine sahip olsak yılların tekrarı bir sonraki yılda da aynı geceye denk gelecek. Bir cuma gecesini yaşıyoruz, bir perşembe akşamı, yakalanan bir uzlaşmadan sonra Meclis kapanmış ve 15 Temmuz Cuma akşamı Meclis ışıkları yanmayan, içerisinde pek kimselerin olmadığı bir hâlde iken devlet içinde yapılmış, kendilerine milletin, halkın vergileriyle alınıp emanet edilmiş silahları kendi askerine, kendi milletine, en nihayetinde kendi Meclisine çevirecek kadar şursuz ve hain bir grup tarafından geçen sene böyle bir cuma akşamında ve yarın hep beraber yıl dönümünü birlikte yaşayacağımız bir hain darbe girişimini yaşadık. Öncelikle o darbe girişimi sırasında hayatını kaybeden 249 şehidimize Allah’tan rahmet, gazilerimize şifa ve minnetlerimizi ifade etmemiz gerekiyor.

Geçen sene 14 Temmuz akşamı bir uzlaşıyla kara para yasası denilen maddenin geri çekilmesi üzerine Meclis kapanırken kapanmayan bir tartışma vardı. Tartışmanın yine tarafları muhalefetin grup başkan vekilleri ile ağırlıklı olarak Sayın Elitaş’tı çünkü bir İç Tüzük değişikliği yapmayı kafaya koymuş, onu sıkça beyan ediyor ve “İç Tüzük geçmeden bu Meclis kapanmayacak.” demişti. O hain darbe girişimini duyduğumuzda Ankara’daydık, önce kendi genel merkezlerimize, sonra grupların kendi kararları ve birbirleriyle temasları sonucunda da Sayın Kahraman’ın deyişiyle olağanüstünün olağanüstü bir oturumu yaşamak üzere Meclis Genel Kuruluna geldik. Genel Kurulda Sayın Kahraman’ın açış konuşmalarından sonra kâtip üyelerin yerinde bulunan üç grubun adına grup başkan vekilleri konuşmalar yaptı. Dördüncü grup, Başkanlığa, darbeye karşı olduğunu ancak ertesi gün katılabileceğini ifade etti ve o olağanüstü oturumu sürdürme azmindeyken hepimiz artık Genel Kurul salonu içeride bulunan milletvekilleri açısından can güvenliğinin sağlanamayacağı bir noktadaydı. Karşı çıkışlara rağmen, güvenliğimizi sağlayan Mecliste görevli kişilerin zorlaması ve yönlendirmesiyle de bir sığınağa inildi. İnilen sığınakta önemli işler yapıldı ve yaşandı. Önemlisi, ertesi gün darbeye karşı liderlerin imzalayacağı okunacak metin kaleme alınıyordu üç partiden grup başkan vekilleri ve o anda orada bulunan eski Meclis başkanlarının katılımıyla. Unutmayacağım şey, sık sık dile getirilen ve itiraz edilmeyen parlamenter demokrasi vurgusuydu. Sigara içen içmeyenin birbirinden sigara aldığı, aylar öncesindeki tartışmalar, hatta bazı fiziki mücadelelerin küskünlüklerinin hızla unutulduğu, iktidarla

muhalefetin milletvekillerinin o sığınakta parlamenter sistem açısından, demokrasi açısından, Mecliste yaşananlar açısından öz eleştiriyi cesaretle yaptıkları enteresan paylaşımların yaşandığı o geceden aklımda kalan cümlelerden biri şuydu. Daha darbenin başarılı olup olmadığı belli olmadığı saatlerde ertesi gün darbecilere karşı yazılan metin kıymetliydi ve aklımda kalan cümlelerden biri: “Bu gece bu sığınaktan Parlamento ve parlamenter sistem güçlenerek çıkıyor arkadaşlar.”dı. Bu, bir partinin görüşü değildi, hepimizin üzerinde birleştiği görüştü. Daha minör bir şey vardı, o da şuydu: “Bundan sonra bu Parlamentoda İç Tüzük kavgası olmaz.” Hatta bunu Hakan Çavuşoğlu’yla ayaküstü konuştuğumuzu da hatırlıyorum, kendisi de doğrulayacaktır, daha sonra da doğruladı. “İç Tüzük kavgası olmaz.” Bu temenninin komisyonda da Genel Kurulda da devam etmesi veya karşılık bulmasını hâlâ daha ümit ediyoruz.

O gece bazı yerler değiştirildi, daha rahat, daha güvenli odalara geçilmeye çalışılırken bir odaya girdik, iktidar partisinden bir sürü milletvekili arkadaş oturuyordu, bana şaka takıldılar çünkü İç Tüzük meselesinin uçlarından bir tanesi Elitaş’sa o günlerde benim nöbetçi olmamdan da kaynaklı o hafta bana “Hadi hadi son günlerin, al yoklamayı, bir daha aldırırsan...” falan diye takılışlarını hatırlatanlar... Biri “Özgür, yine iyisin, İç Tüzük değişmez artık bu şartlar altında bundan sonra.” dedi. Ben şu cevabı verdiğimi ve üzerinde güldüğümüzü ve üzerinden bir anlam çıkarıp uzlaştığımızı çok net hatırlıyorum, keşke en berbat değişiklik olsaydı da bu gece yaşananlar olmasaydı demiştim çünkü en kötü iç tüzük, iç tüzüğünüzün olamayacağı bir parlamentonuzun elinizde olmamasından, en kötü iç tüzük iç tüzüksüzlükten iyiydi, en kötü anayasa anayasasızlıktan iyi olduğu gibi, en kötü meclis meclissizlikten iyi olduğu gibi, en kötü demokrasi dikta rejimlerinden, tek adam yönetimlerinden iyi olduğu gibi. Bunu unutmadan müzakere etmeli. Geçen senenin bu cuma akşamının bize öğrettiklerinden kopmadan, ne müzakere ediyorsak ne teklif ediyorsak ne konuşuyorsak bunu bilmek lazım ama en kötü iç tüzük iç tüzüksüzlükten iyi diye de olabilecek en kötü iç tüzüğü de yapmamak lazım Sayın Elitaş. Bu konuda da meseleyi bir iç tüzük içinde, bir iç tüzük reformu, inşası veya bizim gözümüzle suistimalci bir iç tüzük değişikliği sırasında bulunmanın, çoğunluğun verdiği konfordan yararlanmanın yarattığı şehvete kapılarak parlamenter demokrasiyi daha da yaralayacak işler yapmanın da geleceğe yönelik savunulur bir tarafı olmadığını da biliyoruz.

Öncelikle iki hususa dikkat çekmek istiyordum konuşmayı tasarlarken: Bir teşekkür yapalım, bir eksiklikten ders alınmış olmasını ve bugünkü bir uyarının dikkate alınmış olmasını övünmekte bir beis yok. Geçen sefer Anayasa değişikliğinde Anayasa’ya aykırılık önergeleri okutulmuş ama üzerinde müzakere açılmadan, “Geneli üzerinde işte hepsini görüştük.” denilip bir kifayetimüzakere önergesiyle Anayasa’ya aykırılığı iddia edenlerin önergelerinin izahının dinlenmemesi yanlış yapılmıştı. Bugün benzer bir yanlışa doğru giderken önerge okunduktan sonra talebimizi dikkate alıp üzerinde birer söz veriniz. Geçen sefer saatlerce süren kavga, tartışma yaşanmadı ve gördünüz, oylama yapıldı Anayasa’ya aykırılığı iddia edenlerin kabul oylarına karşı, teklifi savunanların ret oylarıyla Anayasa’ya aykırılık önergesi reddedildi. Burada kavga etmedik ama geçen sefer etmiştik. Sebebi, geçen sefer keyfi bir yönetim anlayıştıydı. Ben, hepsini bir görüştürüyorum, torba ortada, konuşan ona da değinsin ve önemli bir usul kuralını, önemli bir anayasal, önemli bir iç tüzüksel zorunluluğu terk ettiğimiz için o tepkiyi göstermiştik. Bugün ilk baştaki tartışma da iki dakikalık bir söz hakkının tartışmasıydı. Usulüne uygun defalarca daha sonra karşılıklı söz hakları tanındı, hiç kavga olmadı. O yüzden, şu ön yargıdan uzak durmak lazım “Ya, bunlar buraya kavga etmeye gelmiş.” Öyle bir şey yok.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Kavga etmeye onlar gelmiş, orduyla gelmişler buraya.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz buraya Parlamentonun gereğini yapmaya geldik. Parlamento, Meclis, daha önce de söylendi, kelime kökleriyle, Fransızcasıyla, Arapçasıyla, konuşulan yer. Konuşulabilirse, yeterince anlatılabilirse bu anlatılardan, bu konuşmalardan karşılıklı bir etkileşim, bir uzlaşma çıkarılabilirse veya sürecin sonucunda çıkmıyorsa da çıkmadığı görülebilirse, orada ne kavga, ne söz, ne şiddet, ne sözlü kavga asla ve asla olmaz. Ama kendisi hukuk yapanlar hukuka saygılı olmaz, kendi iç hukuklarını yapma meselelerini bir acelecilik, bir oldu bitticilik, bir şekil şartının tamamlanmasına bağlayacak olurlarsa, yaşı benden eski ve yaşayan, bazı yönleriyle yaşanan, bazı doğru uygulamalarla, yerleşik uygulamalara dönüşmesiyle kendini yenileyen, gençleştiren bu İç Tüzük'ü gelecek dönemlere sağlıklı bir şekilde bırakamayız.

İkinci husus: Bu söylediklerim buna bir giriş olmuş oldu, geneli üzerinde konuşma talep eden komisyon üyesi varken, geneli üzerinde konuşma talep eden milletvekili varken, bu görüşmelerin bir keyfiyetle nihayete erdirilmesinin bu Parlamentonun yarınlara, geleceğine büyük bir haksızlık olduğunun ve olacağının altını çizmek ve böyle bir yanlış içinde bulunulmayacağını ümit ederiz.

Sayın Erkan Akçay ismimi vermeden ama benim olduğumu çok net olarak söyleyerek aslında bir sataşma değil, bir katkı alma ve katkı verme noktasına dönüştürdü benim kullandığım bir ifadeyi. O ifadeyi burada tekrar etmek isterim: Son dönemlerde dünyada yapılan iç tüzük değişiklikleri ve dünya parlamentolarının bu konuda yaşadıklarına bakarsak, iç tüzük değişiklikleri genel olarak muhalefet partilerinin talebi üzerine ortaya çıkıyor. Denetim olanaklarının, denetim seçeneklerinin, denetim yöntemlerinin çeşitlendirilmesi, artırılması talep ediliyor. Söz hakkının ve süresinin artırılması talep ediliyor muhalefet partileri tarafından. Şeffaf ve hesap verebilir bir yönetim ve öz güveni yüksek bir demokrasi yaşıyorsa o ülkede, o parlamentoda, bu talepler iktidar partileri tarafından da destekleniyor, kabul ediliyor ve bu hem o ülkenin hem de o parlamentonun ama aslan payı da o ülkedeki iktidarın onuru, gururu, övünç meselesi oluyor. Bu dönemlerde, bu çağda, parlamentolarda bu tip değişiklikleri görüyorsunuz ama muhalefetin sesini kısmayla ilgili, muhalefetin söz sürelerini azaltmayla ilgili, muhalefetin konuştuğunu konuşmadan yazıya dökerek ve zamanımı almayla ilgili yaklaşımlar görmüyorsunuz çünkü parlamentolar konuşulan yerler. Maddelerin özelinde konuşuruz. Verilmiş bazı haklar var. Zaman zaman engellemenin aracı olarak binde 1 kullanılmış, binde 1 ama yüzde 1 değil. İşte, geçmiş tutanak hakkında konuşma. Eğer engellemeyle ilgili hiçbir çaresi yoksa bir renk, bir tuz, bir biber olarak 2 milletvekili de dün de konuştuysa bugün üçer dakika konuşuyor ama kimse şunu demez: “Ya, geçmiş tutanak hakkında konuşa konuşa benim şu yasamı engellediler.” Böyle bir örnek yok. Ama siz oradaki konuşmayı yazıya dökerseniz ya da bir başka yerde işte komisyona havaleye itirazı “Ya, konuşmasın yazıyla da verse olur.” dersiniz sayın teklif sahipleri şu noktaya gelir bu iş. O zaman şu da mümkün: Metin de zaten yazılı bir metin. Gruplar yirmi dakika yerine 2 bin kelimeyi geçmeyecek parti görüşlerini yazılı olarak sunsunlar, şahıslar adına bin kelimeyi geçmeyecek geneli üzerinde görüşmelerle ilgili yazılı metinler tutanağa iliştilsin ve makul süre sonra da oylamaya geçilsin gidilsin, niye konuşuyoruz? O zaman eğer üç dakika için bunu yapıyorsanız, bunu döner beş dakika için de, yarın on dakika için de yaparsınız. Parlamentolar... Şöyle düşünün: Hangi yanlış anlayış ve yanlış yönlendir ki bu, parlamentolara sunulmuş öneriler internet sitesine konulmak yerine parlamentoda kâtip üyeler tarafından okunmaktadır; bugün onu kaldırmaya çalışıyorsunuz. Tutanağa eklese yetmez mi? Başta makul geliyor ama bilinen bir şey var, bu bütün dünya parlamentolarında benzer uygulamalar var çünkü Parlamento, yazıların değil, dilin, sözün, kelimelerin duvarlar arasında yankı bulduğu yerlerdir. Siz konuşulan yerden dilekçe verilen, yazılı olarak yapılan bir yere dönüştürseniz o işte bu Parlamentonun ortaya çıktığı mantıktan uzaklaşmaya başlıyorsunuz demektir. Orada çok kavramsal, kökene inerek anlaşılması gereken ve bugünkü anlamıyla davranılmaması gereken, bugünkü hissiyatla davranılmaması gereken ve terk edilmemesi gereken birtakım ritüeller ve terk edilmemesi gereken

yerleşik davranış biçimleri vardır. Aynı askeriyede bazı kuralların kanla yazılmış olduğu gibi, anlam veremezsiniz ama daha önce, o kural konulmadan önce çok kan akıyordu; o kural kanı durduruyorsa o kural katilik kazanmıştır. Parlamentolardaki yerleşik uygulamalar, dünya parlamentolarının size tesadüfen gelen, oysa ortak aklın her yerde hâkim olmasıyla buldukları ortak bazı sonuçlar ve en başından beri söylediğimiz işin yapısı gereği konuşulan yer olan yerde konuşma süresini azaltmaya, konuşmak yerine maruzatını bir dilekçeyle arz etsin yaklaşımı Parlatmentonun ruhuna aykırı. Kamuda hizmeti hızlandırmak için evrakı kaldırın, süreleri kaldırın, teknolojiden yararlanın. Ama size birileri der ki o zaman: Milletvekilleri seçim bölgelerinde otursalar, verilen kanun teklifini okusalar, karşı görüşleri görseler, ellerindeki tablet bilgisayardan oy kullansalar ne olur? Hiçbir sakıncası yok. Böyle bakarsanız maksat hasıl olur ama Parlatmento parlatmento olmaktan, demokrasi demokrasi olmaktan çıkar. Bu yüzden bizim gibi siyasî hareketler maalesef mevcut iktidarın davranış biçimlerinden bir farklılık gösteriyorlar. Mesela, biz seçim bildirgemize şunu koymuş bir partiyiz: İktidara geldiğimizde gerekli İç Tüzük değişikliği teklif edilerek bir kesin hesap komisyonu -mevcuduyla sesteşliğine takılmayın- kurulacak. Bu komisyonun başkanı ana muhalefet partisi, yardımcıları da muhalefet partilerinden olacak. Bu, şeffaflık, hesap verilebilirlik konusunda öz güveni yüksek bir Parlatmento demek ve öz güveni yüksek bir -düzeltiyorum- Hükümet anlayışı demek. Siz denetim olanaklarını daraltan bir iktidar perspektifi koyarsanız -aramızdaki çelişkilere, rekabette, geçmişten gelen birtakım kapanmamış hesaplardan ve yarına yönelik ön yargılardan bağımsız söylüyorum- eğer siz şeffaflığı azaltır -işte, Sayıştay raporlarının sunuluş şekli, özeti, bilmem nesi, KİT Komisyonunun işlevsizleştirilmesi, sözlü sorunun kaldırılması gibi somutlaştırabileceğim onlarca örnek- hesap verilebilirliği daraltır ve bu konuda muhalefetin söz süre ve olanaklarını daraltırsanız; o zaman sizin hedefiniz, sizin istikametiniz konusunda benim olumsuz bir şey söylemem algı yaratmaz, meselenin bizatihi kendisi o algıyı zaten yerleştirir.

Sayın Erkan Akçay şöyle güzel bir şey söyledi yani bir espri yaptı, dedi ki: “Bakın, işte, biz muhalefet partisiyiz ve biz önerdik. Biz de öneriyoruz, imzamızı koymuşuz.” Sayın hemşehrim, değerli ağabeyim, büyüğüm Erkan Akçay böyle övünebilsin isterdim gerçekten, şöyle ki: Bugün yaşananların tam tersi olsaydı gerçekten bu sizin için övünç kaynağı olurdu. Siz Milliyetçi Hareket Partisi olarak, bir muhalefet partisi olarak Adalet ve Kalkınma Partisini söz haklarını uzatmaya, denetim alanını genişletmeye, süreleri artırmaya, on olanı üç değil de beş olanı on yapmaya, on olanı yirmi yapmaya ve kontrolsüz kullanılan bir gücün sınırlandırılmasına yönelik parlatmenter mekanizmaları, olanı geliştirip olmayı inşa etmeye ikna etseydiniz o zaman bu övünülecek bir şeydi. Zaten dünyada iktidar da muhalefet de bu tip etkileşimlerle övünüyor ama bugün bunun tam tersini yaparsanız şu soruyla karşı karşıya kalırız Milliyetçi Hareket Partisinin her biri çok değerli, çok sevdiğim Komisyon üyelerinin milletvekillerinin şahsından bağımsız olarak... İş Nasrettin Hoca fıkrasına döner; çiğır yenmiştir, hoca hanımdan şüphelenmektedir, hanım suçı kediye yüklemektedir, hoca çareyi kedi ile çiğiri tartmakta bulmuştur. Kedi burada ise çiğır nerede? Bugün Milliyetçi Hareket Partisine şu soru sorulur: Muhalefet partisiysen bu yaptığın iş ne? Muhalefetin sesi kısılıyor.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Cevabını veririz, veririz; cevabını rahatlıkla veririz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Vereceksiniz tabii, vereceksiniz.

Yok, iktidar partisi isen o zaman bu bakanlıklar nerede, bir görelim ya, seçmenin görsün, üyen görsün, kamuoyu görsün, hangi bakanlık sende.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Derdimiz bakanlık olsaydı...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kedi burada ise ciğer nerede? Muhalefetsen bunu yapma! İktidarsan iktidar et! Bunlara cevap vereceksiniz tabii. Biz saygıyla dinledik, dinleyeceğiz de, sizi de dinleyeceğiz, Sayın Akçay'ı da. Bizim Sayın Akçay'la aramızdaki hukuk çok eskiye dayanan, birbirini incitmemek üzerine de çok üzerine emek ve özen verilmiş... Kolay değil, birbiriyle derin siyasi çelişkiler yaşayan iki siyasi partinin grup başkan vekilliğini bir ilde sürdürmek, bir ilde.

Ben, Anayasa değişikliği yapılırken -Sayın Parsak, isminizle söyleyeyim ki size de bir sataşmadan cevap hakkı olsun- gelip bizzat bu tehlikeye dikkat çekmiştim, Milliyetçi Hareket Partisi, Anayasa değişikliğinde Adalet ve Kalkınma Partisi hiç olmazsa referandum için onların sayısal desteğine ihtiyaç duyuyorken. Bu değişikliğin 21'inci maddesinin (b) fıkrasına eklenen "Altı ay içinde yapılması gereken İç Tüzük değişiklikleri" hükmüne, "Bu değişikliklerde de 330, beşte 3 nitelikli çoğunluk aranır." yazabilseydiniz... Ki o gün çok da mümkündü siyaseten ve sizin taraftan da bize "Yahu, siz teklif etmeyecek misiniz? Siz ederseniz konuşulur." gibi şeyler de oldu, belli ki varılmış bir uzlaşmanın dışına çıkamama durumu da vardı; orada da hem hakkı hem geçmişteki zaafı altını çizmek açısından söyleyelim. O gün koysaydınız onu, bugün sizinle birlikte davranan ama esasen rakamsal olarak size ihtiyacı olmadığı için muhalefetin sesini kesen bu maddelere karşı daha kilit, daha direngen, daha net bir rol üstlenmeniz ve bu içinde bulunduğunuz uzlaşma masasında diyeyim kibar bir terim olarak, çok daha güçlü ve muhalefet olma kimliğinizi zedelemeyecek bir uzlaşıyla kalkar, belki de kamuoyunun ve bizlerin de takdirini kazanma imkânı olurdu. Ama bugün 16 Nisan Pazara giden süreçte 330 lazımkten bugün 276'nın yetiyor olmasının, sizin aranızda centilmenlik olabilir, o olabilir, bu olabilir, birçok şeyle savunulabilir ama maddenin tabiatı gereğince masada daha güçlü oturabilme ve muhalefete yakışır sonuçlar alabilme imkânını ortadan kaldırdığı çok açık. Tabii, buna karşı çok görüş ifade edecek isim de söyledim, dinlemek de isterim açıklçası.

Tabii, Sayın Elitaş'ın uzlaşılan 110 maddeden bahsedip, "Geçmişte 110 maddede uzlaşılmış." diye o günleri gösterip...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – 166.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 110 maddede 166?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hayır, 186'da 166.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sonra onları getirmeyip uzlaşılamayan maddeleri paketleştirdiği gerçeğini de bizden gizleyerek birazcık böyle hani aklımızla ve dikkatimizle şaka yollu alay ediyor olması da dikkatimizden kaçmadı ama. Çünkü uzlaşılan madde ama onları getirmiyorsun ki uzlaşılmayan maddeleri getiriyorsun. Böyle bir gerçek var. Ondandır işte, Sayın Engin Altay söz alıyor "Yahu, ne yapıyorsun kardeşim!" diyor. Oradaki cümle kurumundaki özne-yüklem kaymasını ıskalasak... Herhâlde bu masanın etrafındaki kimse ıskalamaz onu. Ondandır, uzlaşıya vurgu önemlidir; uzlaşılan maddeyi getireceksin o zaman, uzlaşılmayan maddeyi getirip "Ya, zaten şu kadar maddede uzlaşılmış." falan filan... Bunlar doğru olmaz, bunlar bizimle alay etmek olur.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – 18'in 17'sinde uzlaşılmış.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Şarta bağlı.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – 17'si uzlaşılmış madde.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tabii tabii.

Ben, bugün ilkesel olarak söz kesmiyoruz, kesmemek de gerekiyor diye düşünüyorum. Mesela o uzlaşılan, söylenirken, anlatılırken 2008-2009 AKP, CHP, MHP, DTP İç Tüzük Uzlaşma Komisyonu, Salih Kapusuz, Ali Topuz, Nevzat Korkmaz, Selahattin Demirtaş. O Komisyonun vardığı ilke kararları, içinde birçok şey var; torba kanunun kaldırılması var, temel kanun uygulamasına son verilmesi var, Genel

Kurulda pusulayla yoklamaya katılma ve oy verme uygulamasının kaldırılması var, siyasi etik kurulu oluşturulması var, parlamento akademisi kurulması var. Bu parlamento akademisi, aklı başında ve İç Tüzük ve Anayasa değişiklikleri konusunda birbirini yemek yerine birbirine katkı sağlamak ve ülkenin yarınları için kendisinin muhalefette olduğu bir süreçte asla hazmedemeyecekleri, kabul edemeyecekleri değişiklikleri teklif etme çabasında olan iktidarlar ve onun karşısındaki muhalefet partileri değil gerçekten bilimsel, akılcı ve doğruyu yapan bir noktada iseniz bu parlamento akademisinin çoktan kurulmuş olması gerekiyor. Neyimiz eksikti bugüne kadar kurmadık? İktidar partisine bunu sormanın meşruiyetsizliğinden söz edebilir miyiz? Neyiniz eksikti de bir parlamento akademisi kurup, yaşayan bu canlı İç Tüzük'ün tüm evrimlerini, değişimlerini, dünya parlamentolarındaki örnekleri... Bunu niye yapmadık? Dünya kadar sayısıyla övündüğünüz -ki nitelik sorunu yaşamasa niceliğine hiç itirazımız yok- üniversitelerle ilgili övünmelerinizin yanında bir tane parlamento akademisi bugün ne kadar çok şeyi değiştirirdi.

Bu İç Tüzük değişikliğinin hazırlık süreciyle ilgili son derece sıkıntılı bir süreç yaşandığı baştan beri söyleniyor. Tabii, suçlu muhalefet partilerine yükleyebilirsiniz ama 8 Haziran 2017'de Sayın Meclis Başkanı İsmail Kahraman'ın siyasi partilerin grup başkan vekilleriyle yaptığı toplantıdaki zabıttan aldığım bir kısmı aktarmamda fayda var: "Anayasa'da yapılan kapsamlı değişikliklere uyum sağlanması açısından TBMM İçtüzüğü'nün değiştirilmesi zarurettir. Genel Kurul çalışmalarının daha verimli, görüşmelerin daha süratli gerçekleşmesi bakımından da ayrı bir zorunluluk doğmuştur. Yine bu toplantıda Meclis Başkanı olarak diyorum ki: İç Tüzük'te yapılacak değişiklikte iki yöntem benimsenebilir. İlk aşamada yeni Anayasa'nın gerektirdiği intibak düzenlemeleri yapılmalı, ikinci aşamada 2019'a kadar olan sürede yepyeni bir iç tüzük yazılmalıdır." Ancak, İsmail Kahraman bu ifadelerinin arkasında durmadığı gibi, bugün kamuoyuna sanki Anayasa'nın geçici 21'in (b) bendi tatbik ediliyormuşçasına sunulan bu İç Tüzük değişikliği Anayasa'ya uyum amacı taşımamakta, uzaktan yakından o konuda herhangi bir gayreti de bulunmamaktadır. Oysa size verilen görev Anayasa'ya uyum konusunda bir çalışma yapmaktır. Bunu kamuoyuna servis edip muhalefetin sesini kısma, Anayasa'ya aykırı yasama -o kısmına birazcık etraflıca değineceğim- ve oldubittiye getirerek, konuşturmadan, Anayasa'nın öngördüğü sayıda milletvekilinin toplantıya katılımı denetlenmeden yapılabilecek ve sürekli bir meşruiyet, sürekli bir geçerlilik tartışmasını gündeme getirebilecek birtakım değişikliklerle karşımıza çıktınız. Verilen İç Tüzük değişikliği tümüyle iktidar grubunun muhalefet parti gruplarını ve milletvekillerini etkisizleştirme, söz haklarını kısıtlama amacını taşıdığı son derece açık. "Anayasa değişikliğine uyum" denilerek yola çıkıp bambaşka bir hedefle hazırlanmış bir metnin önümüze getirilmiş olmasının iyi niyet anlayışıyla bağdaşmadığı da son derece açıktır.

Sayın Başkan, bir diğer konu: Aslında, bunun Meclis kapalı olduğu için Genel Kurulda mesele edilmesi gereken ama sizin de Meclis kapalıyken çalışma kararı almış bir komisyonun Başkanı olarak gözetmeniz ve itiraz etmeniz gereken bir husus var. Kanun tasarısı ve teklifleri ile bunlar gibi görüşülen İç Tüzük değişiklik teklifleri gelen kâğıtlar listesine alınmakta ve komisyonlara havale edilmektedir. Bu hepimizin bildiği bir gerçek. İç Tüzük gereği Türkiye Büyük Millet Meclisi tatil ve ara vermede iken süreler işlememektedir ve gelen kâğıtlar listesi düzenlenmemektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarına 28 Haziran Çarşamba günü aldığı kararla 4 Temmuz 2017 Salı gününden başlamak üzere on gün süreyle ara vermiştir. 7 Temmuz 2017 tarihinde yani Meclis ara vermede iken Meclis Başkanlığına sunulan İç Tüzük değişikliği teklifi aynı gün Anayasa Komisyonuna havale edilmiştir. Anayasa Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu sürede çalışabilme kararı almış olması bu havaleyi mümkün kılmaz ve bu havaleyi kabul etmeyi de mümkün kılmaz. Anayasa Komisyonu ara verme veya tatil sırasında çalışmalarını yalnızca ara verme ve tatil başlayana kadar kendisine havale edilmiş bulunan işler üzerinde gerçekleştirebilir. Gelen kâğıtlar

listesinde yayımlanmayan İç Tüzük değişiklik teklifine esas numarası verilemez. Bu yüzden, (2/1783) esas numaralı havale işlemi hukuken ve Parlamento geçmiş, yerleşik teamülleri ve yazılı işlemler gereğince yok hükmündedir, geçersizdir. Bu konunun Komisyonunuz tarafından incelenmesi ve görüşülmesi beklenen ve şu an görüşmeye başlattığımız bu İç Tüzük değişikliğinin şu anda bu süreçte size havale edilemez ve sadece burada yaptığımız işin de gelecekte yapabileceğiniz bir işin ön egzersizlerinden öteye geçemeyeceğini ve yaptığımız işin hukuken büyük bir sakatlık barındırdığının da altını çizmek isterim.

Bu kadar önemli olmamakla birlikte, bazen simgelerin, bazen duruşların, bazen bazı dokunuşların ve esasa yönelik olmasa da usule yönelik bazı hamlelerin esasa yönelik mesajlar içerdiği belki de en önemli kurum siyaset kurumu. Sayın İsmail Kahraman bu kutsal görevi üstlendiği, bu önemli görevi üstlendiği günden itibaren havale ettiği tüm kanun teklif ve tasarılarına ismini baş harfi olan –Anayasa değişikliği de buna dâhil olmak üzere- “İK”ı yazıp paraf atarken “Arkadaşlar -biraz önce polemik konusu oldu ama cümleyi aynen söylemek için- gerekirse Milliyetçi Hareket Partisiyle beraber bu İç Tüzük değişikliğini yapacaktır.” talimatıyla Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanının Meclisteki iki parti grubunu talimatlandığı görüntüsünden sonra İsmail Kahraman yaptığı havaleye kendi isim ve soy ismini tam olarak yazıp paraf yerine imza atarak bu meseleyle ilgili verilmiş talimata Anayasa değişikliğine bile koymadığı kişisel bir etki koyduğunu şekil yönünden de ortaya koymuştur. Bunun da tutanaklara geçmesi ve Meclis Başkanlığının tarafsızlığı ve Meclisin, hiçbir kurumdan, kişiden talimat alamayacak bir Meclisin bu talimat niteliğindeki ifadedden sonra Meclis Başkanının bu tutumunu da gözler önüne sermek isteriz.

Anayasa Komisyonu toplantısına, eğer iş bir İç Tüzük değişikliği ise, örneğin, Sağlık Komisyonundan sadece dermokozmetiklerin eczanelerde satış hususunu düzenleyecek bir görüşme yapılırken onlarca meslek örgütü, sivil toplum kuruluşu davet ediliyorken, bu Parlamentonun geleneğinde bu sonuna kadar varken bugün bu salonda Türk Parlamenterler Birliğinin, Parlamento Muhabirleri Derneğinin, Yasama Derneğinin, Yasama Uzmanları Derneğinin, Parlamenter Danışmanları Derneğinin, Parlamento Stenografı Derneğinin, Milletvekilleri ve Seçilmişleri İzleme Komitesi Derneğinin, Türkiye Küçük Millet Meclisi Girişimi gibi Parlamentoyu yakından ve doğrudan ilgilendiren konularda izlem ve rapor yayımlayan bir derneğin uzmanlık, bilgi, tecrübe, sivil toplum refleksi gibi bu toplantıya katkı sağlayabilecek konularda kurumsal olarak temsil yetlerinin sağlanmamış olması büyük bir eksiklik, büyük zafiyettir. Biz kendi hukukumuzu yaparken bizim yaptığımız hukuka herkesin uyması, kaliteli yasa yapma ve en geniş, en doğru, toplum kesimleri tarafından benimsenecek ve rahatsızlık yaratmayacak, bozulmayacak, itiraz edilmeyecek en kaliteli yasayı yapmamız gerekirken, kendi iç hukukumuzu yazarken kendi mesai arkadaşlarımızın derneklerinden, kendi çalışanlarımızın derneklerinden, geçmiş dönem bu Parlamento'ya katkı yapmış duayen isimlerin temsil edildiği derneklerden katkı almak, informal iletişime dışarıda katkı sağlayacak temasların yapılmasını sağlamak, şurada onlara beşer, onar dakikayla söz verip onların doğru yönlendirmelerini almaktan bu Parlamento'yu mahrum eden, oldubittici yasama yaklaşımı doğru değildir. Bunun izahı yok. Bu yaklaşım, bu “Biz bize otururuz, şekil şartı tamamlarız, eller iner kalkar, Elitaş’ın hayalleri, verilen talimatlar gerçek olur.” doğru bir yaklaşım değil. Bu, meşruiyet krizi yaratmaktan, metinleri yaşlı ve yıpranmakta, yaşlı ve tükenmekte olan metinler olarak ölü doğurmaktan başka bir sonuç doğurmaz.

Teklifin Türkçeye imtihanına gelecek olursak, gerçekten tam bir fecaat. “Onu oradan kopyalayayım yapıştırayım, 1991’den bir şey alayım, 2001’den bir şey alayım, şuradan da bunu yapıştırayım, aralara noktalı virgülleri koyayım.” derken ortaya çıkan mamulden bir paragraf okuyacağım, lütfen fırsatı olan bunu “highlighter”la; fosforlu kalemle çizsin, hiç değilse bir katkımız olmayacaksa şu gerekçedeki şu cümleden kurtuluruz. Şöyle diyor: “Özellikle Genel Kurul çalışma düzeni bağlamında İçtüzükte hâkim

olması gereken ilke, konjonktürel olarak değiştirilebilecek nitelikte keyfi kurallar manzumesi olması değil; TBMM'nin yasama ve denetim faaliyetlerini etkin, verimli ve sağlıklı bir şekilde yürütebileceği bir çalışma düzeni ortaya koymaktır.” Nereden başladığınızla...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Edebî bir metin olmuş.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Başta başlarken cümlenin niyeti “Genel Kurul çalışma düzeni bağlamında” diye başlayıp bitirirken “... çalışma düzeni ortaya koymaktır.” denen bu cümle Sayın Elitaş'ın yapmış olduğu onlarca hazırlıksız ve yüksek tansiyonlu konuşmada bile kuramayacağı devrlikte bir cümledir. Bunu altına imza edip de Komisyona verebilmek gerçekten büyük cesaret işi olmuş. Burada teklif sahiplerini eleştirirken Sayın Elitaş'a da böylesine bir jest yapmış olmayı da günün yorgunluğuna veriyorum kendi açımdan. Teklifler yanlış yaparlar, devrik cümleleri vardır ama teklifler gerçekleri bu kadar çarpıtmazlar, tekliflerin yalan söylememek gibi bir sorumlulukları var. Çünkü sonuçta hep diyoruz ya, zaman aşan metinler bunlar, okuyacak sonra biri bunu yani. Hani burada biz utanmayız ama bir gün biri okur, bir şey yazar, çoğumuz çocuğumuz ileride utanır yaptığımız işten. Ondan bu iş öyle çok hafife alınacak bir iş değil.

Yedinci paragrafta -teklifin- 23 ve 24'üncü yasama dönemlerinde kurulan İç Tüzük uzlaşma komisyonlarında parti gruplarının üzerinde anlaşıtı değişikliklerin esas alındığı ve geliştirildiği yazmaktadır. Bu teklifin içeriğinde parti gruplarının üzerinde anlaşmadığı, anlaşmadığı pek çok konu vardır. Parti grup önerileri, konuşma, yoklama, açık oy istemi haklarının kısıtlanması, yeni disiplin cezaları konularında varılan bir mutabakat olmadığı gibi, bunun teklifin genel gerekçesinin içine yazılmış olması buradaki polemik alanından, buradaki polemigi kaldırır tartışma ekseninden bağımsız olarak geleceğe yapılmış büyük bir yanlıştır, bunun düzeltilmesi gerekir.

Teklifin grup önerileri konusundaki içeriği bizim baktığımız açıda herhâlde “üç” yazılmış ama bu alt komisyonda beşe, gerçek komisyonda daha makul bir yere getirilmek üzere özenle geri çekilmiş bir yaklaşım derken teklif sahiplerinin bu üç dakikalari hiç sıkıntı duymadan savunuyor olmalarından gerçekten dehşete kapıldığımızı ifade etmek isterim. Bir kez şunu biliriz biz grup başkan vekilleri olarak: Bu Mecliste beş dakikanın altında görüşmeli konularda konuşma diye bir şey yoktur, örneğini bulamazsınız. Görüşmeli konu ve sonucu karara bağlanacak konularda bu Parlamentonun ta 1900'den önce kök almış ilk Meclisi Mebusandan beri beş dakikanın altında görüşmeli konusu ve sonra oylamayla sonuçlanan konusu yoktur. Bunun istinası sayın Meclisi yöneten başkan vekillerinin on dakikaya kadar verilen süreyi üç dakikayla sınırladıkları usul tartışmalarında zorunluluk olmadığı hâlde talep üzerine kendi keyfiyetleriyle oylamaya, daha doğrusu talepte ısrar üzerine oylamaya başvurdukları durum dışında bu Parlametoda görüşmeli ve sonunda oylama olan konuda beş dakika altında konuşma yoktur. Anayasa Mahkemesinin defalarca iktidar partilerinin konuşma sürelerini beş dakikanın altına indirdiği, yerleşik on dakikanın altına çektikleri grup önerilerine karşı verdiği gerekçeli kararlarda da okunursa görüşmeli konu ve oylama öncesi meramin izahı konusunda makuliyet ilkesi açısından en az beş, konu gruplarsa on dakikanın altına inmediğini Anayasa Mahkemesinin defalarca verdiği kararların gerekçelerinde okursunuz.

Burada bir diğer sıkıntı da yasama uzmanlarının, elimiz, ayağımız, gözümüz, kulağımız, görmediğimizi gören, kaçırdığımızı yakalama sorumluluğu olan yasama uzmanlarının bu konuda uyarı yapmamış ya da yaptıkları uyarıların dikkate alınmamış olması gerçeğidir. Üç dakikalık görüşmeli konu olmaz sayın grup başkan vekilleri. Dönün bakın, sonra sizin önergenizle düzelsin, biz dedik diye düzelmesin ama bu Parlametoya bu yanlışı yaşatmayın.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Üçü çıkaralım oradan.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Size yakışanı yapmış olursunuz. Ama grup önerisi dediğiniz -biraz önce bahsettim- aslında sizin ülkenin gündemini sıkça ıskaladığınız grup önerisi sayısı artıyorsa -biraz önce Muharrem Erkek’in söylediği gibi- ya ülke gündemi çok karışıktır ya iktidarın gündemi ülke gündemini ıskalamaktadır. Bugün teklif sahibi Milliyetçi Hareket Partisinin milletvekillerinin de vermiş oldukları grup önerileri ve üzerine yapmış oldukları konuşmalar, reddine yaptıkları sitemlere bakılırsa iktidarın görülmemiş bir şekilde gündem ıskalamakta ısrarcı olduğu, kendi gündemini tek başına dayattığı, Danışma Kurulu uzlaşısının artık uzlaşmamanın istisna olması gereken bir Parlamento işletiminden uzlaşının mucizeye dönüştüğü bir Parlamento yönetim sistemine geçtiğimiz tescilidir. Normalde danışma kurullarından uzlaşmamanın çıkmaması istisnadır; öyle düzenlenmiş, çıkmazsa herkes kendi önerisini veriyor. Öyle yönetiyorsunuz ki Parlamento’yu uzlaşma mucizeye dönüştü. Çölyak hastası çocuklar bu dönemin biricik, bu anlamda bir faciadan sonra gelmeyen ve muhalefetin haklı dile getirilmiş bir nazar boncuğu olmuştur. Peki, Soma Komisyonunu ne yapacağız? Faciadan altı ay önce verilmiş, faciadan önceki iş kazalarını önleme günü olan 26 Nisan günü üzerinde konuşulmuş, HDP ile MHP’yi oylamada bir araya getirebilmiş grup önerimizin partiniz tarafından reddedildiği gerçeğini düşünürsek on dakika yetmemiş Sayın Elitaş. Keşke dilimiz dönseymiş, keşke imkân olsaymış o Komisyonu faciadan sonra kurmak yerine facia öncesi hepimiz “evet” derken siz reddetmemiş ve biz meramımızı anlatacak kadar zamanı bulabilmiş olsaymışız. Şimdi, siz o zamanı toplamda kırk dakikadan toplamda on dört dakikaya indirmeyi tartışıyorsunuz ve çok net bir şey söyleyelim, grup önerileri, bu Parlamento’da, değerli arkadaşlar, kurulan araştırma komisyonları grup önerilerinden sonra bir uzlaşıyla oldu ama mesela doping komisyonunu altı kere reddettiniz Kırkpınar başpehlivanında doping çıkana kadar, dünya şampiyonu kızımızda doping çıkana kadar -kadın atletimizde, düzeltiyorum, cinsiyetçi bir şey olmasın, sonra akla tepki gelir- doping çıkınca kurdunuz o Komisyonu. Hekime karşı şiddet komisyonunu on bir kez reddettiniz, rahmetli Ersin doktorun Gaziantep’te karnına bıçağı soktular, ertesi gün komisyonu kurdunuz, ortak yapalım dediniz. Kadına karşı şiddette, çocuk istismarında ve geçen dönem kurulmuş tüm komisyonlarda ya facia ya felaket ya ulusal bir utanç beklendi. Şimdi, siz bunları anlatırken ki on dakikayı veren için beş, diğer partiler için üç dakikaya indirmeyi tartışıyorsunuz. Ülkenin gündemini alın önünüze bakın, neleri ıskalamışsınız, o MHP’nin, o HDP’nin, o CHP’nin verdiği o önergeler aslında tarihsel olarak ne kadar önemliymiş ve siz ne zaman o önergelere “evet” demişsiniz? Dediğinizde, iş işten nasıl geçmiş? Kimleri kaybetmişiz, neleri ıskalamışız? O gün, siz, o komisyonu kurmak yerine ne iş yapmışsınız? Şimdi diyorsunuz ki: “On dakika çok, bunu üç dakikada anlatır MHP, üç dakikada anlatır HDP.” veya “Benim buna karşı argümanlarım için üç dakika yeter bana, veren de on dakika değil, beş dakika konuşsun.” İşin bu tarafını ıskalamayın beyler, işin bu tarafı başka bir şey. Her şey yalan, bu doğru. Burayı görün, buna başka bir çözüm üretin. “Ülkenin gündemi Parlamento gündemiyle şöyle çıkacaktır.” deyin; ondan sonra, gelin, bu yaptığımız işi savunun.

Kanun tekliflerinin doğrudan gündeme alınması... İki tane beş dakika... Komisyona vermiş milletvekili kanun teklifini, kırk beş gün komisyonda görüşülmemiş, dönmüş dolaşmış, gelmiş; beş dakika kendisi, beş dakika bir yandan arkadaşı anlatıyor, bir salı günü oylanıyor. Sezgin Tanrıkulu, biraz önce, kazanılmış bir hakkın İç Tüzük marifetiyle elinden alınmasıyla ilgili sözlü olarak ifade etti.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Önerge verdi herhâlde. Dikkate alabiliriz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O kendisi anlatamaz ama bir gerçek var: O, muhalefet adına o kadar çok kanun teklifini verip... Parlamento -biraz da argo jargonuyla, sonuna kadar kapattı ya- muhalefetten hangi milletvekili istediye o hakkını geriye veriyor, bu konuda grubumuz da kolaylaştırıcılık yapıyor. Bir tek sebebi var.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bir dakika... O hak değildi; lütfen o, hak değil.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Lütuf.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hak değildi o; bakın, farkında değilsiniz. Sayın Altay bilir onun hak olup olmadığını.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Bakın, anlatıyorum...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – İç Tüzük’ü iyi okursanız hak olup olmadığını anlarsınız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya, öyle bir cevap verirsiniz ki ben de sizden öğrenirim Sayın Elitaş. Ne bu şey?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Altay’a sorun, o bilir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, zaten ben bildiğim, bilmediğim konuda Sayın Altay’la yaptığım istişarelerden...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yani lütuf gibi söylediğinize itiraz var.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Nasıl?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – İkinci konuşmayı lütuf gibi söylediğinize itiraz ediyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, hayır, ben onu dememiştım, yanlış anladınız o zaman. İkinci konuşmayı vermeyin demiyorum.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmalım lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yanlış anlaşıldı. Bir daha söyleyeyim: Bir salı günü bir muhalefet milletvekili -CHP Grubu veya Sezgin Bey- gelip derse ki: “Benim bir kanun teklifim var ama sizin tarafınızdan kapatılmış.” O iki konuşmayı birden, o hakkı geri teslim ediyoruz. Aksi takdirde, şu yaşıyor, geçmişten öğrendiğimiz bir şey var: İktidarın kanun teklifi, iktidarın kanun tasarısı kendini ifade imkânı kolayca bulurken bu, muhalefet için küçücük bir alan ya, onu da siz kapatıyorsunuz. Geçmişte siz kapatıyorsunuz ve sizin yüzünüzden muhalefet partileri bu olanaktan yararlanamıyor diye bir muhalefet milletvekili onu kapatıyor ki muhalefetten biri gelirse sıraya muhalefete açalım arkadaşlar. Eğri oturup doğru konuşalım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – On beş yıllık AK PARTİ iktidarı döneminde, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarihi döneminde hiçbir şekilde iktidar partileri İç Tüzük 37’yi kullanmamıştır, iktidar partisi kullanmamıştır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İç Tüzük 37’yi geçen dönem, iki yıllık dönemde full kapatıp kapatmadığımıza yarın bakıp gelin.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hayır, lütfen... İç Tüzük 37 hiçbir iktidar partisi tarafından cumhuriyet tarihinde kullanılmamıştır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Zaten, şunu ifade edeyim...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Muhalefetin kullanması daha doğru değil mi zaten?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bakın, onu söylüyorum, bilerek söylüyorum bunları.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben de bilerek söylüyorum.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – İç Tüzük 37 iktidar partisi tarafından kullanılmaz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Muhalefetin kullanması gerekir.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hiç kullanılmamış zaten.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Siz iki yıllık süreyle kapattığınız için bu tedbir geliştirildi.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – İç Tüzük 37’yi iktidar partileri hiç kapatmamıştır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben size bir şey söyleyeyim mi: Şu anda da iktidar partisine İç Tüzük 37 hakkı düzenliyorsunuz o zaman. Kendinizle çelişmeyin.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hayır, var olmasına rağmen var diyorum. Hükûmete, teklif sahibine, komisyona bu hak verilmiş; hükûmete ve teklif sahibine verilmiş.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Elitaş, komisyona bile verilmiş.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hayır, hükûmet ve teklif sahibine verilmiş.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Komisyon çok istiyorsa kendi geçiriyor zaten.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Komisyonun öyle hakkı yok. Hükûmet ile teklif sahibine verilmiş.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Komisyon” diye de yazıyor Elitaş, açıp okuyalım beraber.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Komisyonun konuşma hakkı var.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Neyse... Bu insicamı bozdunuz, bir toparlama niyetindeydim ama. Yeniden bir giriş, gelişme, sonuç yapacağım.

Şimdi, eğer şöyle bir niyetsetseniz onu şimdi birazdan açıklayın bilelim: Bundan önce Türkiye Büyük Millet Meclisi televizyonu yayınları yirmi dört saat yapılmaktadır, yirmi dört saat internet üzerinden. Bu yayınlar TRT tarafından salı günleri 15.00-19.00, çarşamba, perşembe günlerinde de 14.00-19.00’da yayınlanmaktadır. Şu anda yapmış olduğunuz değişiklik, TBMM TV yayınlarına “TRT” ifadesi geçmeksizin belli saat aralıkları vermektedir. Eğer niyetiniz internette de yayınlanmakta olan ve saat tahdidi olmayan TBMM TV’yi bir saat sınırlamasına getirmekse bunu Türkiye bilsin. “Yok, öyle düşünmüyoruz.” diyorsanız buraya şunu yazın: “TBMM TV’nin internet yayını, tüm internette süren yayını şu saatler arasında TRT’yle yapılan protokol gereğince TRT’den yayınlanacaktır.” diye. Siz “TRT” ifadesini kaldırıp TBMM TV’ye süre koyarsanız... Şu an TBMM TV’nin bir süre sınırı yok ki, gece üçte dahi yayın yapıyor internette. Bunu bilelim. Eğer niyet o değilse bunu düzeltmek kolay.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bir önerge de sen ver de biz düşünelim bakalım. Bir önerge ver de düşünelim, ne olduğunu anlayalım. Bizi önerge verirmeye zorlama, bir önerge de sen ver.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bizim belli tavrımız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Elitaş...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Tavrı değil, önerge ver de bakalım ne diyorsunuz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Maddede vereceğiz tabii ki.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Önerge ver de ne olduğunu anlayalım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Elitaş, sekiz buçuk saat sadece Başkana bir usule davet konusunda, şey dışında dinledim ben seni. Defalarca söz aldın ve biz yapmadık bunu, sizin hatiplere de yapmadık, yapılmaması da lazım. “TBMM TV” yazmışsınız, orada saat tahdidi yok, sınırlaması yok, zaten yok. Şimdi, siz, TBMM TV’ye sınırlama getiriyorsunuz bu yazdığımızla; oysaki TRT’nin alanını genişletir gibi, Sayın Akçay ifade etti. TRT’nin alanını mı genişletiyorsunuz, yoksa TBMM TV’yi bu sınırlara mı sokuyorsunuz? Bunun açıklığı kavuşturulması son derece önemli.

Şimdi, yoklama istemine getirmeye çalıştığınız sınırlama, vallahi de olmaz, billahi de olmaz, olmaz. Anayasa’da “Meclis, aldığı kararlar ve tüm işlemlerinde üye tamsayısının üçte 1’iyle toplanır.” diyorsa ve siz buna “Ya, kanuna geçerken denetlensin, kanunun tümünde denetlensin, maddelerde denetlenmesin.” diyorsanız bu yaptığımız iş Anayasa’ya açık aykırılıktır. Anayasa, Anayasa yapıcı şunu söylüyor size: “Bir toplantı yapıyorsan salonda 184 kişi olacak kardeşim. Millî iradenin o salona yansması için 184 milletvekili isterim. Bir karar alıyorsan kararı alan tarafta en az 139 kişi olacak.”

Siz, 184'ü Başkan başta isterse kanunun maddelerine geçilirken ve sonunda... 50 maddelik kanun, her maddede salonda 140 kişi olsa, 139 kişi oy verse senin açından yetecek; bu, Anayasa'ya açık aykırı. Anayasa Mahkemesi bunu iptal de etti, bundan sonra iptal de eder. Güvendiğiniz şuyse, bize hep geçmişte diyorsunuz ya: "Anayasa Mahkemesi eskiden siyasiymiş..." İyimayaların dilekçesine o Anayasa Mahkemesi hangi gerekçelerle... O zamanın Anayasa Mahkemesi, şeytanlaştırdığınız Anayasa Mahkemesi, haksız yere "O zaman sizin kontrolünüzdeydi." dediğiniz Anayasa Mahkemesi Refah Partisinin, Fazilet Partisinin yaptığı başvuruya oy birliğiyle "Bu olmaz." demiş. Şimdi, eğer siz bu yanlıştan dönmez de 184 kişinin salonda olduğunu... Sadece mesela 100 maddelik bir kanunda bir salı, bir de öbür perşembeye kadar arada denetlemezsiniz, bu Anayasa Mahkemesi de bu başvuruya, o sizin o zamanlar için şeytanlaştırdığınız, lanetlediğiniz Anayasa Mahkemesinin koyduğu onurlu duruşu koymazsa bunu da tarih yazar kardeşim. Ama şunu bilin, şunu yapamazsınız: "Millî irade, millî irade" deyip, 317 gibi özenilecek bir çoğunlukla Parlamente'ye gelip, o Parlamente'de kanun görüşülürken 184 beyefendiyi o salonda tutamıyorsanız...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Hanımefendileri...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hanımefendilerin böyle bir yanlış içinde olmayacağını düşünerek söyledim Nurhayat. Yani nasıl diyeyim şimdi, bizim de bir...

184 parlamenter o salonda tutamıyorsanız eğer, sonra gidip de "Efendim, biz buna kanunun bir başında, bir sonunda bakalım, arada bizim arkadaşlar bildiği gibi odasında, bakanlıkta, orada burada olsun, burada onlara ihtiyaç yok." dersiniz vallahi de billahi de bal gibi millî iradeye de saygısızlıktır, size oy veren kişilere de büyük bir haksızlıktır. Adam, kadın sana oy verdi "Git orada parlamenter görevini yap." diye. 317 kişisin. Sayın Kahraman'ı ayır, 316 kişiden 184 kişiyi oraya getiremiyorsan grubu yönetme kabiliyetinizi kaybetmişsiniz, iktidar yorgunluğu var. Hani "metal yorgunluğu" diyor ya, o tespiti katılmak kesin doğru.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ya, ne alakası var, 250 kişi var orada bak.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Grupta metal yorgunluğu var.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ne diyorsun sen? 250 kişinin tamamı orada.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Osman, gözünü seveyim.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Konuşuyorsun ya, sen grubundan 10 kişiyi bulamıyorsun ya.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Osman Bey, haklısın bu tepkinde, çok uzadı toplantı, sağlıklı bir hâlde gitmiyor toplantı.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ne alakası var, 130 kişiden 10 kişi orada... Kendi grubuna bak sen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Arkadaşlar, bütün dünya parlamentolarında bir gerçek var, bunu kimse inkâr etmez: Parlamente'ye çalıştırmak iktidar partilerinin görevidir. Parlamente'ye çalıştırmak için bir muhalefet partisine, muhalefet partilerine ihtiyaç duymak, yok efendim işte "Sen de yoklamaya girseydin.", bunlar aciziyet ifadesidir, bunlara giremezsiniz. Bakın, öyle tutanaklar okuruz ki size, Bülent Arınç, Salih Kapusuz... Sayın Elitaş'ın verdiği örnek, diyor ki: "Bir madde üzerinde üç önerge", her birinde hepsi isteniyor. En iddialı olunan zamanda -iç güvenlik yasa tasarısıydı MHP, CHP, HDP'nin birlikte karşı çıktığı, kendince farklı argümanlarla karşı çıktığımız- o dediğimiz rakamların yarısı yakalanmamış ama o dediğimiz aynısının olduğu bir dönem var. Adalet ve Kalkınma Partisinin, daha önce de Fazilet Partisinin muhalefet döneminde tam dediğiniz yapılmış defalarca. Bu konuyu kısıtlamaya yönelik yapılan tüm hamleler de boşa çıkmış. Bu, şudur: Bülent Arınç –tutanaktan okuyabilirim- 2001 İç Tüzük değişikliğinde, bırakın süre kısıtlamaları bilmem neler –ki böyle şeyler

yok orada- “filibuster”ı anlatıyor, “engellemek” diyor, “obstrüksiyon” diyor, Arapçasını söylüyor, Fransızcasını söylüyor harikulade bir hitabetle. “Bu bir hak, buna tahammülsüzlüğü teşhir ediyoruz, şikâyet ediyoruz.” diyor. Bırakın obstrüksiyon, bırakın “filibuster”ı, kürsüye gelen hatibin on altı saat, on sekiz saatlik konuşmayla engelleme hakkını kullanmasını; on dakikayı on bir dakika yaptığınız zaman kesilen mikrofon yetmezmiş gibi, kürsüye yolladığınız, rahmetli Kamer Genç’in üzerine yolladığınız, başını stenografların üstüne çarptığı görüntü dün gibi ortada. O yüzden kim ne yaptığını, ne önerdiğini, kim neye destek verdiğini biraz göreceğiz, birazcık bilecek.

Yavaş yavaş sona gelirken şunu söylemek lazım: Başta da söyledim, bir genel yaklaşım var. Süreleri beş dakikanın altına indirmek, beş dakikanın altındaki mevcut süreleri kaldırmak ya da o süreleri yazılı dilekçeyle “Bir arzuhâlini yaz, ver, tutanakta bulunsun. Bugün balık bilmezse Halik bilir.” hesabı anlaşılabilir bir yaklaşım var. Bunun terk edilmemesi Parlamentonun konuşulan yer olmaktan çıkarılmasıdır. Yoksa zaten Meclisin bir Dilekçe Komisyonu var, onu her yurttaş gibi milletvekilleri de isterse kullanır.

Disiplin cezalarıyla ilgili para cezası verilmesinin bir sürü mahzuru var. Kuvvetler ayrılığı, yasamanın kendisini yargı yerine koyması... Bu konuda düşünün ki milletvekilinin de ilave edilmesiyle birlikte iki milletvekili karşılıklı hakarete bulunacak, bu milletvekilleri için bir para cezası teklif edilecek, çoğunluk oyuyla karar verilecek, biri iktidardan, biri muhalefetten. Ya, böyle bir şey getiriyorsanız bari bir makule, bir aklın, vicdanın gereğine doğru gitmek lazım. Kaldı ki iki milletvekili birbirine hakaret edecek, hakaret olduğu iddia edilen söylemde bulunulacak, bunu Genel Kurul karara bağlayacak, milletvekili tazminat davası açacak, avukat diyecek ki: “Bu konunun hakaret olmadığı bir Meclis kararıyla sabit.” Ya, böyle bir... Siz ne yapıyorsunuz, ne yaptığınızın farkında mısınız?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Çok farkındayız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ve şunu da söyleyeyim: Sakın bana geçmişten bir paket hâlinde görülmüş, bütünü kabul edilmeden, bir kimlik ve bir sonuç doğurmayacağı çok açık olan bir paketten falan bahsetmeyin, oradaki para cezalarından da ben başka bir şey söylemek istiyorum. Bu para cezasından fayda murat eden arkadaşlara bir şey söyleyeyim: Vallahi, dershaneye gidiyorduk lise sonda. Özel eğitim kurumu, öyle okul gibi disiplin olmuyor malum. Öğretmen sınıfta kuralları çiğneyenlere para cezası getirmeye kalktı.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bizim ortaokuldaki gibi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Engin Beyler ortaokulda aynı bilinç düzeyine erişip terk etmişler.

İzmir Batı Dershanesinde, 2/B sınıfında öyle kötü bir şey yaşandı ki hâlâ unutamam. O hanımefendinin, genç kadın öğretmenimizin yasakladığı şeyi bir arkadaş ısrarla yaptı, sonra da böyle yaptı ona: “Parasıyla değil mi?” Kim ne fayda murat ediyorsa, ben getirilen şeyin birincisi, kuvvetler ayrılığı açısından; ikincisi, kürsü masuniyeti açısından... Söylenen her şeye katılıyorum, yapılan işin son derece yanlış, Anayasa’ya aykırı, kusurlu olduğunu biliyorum da Allah aşkına kendinize şunu yaptırmayın ya, “Parasıyla değil mi?” deyip alınıza para yapıştırırlar, yapmayın. Bazı şeylerin disiplin cezası olur, o disiplin cezası çıkarma cezası olur ama para cezası dediniz mi birisinin çok parası vardır, o suçu öyle fena işler ki bugün fayda ettiğinizden çok beter bir duruma gelir. Bunu da ta hiç hatırlayacağımı ummadığım, bu teklifi okurken “Ya, ne yapmış bu arkadaşlar kendi kendilerine.” dediğim bir üniversiteye hazırlık hatırası olarak söylemiş olayım.

Frak meselesi... Frak meselesinde Atatürk’e sevgilerine çok inandığım, Atatürk’e saygısından endişem olmayacak isimlerden talihsiz, maksadını aşan, fragı frak olarak görüp, Parlamento bağlamından koparıp arkasındaki kuyrukla alay eden bazı laflar doğru değil. Neden doğru değil?

Bu frağı hem bizim Türkiye'deki cemiyet hayatına ama esas Parlamenteoya taşıyan kişi Atatürk'tür. Dünyadaki giyim konusundaki uzmanların ortak görüşü, "Frağı en iyi taşıyan kişi, lider." dediğı kişi olarak anılır. Bir gelenektir, bir ritüeldir. Yönetecek kişinin yönettiklerine karşı bir özenini ifade eder, özen ifade eder çünkü orada oturduğı gibi Ahmet Aydın veya Sayın Ayşe Nur Bahçekapılı...

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AYŞE NUR BAHÇEKAPILI – Ben frak giymiyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biliyorum ama muadilini.

Orada oturduğı kıyafetiyle çıkıp yönetmez. Yönettiğiniz gün özenli bir kıyafet, frak muadili bir kıyafet giydiğinizi hepimiz biliyoruz çünkü oradaki etek ceketle, pantolon ceketle çıkmıyor mesela. O, Parlamentonun karşısına alelade bir kıyafetle çıkmamaktır. Eğer bir yasaklama yapılacaksa Cumhuriyet Halk Partisi olarak makul göreceğimiz frak yasağı "Bu frağı Atatürk'ten başkası bu kadar güzel taşıyamaz..."

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Aynen öyle.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – "...bunu Atatürk'te bırakmalıydık." diye Atatürk'ün ölümünden sonra bu olsaydı bu bence çok makul olurdu ama bugün o "Zehirlediniz." falan diye kime kafa tutuyorsunuz billboardlardan bilmiyorum da hatırasını sahiplendiğiniz Turgut Özal da, ölmeden önce aşağılayıp öldükten sonra mezarı başında gül suyu döktüğünüz Süleyman Demirel de, siyasi hareketinizin üç kurucusundan bir tanesi olan Abdullah Gül de o frağı Atatürk'de de Türkiye Büyük Millet Meclisine de saygısından, eleştirmeden ve hakkını vermeye çalışarak taşıdılar. Bugün birileri frağa laf edebilir, birileri frak konusunda farklı şeyler söyleyebilir ama bizim, Atatürkçülüğünden, Atatürk'e saygısından şüphe duymak istemediğimiz, duymamamız gereken kişiler frakın böyle arkadan kuyruğunu eliyle göstererek bir şey demesin. O, kendilerine de yakışmaz, duyup da susmak bize de yakışmaz.

Burada, başta söyledim, hep emsal aranmış geçmişten, o emsallerden bir şey söyleniyor. Hiç misal olmak, iyi bir şey ortaya koymak, onun üzerinden haklı bir takdir bulmak falan düşünülmemiş anlaşılın. Sayın Elitaş bazen tutanağa, bazen bir eski uzlaşa metnine falan sarılıyor. Sayın Elitaş'ın çok sıkça söylediğı bir şeydir: "Aslında temel kanunda bölümler 30 maddeden az olmasını yasaklıyor, bu çok açık." diyor. Diyorsunuz değil mi Sayın Elitaş?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – 30 maddeden fazla olmasın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – "Bu, şunu ortaya koyar, 30 maddenin altında bölümlere ayırmamak lazım." diyorsunuz. Ama işte yoklamadır, şudur budur yüzünden iktidar da bir refleks geliştirmiş, 12 maddelik kanunu 6-6 bölmüş, bir suistimale karşı başka bir suistimal. Bu konuda dürüst davranacaksınız herhâlde? Yani bunu söylediğinizi, savunduğunuzu inkâr etmezsiniz.

Şimdi, o dediğiniz bir sürü şeyi yapmışsınız Sayın Elitaş. İşte yoklamayı kaldırmışsınız, onu yapmışsınız, bunu yapmışsınız. Madem tutarlıyız, madem sözümüzün bir değeri var, madem dürüstlük üzerine de ant içmişiz, bizim üzerimizde de bizim genel siyasi rekabet sırasındaki ortaya koyduğunuz tablodan farklı bir hissiyatla kendi ifadelerinizi çokça söylediğiniz zamanlar oluyor, e onu da koysaydınız. Deyin ki koyun şuraya... MHP sonuna kadar karşı değil miydi? "Bu temel kanunun istismasıdır." demiyor muydu? Aynı hukuk alanı, torba kanun temel kanun olur mu?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Olmaz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Temel kanunun tanımı ne? Sayın Akçay, hep konuştuk bunları. Temel kanun bir disiplini... Birbirine benzeyen işte Vergi Usul Kanunu temel olacak tabii, bir hukuk alanını bütünleşik olarak düzenleyecek. Torba kanun ne? Torba kanun, mesela madendeki işçinin asgari

ücretini bir madde düzenliyor, 2'nci madde –yaptık bunu diye bilerek söylüyorum- tüp bebekten alınacak katılım payını artırıyor. İki ayrı maddeler, bu torba kanun. Kardeşim, bir kanun... Bir kere torba kanun bir ayıp. Terk edelim diye uzlaşma metniniz var.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Doğru.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Temel kanun istismar ediliyor ama Sayın Parsak, ya, bir kanun hem torba hem temel olur mu? Hem torba hem de aynı hukuk disiplini için yapılmış bir hak. Ya, madem bir yola çıktınız, sizin söylediklerinizdeki iyi niyetinize inanacağız, onu iddia ediyorsunuz. Biz samimiyetle iyi bir şey yapmaya çalışıyoruz. O zaman düzenlesene öbür tarafta da “Torba kanunlar temel kanun olarak gelemmez.” desene, temel kanun tanımına tutanağa da geçecek şekilde burada temel kanun düzenlemesine daha net bir ifade yazsana, yasaklayan bir cümle koysana. O zaman diyelim ki: “Bak, MHP nasıl bir tutarlılık içinde, geçmişte de bunu söylüyordu, şimdi de söylüyor.”

Şimdi, milli birlikle, devletin bekasıyla torba kanunu temel kanun yapmaya göz yumma arasında ne gibi bir irtibat olabilir ne gibi bir makullük ilişkisi kurabilirim Sayın Parsak? İktidara verdiğiniz her desteğe “Devletin bekası...” Eyvallah. İşte “Önce milletim sonra partim...”

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sonra ilkem.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Biraz sonra doğrusunu söyleyeceğim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Doğrusunu söylersiniz.

Peki, bunu yaparken bir torba kanunun, bugün geldiğimiz noktada temel kanun olarak ele alınmasına, bu İç Tüzük'ün üzerinden geçerken bir söz söylemeden, bir düzenleme yapmadan devam ediyorsanız o zaman hangi içtenliğe, hangi samimiyete inanmamızı beklersiniz bizden? İktidar partisinin bu suistimalci İç Tüzük uygulamasına günü gelince ağız dolusu eleştiri getir, daha sonra bilemediğimiz, anlayamadığımız bir şekilde bir şeyler yap, onu da kendince gerekçelendir ama buradaki bu yaman çelişki gerçekten akıl alır gibi değil. O zaman akla şöyle bir şey geliyor, son olarak onu söyleyerek de bitireyim. Sayın Parsak da cevap hakkını makul bir şeyde kullansın.

Murathan Mungan'ı diye hatırlıyorum -yanlışsa kusura bakmayın- “Ya içindedir çemberin ya da dışında yer alacaksın.” diyor Sayın Parsak. “Kendin içindeyken kafan dışarıdaysa...” Yani bize uyarlısan “Genel merkez içerideyken seçmen üyen dışarıdaysa çaresi yok kardeşim.” diyor.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Özel, çok ayıp ediyorsun, çok ayıp ediyorsun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Şiirle, şarkıyla avunacaksın ve kaçınılmaz olarak kahrolacaksın.” diyor.

Neden rahatsız oluyorsunuz ki?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bunun İç Tüzük'le ne alakası var?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Son derece alakası var.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Partimize bühtanda bulunmaya hakkınız yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Cevabını verirsiniz... Cevabını verirsiniz...

Çemberin ya içinde olursun ya da dışında yer alırsın.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Milletin yanında, milletin. Milletin yanında.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Onlar milletin yanındayken...

MURAT EMİR (Ankara) – Bu demagojiyi, bırak bu edebiyatı ya.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Onlar “Milletin yanındayız.” derken siz her türlü milliyetçiliği ayaklar altına alıyordunuz.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Osman, millet İç Tüzük değişikliği istemiyor.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Milletin yanındayız, biz istiyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Milletin yanındayken, onlar “Milletin yanındayız.” derken siz her türlü milliyetçiliği ayaklar altına alıyordunuz, bunu alkışlıyordunuz.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Yeter be!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Onlar milletin yanındayken siz onları kanla beslenmekle suçluyordunuz. (Gürültüler)

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Siz milletin yanındasınız, öyle mi?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Hadi bakalım...

BAŞKAN – Arkadaşlar...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O yüzden, hamaset bir yere kadar; bir gerçeklik var, bir realite var. Ya gerçekten doğruları yapacaksınız, herkes diyecek ki “Bu bir tutarlılıktır.” ya bu kadar tutarsızlık içinde tutarlıymışsınız gibi çıkıp da karşımızda... O zaman sorarlar: “Kedi buradaysa ciğer nerede?” derler kardeşim. Ve biz sizi seçmeninize, biz sizi Türk halkına, biz sizi iktidar olun diye oy verip muhalefetleyen arkamızda durmanızı beklediğiniz ama o refleksi kaybettiğiniz süreçte yüzde 80’i sizden farklılaşmış, ayrılmış olan çok değerli seçmeninize şikâyet etmeye devam ederiz. Bunu da açıklıkla söylemek lazım.

Son sözüm: Aslında bugün gazetelerde akıl almaz şeyler okuduk. Zaytung var ya şaka haber gibi, ben dün önce Zaytung sandım. “Reis” filminin yönetmeni FETÖ’cü çıkmış. 15 Temmuz belgeselinin yapımcısı evde FETÖ’cü saklarken yakalanmış.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Allah Allah.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bakın, o gece Sayın Erdoğan’ın uçağını kullanan adam FETÖ irtibatından dolayı meslekten menedilmiş, bunları okuduk hep.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Kılıçdaroğlu’nun danışmanı...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir tanesi yalanlanmadı.

Bakın arkadaşlar, darbeyi bir kez daha –başta söyledim- yapını da lanetleyelim, karışanı da lanetleyelim. Darbenin panzehri demokrasidir. Darbenin aşısı -ülkeyi darbeye karşı aşılayacaksınız- özgürlüktür, demokrasidir, konuşmaktır, konuşma alanının daralmamasıdır.

Siz eğer daha önce yaptığımız gibi tek başınıza, katkı almadan, bilek bükerek bazı değişiklikleri yaparsanız -bunu son yaptığımızda 2010 Anayasası’nı yapmıştınız- bir gün şöyle bir haber okunacak ve sürpriz olmayacak. Bunu akıllı olan, vicdanlı olan tüm milletvekillerine söylüyorum. Bir gün şöyle bir haber okunacak ve bu haber kimseyi şaşırtmayacak: “Anayasa değişikliğini hazırlayan, İç Tüzük değişikliğini hazırlayan ekibin içindeki şu, şu, şu isimler FETÖ’cü çıktı.” Çünkü bunlar FETÖ’ye hizmet eder, başka bir şeye hizmet etmez. Demokrasi daralıyorsa ülkeyi darbeye açarsınız, söz bitiyorsa ülkeyi darbeye açarsınız. Geçmişte size o yanlışları yaptırdı o FETÖ’cüler, 15 Temmuz beraber... Yine aynı yanlışlar yaptırılıyor, aynı hatalar yaptırılıyor. Ha, şunu görüyoruz: İçerideki FETÖ’cüyü tam da o konularda yetkili bir yerde tutup esir alma politikası bir yere kadar tutar. En ummadığınız işi yapar o esirler ama o esir gün gelir aslına rücu eder ve bu ülke bu kadar bedeli boşu boşuna öder. Biz, demokrasinin yanında olmayacağız.

Sayın Başkan, son sözüm, şunu söylüyorum: Biz Bülent Tezcan, Levent Gök, geçen sene 15 Temmuz gecesi bu saatlerde, belki biraz daha ilerleyen bir saatte Mecliste Bülent Tezcan Ayşe Hanım'ın bağlantısıyla CNN'e "Şimdi tankların üstüne çıkma zamanıdır." diyordu. CNN'in belgeselinde de tekrarı var, izliyoruz. Levent Gök, darbe karşısındaki tutumu en net şekilde ifade etti, Meclisin yazdığı tutanaklarda var. Ben kendi grubumdan hararetle alkış almaya alışığım.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Onu diyoruz işte.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben "Bütün darbeler doğası gereği iktidar partisine karşı yapılır. Bütün ülke, bütün dünya döner bakar muhalefet ne yapıyor diye. Biz doksan üç yıllık partiyiz, siyaseten yeneriz yeniliriz ama darbecilere teslim olmayız, bu gece darbenin karşındayız. Yapılacak ilk resmî seçimlere kadar ana muhalefet partisiyiz; iktidara, Parlamente'ye saygılıyız; bir başka hevesimiz, niyetimiz olmaz, seçilmiş iktidarın arkasındayız." deyip de kendi grubumdan aynı alkışı alırken, iktidar partisi ayakta alkışlarken bu gece gelip de bunları konuşalım, 16 Nisanda Parlamente'yu işlevsizleştiren o rejim değişikliğinin bir devamını buraya getirip milletvekilleri sussun diye yapmamıştık. Ben o gece bizimle birlikte orada olan, hep birlikte olduğumuz herkesle o gecenin o aziz hatırasını ömrüm boyunca kişisel olarak muhafaza edeceğim, o konuda hiçbir beis yok ama kurumsal olarak o gece oradan bulunan kişilerin bugün kendi kurumlarına, bu Parlamente'ye ne yaptığını, bu ülkeye ne yaptığını, bu rejime ne yaptığını kendi içlerinde sorgulamalarını talep etmek de varsa aramızda şu kadarlık bir hukuk, birbirimize geçtiyse şu kadarlık bir hakkımız bu da hepimizin hakkıdır.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan, sağ olun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AYŞE NUR BAHÇEKAPILI - Sayın Başkan...

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Özel'in konuşmalarından bir hayli cevap hakkı doğdu.

Önce ben bir şey ifade edeceğim, özür dilerim, sırayla. Tatilde ve ara vermede kanunların, İç Tüzük'ün, kanun hükmünde kararname'lerin komisyonlara havalesiyle ilgili olan husus değerlendirildi bu havale sırasında da. Burada konuyla ilgili, komisyonun tatilde ve ara vermede çalışmasını düzenleyen madde, İç Tüzük'ün 25'inci maddesi. Bu madde de Meclis Başkanı tarafından Genel Kurula sunuldu ve Genel Kurulun izniyle komisyonların tatil ve ara vermede çalışacağı ifade ediliyor. Tabii, komisyonlar nasıl çalışıyor? Komisyonlar kendisi kanun hazırlamıyor, kanun teklifinde bulunamıyor. Komisyonların çalışması demek, Başkanlık tarafından kendisine havale edilen işlerin görülmesi demektir. Dolayısıyla, bu 25'inci maddedeki çalışmanın tatilde ve ara vermede yapılabilmesi için Başkanlık tarafından bir havalenin olması lazım, havale olmadan komisyon çalışamayacak demektir. Havale yapılamayacaksa o zaman komisyonun çalışma izni almasının bir anlamı yok. Komisyon sadece elindeki işleri yapabilir demek için bir sınırlama olması lazım İç Tüzük'te, böyle bir sınırlama yok.

İkinci husus: Tabii, Parlamente'da teamüller de İç Tüzük'te hüküm bulunmadığı takdirde önemli. Daha önce de buna dair uygulamalar var. Tatil ve ara vermede komisyonlara havale yapıldığına dair uygulamalar da var. Biz bu hususu Meclis Başkanlığımızla da değerlendirdik ama tabii havale yapan Başkanlığımız olduğu için, ben, Meclis Başkanlığımız adına Sayın Başkan Vekilimize söz vermek de istiyorum, talebi de var zaten.

Buyurun Sayın Bahçekapılı.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AYŞE NUR BAHÇEKAPILI – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ben usul açısından bir cümle söyleyebilir miyim?

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AYŞE NUR BAHÇEKAPILI – Aslında söyleyeceklerimi özetlediniz. Ben de daha sizin yaptığınız özetin özetini yapmak isterim tutanaklara geçmesi anlamında.

Havaleyle ilgili bir itiraz oldu biraz önce. Havalenin hukuka uygun olmadığı, İç Tüzük'e uygun olmadığı şeklinde bir itirazdı kısaca anlatırsam. Bilindiği gibi, komisyonlara havale en kısa tanımıyla kanun tasarısı, tekliflerin veya kanun hükmünde kararnamelemlerin görüşülmek amacıyla ilgili komisyonlara gönderilmesidir. İç Tüzük'ün 23'üncü ve 73'üncü maddesinde komisyonlara havalenin Meclis Başkanı yetkisinde olduğunu hüküm altına almıştır. Komisyona havale ise bir teklifin veya bir tasarının görüşülmesinde ilk aşamasını teşkil etmektedir. İç Tüzük'e ilişkin değişiklik tekliflerinin ise yine Anayasa'nın 181'inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince doğrudan Anayasa Komisyonuna gittiği de hepimiz tarafından malumdur. Komisyonların tatil içinde çalışabilmesi için de İç Tüzük'ün 25'inci maddesi düzenlenmiştir. İç Tüzük'ün 25'inci maddesine göre, hangi komisyonların tatilde veya ara vermede çalışacağı belirlenmiştir. Malumları olmak üzere, Genel Kurulun 17 Haziran 2017 tarihli 109'uncu Birleşiminde 4 Temmuz 2017 ile 13 Temmuz 2017 tarihleri arasında on gün süreyle Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarına ara verilmesi kararlaştırılmıştır ama Genel Kurulun 16 Haziran 2017 tarihli 108'inci Birleşiminde ise Anayasa Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu ara verme süresinde çalışabilmesine ilişkin bir Genel Kurul kararı alınmıştır. Görüşülmekte olan (2/1783) esas numaralı teklif, 7 Temmuz 2017 tarihinde Anayasa Komisyonuna havale edilmiştir. Bu konuyla ilgili geçmişte de uygulamalarımız var, örneklerimiz burada. Yine tatil veya ara vermede eğer Genel Kurulun hangi komisyonun veya bütün komisyonların çalışmasına ilişkin bir kararı varsa, tatilde o komisyon kendisine havale edilen herhangi bir teklif veya tasarısı varsa çalışabiliyor.

Gelen kâğıtlar konusunda da biraz bilgi vermek isterim, o konuda da bir itirazınız olmuş.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Esas ben onu soruyorum.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AYŞE NUR BAHÇEKAPILI – İç Tüzük'ün 51'inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasına göre, gelen kâğıtlar Meclisin toplantı günleri dağıtılıyor, bu İç Tüzük'ün bir hükmüdür. Yarın toplantı günümüz olduğu için yarın bu dağıtılacak. Ayrıca gelen kâğıtlarda yayınlamak kurucu bir işlem de değil; bu, ayrı bir tartışma ama onu söylemek istedim. Dediğim gibi, gelen kâğıtlar geldiği gün dağıtılmak zorunda değil, toplantı günlerinde dağıtılacağı için yarın bütün detayları içinde barındıran bir Genel Kurulun gelen kâğıtlar listesini de göreceksiniz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, bir cümle sadece...

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – 15 Temmuz resmî tatili başladı, onu söyleyeceğim deminden beri.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Kararımız var ya, Sayın Başkan okudu ya kararı.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ama şu anda 15 Temmuzdayız.

BAŞKAN – Çalışma kararı var Komisyonun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Resmî tatil, ara vermede...

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Pazartesi mesela devam etmemizde ne sakınca var?

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AYŞE NUR BAHÇEKAPILI – Sıkıntı yok, kararınıza bağlı.

BAŞKAN – Bir engel yok.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Devam ediyoruz canım, ne şey yapıyorsunuz? Biraz azaltın arkadaşlar konuşmaları, hemen gidelim, devam edelim.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ AYŞE NUR BAHÇEKAPILI – Ben havaleye ilişkin itirazlara cevap verdim ama bugün çalışsınız, yarın çalışsınız, öbür gün çalışsınız, o sizlerin takdirinizde olan bir şey.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Zaten bu angaryayı kaldırmak için İç Tüzük’ü değiştiriyoruz.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Arkadaşlarımız İç Tüzük’ün hazırlanmasıyla ilgili gelen bütün sataşmalara cevap verecekler ama Milliyetçi Hareket Partisi...

BAŞKAN – Sayın Akçay, bir saniye, Sayın Öztürk’e veriyorum.

Buyurun Sayın Öztürk.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

10.- Mersin Milletvekili Oktay Öztürk’ün, Manisa Milletvekili Özgür Özel’in (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi’nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi, deminden beri Özgür Bey’i dinliyorum, tabii daha geçmiş zamanda da dinliyoruz da...

Milliyetçi Hareket Partisi âdeta beslenme kaynağımız oldu. Biz de diyoruz ki Milliyetçi Hareket Partisi çaresizlerin, umutsuzların sığınacağı son limandır. Evet, şu İç Tüzük üzerine herhâlde konuşmalarımız bitti, yetersiz kaldınız...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sizi söylüyor.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Biz beraber hareket ediyoruz.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – ...siz de Milliyetçi Hareket Partisine sığındınız Özgür Bey, bunu böylece size söyleyeyim.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bunu rahat size söylüyor.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Bunu da anlamamışsınız.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Gönül isterdi ki bu konuyla ilgili değerlendirmelerinizi yapasınız çünkü siz grup başkan vekilisiniz. Sizin partinizin herhangi bir konuda nasıl davrandığı, nasıl davranması gerektiği bizi ilgilendirmez, müdahale etmemiz de saygısızlık olur, en azından hoş olmaz, seviyeli bir davranış olmaz. Milliyetçi Hareket Partisi kendi aklıyla hareket eder, Milliyetçi Hareket Partisi kendi doğrularını ortaya koyar. Yani, şimdi, yakışık alır mı veya doğru olur mu -sizin için gazetelerde yazanlardan söylüyorum- yola çıktığımız vakit yanınızda bir sürü katillerin elini sıkışmışlar var, DHKP-C’si var, FETÖ’sü var, PKK’sı var derler.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – MHP’liler var derler.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – MHP’liler de vardı.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Müsaade edin, bir saniye efendim.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Dinleyecektin ne oldu?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Demediniz mi? Demediniz mi?

BAŞKAN – Bir dakika.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Lafımı bir dinler misiniz?(Gürültüler) Ben bugünden bahsediyorum, bugünden bahsediyorum.

BAŞKAN – Dinleyelim.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Özel’i bir buçuk saat dinledik.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - ...çok farklı bir itham ama.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Daha neler söylendi, ben de birazdan söyleyeceğim de...

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Öztürk konuşuyor, lütfen.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Millettin her kesiminden insan vardı orada.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Bir saniye.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Bir müsaade edin.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Yani bunu söylesem diyorum, yakışık alır mı?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yakışık almaz.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Demiyorum ama ben söylenenleri burada söylesem, sizin gibi bu üslubu takip etsek nereye varacağız?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Öztürk, Sayın Öztürk!

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Kendi işinize bakın!

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Bir müsaade edin, bir tamamlasın yani!

BAŞKAN – Bir dakika!

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Siyasi eleştiri başka bir şeydir, siyasi sataşma başka bir şeydir!

BAŞKAN – Sayın Tanrikulu, lütfen, hariçten gazel okumayalım lütfen.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Bir müsaade edin de tamamlansın ya! (Gürültüler)

BAŞKAN – Söz Sayın Öztürk’te.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Ben sadece şunu söylüyorum: Milliyetçi Hareket Partisi kendi programını kendi yapar, kendi doğrularının üzerine hareket eder, kimsenin aklına ihtiyacı yoktur; ortaya koyduğu fikirlerinin de doğru olup olmadığı noktasında halk karar verecektir, onu da göğüslemeye hazırdır. Yani, yardıma ihtiyacımız yok ama şunu istiyoruz: Burada konuşurken -insan şahsiyeti dilinin altında saklıdır- biz konuşurken var ise bir eksiklik, bir seviyesizlik onu da telafi etmekle mükellefiz. Daha güzelini, daha iyisini ortaya koyup bir ithamdan kaçarak, yanlışları düzelterek konuşsak, biz de istifade etsek daha iyi olmaz mı? Ağzınızı açıyorsunuz “MHP” kapatıyorsunuz “MHP”. Bu size hiç yakışmıyor, şık da olmuyor. Ha, halka şikâyet edeceksiniz vesaire falan. Bir gün o şikâyet ettiğiniz halktan nasıl bir tepki göreceğinizin hesabını yapmanız gerekir. Onun için, siz kendi programınızı, kendi doğrularınızı anlatın; istifade edelim, yanlışlar var ise görelim ama ucuz bir politikaya yani size yakıştıramadığım bir seviyede eğer seyahat ederseniz üzülmürüz, size de bir kazancı olmaz, bir katkısı olmaz. Herkes hakkında dışarıda her şey deniliyor, dinleriz ama bunu bir itham olarak getirip de buralarda söylemek pek doğru bir şey değildir.

Şu ana kadar hep sabrettik, her defasında dönüp dolaşp “İktidar ortağı vesaire, vesaire.”

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Öyle gözüktüyor!

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – O zaman gözlüklerini değiştir. O zaman gözlüklerini değiştir kardeşim, gözlüklerini değiştir. Öyle görünen bir şey yok, sen görmekten âcizsin, öyle görüyorsun.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Sokakta herkes öyle söylüyor.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Sen görmek istiyorsun, sen öyle görmek istiyorsun, sen öyle görmek istiyorsun! Sanki geri kalıyorsunuz!

Onun için, yani, konuşmaya başladığınız vakit söylenecek sözlerimiz vardır, karşılığı vardır ama ne size bir şey kazandırır ne bize bir şey kazandırır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben sadece İç Tüzük'teki tutum üzerine söyledim.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır efendim.

Bizim tutumumuz bizi ilgilendirir efendim, siz kendi tutumunuzdan bahsedin, kendi doğrularınızdan bahsedin yani.

MURAT EMİR (Ankara) – Kamuoyunu ilgilendirmiyor mu?

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Kamuoyuna cevabı biz veririz efendim.

MURAT EMİR (Ankara) – Soruyoruz işte.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Sorumluluk bizde.

MURAT EMİR (Ankara) – Milletimizin adına soruyoruz. (Gürültüler)

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Senin böyle bir haddin var mı? Bana niye soruyorsun?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Millet benim doğruyu mu, yanlışı mı yaptığının hesabını sandıkta verir. Sana ne! Sana ne! Seni ne ilgilendiriyor? Seni ne ilgilendiriyor kardeşim? (Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, tahammül edelim, dinleyelim lütfen. Söz söylediniz, söz işiteceksiniz. Tabii ki dinleyeceğiz.

Bakarsanız, bakın, CHP'li arkadaşlar konuşurken çok az istisnai itirazlar oluyor ama CHP'ye eleştiri geldiğinde hep beraber sözü kesmeye başlıyorsunuz. Lütfen...(Gürültüler)

Teşekkür ederim Sayın Öztürk.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, siyasi eleştiri başka bir şey, itham başka bir şey!

BAŞKAN – Sayın Tanrıku, lütfen, lütfen...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Şimdi... (Gürültüler)

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sen yoksun burada.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Sözüm bitmedi, sözümü tamamlayayım.

BAŞKAN – Bitmedi mi?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri...

BAŞKAN – Bir dakika...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ama Sayın Başkan, söz verdiniz.

BAŞKAN – Verdim de “Tamamlayacağım.” diyor, Sayın Öztürk bitirmemiş.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tamam, tamam.

BAŞKAN – Hayır, bitirmediğini söyledi de onun için.

OKTAY ÖZTÜRK (Mersin) – Biz kargaşadan sustuk, bir sakinleşsinler, sözümüzü tamamlayalım dedik.

Kimseyi itham etmiyorum, sadece bir seviyeye işaret etmek açısından. Bir sürü konuşuluyor, konuşuluyor, konuşuluyor. Şimdi, getirip de şurada İç Tüzük konuşulurken ben “Siz şöyle şöyle şöyle ettiniz.” diye –o ifadeyle söyleyeyim- itham etsem yakışık alır mı? Söylemek istediğim buydu. Kimseyi itham etmiyorum, “Siz böyle yaptınız.” demiyorum ama böyle konuşuluyor. Şimdi, getirip burada biz de bunlar doğruymuş gibi “Siz şöyle ettiniz, böyle ettiniz.” desek yakışık alır mı?” diye bir ifade kullandım. Kimseyi de itham etmiş değiliz.

Ancak tekraren şunu söylüyorum: Milliyetçi Hareket Partisi attığı adımın hesabını verir, doğruluğunu yanlışlığını da kendisi değerlendirir, arkasında da durur; bunun böyle bilinmesini istihram ediyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Öztürk.

Sayın Akçay, buyurun.

11.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel’in (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi’nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Milliyetçi Hareket Partisinin, Cumhuriyet Halk Partisiyle ciddi manada siyaset ve muhalefet anlayışında büyük bir farklılık vardır. Biz farklı bir partiyiz; siyasetimiz, programımız ve gündemimiz farklıdır. Biz gündemine hâkim bir siyasi partiyiz, öncelikle onu ifade edeyim.

Ve muhalefet anlayışı Cumhuriyet Halk Partisinin ipoteği altında da değildir. Milliyetçi Hareket Partisi, Cumhuriyet Halk Partisinin istediği gibi bir muhalefet yapmak veya bir siyaset uygulamak zorunda da değildir. Neticede, demokrasi nedir, uzlaşma nedir, siyaset nedir, diyalog nedir? Biz birbirimize kinli, düşman siyasi partiler miyiz, yoksa siyasi rekabet içerisinde olan ve olması gereken siyasi partiler miyiz? Öncelikle, siyaseti bir rekabet bakımından ele almak gerekir. Muhalefet etmek “uzlaşmamak” demek midir veya iktidar olmak “Ben ne dersem o olur.” demek midir? İki de değildir. Muhalefetin de iktidarın da kavramsal sınırları elbette vardır.

Şimdi, biraz evvel, yine dönüp dolaşım –büyük üzüntü duydum, gerçekten ben gündeme geleceğini hiç de tahmin etmemiştim- bu frak meselesinde ifadeleri çok büyük üzüntü duyarak dinledim. Şimdi, Aziz Atatürk ne giymişse kendisine yakıştırmıştır ve zaten kıyafetlerinin önemli bir bölümünün tasarımını da terzilere kendisi yapmıştır. Frakı Atatürk’le özdeşleştirmeye çalışmayı gerçekten çok yanlış bulduğumu ve bizim siyasi literatürümüzdeki “gardırop devrimciliği”ni çağırıştırdığımı da burada ifade etmek isterim ve bunu yanlış bulurum. Bize kimse bir şey öğretmeye kalkmasın.

Efendim “Murathan Mungan şunu demiş.” güzel demiştir, edebiyatçıdır Murathan Mungan ama daha geçtiğimiz günlerde Ümit Kocasakal da “Ben Atatürk düşmanlarıyla yürümem.” demiştir.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ne diyacaksınız?

BAŞKAN – Osman Bey, lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Şimdi, herkes kendi derdine yansın.

Ana muhalefet partisi olarak sorumluluk alma, inisiyatiften kaç; ondan sonra bir başka siyasi partiyi, bir muhalefet partisini suçla.

Siz Cumhuriyet Halk Partisi olarak 8 Haziranda bu İç Tüzük komisyonunun kurulmasına neden karşı çıktınız veya iştirak etmediniz? Siz yoksunuz diye biz Milliyetçi Hareket Partisi de olmamak zorunda mıyız yani böyle bir mecburiyetimiz mi var?

İki kez Nasrettin Hoca'nın kedi ciğer fıkrasını anlattı Sevgili Özgür Özel kardeşim. Şimdi, Nasrettin Hoca fıkrası çok. Yani, bir karşılık, mukabil olarak... Efendim, Hoca'nın oğlu hırsız yakalamış. "Baba, hırsız yakaladım." "E, getir oğlum." "Baba, gelmiyor." "Oğlum, bırak gitsin." "Vallahi, gitmiyor." diyor.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi, sabah da söyledim "Davet etsinler, gitmeyeyim; davet etmesinler, küseyim." anlayışı içerisinde; tekrar ediyorum, sorumluluk üstlenmeyen, inisiyatif almayan... Oysa, bırakın, muhalefet partisi olmayı, bir de ayrıca Cumhuriyet Halk Partisinin ana muhalefet sorumluluğu var. Bugüne kadar Cumhuriyet Halk Partisi ana muhalefet partisi olmanın sorumluluğunu çok büyük ölçüde yerine getirmemiştir.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Getirmiştir.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bakınız, 24'üncü Dönemdeki... (Gürültüler)

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Sonra cevap verirsiniz, saygıyla dinleyeceksiniz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sevgili Özel diyor ki: "Sakin bize kimse 24'üncü Dönemdeki uzlaşmayı hatırlatmaya kalkmasın." Ya, niye rahatsız oluyorsunuz? Burada oturup konuşulanlar dört siyasi partinin ikişer üyesinin bir ortak mutabakat veya ortak görüş birliği sağladığı hususlar değil mi? Bunları nasıl yok sayarız? Bunları hatırlatacağız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tek başına anlamlı değil.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Zaten birlikte yaptığımız bu müzakerelerde ve mutabakatta bunları da görmezden gelemeyiz.

BAŞKAN – Sayın Özel, olmaz ki.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O kadar o da söyledi.

BAŞKAN – Yok, söylemedi, ben takip ettim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bir iki defa ben de girdiğim için Özgür Bey'in de hakkı var.

Bunu görmezden gelemezsiniz Sayın Özel.

Şimdi, torba kanun meselesine geçmeden evvel bakın, muhalefet-iktidar uzlaşmasına bir tipik örnek vereyim. Şimdi, iktidarla anlaşmayı veya uzlaşmayı Cumhuriyet Halk Partisi kendinde hak görüyor, Milliyetçi Hareket Partisinde veya bir başka siyasi parti grubunda hak görmüyor; ben bunu anlıyorum. Mesela, 22'nci Dönemde Anayasa'nın 76'ncı maddesini zamanın Hükümeti, iktidarıyla birlikte değiştirdiler. Nasıl değişti bu? Bir mutabakatla, bir uzlaşmayla değişti.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – 437 milletvekilinin onayıyla geçti.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Evet.

Ve ben, bunu niye değiştirdiniz diye de eleştirmiyorum, gayet takdire şayan da bir uzlaşma sağlanmıştır ve ben şunu sormuyorum: Neyin karşılığında iktidara yanaştınız da bunu yaptınız demiyorum. Böyle bir şeyi de aramıyorum ve doğrudur. Ama Cumhuriyet Halk Partisi diyor ki: Siyasi aklı...

MURAT EMİR (Ankara) – Sorun, niye sormuyorsunuz?

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Bu olmaz. O kadar çok şey aklıma geldi ki.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Parsak...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Parsak, lütfen, laf atmayın hatibe.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Cumhuriyet Halk Partisinin siyasi aklı ancak o kadar eriyor, bir şey varsa illa bir pazarlık olmalı. “Ya, kedi burada, ciğer nerede? Ciğer burada, kedi nerede? Ya, MHP’nin bakanlığı nerede?” diyor. Değerli arkadaşlar, işte, Cumhuriyet Halk Partisinin anlamadığı bu. Milliyetçi Hareket Partisi olarak ne kapalı kapılar ardında ne aşikâr olarak hiçbir siyasi pazarlığa, siyasi çıkara girmeden, açık, net bir şekilde, destekse destek, mutabakatsa mutabakat, makul ölçülerde uzlaşmaysa uzlaşma, bunu yapıyoruz. Çünkü biz ülkemizin içinde bulunduğu şartların bunu zorunlu kıldığını düşünüyoruz. Sorumlu muhalefet anlayışımız gereği bu inisiyatifli alıyoruz. 36 milletvekilimizle elimizden gelen bunlar, sizin 133 milletvekilinizle elinizden gelen ne? Yani siz bir İç Tüzük teklifi hazırladınız, Milliyetçi Hareket Partisiyle görüşmek istediniz de biz hayır mı dedik? Böyle bir talep gelmedi. Eğer böyle bir talep gelirse onu da mutlaka değerlendireceğimizi ifade etmek isterim.

Torba kanun meselesi...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Benim haklarımı koruyun sadece, teklif ediyorum.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Hemen toparlıyorum ve İç Tüzük 37’ye geliyorum Sayın Tanrıkulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Koruyun haklarımı.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Evet, sizin haklarınızı da koruyalım, bizim haklarımızı da koruyalım, bütün milletvekillerinin haklarını koruyalım değerli arkadaşlar.

Torba kanun meselesi doğru bir tartışmadır, doğru bir eleştiridir ve sadece biz muhalefet partileri olarak eleştirmedik. Biliyorsunuz, sayın başbakanlar, sayın bakanlar, Adalet ve Kalkınma Partisinin grup başkan vekilleri de dâhil olmak üzere bu torba kanun tasarısı meselesinden şikâyetçidir. İnşallah, önümüzdeki İç Tüzük yapım çalışmasında Cumhuriyet Halk Partisinin de katkısıyla, “Biz komisyonda tarihe not düşeriz, eleştiririz, ondan sonra, Genel Kurulda ayıplarıyla baş başa bırakırız.” demeden bunu, bundan sonraki İç Tüzük çalışmasını hep birlikte yapmaya ben Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili olarak şimdiden teklif ediyorum.

Gelelim İç Tüzük 37’ye. Gerçekten, Cumhuriyet Halk Partisinin İç Tüzük 37’deki değişikliğe karşı çıkmasını adalet, hakkaniyet anlayışı çerçevesinde nasıl değerlendireceğimizi şaşırılmış durumdayım, hayretle karşılıyorum. Yani adalet için yürüyen Cumhuriyet Halk Partisinin bir de bu İç Tüzük’teki adalet anlayışı bakımından İstanbul-Ankara arasında iki tur daha atması gerekir.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Talimat gelmemiştir.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Talimatla hareket eden sizsiniz, biz değiliz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O espri güzeldi, seninki terbiyesizlik!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – İşine bak sen, işine; sen kendi işine bak.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu terbiyesizlik!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sensin terbiyesiz! Sen kendi işine bak.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – En azından, İç Tüzük 37 uygulamasının, mevcut İç Tüzük düzenlemesinin milletvekillerinin verdiği kanun teklifleri bakımından ve parti grupları bakımından hakkaniyete uygun olmadığı aşikârdır. Şimdi, tabii, Sayın Sezgin Tanrıkulu’nun tutumu bana şunu hatırlattı: Fıkradan çıktı, Aziz Nesin’in de bu konuda güzel bir hikâyesi vardır, mahkemeye önce giden haklı sayılır da davayı kazanır misali. Buna da bir makul...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Dönem başlarken neredeydiniz? Kaç kere kullanmışım bu hakkı ben? Maç başlarken kural değiştirilir mi?

BAŞKAN – Sayın Tanrikulu, senin maddene gelmedik, geneli üzerinde konuşuyoruz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ben de konuşacağım maddede.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Söz hakkınız olacak, konuşacaksınız ama sözümüzü de kesmeyin.

Şimdi, Sayın Özel, dedi ki...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Az önce, kapatma diye bizi eleştiriyordun, bak, o da kapattı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O devrediyor diyorum muhalefete.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Kapattığını devrediyor.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Herkese açık olsun diyoruz işte.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen... Konuşulmaz hâle getiriyorsunuz burayı, Sayın Akçay konuşuyor, başka kimse konuşmasın.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Şimdi, Sayın Başkan, Sayın Özel İç Tüzük’le ilgili görüşünü ifade ederken “Biz -milletvekilleri- isteseydik onlar veriliyor zaten yani grup olarak...” Yani bir siyasi parti grubunun lütfükeremine sığınarak buradan hak alıp İç Tüzük 37’deki hakkı kullanmak son derece yanlıştır ve adalet anlayışında da yanlıştır. Bu tür şeyler lütfü tabi olamaz. Öyle değerlendirmek gerekir.

Tabii, Sayın Özel bir saati aşkın konuştu, bütün cümlelerine ben de cevap vereyim dersem bir saatten fazla da benim konuşmam doğru olmaz. Onun için, mümkün olduğu kadar fazla da uzatmadan sözlerime buradan son veriyorum.

Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, sadece iki dakika...

BAŞKAN – Sırayla. Herkes bekliyor sırasını. Bakın hem Sayın Özel’e şey oldu...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Özel bana verecek sırasını.

BAŞKAN – ...hem Milliyetçi Hareket Partisine hem Sayın Parsak’a ismen satışma olduğu hâlde beklediler, sıra dâhilinde cevapları verdik.

Şu anda Sayın Parsak cevap verecek.

Buyurun Sayın Parsak.

12.- Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak’ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel’in (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi’nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, aslında, bakılırsa Sayın Özel’e böyle bir hissi yaşatmamak da lazım. O yüzden, ben kendisine cevap verme sadedinde değil çünkü esasen, pek çoğunu da cevap vermeye değer bulmuyorum. Bir kısmına cevap da verildi zaten ama tarihe de not düşme kabilinden bazı hususları aydınlığa kavuşturmakta fayda mülâhaza ettiğim için bu açıklamaları yapacağım; öncelikle onu vurgulamak isterim. Çünkü “İç Tüzük’ü değiştirmek için 330 diye söz edilen o beşte 3’lük çoğunluğu da getirseydiniz.” teklifi Sayın Özel’in Anayasa görüşmeleri esnasında da bu salonda defalarca, arkasından, her defasında adımı da zikrederek Genel Kurulda da ve hatta buna ilişkin tüm televizyon

programlarında da hemen hemen hep ısrarla vurguladığı bir husus. O zaman da bu mahiyette bir açıklama yapmıştım, bunda daha da kolay anlaşılabilceği için onun bir tekrarı anlamında ama burada daha kolay mahiyette bir açıklama yapacağım.

Şimdi, bir İç Tüzük değişikliğini, şu andaki müzakerelerimizde de gördüğümüz üzere, 4 milletvekili olarak altını imzalayıp verdik. Yani, eğer Sayın Özel'in ya da bu salonda bulunan bulunmayan herhangi bir saygıdeğer milletvekilinin İç Tüzük'ün değiştirilmesiyle ilgili yeter sayıya dair bir önerisi varsa bunu yazıp, altına bir imza atıp Meclis Başkanlığımıza sunmasının önünde hiçbir engel yok ama şimdiye kadar, daha pek çok meselede olduğu gibi bu yönde bir teklif vermeyip, verilmiş tekliflere dair kayda değer, sadra şifa önerilerde bulunmayıp her defasında böyle tavsiyelerde bulunmanın çok doğru olmadığını düşünüyorum; bunu bir ifade edeyim. Çünkü bizim burada, benden önce partimiz adına söz almış olan hem Sayın Genel Başkan Yardımcımız hem Grup Başkan Vekilimizin de ifade ettiği çerçevede, Milliyetçi Hareket Partisi olarak özellikle Cumhuriyet Halk Partisinden çok temelde ayrılan bir siyasi yaklaşım farklılığımız var. Şimdi, biraz önce siz bu ifadelerde bulunurken size olan bir sataşmada araya girerek hanımefendi de "Millet İç Tüzük değişikliği istemiyor." gibi bir beyanda bulundu mesela. Şimdi, hâlâ anlaşılmadığını böylelikle görmüş oluyoruz. Onları bitirdik. 16 Nisan Anayasa değişikliği referandumu kapsamında, altı aylık süre içerisinde, İç Tüzük başta olmak üzere yasa değişikliklerinin de gerçekleştirilmesi yönünde soruldu...

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – En alakası var?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Bu onunla ilgili mi?

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Bir müsaade edin anlatayım; ne alakası olduğunu hâlâ anlamamışsınız, ben anlatayım, müsaade edin de anlatayım.

Şimdi, bu bizim yegâne İç Tüzük değişikliğimiz değildir ama İç Tüzük değişikliğini yapabilmek için dahi gerekli olan -deyim yerindeyse- âdeta bir ön değişikliktir. Dolayısıyla, bu kapsamda, bu değişiklik 16 Nisandaki aziz Türk milletinin iradesinin, talimatının bir gereğidir, böyle de değerlendirmek lazımdır bunu.

LEVENT GÖK (Ankara) – Hangisi, bu değişiklik mi?

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Evet.

Dolayısıyla, böylesi bir değişikliği beklemiyor, istemiyor; o sadece o beyanda bulunanın kendi şahsi yorumunda öte hiçbir anlam ifade etmemektedir.

Bizim siyaset anlayışımız o yönüyle, daha önce de defalarca ifade ettiğim gibi, bir önemli mesele söz konusuysen kenara geçip seyirci kalmak değildir; inisiyatif almaktır, etki etmektir ve sonuç almaktır. Dolayısıyla, Milliyetçi Hareket Partisinin hem bu işin kökeninde yer alan Anayasa değişikliğinde hem de onun kaçınılmaz bir sonucu olan bu İç Tüzük değişikliğinde yaptığı temelde budur. Bir tercihiniz var... Siz böyle de yapabilirsiniz yani seyirci kalmayı tercih edebilirsiniz şimdiye kadar yaptığınız gibi, bundan sonra da devam edebilirsiniz, ona dair ben sizin düştüğünüz yanlışlara düşecek değilim yani size nasıl siyaset yapmanız gerektiğini, seçmeninizin sizden neler beklediğini, aziz Türk milletinin sizden neler beklediğini anlatacak değilim ama bu, Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizim öteden beri sürdürdüğümüz çerçevede şuurlu, ne yaptığını bilen, sonuçlarını kestiren ve bunların tamamına da Türk milletinin iradesi çerçevesinde sonuna kadar saygı duyacak bir yaklaşımımızın neticesinden başka hiçbir şey değildir. "Muhalefetseniz onu bilelim, iktidarsanız bakanlarımızı görelim." kabilinden bir beyanınız oldu, çok da...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sığ ve yavan.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Yani cevap verdi de o zaman ben cevap vermeyim mi ya da benim ne söyleyeceğimi de mesela siz mi oradan yönetin?

Bakın, şunu çok net ifade edeyim: Sayın Özel konuşurken notlarımı aldım. Mesela en son söylerken şöyle yapabiliydik, bir örnek üzerinden anlatayım, “Bugün gazeteleri okurken şöyle bir şey gördüm.” deyince benim ağızıma şöyle bir şey geldi mesela: “Ha, önce genel başkan yardımcınızın ‘Yarınki yürüyüşe, toplantıya, etkinliğe katılmayacağız.’ deyip bir saat sonra parti sözcüsünün bunun tam hilafında bir beyanda bulunduğunu mu okudunuz?” diyecektim ki demedim.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Evet, demedi.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Ama işte o devam ederken demedim yani öyle bir şey söylemedim ama bunu da ben defalarca ifade ediyorum. O zaman bir daha söyleyeyim yani mesela biraz sonra gene ifade edeceğiz, biraz önce de söylediğim gibi: Bu son İç Tüzük değişikliğimiz değil, elbette ki gene o 16 Nisandaki aziz Türk milletinin iradesinin ve talimatının gereği olarak İç Tüzük’ü topyekûn değerlendireceğiz önümüzdeki süreçte, altı aylık süre içerisinde bunu yapmak durumundayız. Bu çalışmaları yaparken ve bu süreçte de bundan sonra da, Sayın Özel’in okuduğu şiirden ilhamla şunu belki tavsiye edebilmek hakkımız olsa gerek: Biz de isteriz ki Cumhuriyet Halk Partisi de çemberin içinde olsun. Çemberin dışından -tırnak içinde ifade ediyorum- hariçten gazel okumak yerine -çember metaforu üzerinden söylüyorum- çemberin içinden “Bu çember nereye gitmelidir, nerede durmalıdır?”a dair, hem de Sayın Grup Başkan Vekilimizin de ifade ettiği gibi, benim de daha önceden defalarca söylediğim gibi ana muhalefet partisi olma sorumluluğuna ve Türkiye gibi bir ülkede hem de böylesi bir dönemde siyaset yapma, yetkili olma sorumluluğuna uygun bir şekilde, çemberin içinde, etki eden, netice alan, başta seçmenleri olmak üzere Türk milletinin beklentilerinin gereğini yerine getiren bir yaklaşımı daha doğru bulduğumu ifade etmek isterim.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Rol biçemezsin bize.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Bakın, bu değişikliğe ilişkin çalışmaları Adalet ve Kalkınma Partisinden 2 milletvekili ve Milliyetçi Hareket Partisinden -birisi de naçizane benim olduğum- 2 milletvekili olmak üzere 4 milletvekili belirli bir olgunluğa getirip altına partilerimiz adına imzamızı attık ve bu çalışma tamamlandığında, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Elitaş’ın rakamlarına izafe ederek de söylüyorum, ilk başta 22 Haziran tarihinde Milliyetçi Hareket Partisine sunulan 11 asıl yürütme yürürlük dâhil 13 maddelik bir teklif söz konusuydu ve bugün o çalışmanın neticesinde 16 asıl, yürürlük yürütmeye birlikte 18 maddelik teklifi müzakere ediyoruz ve asıl sunulan 11 maddeden de 2 maddesi -Sayın Elitaş’ın da daha önce ifade ettiği gibi- teklif metninden çıkarılmıştır. Bundan hareketle, tabii ki burada “O maddede şöyle sunuldu.”, “Ona karşı böyle dedik.”, “Onun karşısında bu neticeyi aldık.” demeyi müzakere adabına uygun görmeyiz, ondan dolayı onlar bizdedir ama şu da herkes tarafından bilinmektedir ki Milliyetçi Hareket Partisi hem teklifte yer almayan maddeler, kendisine sunulmuş olan teklifte yer almayan maddelerde yani özgün önerilerinde hem de doğrudan doğruya kendisine sunulmuş olan tüm maddelere ilişkin olarak parti programına, temel siyasi belgelerine uygun, uyumlu, onların gereğini yerine getiren mahiyette etki etmiştir, bizim siyaset anlayışımız budur. Ha, siz bunun dışında başka bir siyaseti tercih ediyorsunuz, onu takdir edecek olan hiç şüphesiz aziz Türk milletinin ta kendisidir.

Aylardır sürdürülen bir alışkanlıkla, partimizin seçmenlerinden belli bir oranı da ifade ederek... Bunu mesela Anayasa görüşmeleri esnasında da Sayın Yarkadaş ifade etmişti, daha pek çok milletvekili de söylemişti, o zaman da üzülerek söylemek durumunda kalmıştım ama gene söylemek durumunda bırakıyorsun Sayın Özel. Yani, netice itibarıyla sizin ne yapmak istediğinizin biz gayet farkındayız. Sizin yapmanız gereken bir şey var, bir tercihte bulunacaksınız: Milliyetçi Hareket Partisinin tabanına

mı talipsiniz yoksa HDP'nin tabanına mı talipsiniz; bunun tercihini yapmak durumundasınız. Bunu daha önce de aslında kıymetli bir tavsiye olarak size ifade etmişim ama hâlâ yerine gelmemiş. Ha diğer taraftan şunu da söylemek lazım: Mesela son dönemde uyguladığımız politikalar çerçevesinde de üslup çerçevesinde de benim de temas ettiğim çok kıymetli Cumhuriyet Halk Partisi seçmenleri var. Sizin genel olarak yaklaşımlarınızdan, tutumlarınızdan, politikalarınızdan rahatsız olan ve bunların da pek çok yakınmasını, şikâyetini, önerisini, tavsiyesini ben de alıyorum ama siyasi ahlakımı burada bunlara dair bir şeyler söylemeye sığdıramadığım için ifade etmiyorum ama sonra belki bir çay sohbetimiz olursa o esnada oradaki hukuka dayalı olarak belki eğer isterseniz size onları da ayrıca söyleyebilirim, istifade etmek isterseniz.

Şimdi, demin de ifade ettiğim, “Muhalefetseniz onu bilelim, iktidarsanız bakanlarınızı görelim.” anlayışı Milliyetçi Hareket Partisinin geçtiğimiz günlerde liderliğinde 20'nci yılını kutladığımız Sayın Genel Başkanımızın “Önce ülkem ve milletim –demin de doğrusunu söyleyemediğiniz için onu da ifade etmiş olayım belki not alırsanız daha da doğru olur, not almazsanız da Milliyetçi Hareket Partisinin kurumsal “web” sitesini açtığımızda karşınıza ilk önce o gelir- sonra partim, sonra ben.” anlayışını anlayamadığınızı üzümlere ifade ediyorum. Anlayamayacağınızı da aslında ortaya koyan yeni ama biliyorum ki son beyan değildir, bundan sonra da zaman zaman göreceğiz, tıpkı şimdiye kadar defalarca örneklerini gördüğümüz gibi onu da ifade etmiş olalım.

Şimdi, Milliyetçi Hareket Partisinin önceki beyanları, önceki tutumlarıyla şimdiki arasında birtakım farklılıklar bulunduğu hareketle “tutarsızlık” gibi çok talihsiz bir isnatta bulunuldu. Milliyetçi Hareket Partisi şu Mecliste bulunan en tutarlı partidir, âdeta bir tutarlılık abidesidir.

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) – Arkadaşlara ayıp oluyor, kafalarını öne eğiyorlar.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Yo, ben... Arkadaşlara ayıp oluyorsa onlar gereğini zaten söylerler. Buradan mesajın kime gittiği, kimin ne anlaması gerektiği hepsi aşikâr olduğu için ben söylemiş olayım. Kaldı ki ben diğer partilerin hangisinin ne kadar tutarlı olduğunu, siz dâhil veya ne kadar tutarsız olduğunu söylemeyi de doğru da bulmam, şık da bulmam ama bize yönelik bir isnat olduğu için diyorum ki: Milliyetçi Hareket Partisi en tutarlı siyasi partidir diyorum, bunu demek de benim hakkım ama yani...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Başkanlıkla ilgili söyledikleriniz...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Onlar kendi hukuklarını korurlar, onlar adına da, sizin adınıza da biz de koruruz gerektiğinde ama...

Şimdi, son olarak şunu ifade etmiş olayım: Biz burada hani siz en son söylediniz ya “Bunlara cevap verirse Sayın Parsak, merakla dinlerim de hani bunları duymak da isterim.” diye ben de öyle bir şeyle bitirivereyim müsaadenizle, şimdilik ama yani sonrasında mutlaka yeri geldiğinde söyleriz çünkü öze dair ben maddelerin ve teklifin geneline dair hiçbir şey söylemedim şimdi, özellikle de şimdilik tercih etmiyorum.

Şimdi, hem alt komisyon çalışmasında hem de burada yaklaşık artık on iki saate yaklaştığımız bu çalışmalar esnasında Cumhuriyet Halk Partisinin çok değerli grup başkan vekillerinin tamamı da buradayken ve tamamını da dinlemişken...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Daha biz konuşmadık.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Yani işte girizgâh kabilinden söylenenlerde de aslında buralara değinildiği için asıl konu geldiğinde onu daha detaylı ifade ederiz ama onlara dair de bir şeyler söylendi. Ben de mesela şunu merak ediyorum çünkü bu hiç net bir şekilde ifade edilmedi hem alt komisyon çalışmasında hem de bugün, en azından bunu netleştirmiş olalım, ben de o bir tanecik

merakımı gidermiş olayım: Teklifimin -"teklifimin" diyorum altında imzam olduğu için yoksa bunu bir ego olarak ifade etmiyorum- teklifimizin 15'inci maddesi Türk milletinin tarihine ve ortak geçmişine yönelik hakaret ve ithamda bulunmak, Anayasa'nın ilk 4 maddesinde çerçevesi çizilen anayasal düzeni tahkir ve tezyif etmek, Türkiye Cumhuriyeti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü esasında Anayasa'da düzenlenen idari yapısına aykırı tanımlamalar yapmanın sadece bir para cezası değil, onu da kaçırmayalım, geçici çıkarmanın bir ferî cezası olarak para cezasına da müstahak görülmesi yönünde bir öneri ve buna dair bizim tutumumuz net, altına imza attığımız için hem bizim hem Adalet ve Kalkınma Partisinin...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Hem de HDP'nin.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – HDP'nin de tutumu net çünkü hem alt komisyonda hem de bugün buna ilişkin söz alan hatipleri bunu çok uzun uzun, çok net bir şekilde vurguladılar ama sizin bu konudaki tutumunuzu da Milliyetçi Hareket Partisi olarak da şahsım olarak da biz merak ediyoruz. Bunu doğru buluyor musunuz, doğru bulmuyor musunuz? Çünkü geneline dair değerlendirmeler yapıldı, bu disiplin cezaları üzerinden özel olarak uzun uzun konuşuldu hem alt komisyon aşamasında hem de bugün. Ben de o merakta bulunma hakkımı bu madde etrafında şimdilik kullanıyorum ve buna dair burada üç grup başkan vekilimiz var, sizin de alt komisyondaki beyanlarımızın net olmadığını Komisyon zabıtları itibarıyla ispat edebilirim ama o noktada bir şüphe oluştursa ziyarı yok, grup başkan vekillerinden sonra, önce siz de netleşebilirsiniz, o da sizin de hakkınız.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Parsak, teşekkür ederim.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, bir dakika cevap verebilir miyim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, açıkça sataşmada bulundu.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir dakika...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bana dünya kadar laf söyledi.

BAŞKAN – Tamam da niye cevap verdiler sana? Niye? Sen adını söyledin adamın, partiye sataştın onun için.

Arkadaşlar, bir dakika...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Bana da söyledi...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Yo, ben sizin adınızı zikretmedim, bakın tutanaklara. Adınızı zikretmedim bakın.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – "Hanımefendi" kim oluyor?

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Siz mi hanımefendisiniz sadece? Sizden başka hanımefendi yok mu? Ben adınızı zikretmedim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir dakika...

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, alt komisyonda...

BAŞKAN – Arkadaşlar, hepsinin kaydı var, alt komisyon tutanakları da var, sesli kayıt da var.

MURAT EMİR (Ankara) – Hayır efendim, olmaz. Bir dakika istiyorum.

Sayın Parsak alt komisyonda cevap alamadığımı, anlayamadığımı söyledi, net cevap almadığımı söyledi. Net cevap verilmiştir. Net cevabı...

BAŞKAN – Bir dakika arkadaşlar, burayı ben yönetiyorum.

Şimdi yemekle ilgili bir hazırlık vardı on beş dakika ara veriyoruz.

Tabii, Cumhuriyet Halk Partisi adına buradaki bütün Cumhuriyet Halk Partisi grubunun ayrı ayrı cevap vermesi de olmaz. Malumunuz, burada hem Komisyonumuzda sözcü olan hem genel başkan yardımcınız hem partinizin sözcüsü, ona söz vereceğiz, hepiniz adına da cevabını verir.

Ben şu anda on beş dakika ara veriyorum. On beş dakika sonra toplanacağız.

Kapanma Saati: 01.07

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 01.30

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Reşat PETEK (Burdur)

SÖZCÜ: Abdurrahman ÖZ (Aydın)

KÂTİP: Muhammet Emin AKBAŞOĞLU (Çankırı)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, oturumu açıyorum.

Sayın Gök, buyurun.

13.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, 8 Haziran 2017'de TBMM Başkanı İsmail Kahraman'ın daveti üzerine yapılan toplantıda Anayasa değişikliğinden sonra gelen bu İç Tüzük Teklifi'yle ilgili düşüncelerini ifade ettiklerine, arada geçen kimi cümlelerden başka anlamlar çıkarılmaya çalışıldığı için açıklama yapmayı gerekli gördüğüne ilişkin açıklaması

LEVENT GÖK (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bir hususa tekrar bir açıklık getirmek için söz aldım. Gerek Sayın Mustafa Elitaş gerek Sayın Erkan Akçay, özellikle Sayın Akçay bir deyim kullandı işte “Cumhuriyet Halk Partisi çağırıldığı zaman gelmiyor ya da küsüyor, gidiyor.” gibi bir deyim kullandı. Bu 8 Haziranda Meclis Başkanının daveti üzerine yapılan toplantıya bir iki cümleyle açıklık getirmek istiyorum.

Sayın Başkan, bildiğiniz gibi, Meclis Başkanı Sayın İsmail Kahraman parti genel başkanlarına birer mektup göndererek onları İç Tüzük toplantısına, görüşmeye davet etti. Gönderilen metinde, Sayın İsmail Kahraman'ın gönderdiği metinde aynen şu ibare vardır: “Anayasa değişikliği çerçevesinde gerçekleşecek olan uyum yasaları çerçevesindeki İç Tüzük” ibaresi kullanılmıştır yani Anayasa değişikliğinin gerekli kıldığı İç Tüzük değişikliği çerçevesinde mektup gönderilmiştir. Genel Başkanımız da AK PARTİ Genel Başkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmasına karşın, Binali Yıldırım'a Grup Başkanı sıfatıyla gönderilmesinden dolayı bu davete icabet etmedi ve Sayın İsmail Kahraman'a bir mektup göndererek beni görevlendirdi o toplantıya katılmak üzere ve o mektupta da aynen şunları yazdı: “Anayasa değişikliğine uyum sağlama gerekçesiyle çıkılan yoldan demokrasiyi ve milletvekilini güçlendirecek, Meclisin etkin olmasını sağlayacak bir İç Tüzük çıkmaz.” dedi ve şuna devam etti: “Türkiye Büyük Millet Meclisini etkin ve güçlü kılacak, milletvekilleri ve siyasi parti gruplarının söz ve ifade hakkını en geniş şekilde güvence altına alacak bir tüzük değişikliği düşünülüyorsa, Başkanlığımızda grup başkan vekillerinin bir araya gelip eski çalışmalarını da ele alarak görüşmeleri mümkündür.” dedi. Ancak, toplantıya gittiğimizde de Sayın İsmail Kahraman Anayasa değişikliği çerçevesindeki İç Tüzük değişikliği konusunda toplantıya çağırıldığını beyan etti ve ben de kameraların önünde Genel Başkanımızın bu görüşünü aynen tekrar ettim, Anayasa değişikliğinden kaynaklanan bu uyumla ilgili İç Tüzük değişikliğine katkı sağlamayız ama Meclisin etkin çalışması, milletvekillerinin söz hakkının artması yönündeki çalışmalar olacaksa buna katkı vermeye hazır olduğumuzu orada ifade ettim. Aradan geçen kimi cümlelerden başka anlamlar çıkartılmaya çalışıldığı için bu açıklamayı tekrar yapmayı bir zaruret saydım. Bunların hepsi televizyon kayıtlarında kayıt altına alınmıştır Sayın Başkanım, olay bundan ibarettir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gök.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, bu konuda bir iki cümleyle görüşümü ifade edebilir miyim? Yani söz bizden çıktığı için cevap da doğal olarak bize geldi.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akçay.

14.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim.

Tabii Sayın Levent Gök'le ve 4 grup başkan vekili arkadaşımızla birlikteydik televizyon kameraları karşısında herhangi bir tutanak tutulmamakla birlikte. Yalnız, konuşmamda da birkaç defa ifade ettiğim üzere, Cumhuriyet Halk Partisi bir ana muhalefet partisi olmanın gereği olarak, herhangi bir davet beklemeksizin de bir inisiyatif alma gereği duyabilirdi. Yani "Anayasa değişikliği paralelinde buna uyumu da içeren bir İç Tüzük değişikliğinde biz yer almayacağız." deyip kestirip atmaktansa "İşte, biz bu Anayasa değişikliğini tanımıyoruz, o yüzden de bu İç Tüzük değişikliğinde de olmayacağız." demektense şimdi bu kısmî değişiklikte de inisiyatif ve sorumluluk alabilirdi ama bu tür bir yolu tercih etmeyip sadece eleştirilerle yetinmeyi tercih ediyor. Doğrusu, bu yeni İç Tüzük çalışmalarında da herhâlde aynı tutumu sergileyeceği anlaşılıyor. Biz de işte bu anlayışta değiliz, aramızdaki siyaset farkı da bu olsa gerek.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

III- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783)
(Alt komisyon metni) (Devam)

BAŞKAN - Arkadaşlar, makul mazereti veya çok acil işi olan varsa öne alabiliyoruz.

Sayın Tanrıkulu'nun makul mazereti ve çok acil işi var.

Ama, kısa değil mi, bir dakika.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – İki dakika.

BAŞKAN – İki dakika söz veriyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, yani ben bu olayı kişiselleştirmek istemiyorum. İç Tüzük'ün 18 maddesinin eleştirilecek çok yönü var yani gerçekten milletvekillerinin ifade özgürlüğünü ortadan kaldıran, temel meseleler konusunda Genel Kurulu bir mahkemeye dönüştüren, suçta ve cezada kanunilik ilkesini ortadan kaldıran bir çok hüküm var. Yani artık Genel Kurul bir mahkemeye dönüşecek muhalefet milletvekilleri bakımından, TBMM mahkemesi kuruluyor bununla ilgili olarak. Yani bir mahkemeye dönüşecek, ceza verecek.

Bunları konuşmuyorum, ancak, konuşacağım daha sonra, devam edecekse, şeylerde söz alacağım. Benimle, bakın, şöyle bir şey, kişiselleştirmek istemiyorum, bu İç Tüzük'ü ben yazmadım bu hâliyle, milletvekili oldum, bu İç Tüzük vardı, hakkımı kullandım. 37'nci maddenin kendisi yanlış olabilir, buna bir itirazım yok, konuşulur, tartışılır. Ama, şunu ifade etmek istiyorum, bu madde değişikliği münhasıran Sezgin Tanrıkulu'nun dönem sonuna kadar elde ettiği konuşma hakkının kısıtlanması maddesidir, eğer yürürlük maddesi değişmezse. Çünkü, bu konuşmalarım, yasa tasarılarım Genel Kurulu ve Adalet ve Kalkınma Partisi çoğunluğunu rahatsız ettiğimi biliyorum, rahatsız oldunuz. O nedenle özel bir düzenleme getiriyorsunuz: "Sezgin Tanrıkulu konuşmasın." Eğer bunu yaparsanız, yürürlük maddesini değiştirmezseniz, içerikle ilgili itirazları arkadaşlarım alt komisyonunda yapmışlar, itirazları var, yazılı olarak da sunmuşlar, hepsine katılıyorum ama yürürlük maddesi değişmezse, açık söyleyeyim, bir milletvekilinin temel olarak elde etmiş olduğu bir ifade özgürlüğü hakkımı değiştirmiş olacaksınız dönem sonundan önce. Buna bu Anayasa Komisyonunun Anayasa'ya aykırı olarak karar verme hakkı yok. Eğer verirsiniz, ben de hukukçuyum, burada haklarımı kullanıyorum, tutanaklara geçiriyorum, her hakkımı kullanacağım. Ama, Anayasa Komisyonunun bir kararının, daha sonra Genel Kurulun bir hükmünün Anayasa Mahkemesinde tartışılmasını, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine

gitmesini bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak istemem. O nedenle şimdiden uyarıyorum, Anayasa Mahkemesinden belki bir şey çıkmaz ama değişiklik bu şekilde geçerse, eğer siz de yaşarsanız ben de yaşarsam, mutlaka ama mutlaka, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinden bu Anayasa Komisyonu kararı konusunda iptal kararı alacağını şimdiden size söylüyorum. Bunu yapmayalım diyorum sadece, uyarıyorum ve bu değişikliği de yani itirazlarımı kayda geçiriyorum, MHP grubu, HDP grubu, hangi milletvekili isterse de dönem sonuna kadar da bu hakkımı vermeye hazır olduğumu burada taahhüt ediyorum. Ama, bu yanlış yapmayın; temel bir yanlış, Anayasaya aykırı bir yanlış yapmayın. Bir kez daha burada uyarıyorum ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tanrıkulu.

Sayın Bülent Tezcan, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, Bedia Hanım deminden beri bekliyor.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Yok, şöyle oldu: Aslında Muharrem Bey'deydi, ben ona verdim, o bana veriyordu, kapatınca o tarafa geçti yani ondan kaynaklı, yoksa takip ediyoruz.

BAŞKAN – Hani sorun yok, burada gözüküyor. Biz konuştuk, bir değişiklik yaptılar.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yok, yok, sizin için değil.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Yok, sıra açısından haklısınız, öyle gözüküyor da şeyi vardı, öncesi, evveliyati.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bugün saat 01.40 neredeyse. Bugün 15 Temmuz. Bundan tam bir sene önce yine bu Parlamento çatısı altındaydık ama farklı bir atmosferde beraberdik. Belki de Parlamento yaşamımda, benim milletvekilliği yaşamımda ve daha önce izlediğim Parlamento yaşamımda hiç görülmemiş ölçüde bir dayanışma örneği sergileniyordu. Çünkü bir çete, yıllardan beri devlet içerisinde çöreklenmiş bir çete, artık terör örgütü yüzünü de göstererek, devletin, milletin kendisine verdiği silahları hem milletin kendisine hem de milletin Meclisine haince yöneltmişti. Biz, bu çatının altında siyasette belki de bir daha kolay yakalayamayacağımız bir uzlaşma ortamını yakalamıştık; tepemize bombalar atılıyordu, tepemize bombalar atılırken sabaha kadar biz burada, dışarı sakinleşince dışarıya çıkmak üzere değil, Parlatmentonun hukukunu, demokrasiyi savunmak üzere geldik diye, siyasi parti ayrımı gözetmeksizin, ölüme göğüs geren milletvekilleri olduğunu tarihe yazdık.

Şimdi, aradan bir yıl geçti, bu aradan geçen bir yıl içerisinde, aslında, bugün, yeniden 15 Temmuzun yıl dönümünde bu Parlatmentonun söz hakkını, bu Parlatmentonun konuşma hakkını kısıtlayan, hatta bize göre yok eden bir İç Tüzük'ü görüşmek yerine keşke o uzlaşma ruhunu devam ettiriyor olabilseydik ve Türkiye'de o talihsiz ve hain saldırının üzerinden bir demokrasi fırsatı yaratabilseydik. Ne yazık ki bugün şu yaptığımız tartışmalara dönüp baktığımda, bir yılı heder etmiş gibi bir düşünce şekillenmeden geçemiyor. O gün burada her arkadaşımız geçmişteki bütün tartışmaları bir tarafa bıraktı; o gün burada hepimizin ortak olduğu, bu milletin namusunu koruma kaygısı hâkimdi, o bizi bir araya getiriyordu; demokrasinin namusunu koruma kaygısı hâkimdi, o bizi bir araya getiriyordu. Bugün tartışmaların başından itibaren, belki fark etmişsinizdir, özellikle suskunca dinliyorum çünkü yaşadığımız o tabloyu tekrar tekrar gözden geçirdim ve o günün hatırası şu yaşananların yaşanmasını hak etmiyordu.

Değerli arkadaşlar, bakın, 15 Temmuz hain darbe girişiminden sonra herkes bir şey söyledi, biz de bir şey söyledik, dedik ki: “Önümüzdeki yol haritasında üç önemli adım var, üç önemli adım.” Buna herkes katılmak zorunda değil ama bir yaklaşımdı, paylaştık kamuoyuyla. “Bir: Hesaplaşma. İki: Normalleşme. Üç: Demokratikleşme. Yol haritamız bu olmalı.” dedik. “Hesaplaşma: Mutlaka bu hain planın sahiplerinden hesap sorulmalı ama hukuk içerisinde hesap sorulmalı çünkü hukukun dışına

çıkma, hesabı bozma demektir; hesap sorulmamasının ya da hesabı örtmenin alt yapısını yaratma demektir, bunu yapmayalım.” dedik ama yaşadığımız bir yıl içerisinde, ne yazık ki, bu konuda gerekli özenin gösterilmediğini gördük; biz öyle düşünüyoruz, farklı düşünen olabilir.

“İki: Normalleşme.” dedik. Mutlaka hızla normalleşmeye geçmemiz lazım, bu travmayı atlamanın başka yolu yok ama olağanüstü hâl rejimini yerleşik hâle getirdik ve Parlamento'yu devre dışına çıkararak, devre dışı bırakarak bir olağanüstü hâl düzeni yarattık.

“Üçüncüsü: Buradan bir demokrasi fırsatı yaratalım.” dedik, oysa bırakın demokrasi fırsatı yaratmayı aksak total yürüten demokrasiyi bile yok edecek adımlar attık.

Değerli arkadaşlar, bu söylediklerim ve bundan sonra söyleyeceklerimde herkesin mutabık olmadığını ve olmayacağını biliyorum ama milletvekili olarak, Komisyon üyesi olarak bunları söyleme görevim olduğunu da biliyorum.

Tabii ki siyasi partiler yan yana gelebilirler, siyasi partiler karşı karşıya gelebilirler; ortak tutum alırlar, zaman zaman da farklı tutumlar alırlar, bunda bir beis yok, bunda rahatsız olacak bir şey yok ama aynı hoşgörüyü, buraya beklenen hoşgörüyü ortak alınan tutumlara karşı eleştiri hakkına da tanımak lazım.

Şimdi, ben diyorum ki: Her şey Anayasa değişikliği teklifi öncesinde başladı. Yani, 16 Nisan referandumunda başlayan Anayasa değişikliği, referanduma sunulan Anayasa değişikliği öncesinde AK PARTİ yönetimi ile Milliyetçi Hareket Partisi yönetimi arasında bir uzlaşma yaşandı. Bu uzlaşmayı yapmak nasıl her iki partinin hakkıysa bu uzlaşmanın ürünü olan eseri eleştirmek, karşı çıkmak ve bu çerçevede bu uzlaşmanın Türkiye'ye dayattığı tabloya karşı çıkmak da bizim görevimiz. Anayasa Komisyonu tartışmalarında burada, Anayasa değişikliği tartışmalarında bunları ayrıntılı olarak anlattık. Şimdi, bunun bir tek adam rejimi yarattığını söyledik, bir; bunun Parlamento'yu etkisizleştirdiğini, işlevsizleştirdiğini ve fiilen yok ettiğini söyledik; aslında adı var, kendi yok bir Parlamento yaratılmanın planlandığını söyledik; buna rağmen, işte, önce buradan, sonra Meclisten, ondan sonra da referandumdan bize göre gayrimeşru, mühürsüz bir seçimle Türkiye tek adam rejiminin anayasal alt yapısına kavuşturulmak istendi.

Şimdi, bu İç Tüzük konusu o süreçten bağımsız bir konu değil. Biz diyoruz ki: Türkiye'yi tek adam rejimine taşıyan, tek adam rejiminin anayasasını yapan ve tek adam rejiminin anayasasıyla Parlamento'yu devre dışı bırakan o ittifak, siyasi ittifak bugün de onun yapı taşlarını örmeye devam ediyor. Bundan rahatsız olmayacak kimse. Nedir? Bu İç Tüzük o tek adam rejimi anayasasının yaratacağı düzenin yapı taşları. Hepsisi değil, daha 1'inci adımı bu. İfade edildi. “Altı ay içerisindeki uyum mevzuatını, yasalarını çıkarmak için gerekli.” Ne gerekli o uyum yasalarını çıkarmak için? Konuşmayan bir Meclis gerekli, tartışmayan bir Meclis gerekli, kanun yapma fabrikası gibi önceden verilecek malzeme belli olan ve o malzemeye göre çıktı alınacak bir Meclis gerekli. Bu, aslında bunun ikrarı, bunun itirafı; biz böyle bakıyoruz.

Değerli arkadaşlar, yani, bu kanun teklifleri, bu Anayasa değişikliği yapılırken biz öyle olmadığını bilmemize rağmen teklifin sahipleri “Etkin ve güçlü bir Parlamento yaratıyoruz.” diye kampanya yürüttü. Peki, etkin ve güçlü bir Parlamento yaratmanın yolu, onun mevzuat alt yapısını, uyum yasalarını hazırlarken konuşmayan ve susan bir Parlamento pratiğinden mi bunu çıkaracak? Bunun böyle olmayacağını hepimiz biliyoruz. Suskun bir Parlamentodan konuşan bir Parlamentonun İç Tüzük'ü çıkmaz; suskun bir Parlamentodan konuşan bir Parlamenta'ya uygun uyum yasaları çıkmaz. Çıkmayacağını... Nasıl başlanırsa öyle gider, ona göre hazırlanır; bunu siz de biliyorsunuz, biz de biliyoruz, itirazımız bunadır; yoksa bir partinin kararıyla, “Bir parti şöyle yapmış, bir parti böyle yapmış.” bununla meşgul değiliz ama belli başlı ittifaklar bizim için demokrasiyi yok eden,

Parlamentoyu etkisizleştiren, yok eden bir sistem yaratıyorsa hem o sisteme karşı çıkma hem o teklife karşı çıkma hem o teklif sahiplerinin bir araya gelişine karşı çıkma hakkımız var; bunu yapacağız, bunu sürdüreceğiz.

Değerli arkadaşlar, bir başka şey: Burada yeni bir alışkanlık yerleşmeye başladı, bunu hayretle izliyorum. Belirli konular görüşülürken uzlaşılan bazı asgari maddelerin, toplam görüşülen konuda uzlaşma sağlanamayıp masa dağıldıktan, masadan kalkıldıktan sonra bir kısmı alınıyor ve “Sizinle de uzlaştığımız maddeler var. Zaten siz de buna ‘Evet.’ demiştiniz.” diye bütününden koparılıp sanki bütün o uzlaşmalar bu teklife taşınmış gibi bir algı yaratılıyor. Şimdi, İç Tüzük meselesinde bu konuşuldu; işte, daha önceki İç Tüzük’te onun bütünlüğü içerisinde koparılıp “Şu maddeleri de aldık, getirdik.” diyen anlayış dün Anayasa çalışmalarında da oldu. Biz 3 arkadaş beraber -Sayın Parsak vardı, ben vardım, Sayın Abdulhamit Gül vardı- 7 maddede anlaştık ama anlaşamadığımız birçok madde vardı ve o 7 maddenin de derde deva olmadığını toplantının içinde de söyledim, beraber açıklama yaptığımız gün de söyledim, dışarıda defalarca da söyledik. Sonra, o 7 maddenin tamamen dışında, o görüşmelerde tamamen itiraz ettiğimiz bir Anayasa değişiklik teklifi geldi ve bu değişiklik teklifi kamuoyuna açıklanırken “Bunun içinde o 7 madde de var.” dendi. Değerli arkadaşlar, onun o bütünle hiç telif edilemeyecek 7 madde olduğunu bunu söyleyen arkadaşlarımız da biliyordu, ben de çok iyi biliyorum ama böyle bir üslup yerleşti. Bu gerçekten uzlaşma arayışı üslubu değildir; bu gerçekten uzlaşılan maddeleri bir araya getirip “Ya, iyi bir şey yapalım.” arayışı değildir. Bu üsluptan vazgeçilmesinde şiddetle yarar olduğunu düşünüyorum.

Bakın, burada çok sayıda hukukçu arkadaş var. Hukuk fakültesinde bize yorum yöntemleri anlatılırken birçok yorum yöntemi anlatılır -akademisyen hukukçularımız var, Sayın Başkan da başta olmak üzere- bunlardan biri de gai yorum metodudur, “amaçsal” yorum derler ve derler ki: Amaçsal yorum yapacağımız zaman yani bunun amacına, kanun koyucu bir kanunu çıkarırken neyi hedeflemiştir, neyi amaçlamıştır bir buna bakarsınız, bir de kanunun kendi ruhu, amacı vardır, onu bulur çıkarırsınız. Burada da iki önemli malzeme vardır uygulayıcıya önerilen, hukukçuya öğretirler fakültede. Bir: “Kanunun gerekçesine bakın.” derler. Gerekçesinde o kanunun niye çıkarıldığı anlatılır, oradan yola çıkarsınız. İki: “Tutanaklara bakın, Meclis görüşmelerine. O da ikinci yoldur.” denir.

Şimdi, Allah için şu gerekçeye baktığınızda yarın, beş sene sonra ya da on sene sonra burada bu kanunu Meclisin, yasa koyucunun, o iradenin niye çıkardığını izah eden bir gerekçe var mı? Böyle yazmayın bu gerekçeyi. Şimdi, “Verimliliği ve etkinliği artırıcı nitelikte düzenlemeler yapıyoruz.” En az üç dört sefer bu yazılmış genel gerekçede. Bunun neresi verimlilik ve etkinlik artırma? “Etkinlik” dediğiniz çok fazla kanun çıkarma değildir. “Etkinlik” dediğiniz hayata dokunan yasayı çıkarabilmektir. Parlamento İç Tüzük’te yapıyorsanız bunu, “İç Tüzük’te etkinlik” demek etkin milletvekili yaratmak demektir. Millet’in iradesini milletvekili temsil eder, onun için seçilip geldik. Milletvekilini etkin kılmayan, etkisizleştiren bir İç Tüzük etkin bir İç Tüzük değildir. Oradaki Meclis faaliyeti de etkin bir Meclis faaliyeti değildir. Etkin olmayan bir Meclis faaliyeti, Parlamento faaliyeti verimli bir Parlamento faaliyeti olmaz. Onun için bu gerekçe bir kere doğru değil. Şunu yazsalar tutarlı olurdu: “Biz milletvekili az konuşsun istiyoruz. Biz Meclisteki kanun teklifleri üç günden fazla sürüncemede kalsın istemiyoruz, üç gün içinde çıksın, nasıl çıkarsa çıksın istiyoruz.” Bu, madde metinleriyle uyumlu kanunun amacına, İç Tüzük teklifinin amacına uygun bir gerekçe olurdu.

Sonra bir başka nokta, buna değinmeden geçemeyeceğim. Gelişen dünyanın hızına ayak uydurabilmek için bu ihtiyaçlardan bahsediliyor. Değerli arkadaşlar, atari oyunu oynamıyoruz, bilgisayar oyunu oynamıyoruz, gelişen dünyanın hızına ayak uydurabilmek için milletvekilinin konuşma hakkı kısılmaz. Gelişen dünyanın hızına ayak uyduruyoruz. Bundan on beş sene önce bu bilgisayar

ortamı yoktu. Şöyle imkânlarımız da yoktu. Sağ olsun yasama uzmanı arkadaşlarımız hazırlayıp gönderiyorlar, böyle bir şey yoktu. Bir eski metni alıyordun, bir yenisini alıyordun, oradan karşı... İşte, teknolojiyle gelişen dünyanın hızına ayak uyduruyoruz. Bunun dışında gelişen dünyanın hızına ayak uyduramazsınız. Teknolojiyi kullanırsınız daha geniş imkânlarla milletvekilinin aradığına kütüphanede hemen ulaşmasının yolunu bulursunuz, tutanaklara daha hızlı ulaşmasının yolunu bulursunuz, daha çabuk görüşebilme imkânları getirirsiniz ama gelişen dünyanın hızına milletvekilinin ağızına fermuar çekerek ulaşamazsınız. Ne yaptığımızın farkına varalım.

Değerli arkadaşlar, hamaset bazen etkili olabilir veya çoğu zaman etkili olabilir ama hamaset hayatı düzenleme konusunda çok da faydalı bir yöntem değildir. Siyasette işe yarayabilir. 15 Temmuz her konuştuğumuzda artık 15 Temmuz hamaset edebiyatına dönüştürer olduk. 15 Temmuzun özü Parlamentonun darbe girişimine karşı ortak iradeyle direnmesiydi, ölümü göze alarak direnmesiydi. Ben Sayın Adalet Bakanıyla hâlâ tartışıyorum. O çıkıyor bir şey söylüyor ben cevap veriyorum, ben çıkıyorum bir şey söylüyorum o cevap veriyor ama o gece Sayın Adalet Bakanı Bekir Bozdağ Meclis kürsüsünde konuşurken hepimiz oradaydık, tepemize bomba atılıyordu, “Şeye inin.” dendiği zaman “İnmeyeceğiz.” diye direniyorduk. O da ölmek üzereydi, biz de ölmek üzereydik. Şimdi, biz bu Parlamentonun varlığını ve hukukunu küçümseyen, yok eden, işsizleştirilen bir İç Tüzük değişikliğiyle buraya geliyorsak 15 Temmuzla ilgili yapacağımız hamasetin hiçbir kıymetiharbiyesi yoktur, o ruhu yok ediyoruz demektir. O Parlamento yok etmek o ruhu yok etmekten başka bir şey değildir.

Değerli arkadaşlar, bu teklif çok açık biçimde Meclisin sesini kısma teklifidir, Meclisi susturma. Bakın, muhalefeti susturma teklifi demiyorum, dikkat edin, mutlaka muhalefeti susturmak üzere kurgulanmış yanı vardır ama daha ötesinde bir başka içeriği var. Meclisi susturma teklifidir iktidarıyla muhalefetiyle çünkü Meclisin faaliyeti teorik olarak, ideal olan, olması gereken iktidar ya da muhalefet ayrımı olmadan milletvekilinin milletin iradesini Parlamento çatısı altında ifade etmesidir. Getirdiğiniz konuşma yasaklarının tamamı milletvekiline getirilmiş, dolayısıyla millet iradesine getirilmiş yasaklardır. Getirdiğiniz teklif, görüşme ve benzeri kısıtlama ve yasakların tamamı aşlında millî iradeye vurulan bir kelepçedir, bir prangadır. O yüzden tam da 15 Temmuz günü, sanki özellikle kinayesine yapıyormuş gibi, bu Komisyon, ikinci kez Gazi Meclis olduğunu kanıtlayan bu Mecliste hem de o tarihte bu prangayı vurmasın. Bunu bir kere daha düşünün teklif sahibi arkadaşlar. Mutlaka herkesin kendine göre bir gerekçesi var yani her şeyi iyi niyetle düşünmek istiyorum yani hiç kimse bir şeyi kötü... Bu, kendi penceresinden baktığında gerekçesini anlatıyor ama olayın bir gerçeği var. Bir kere teklife imza sahibi olmanın ya da benzer parti mensubiyetinin dışında bu pencereden bakın.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Sayın Elitaş'tı sanıyorum, konuşmanın başında, öğleden sonraki ilk saatlerde konuşurken Anayasa görüşmelerine atfen dedi ki “Bakın, biz Anayasa görüşmelerine Mecliste gece saat on birde, yanlış hatırlamıyorsam, başladık.” Öyle söylemişti. Doğrudur. Bunu bu teklifin getirilmesinin haklı gerekçesi olarak söyledi. Yani “Biz, Anayasa asıl meselemiz, onu görüşemedik on bire kadar. Oysa bu değişiklikler geçmiş olsaydı biz Anayasa görüşmelerine daha erken başlayabilirdik.” dedi. Olabilir. Ee, başlasak ne olurdu? On birden önceki, Anayasa değişiklik teklifinin ana maddelerine geçmeden önceki grup önerilerinde neler konuşulmuş, açın tutanakları bir bakın bakalım, açın bakın.

Değerli arkadaşlar, evet, kanunun teklif metninin esasına girmek ya da görüşmek için gece on biri buluyor olabiliriz ama herkes şunu biliyor ki bu tip önemli kanunlarda o zamana kadar kullanılan süre de aşlında Parlamentonun o değişiklik teklifini görüşmek için kullandığı zamandır. Bunda rahatsızlık duyacak bir şey yok. Üstüne üstlük bu bir fırsattır, değerlendirmesini bilirsek bu bir fırsattır. İç Tüzük'ün kanunun görüşülmesini sınırlayan alanlarına karşı millet iradesini temsil eden Meclisin ve milletvekillerinin daha geniş bir alanda kanunu tartışabilmesinin yolu açılıyor demektir. Bunun

kınanacak, rahatsız olunacak, değiştirilecek bir yanı yok, tam tersine korunması gereken bir şey. Ha, bu arada, ilave bir fırsat veriyor -işte grup önerileri biraz sonra konuşacağız- ilave olarak güncel konuların da anında konuşulabilmesi imkânını veriyor. İki ayrı önemli işlevi gören bir kurumu yok ediyoruz. Niye? Bir kanun fabrikası yaratacağız diye. Olmaz arkadaşlar, olmaz. Emin olun bundan hiçbirimize hayır çıkmaz.

Bakın, hızdan bahsediliyor. Bu teklif aslında Parlamentonun uzlaşma yeteneğini ortadan kaldırmaya yönelik bir İç Tüzük teklifidir. Uzlaşmayı teşvik eden değil, uzlaşmamayı teşvik eden bir İç Tüzük yöntemidir. Toplumda uzlaşmanın külfetini yaşadık, hâlâ yaşıyoruz. Uzlaşabilmenin başarısını yaşadık bir sene önce, 15 Temmuz gecesi bir arada olabilmenin, ne yazık ki devam ettiremedik. Bunu devam ettirmeye ihtiyacımız var, ayrılıkları körükleyip çatışma ortamı yaratmaya değil. Bakın, niye söylüyorum bu teklif, bu İç Tüzük teklifi uzlaşmayı değil, uzlaşmamayı öngörüyor, uzlaşmadan rahatsız, daha doğrusu uzlaşmanın zorlanmasından rahatsız? Şunun için: Beş tane temel kanun değişikliği söyleyeceğim. Bir tanesi 2001 yılında Türk Medeni Kanunu, AK PARTİ'nin Parlamentoda olmadığı dönem, geri kalanlarının tamamı AK PARTİ'nin Parlamentoda ve iktidarda olduğu dönemde geçmiş kanunlar.

Türk Ticaret Kanunu, 1.533 madde, çok rahat geçti. Hem de çok parçalı bir Parlametoydu, 2 ayrı parti vardı o zaman. Türk Medeni Kanunu 1.030 madde, 2001 yılında geçti. O zaman 6 parti vardı Parlametoda, 1.030 madde geçti, bu İç Tüzük vardı. Burada rahatsız olduğunuz ve "Hızlı çalışmayı engelliyor." dediğiniz her şey vardı o zaman ama geçti, hem de 6 parti vardı. Türk Ticaret Kanunu 1.533 madde, bu İç Tüzük'le geçti; Türk Ceza Kanunu 345 madde, bu İç Tüzük'le geçti; Ceza Muhakemesi Kanunu 335 madde, bu İç Tüzük'le geçti; Türk Borçlar Kanunu 649 madde, bu İç Tüzük'le geçti. Daha sayabilirim de gerek yok. Arkadaşlar, nasıl geçti? O zaman da yoklama isteme hakkı vardı, o zaman da... Ve bunlar esaslı şeyler, gerçek anlamda temel kanunun ruhuna uygun düzenlemeler, gerçek anlamda temel kanun bunlar; öyle yuduruk, torba kanun, temel kanun ambalajına sokulmuş temel kanunlar değil. Nasıl geçti? Uzlaşmayla geçti. Bir araya gelindi, ihtiyaç tespit edildi, herkes belli bir adım attı ve ortak noktada buluştu. Bunun bu Parlamento döneminde de çok örnekleri verildi, arkadaşlar verdi, tekrar etmek istemiyorum. Bu, uzlaşmayı zorladı ve bir araya gelindi, yapıldı. Şimdi "Bu İç Tüzük bize esaslı değişiklikleri yapma imkânı vermiyor." deniyorsa aslında o sözün altında yatan şudur: "Biz uzlaşmak istemiyoruz arkadaş. Biz kafamızın dikine göre nasıl bir şey istiyorsak onu çıkarmak istiyoruz. O yüzden, uzlaşmayı bu Meclisin pratiğinden de mevzuatından da çıkarmak istiyoruz. Buna ihtiyaç duymuyoruz." demektir.

Şimdi, değerli arkadaşlar, yoklama istemeyi yasaklıyorsunuz, söz hakkını sınırlıyorsunuz, süre kısıtlamaları getiriyorsunuz, oylama kısıtlamaları getiriyorsunuz, ifade yasağı getiriyorsunuz ve bunun adı "Parlametonun İç Tüzüğü" oluyor. Parlamento İç Tüzüğü, Parlametonun konuşması, tartışması, özgürce üretebilmesinin güvencesi olmalıdır, Parlametoya kelepçe takmanın, pranga vurmanın, susturmanın güvencesi, yaptırım aracı değil.

Şimdi, bakın, şöyle, teklif burada. Grup önerileriyle ilgili, biraz önce arkadaşlarımız ayrıntılı anlattı, tekrar tekrar aynı ayrıntılara girmeyeceğim ama bir şeyi merak ediyorum: Parlametonun işlevi nedir? Parlamento sadece yasama görevi yapmaz. Parlametonun yasama görevi vardır. Modern parlametolarda denetim görevi vardır, seçim görevi vardır, belli görevlere seçme görevi vardır. Zaman zaman soruşturma işlemleri yapar denetim görevinin bir parçası olarak; araştırma görevi vardır, denetim görevinin bir parçası olarak icra eder ve çok çeşitli, hatta danışma faaliyeti yapmaya dönük, yeni parlametoların görev alanlarının genişlediğini görüyoruz. Şimdi, burada grup önerilerini sınırlayıp grup önerilerinde konuşma sürelerini özellikle sınırlayarak ülkenin temel meseleleri konusunda

Parlamentonun konuşmasını kısıtlamak hangi tasarrufu sağlayacak? Biraz önce anlattı arkadaşlar. Soma'yla ilgili meseleyi biz burada zamanında görüşüyor olsaydık ve Meclis araştırma komisyonu o grup önerisinden sonra kurulmuş ve ciddi anlamda çalışıyor olsaydı 301 vatandaşımız ölmeyecekti belki de. Darbeleri Araştırma Komisyonu, bu değil, son değil, ilk, 24'üncü Dönemde kurulan Darbeleri Araştırma Komisyonu şu veya bu şekilde başka biçimde değil de ciddi olarak darbelerin kökenini bulup buna karşı güncel önlemleri de alacak şekilde Parlamentonun etkin çalışacağı bir pozisyona sokulsaydı 15 Temmuzun ayak izlerini belki daha önceden tespit edip durdurma imkânı olacaktı. Bugün, Darbeleri Araştırma Komisyonu meseleyi savuşturmanın ötesinde başka bir pozisyon alma niyetinde ve çabasında olsaydı, bir sorumluluk paylaşımı ya da sorumluluk yıkma çabasının dışında bir pozisyon almış olsaydı yarına ilişkin çok daha umutla bakabileceğimiz bir yol alacaktık. Ama görüyoruz ki yeni başka ittifakların kapısı açılarak Türkiye bir başka felakete doğru sürükleniyor.

Değerli arkadaşlar, 37'nci maddeyle ilgili mesele çok konuşuldu, işte, Sezgin Bey kendisiyle ilgili kısmını da söyledi. Milletvekilinin kanun teklifinin komisyonunda yıllarca, hatta dönemin sonuna kadar işleme alınmayıp bekletildiğini biliyoruz. Eğer bir çalışma yapılacaksa komisyonların iktidarın arzusuna göre gündem belirlemesinin önüne geçip milletvekilinin verdiği kanun teklifinin belirli bir süre sonra Genel Kurul gündemine geleceği daha etkin bir yöntem bulunmalı. Yoksa 37'nci maddeyi bu şekilde uygulanamaz hâle getirmenin, süreyi kısıtlamanın, daha az konuşturmanın buna fırsat tanıyacağını ve hak tanıyacağını söylemek mümkün değil ki. Bu, milletvekiline hak tanıyan bir düzenleme değil. Sözde, komisyon kendi gündemine hâkimdir. Bu çok klasik bir söz. Yani ben 2011'de milletvekili oldum, hep bu sözü duyarım ama hiçbir zaman komisyon kendi gündemine hâkim değildir. Parlamentodaki çoğunluk ve iktidar, komisyona nasıl talimat verirse o madde raftan iner, o teklif raftan iner, Hükümet tasarısıysa daha erken iner, ondan sonra o görüşülür. Ne yapacak milletvekili? Eğer burada gerçekten -Parlamentonun etkin ve adaletli bir şekilde- milletvekilinin vekillik görevini yapabilmesini, yasama faaliyetini yapabilmesini güvence altına alacaksak komisyon çalışmalarında -belli bir düzen dâhilinde- gelen tekliflerin incelenmesi güvence altına alınmalı. Bunlar yok. Bunun yerine, olanı da engellemenin yolu açılmış.

Şimdi, televizyon yayınları, başından beri söylediğimiz bir şey. Meclisin çalışmasının aleniyeti, milletin denetimi açısından önemlidir. Millet Meclisi, millet adına denetim yapar, millet adına yasama faaliyeti yapar ama medya ve yayın, milletin Meclisi denetleyebilme yoludur. Şimdi, teknolojik gelişimlere ayak uydurmadan bahsediyor kanunun gerekçesi ve teknolojik gelişimlere ayak uydurmadan bahsediyorsak Genel Kurul çalıştığı her an Meclisin çalışmalarının devlet televizyonunun bir kanalından yayınlanmasını güvence altına alalım. Getirilen düzenleme, güya, ilk bakışta, mevcuda göre olumlu bir düzenleme gibi görülüyor ama öyle değil. Öyle olmadığını nereden biliyoruz? Şu anda Meclisin çalışması, saat ve günle sınırlı değil. Hangi saatte çalışırsa çalışsın Genel Kurul, isterse gece yarısı sabaha kadar çalışsın, Meclis TV normal olarak yayın linkini veriyor ve internet ortamından izleyebilen onu izliyor. Alması gereken bir televizyon kanalı onu alıp verebilir. Şu anda getirilen bu düzenleme bu imkânı ortadan kaldırıyor. "Meclisin haftada üç gün, belli saatler arasında çalışmasını veriyorum, geri kalanını vermiyorum." deme imkânı doğuyor buradan. Ama öyle formüle edilmemiş. Bakıldığı zaman "Ya güzel. Herhâlde, en azından bu kadarı bile iyidir." düşüncesi doğuyor ama bunun böyle olmadığını çok iyi biliyoruz. Ha, siz yaparsınız, yapmazsınız, onu bilmiyorum ama bunu niye İç Tüzük'e böyle getiriyoruz? Yapılacaksa çok rahat bir düzenleme. Getirilir, denir ki: "Meclis çalışma yaptığı dönemde, çalıştığı sürece televizyonda yayınlanır." Bitti. Niye bu getirilmeyip de diğeri getiriliyor, anlamış değilim. Aslında anlıyorum. Bu, çok açık, Meclisin çalışmasının, yayınlanmasının... Daha önce sabaha kadar yayınlanıyordu Meclis TV'de. Ben milletvekili değilken izliyordum. Gece saat üçte de

açardım, görüşülürken izlerdik. Bizim milletvekili olduğumuz döneme denk geldi bu. 2011 yılında bu uygulama kesildi. Meclis Başkanlığı dedi ki: “Ben sadece yediye kadar vereceğim, yediden sonrasını vermeyeceğim.”

Şimdi, yoklama istemeyle ilgili mesele... Değerli arkadaşlar, şimdi, deniyor ki: “Parlamentoda zırt pırt yoklama istenmesin, sadece kanunun tümüyle ilgili görüşme yapılırken, maddelere geçilirken belli sayıda yoklama istensin.” Niye? Ben teknik açıklamaya girmiyorum çünkü Özgür Bey yaptı, Anayasa'nın konuyla ilgili maddesini söyledi. “Asgari toplantı yeter sayısı her aşamada, her işlemden sağlanmalıdır, maddeler görüşülürken de sağlanmalıdır, bu olmazsa bu açıkça Anayasa'ya aykırılıktır.” dedi. O, Anayasa Mahkemesinde tartışacağımız şey. Ne zaman? Sizi ikna edemediğimiz zaman, edemezsek eğer burada.

Değerli arkadaşlar, Parlamento bir görüşmeyi yaparken asgari bir çoğunluğu Anayasa öngörmüşse o çoğunluk orada bulunmadığı sürece millet iradesi bu çerçevede oluşmamıştır demektir bu. Anayasa'ya niye koyuyoruz bunu? Asgari bir millet iradesinin görüşme şartıdır, sıradan bir rakam, basit bir rakam değildir. Ya “Millet iradesinin, en azından bir tartışmayı yeterli görebilmek için milleti temsil eden şu kadar milletvekili burada olmalı.” diyoruz. Şimdi, İç Tüzük'le diyoruz ki: “Olmayıversin canım.” Peki, o zaman niye 600'e çıkardınız Anayasa değişikliğiyle Meclisi? 550'den 600'e niye çıkardınız? Sayıyı yükseltiyorsunuz ama “Toplanmak için yeterli sayı olmasa da olur.” diyorsunuz. Ne gerek vardı? 50 tane daha artırırken “Meclisi güçlendiriyoruz, daha çok milletvekili oluyor.” diyordunuz 550'den 600'e çıkarırken. Daha çok milletvekili olsun, güçlensin ama 15 kişiyle toplansın, maddeyi oylasın. Öyle şey olur mu? Böyle bir tabloyu nasıl izah edeceksiniz bunu ben anlamakta zorlanıyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bir başka ilginç mesele, açık oylama yasağı getiriliyor. Şimdi, bu çok tuhaf. Önce şuradan tuhaf, Anayasa değişiklikleri oylanırken Genel Kurulda, Anayasa'nın amir hükmüne rağmen, gizli oylama hükmüne rağmen açık oylamayı sağlamak için AK PARTİ Grubu özel bir çaba harcadı. Anayasa'nın hükmüne rağmen açık oylamayı sağlamak için yani “Görelim, milletvekilleri nasıl oy verdi?” diye. Tartışmamız oydu ya, “Gizli oya riayet edin.” diyorduk, gizli oya riayet edilmemesi üzerine bir oylama kurgulandı. Şimdi, orada gizli oydan bu kadar rahatsız olan ve açık oyu teşvik eden anlayış, bugün bu İç Tüzük'te açık oylamayı niye kaldırmaya, engellemeye çalışıyor ben bunu anlamakta zorlanıyorum. Yani bir kanun teklifinde, düşününki 20 maddelik bir kanun teklifi, ben milletvekiliyim, bölgede de milletvekili olarak o kanun teklifindeki pozisyonumun bilinmesini istiyorum. O kanun teklifinin 5 tane maddesine taraftarım, benim seçmenim de onu istiyor; 15 tanesine de karşıyım. Şimdi, ben 5 tanesine “olur” diyeceğim, 15 tanesine “hayır” diyeceğim, bunun da tescil edilmesini istiyorum, kayda girmesini istiyorum. Şimdi bu getirilen teklifle bana diyorsunuz ki: “Yok kardeşim, olmaz. 5'ile ilgili sen tek tek o maddelerde açık oylama yapamazsın, kayda giremez, ancak toplamıyla ilgili...” Ee toplamına itiraz edeceğim, toplamına ret vereceğim ama içerideki 5 tanesine de diyeceğim ki bölge, temsil ettiğim millete, seçmenime “Arkadaş, ben bu 5 maddeye dedim ki evet, bu doğrudur, bunun geçmesi lazım ama tümü bir araya geldiği zaman kötü bir kanun çıktı ona da hayır dedim.” Bu hakkı niye milletvekilinin elinden alıyorsunuz? Bunu birisi izah etsin, niye alıyorsunuz milletvekilinin elinden bu hakkı?

Değerli arkadaşlar, bu, milletvekilinin serbest iradesiyle milleti temsil etme hakkına getirilen bir sınırlamadır. Oturup analiz ettiğiniz zaman bunu görüyorsunuz.

Şimdi, hızlı hızlı, okuma yasağına girmeyeceğim, Grup Başkan Vekilimiz çok ayrıntılı anlattı, Özgür Bey.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – “Okuma yasağı” derken neyi kastediyorsunuz?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Yani okunması değil de tekliflerin sadece verilmesi, Genel Kurula okunmasını yasaklayan maddeler var genel görüşmenin açılmasıyla ilgili konuda, onları söylüyoruz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Araştırma önermeleri, onları da çıkarabiliriz.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Yani çıkarırsanız memnun oluruz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, gelelim bu ifade yasağı meselesine. Biraz önce Sayın Parsak da söyledi, “Bu konuda alt komisyonda ne demiş CHP, bunu da duymadık.” dedi. Ben tabii biraz şaşırđım, Sayın Parsak alt komisyonda da görevliydi herhâlde, tutanakları arkadaşlar söylerler ama hiçbir şey olmasa burada muhalefet şerhi var, arkadaşlarımızın yazdığı muhalefet şerhinde 15’inci maddeye dönük çok net, 14, 15, 16’ncı maddelere açık muhalefet şerhi yazılmış yani bunu okursa ne dediğimiz görülür.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Tezcan bir de sözle anlatın.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Ben anlatacağım, biz rahatız, anlatamayacağımız şeyi söylemeyiz.

Değerli arkadaşlar, Parlamento kürsüsü, milletvekilinin hiçbir sınırlama altında olmadan konuşabileceği kürsüdür, hakaret etmediği, sövmediği sürece, çok açık. Bakın, eski İç Tüzük’te hakaret ve sövme müeyyideye bağlanmış. Hakaret ve sövmenin müeyyideye bağlanmasından kimsenin bir rahatsızlığı yok ama bu getirilen düzenlemede hakaret ve sövmenin dışında “tezyif edici” diye, ne olduğu belli olmayan, kime göre, nasıl değerlendirileceği belli olmayan müphem bir kavram getirip koymuşsunuz. Bütün hukukçular...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Hakaret...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Erkan Bey, ben size hiç müdahale etmedim, dikkat edin, hiç müdahale etmedim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tamam, kusura bakmayın.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Yoksa söyleyeceğim çok şey vardı sizin söylediklerinizle ilgili, o yüzden...

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, şunu çok açıklıkla söyleyeyim: Adalet ve Kalkınma Partisine mensup milletvekillerinin ortak tarihî değerlerimizden anladığı ile benim ortak tarihî değerlerimizden anladığım birçok konu birbirinden farklıdır, olabilir. HDP’li milletvekillerinin ortak tarihî değerlerimizden anladığı ile benim ortak tarihî değerlerimizden anladığım birçok nokta farklıdır. Burada, bütün bunlara rağmen AK PARTİ milletvekillerinin de, HDP milletvekillerinin de, MHP milletvekillerinin de Parlamentoda bu meseleleri tartışırken özgürce tartışabilmesi, Parlamantonun Parlamento olabilmesinin şartıdır, milletin de millet olabilmesinin şartıdır, millî iradenin millî irade olabilmesinin şartıdır. Arkadaşlar, kavramlar zamana göre değişir, biz Parlamentoda bunları rahatça tartışamayacaksak, rahatça konuşamayacaksak nerede konuşacağız? Toplumsal çatışmayı nerede durduracağız? Bir milletvekili “Ben bunu söylersem, bu söylediğim resmî anlayışın dışındadır.” kaygısıyla hareket ederse Parlamento resmî anlayışların statik zorlamalarından nasıl kurtulacak? Değişime nasıl ayak uyduracağız? Tarihle ilgili çok şey söylediniz. Bu komisyon salonunda dahi tarihî değerlerimiz konusunda çok farklı tartışmalar yaşadık. Hatta ben bir konuşmada, hatırlıyorum Anayasa görüşmeleri devam ederken “Tarihten husumet çıkarılmaz, tarihten ders çıkarılır.” demiştim. Şimdi siz kalkacaksınız, bir tarih anlayışının, bir bakış açısının Parlamento kürsüsünde belirli kalıplar içerisinde konuşulabileceğini, bu kalıpların dışına çıkıldığında konuşulamayacağını söyleyeceksiniz. Bu olmaz arkadaşlar, bu olmaz.

Biraz önce Sayın Mithat Sancar Bey konuşma yaparken söylediği birçok örnek var, o örneklerin hemen hemen yüzde 90'ında Sayın Sancar'la aynı düşündüğümü ben biliyorum, aynı düşünüyorum. Hiç beraber düşünebilme şansımız yok ama Sayın Sancar'ın bunu Parlamento kürsüsünden söylemesini engelleyecek bir yaklaşım Parlamento Parlamento olmaktan çıkarır. Başka bir örnek daha vereyim: Anayasa'nın ilk dört maddesi. Bence Anayasa'nın ilk dört maddesi tartışılmamalı –benim anlayışıma göre- ve değiştirilmesi mümkün olmayan maddelerdir. Ama bu dahi, bunun Parlamento kürsüsünden konuşulabilmesini engelleme hakkı vermez, veremez. Yoksa Parlamento Parlamento olmaktan çıkar. Olur mu arkadaşlar? Bizim komisyon üyesi bir AK PARTİ milletvekili arkadaşımız Anayasa görüşmelerinde çıktı dedi ki: “Ben ilk dört maddenin aslında değişmesini istiyorum.” Nerede söyledi? Parlamento kürsüsünden söyledi.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – “Tartışılmasını” dedi.

MURAT EMİR (Ankara) - “Değişmesini” dedi.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Neyse arkadaşlar, bakın, mesele şu...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Şimdi niye karşı çıkıyorsunuz?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Arkadaşlar, müsaade eder misiniz! Dinlerseniz ne dediğimi anlayacaksınız. Aslında anlıyorsunuz da söyletmek istemiyorsunuz.

Ben diyorum ki: Ben o söze katılmıyorum, katılmıyorum ama o sözün Parlamentoda konuşulabilmesini engelleme hakkımız yok, mesela bu. Yani, şimdi siz kalkıp bunun üzerinden bir tablo yaratmaya çalışacaksınız ve bugün Türkiye’de ortak tarihi değerlerimizle ilgili o kadar çok şey söylendi ki, kabul edilemeyecek o kadar çok şey söylendi ki şimdi bunları, dönüp İç Tüzük meselesinde Parlamenteonun konuşmasını -kürsüdeki konuşmadan bahsediyorum- belli bir kalıba sokmaya çalışıyoruz. Bu olmaz arkadaşlar. Bunun kimi vuracağı belli olmaz, emin olun bunun kimi vuracağı belli olmaz. Buradaki mesele, hakaret ve sövme kabul edilebilir bir şey değildir, ortak değerlere dönük hakaret ve sövme ama bunun dışında muğlak ve keyfi uygulamalara yol açacak herhangi bir düzenleme Parlamento Parlamento olmaktan çıkarır.

Değerli arkadaşlar, tabii, bu problemlerin temelinde kötü siyaset üslubunun yerleşmesi yatıyor. Türkiye’de ne yazık ki özellikle son dönemde bir kötü siyaset üslubu yerleşiyor. Siyaset tekelleşmeye başladı. Yani, bir dili ve bir üslubu söylemediğiniz sürece siyasette bir toplumsal linçle karşı karşıya bırakılmaya çalışılıyorsunuz. Şimdi, bu, Parlamenteonun iç hukukuna yansıtılmaya çalışılıyor. Neyle? Bu İç Tüzük’le. Bakın, siyaseti kriminalize etmeye dönük yerleşik uygulamalarla karşı karşıya kalıyoruz. Siyaset yapan siyasi partiler ve kurumların bir şekilde kriminalize edilmeye çalışıldığını görüyoruz. Şimdi, en açık örneği daha dün –bugün 15 Temmuz olduğu için “dün” diyorum- dün 14 Temmuzda AK PARTİ Genel Başkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan Cumhuriyet Halk Partisi için, ana muhalefet partisi için “PKK’yla irtibatlı” ifadesini kullanıyor.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – 7 Kasım da sizin yayınladığınız parti bildirisinde...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Değerli arkadaşlar, biz terör örgütleriyle kimlerin beraber, şu veya bu saikle hareket ettiğini biliyoruz ama biz hiçbir zaman o siyasi hareketlere terör örgütü demedik, biz sadece uygulamayı eleştirdik. Biz, Parlamento devre dışı bırakarak bunun siyasi rantını yiyelim diye çözüm sürecinde Parlamento devre dışı koyma anlayışının Türkiye’ye getirdiği faturayı yaşayarak görüyoruz. Bunu ben söylemiyorum, Emre Taner’in Darbeleri Araştırma Komisyonu raporundaki ifadesinde söylediği şeyler “Biz de meselenin Parlamentoda görüşülmesini isterken ne yazık ki iktidar

bundan uzak durdu.” Sadece nemasını ben yiyeyim diye. Şimdi, siyaseti kriminalize ederek Türkiye’de sorunları çözmeye şansımız yoktur. Hepimizin üslubumuzu, dilimizi buna göre ayarlamasında sayısız yarar olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, arzu edilen şeyi biliyoruz, bu İç Tüzük’te de bu çok açık ortaya çıktı: Muhalefetsiz bir siyaset arzu ediliyor; muhalefetsiz bir siyaset ve Parlamentosuz bir iktidar isteniyor. Dedim ya: “Bu İç Tüzük sadece muhalefetin sesini kısma değil, aynı zamanda Parlatmentonun sesini kısma, susturma İç Tüzük’üdür.” diye. Muhalefetsiz bir siyaset sadece iktidar tarafından domine edilen ve başkasına konuşma, yaşama söz hakkı tanınmayan bir siyaset iklimi ve parlatmentosuz bir iktidar isteniyor, bunun İç Tüzük’ü. Bunun Anayasa’sı hazırlandı, şimdi bunun İç Tüzük’ü hazırlanmaya çalışılıyor. Yani, bu teklif bir susturma ve hizaya sokma teklifi aslında, Parlatmentoyu Parlatmento olmaktan çıkarma teklifi.

Bir arkadaşımız söyledi, hatırlamıyorum kim olduğunu “Meşveret meclisine döner bu böyle olursa.” dedi ya da ben öyle düşündüm o konuşurken, bilmiyorum bu sözü kullandı mı kullanmadı mı, daha ötesi olur arkadaşlar, daha ötesi olur. Bu Meclis bu İç Tüzük’le meşveret meclisi dahi olamaz. Meşveret meclisi istişare edilen, müşavere edilen meclistir, görüşülen, konuşulan meclistir. Konuşmayan meclis meşveret edemez. Konuşma hakkı olmayan mecliste meşveret olmaz. Meşveretin bile ortadan kalktığı bir meclis bırakın yasama meclisi organı olmayı, teşri organı olmayı, meşveret meclisi olmaktan dahi biz bu Meclisi çıkarırız. Bu, çok açık, Parlatmentonun ayağına pranga vurma teklifidir.

Şimdi, burada tabii sözlerimi toparlarken mümkün olduğunca polemik yapmama niyetindeydim ama söylenen bazı şeylere cevap verme zarureti var, cevap vermeden olmaz.

Birincisi: Sayın Parsak biraz önce söylemişti “15’inci maddeye ne dediniz?” diye, onu konuşmanın arasında söyledim. Arkadaşlarımız hem alt komisyonda çok net anlatmışlar, hem de muhalefet şerhine yazmışlar hem de düşündüğümüzü çok açık söyledik.

Gelelim, bugünkü, 15 Temmuzdaki törenlere katılma meselesine. Bizim oradaki pozisyonumuzdan rahatsız olacak bir şey yok arkadaşlar. Biz Türkiye Büyük Millet Meclisinin etkinliği olduğuna ilişkin davet geldiği andan itibaren çok açık bir şekilde, çıktık ve dedik ki “Biz, Meclisin bu etkinliklerine katılacağız.” Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı bir hafta önce başka bir davetiyeye gönderdi, bugün gündüz Genel Kurulda yapılacak davetiyeyi gönderdi, ortada başka bir etkinliği yoktu Meclisin, bir tane etkinliği vardı. Başka bir etkinlik sarayın himayesinde, Cumhurbaşkanlığı himayesinde Meclis yerleşkesi içinde yapılacak bir etkinlik basına düştü, bunun bir resmî açıklaması bize gelmedi. Basına düşen bir etkinlikten biz öğrendik ki o etkinlikte AK PARTİ Genel Başkanı konuşacak, Başbakan konuşacak, Meclis Başkanı konuşacak, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı konuşacak, Mecliste bir etkinlik yapılıyor, Mecliste Ana Muhalefet Partisi Başkanı konuşmayacak, başka partiler konuşmayacak! Böyle bir şeyin olamayacağına çok açık itirazımızı ifade ettik ve çıktık dedik ki -çarşamba günü benim basın toplantıma bakınız- “Meclis yerleşkesi içerisinde Meclisin dışında bir başka himaye aranamaz. Tek himaye Meclisin kendisidir çünkü milletin Meclisidir. Bu çerçevede Mecliste yapılacak programın protokolü de bellidir. Ana Muhalefet Partisi Başkanını da konuşurmadan böyle bir program yapamazsınız.”

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Tezcan...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Müsaade edin.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Anladım ben, özür diliyorum, yeri gelmişken şunu söyleyeyim: Geceki programda Sayın Genel Başkanımızın bir konuşması yok.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Ben basına düşeni söylüyorum, “vardır” demiyorum. Başında da söyledim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Basın hep doğru söylüyor ya!

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Her neyse.

Biz basına düşen üzerinden konuştuk, arkasından...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Basın hep doğru söylüyordu ya.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Doğru söylüyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edelim, lütfen...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – ...bunun üzerine Sayın Meclis Başkanlığı yapılan hatanın farkına vardı ya da ortadaki haberlerin yanlış olduğunu bizim ortaya çıkıp yüksek sesle ifade etmemizden sonra anladı olacak ki –hangisiyse o karar versin- dün itibarıyla bize o Meclis davetiyesi geldiğinde biz de çok net pozisyonumuzu anlattık. Mesele budur, bunun dışında da aranacak yok. Eğer bir şey aranacaksa, merak edilecekse Meclis Başkanının bu pozisyonlar karşısında bizim sesimizi yükseltene kadarki suskunluğunu merak etmelerini tavsiye ederim arkadaşlarımızdan.

Gelelim bir başka konuya. Sayın Erkan Akçay “CHP ana muhalefet sorumluluğunu yerine getirmiyor.” dedi. Kendi takdiridir. Bizim ana muhalefet sorumluluğumuzu yerine getirip getirmediğimizi millet takdir edecektir, ediyor da zaten. Çünkü, demokrasilerde iktidarlar ve muhalefetler vardır. Şimdi, Sayın Erdoğan Başbakanken hatırlıyorum Sayın Erkan Akçay’ın partisi, Milliyetçi Hareket Partisi için “yavru muhalefet” diyordu, o zaman da o muhalefeti beğenmiyordu. Tabir benim değildir, Sayın Erdoğan’ın tabiridir, hatırlayacaksınız. Şimdi, acaba diyorum, Sayın Erdoğan MHP’yi yavru iktidar olarak gördüğü için mi sesini çıkarmıyor? Onu bilmiyorum ama biz ana muhalefet görevimizi kararlılıkla yapmaya devam edeceğiz.

Son sözüm şudur arkadaşlar: Bu İç Tüzük değişiklik teklifi Parlamentoyu yok etmeye dönük, tek adam rejimi yaratmaya dönük Anayasa değişikliği sürecinin bir eklentisidir. Biz buna o zaman da “hayır” dedik, bu zaman da “hayır” diyeceğiz. Ne zaman kimi vuracağı belli değildir, Meclisin sinesine yerleştirilen ve ne zaman patlayacağı belli olmayan fünyesi çekilmiş bir dinamit gibidir. Buna benzer değişiklikler daha önce yaşandı, bunu daha önce de bu salonun içerisinde söyledim, fayda etmedi, bir daha söyleyeceğim, fayda etmeyeceğini bilerek söylüyorum ama söyleyeceğim belki değişiklik olur diye. 2010 yılında da benzeri şekilde, benzer biçimde Anayasa değişiklikleri yapılarak bu milletin sinesinde ne zaman patlayacağı belli olmayan bir dinamit yerleştirilmişti ve sonucu 15 Temmuz geldi dayandı. Bu uygulamaların Parlamentoyu etkisiz, yetkisiz, işlevsiz kılacağını ve buradan milletin hayrına bir şey çıkmayacağını, bu değişikliği yapanların da yarın “Ya, bizi kim aldattı?” diye dönüp soracakları bir senaryo olabileceğini hatırlatmakta yarar görüyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Tezcan, teşekkür ederim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, Sayın Tezcan’ın son ifadesi sataşma olmuştur efendim.

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

15.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, Aydın Milletvekili Bülent Tezcan’ın (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Teklifi’nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı fadelerine ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Çok teşekkür ediyorum.

Tabii, Sayın Tezcan'ı dikkatle ve saygıyla dinledik; kendi görüşleridir, ifade ettiler, saygı duyarız. Fakat, son cümlesi hiç de şık olmadı, kendisine yakıştıramadığımızı da burada ifade etmek isterim. Bu tanımlamalar, yok, “yavru muhalefet”, “yavru iktidar” üslubu kendisine yakışmamıştır; sığ ve çığ bulduğumu ifade ediyorum.

Teşekkür ederim.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – O zaman Sayın Erdoğan'a da yakıştıramadınız.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Efendim, şimdi, bu sözü gündeme getiren Sayın Tezcan'dır, söylediğim söz kendisine yöneliktir.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – O söz Sayın Erdoğan'a aittir.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Cevap verebilirim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Avukatlarınız veriyor zaten cevabı.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – İyi avukatızdır Sayın Elitaş, iyi de hukukçuyuzdur.

HASAN BASRİ KURT (Samsun) – Milletvekilleriniz yurt dışına kaçıyor.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Benim müvekkilim değildir. Hayır, bilgiye dayalı konuşun da kafadan atmayın yani.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Özel'e söz verdim.

16.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, biraz önce yaptığım konuşmaya Milliyetçi Hareket Partisinden 3 ayı değerli hatip cevap verdi. Ben buna alışkınım, bazen MHP'yi eleştirdiğimde önce 7 kişi veriyor her biri bir öncesinden aşırı bir dozla, en son salı günü de Sayın Bahçeli veriyor. Ama, tamamında bir tek şeye cevap vereceğim, Sayın Parsak sizi ilgilendirdiği için, dediniz ki: “Bu Parlamente'nin en tutarlı, en çizgisi değişmeyen partisi biziz.” Takdir sizin, ben de bir şey takdire sunacağım.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Ben sizlerin dedikleri üzerine...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tabii, tabii, ben de sizin dediğiniz üzerine...

Sayın Parsak, 7 Eylül 2015 saat 16.52'de attığımız “tweet”: “Hâlâ başkanlık peşindesin. Evet, bir gün başkan olacaksın ama bu işlediğin suçların cezasını çekeceğin koğu başkanlığı olacak.” diyorsun Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Oradan çok ekmek çıktı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu hangi tutarlılıkla bağdaştırıyor? Aynı çizgide misin? Recep Tayyip Erdoğan'ın, Sayın Cumhurbaşkanın işlediği suçların cezasını çekeceği koğuşun başkanı olacağını...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Çok beceriklisin bu konuda!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...hâlâ söylüyor musun, tutarlılık devam ediyor mu?

Teşekkür ederim.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Soruma cevap verirsiniz ben buna bir cevap veririm.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, ben de bir...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Ben size sormuştum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Vereceğiniz cevabı...

BAŞKAN – Arkadaşlar, söz talebi Sayın Bedia Özgökçe Ertan'da. Ona bir söz vereceğim ben, sonra veririz.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, tartışmaları sığağı sığağına yürütmek üzere bir eğiliminiz olduğu görülüyor. Her defasında MHP'lilerin...

BAŞKAN – Yok, öyle değil, Sayın Özel bayağı bekledi yani ara falan verdik, yemek yedik.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Parsak yaptığı konuşmasında alt komisyonda açık bir biçimde bizim ifade etmediğimizi söyledi, Komisyondaki 3 tane cümleyi tutanaklardan okumama izin verirseniz, Sayın Parsak'ın da aydınlatılması için bir olanak sağlamış oluruz.

BAŞKAN – Ama, Sayın Tezcan cevap verdi onunla ilgili.

MURAT EMİR (Ankara) – Hayır efendim, tutanaktan okuyacağım. Ben konuşmayacağım, tutanaktan 3 cümle okuyacağım.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Ben temelde Grup Başkan Vekili Sayın Özel'e sormuştum.

MURAT EMİR (Ankara) – Zapta geçsin diye yani şimdi bunu...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir dakika...

Sayın Emir, buyurun.

Meral Hanım, siz söz istiyor muydunuz?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Evet.

BAŞKAN – O zaman Meral Hanım'a verelim, sonra Sayın Emir'e.

MURAT EMİR (Ankara) – Tamam.

BAŞKAN – Buyurun.

17.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, demin Sayın Parsak açıklama yaparken aslında, CHP'ye atfen bir şey söyledi ama...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir dakika bitti konuşma, şimdi Sayın Beştaş'da söz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Parsak'ın bir konuşmasına istinaden söz aldım, birazdan zaten Bedia Hanım bizim görüşlerimizi tekrar ileticek. Beyanında CHP'ye dönük olarak şunu söyledi, dedi ki: “Karar verin, HDP'den mi yanasınız?” 15'inci maddeye atfen.

BAŞKAN – Her şeye cevap verecek olursak çıkamayız buradan.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hayır, hayır... “Yoksa bizden yana mı?”

Şimdi, ben burada...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – CHP'nin mi HDP'nin mi görüşünde...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Tamam, aynı şey. Yani hangi seçmene talipsiniz?

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Aynı şey değil.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bu, yani aslında bizim bildiğimiz, sır olmayan, Türkiye kamuoyunun da bildiği bir mesele. Bu madde kime getiriliyor çok açık. Burada bize doğrudan satışa yok ama “HDP’nin seçmenine mi talipsiniz?” derken aslında, düşünce ve ifade özgürlüğü kısıtlamasının doğrudan yani bunun MHP’nin görüşü olduğunu, yani onlar tarafından eklendiğini zaten Sayın Parsak söyledi, dedi ki: “18 madde geldi.” Öyle anladım.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Tabii tabii, ben maddelere girmedim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yani, bunu karşılıklı değerlendirdik. Tabii tabii, sonra 6 madde sanırım...

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Ben ne dediğimi çok net biliyorum. 11 madde geldi, 2’si çıktı, toplam 18 oldu, kimlerin...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – “11 madde geldi, 2’si çıktı. Biz de etki ettik.”

Hayır, yani buna atfen söylüyorum. Sonuçta, bunu, görüşleri biliyoruz. Ama, burada özellikle Anayasa meselesinde, ilk 4 maddesi çerçevesinde çizilen konularda “tahkir ve tezyif etmek” kavramı, doğrudan bize yönelik getirildiği Komisyon tutanaklarına da geçmiştir, geçirilmiştir. Bu da HDP’ye açılan savaşın, şu anda yürütülen hukuksuz operasyonların, milletvekillerimizin vekilliğinin düşürülmesinin ardı ardına mahkûmiyet kararları verilmesiyle doğrudan bağlantılıdır, bu, bağımsız değildir. Bizim, Anayasa’nın maddelerini milletvekili olarak değil bizim, hiçbir partinin milletvekilinin eleştirememesi gibi bir düzenlemeyi kabul etmek mümkün değildir. Yani, artık Parlamentoda düşüncelerin doğrudan birilerinin iki dudağı arasındaki sözle kısıtlanabileceği, takdir hakkının doğrudan Meclis başkan vekiline verildiği ve Meclis başkan vekilinin de uygulamalarının neye bağlı olarak şekillendiğini çok iyi biliyoruz. Bu nedenle, özellikle, idari yapısına aykırı tanımlamalar da, tahkir ve tezyif de Anayasa’yı eleştirmeyi doğrudan yasaklamaktadır. Anayasa’yı değiştirmeye muktedir bir organın üyesinin Anayasa’yı eleştirememesi hangi hukuki mantıkla, hangi demokratik zihniyetle, hangi ulusal üstü değerle ya da bugüne kadar Parlamento tarihimizde hangi arka planla getirilmiştir bunu gerçekten bilmiyoruz. Ama, şunu biliyoruz: Yani Türkiye’yi gerçekten bu vasıtayla, iktidar partisini de ortak ederek mi diyeyim, yani çok kastımı aşan cümlelerde kurmak istemiyorum ama yani buna birlikte karar vererek açıkçası biraz önce konuşmamda ifade ettiğim yüz yıllık bir arka planla Kenan Evren’in, 1921 Anayasa koyucusunun, 1923’ün, 1961’in hiç kimsenin aklına gelmeyen bir şey nedense 2017 yılında “Ya, gelin biz şu milletvekillerini konuşmalarından dolayı cezalandıralım.” diye gelmiş herhâlde ya da geçmişteki miras bugüne taşınmıştır.

Biz HDP olarak neyi savunduğumuzu, hangi değerlerin arkasında durduğumuzu gayet iyi biliyoruz. HDP’ye yönelik bu ötekileştirici, dışlayıcı, görmezden gelen tutumu da reddediyoruz. Biz, ne kadar böyle davranılırsa davranılırsın, daha bugün 2 milletvekillimiz, arkadaşımız ceza aldığı hâlde burada bulunup buraya katkı yapmaya çalışıyorsa gerçekten bunun değeri bilinmelidir. Bu, Türkiye’de demokrasinin, demokratik siyasetin ve çoğulculuğun olmazsa olmaz bir yöntem olarak kabul ettiğimizin kanıtıdır aynı zamanda. Biz kendimizi kimseye ispat etmek zorunda değiliz yani bizim adımın geçtiği yerlerde, hiç kimseye atfen söylemiyorum, işte “başka partiler, başka kişiler”, bunları da çok talihsiz buluyorum en hafifinden, çok ucuz bulduğumu ifade etmek istiyorum.

Son olarak da yarın 15 Temmuz, darbe girişimi teşebbüsünün birinci yıl dönümü. Bizim bu darbe teşebbüsüne karşı tutumumuz oldukça net, o günden bugüne de tutumumuz değişmedi ama şu anda Meclis Başkanının bize gönderdiği davet de yanlış adrese gelmiştir. Bizim Eş Genel Başkanımız cezaevindedir, Edirne Cezaevi’ndedir. Bizce “grup başkanları” sadece Selahattin Demirtaş cezaevinde

olduğu için yazılmamıştır. Mademki Meclis Başkanı bugüne kadar bizim Grup Başkanımızı, Eş Genel Başkanımızı görmezden gelmeye devam etmiştir, hiç değilse bu davetiyeyi bir de cezaevine gönderseydi, biz de görseydik yani bu meselenin ne kadar açık olduğunu.

Biz, Türkiye'nin darbelerle değil, kesinlikle demokrasiyle yönetilmekle ilerleyebileceğini, vatandaşın, 80 milyon yurttaşın huzur ve refahının demokrasiyle, demokratik değerlerle ancak sağlanabileceğini bir kez daha ifade etmek istiyoruz. Ve özellikle darbeden sonra, 15 Temmuzdan sonra, kınadığımız bu darbe, karşısında olduğumuz bu darbe teşebbüsünden sonra şu anda, hâlâ, 20 Temmuzda başlayan bir darbenin de devam ettiğini de ifade etmek istiyoruz. Daha bu akşam 17.500 insan ihraç edilmiştir bir kanun hükmünde kararnameyle ve bunların yüzde 80'i Diyarbakır, Mardin, Batman, Siirt ve diğer illerdeki belediye çalışanlarıdır, hepsi HDP'lidir ve bu ihraçlarla, bu tutuklamalarla iktidar partisi aslında 15 Temmuzun yapamadığını, yaptırılmayan darbeyi kendisi iradi olarak bize karşı, HDP'ye karşı ve toplumsal muhalefete karşı devam ettirmektedir. Bunu da ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Emir, buyurun.

18.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) – Evet, Sayın Başkan, öncelikle teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, Sayın Parsak'ın alt komisyonda bizim 15'inci maddeyle ilgili olarak açık, net konuşmadığımızı ve kendisinin anlayamadığı iddiasına binaen aynen tutanakta okuyorum: “Değerli arkadaşlar, ben de olabildiği kadar kısa tutmaya gayret edeceğim bu maddedeki görüşlerimi.” diyerek başlıyorum.

“Şimdi, bir defa, herhangi bir yanlış anlamaya yol açmamak adına kendi partimizin ve şahsımın bulunduğu yeri açıklıkla ifade etmek isterim. Biz ülkemizin vatani ve milliyetle bölünmez bütünlüğünden yanayız elbette ve Anayasa'mızın ilk 4 maddesinin de titizlikle korunması gerektiğinden yanayız. Burada en ufak bir tartışma yok bizim açımızdan. Artı, bu maddeyle getirilen -zaten daha önceki Tüzük'te de var- hakaret, sövmek gibi eylemlerin hiçbir şekilde kabul edilmeyeceği de ortada, buraya kadar hemfikiriz.” Bunları söylemişiz.

“Yalnız, bir şeyin altını çizmek lazım. Konulara, olaylara, tarihe, Meclis çalışmalarına, siyasi tartışmalara bulunduğumuz yerden bakma alışkanlığından vazgeçmemiz gerekiyor.” Bunun üzerine İsmail Kahraman'ın örneğini veriyorum: “Mesela Meclis Başkanının laiklikle ilgili sorunu olduğunu düşünüyorum. Anayasa'nın ilk 4 maddesiyle ilgili açık sorunu olduğunu biliyorum. Konuşmalarında bu sorununu açığa vurmaktan imtina dahi etmediğini açıkça görüyorum ve kendisinin “Laiklik ilkesi kaldırılın.” dediği için aslında Genel Kurul kararıyla bir kınama cezasına çarptırılmasını arzu da ederim şahsen Murat Emir olarak ama bunun ilkesel olarak bir İç Tüzük marifetiyle yapılmasını demokratik kişiliğime sindiremem ve bunu da uygun görmem.” Yeterli midir, açık mıdır?

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Siz bu beyanınızda bulunun, ben söyleyeceğimi söyledim.

MURAT EMİR (Ankara) – Evet, yani ya dikkatli dinlemiyorsunuz ya da ortalığı karıştırmak için kendinizce küçük yollara girişiyorsunuz.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Sadece aynısına katılıyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sen hangisine katılıyorsun o attığın “tweet”lerin?

(Oturma Başkanlığına Sözcü Abdurrahman Öz geçti)

BAŞKAN – Sayın Emir, teşekkür ediyorum.

III- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783)
(Alt komisyon metni) (Devam)

BAŞKAN - Söz sırası Sayın Bedia Özgökçe Ertan'da.

Sayın Ertan, buyurun.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, hatip konuşmaya başlamıştır, lütfen karşılıklı konuşmayalım.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Değerli milletvekilleri, burada bulunan herkesi saygıyla selamlıyorum.

Evet, saat 02.44 ve artık 15 Temmuz tarihine girmiş oluyoruz. Geçen sene 15 Temmuz günü darbe girişimi söz konusu oldu, bugün birinci yıl dönümü. Ben yine şahsen ve partim adına da bütün darbelerle karşı olduğumuzu, geçen sene yaşananları lanetlediğimi bir kez daha tekrarlayarak hayatını kaybeden herkese Allah'tan rahmet diliyorum.

O gün de parti olarak görüşlerimizi açıklarken ve ortak metne imzamızı atarken darbelerden kurtuluşun tek yolunun demokrasiyi savunmak olduğunu söylemiştik, bugün hâlâ aynı görüşteyiz ancak o günden bugüne ne yazık ki demokrasiyi dışlayan bir yaklaşım var, bugün de bu saat itibarıyla hâlâ İç Tüzük tartışması yürütüyoruz ve bu İç Tüzük'ün içeriğinin tamamen son iki yıllık uygulamaların bir sonucu olduğunu düşünüyoruz. Benden önceki konuşmacıların da dünden beri tekrarladığı gibi Parlamento hukukunun en önemli yazılı kaynaklarından olan İç Tüzük hem usul açısından hem de Anayasa'ya aykırılık açısından Anayasa'ya aykırı olduğu görüşü kabul edilmeyerek görüşmelere devam edildi. Burada görüş belirten her kişiliğin, her kişinin ve her partinin sözleri sadece sözcük olarak ve anlatım olarak Parlamento tutanaklarına yansımıyor. Buradaki bütün görüşler ve siyasi duruşlar aynı zamanda bir tutum olarak ve kendi ilkeleriyle kişilerin ve siyasi partilerin kendi ilkeleriyle tutarlılıkları anlamında da Parlamento tutanaklarına yansıyor. Bu notlar ve tutanaklar tamamen tarihî belgelerdir, bugün tartıştığımız konulardan hareketle ileride bir gün bugünlerin değerlendirilmesi yapılırken eminim ki içinde bulunduğumuz siyasi sürecin, tıkanmış olan siyasetin, yönetim krizinin de sebeplerini anlayacaktır ve o okumaları da yapacaktır. Evet, içerisinde bulunduğumuz siyasi atmosfer şu an önümüze dayatmayla çıkmış olan İç Tüzük düzenlemesinin açık bir yansımasıdır. Daha başlangıç aşamasında iki partinin anlaşarak ve diğer partileri ve diğer anlayışları, görüşleri yok sayarak bir dayatmayla karşımıza çıkardığı bu teklifin bir meşruiyet tartışması doğurmuş olduğunu söylememiz gerekiyor ve özellikle içeriği itibarıyla ve ortaya çıkaracağı ve doğuracağı sakıncalı sonuçları itibarıyla da bütün topluma açık bir tehdit düzenlemesi olduğunu belirtmemiz gerekiyor.

Sayın Başkan, değerli üyeler; benden önceki bazı hatipler de belirtti, ben de aynı görüşteyim. Bu İç Tüzük değişiklik teklifi içeriğinde bir hizaya getirme, amiyane tabirle halkın temsilcilerine ayar verme, otokratik bir disiplin anlayışıyla bu Meclisi de kontrol etme amacı taşıyor ve bu anlayış ile de şu ana kadar gerek yazılı gerekse yazılı olmayan kurallardan oluşan Parlamento hukukunda yeniden düzenlemeyi esas alıyor. Parlamento hukukunun yeni otoriter anlayışla dizaynı aynı zamanda toplumun her kesimine de aynı içerikli mesaj anlamına gelir. Seçilmiş halk temsilcilerinin bu yöntemle kontrol altına alınmak istenmesi demek tüm toplumun da aynı anlayışla dizayn edileceğinin mesajını ve anlamını taşıyor çünkü. Benim teklifim bütününe dair ilk gözüme çarpan sonuç budur.

Ayrıca, bu İç Tüzük'te bir Kürt ayarı var, bu çok açıktır. Ayrıca -tınak içerisinde- aykırı olan herkese bir ayar verme girişimi var. Öyle olmasa kişisel olarak görüş olarak tahammül edilemeyen her ne var ise ona dair özel düzenleme yapılmazdı. Bu yapılmak istenen düzenlemeler evrensel, temel tüm insan hakları kavram ve olgularına, oluşan teamüllere, yasalara aykırılığı göze alarak yapılmak isteniyor. Örneğin burada Leyla Zana yemini düzenlemesi var, örneğin burada Garo Paylan düzenlemesi var, örneğin burada Sezgin Tanrikulu düzenlemesi var, örneğin burada HDP'li vekiller olarak Meclis gündemine taşıdığımız, konuştuğumuz sözcükler ve tarihi gerçekliklere tahammülsüzlük var. Örneğin burada tutuklu eş başkanlarımızın ve vekillerimizin resimlerini taşımamıza dahi tahammülsüzlük var, Dersim katliamına “Dersim katliamı” dememize tahammülsüzlük var. Kürt dememize, “Amed” dememize tahammülsüzlük var. Kürt temsilcilerine tahammülsüzlük dokunulmazlıkların kaldırıldığı düzenlemeyle açığa çıkmıştı. O düzenlemeyle bir defaya mahsus, geçmişe dönük ve kişiye özel bir düzenleme yapılmıştı. Şu an o gün planlanan her şey harfiyen işletiliyor. O günden beri olanları söyleyelim. Dokunulmazlıklar kaldırıldı, Kürtler tutuklandı, yargıya verilen talimatlarla hızlıca kararlar veriliyor, vekillikler bir bir düşürülüyor ve böyle giderse yeni seçime kadar, vekilliği düşürülecek olanlar zaten Meclis dışına çıkarılmış olacak. Ha, seçim yapılınca kadar da kalanlar var ise onlar da dâhil bundan sonra seçilecek olanlara da –eğer bir seçim olacaksa- şimdiden, vekillik görevini yapmayı engelleyici düzenleme yapılıyor.

Tabii sadece HDP de değil, aykırı tüm seslere tahammülsüzlük var. Anlaşılan o ki “tek millet, tek devlet, tek vatan, tek bayrak” olarak tarif edilen rejime böylesi düzenlemelerle bir de “tek ses” düşüncesi eklenmek isteniyor. “Tek seslilik de olursa her şeyi hallettik.” mi diyeceksiniz? Kürtler bu yaklaşımdan nasıl etkileniyor?

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Çift bayrak mı olması lazım?

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Bir şey mi söylediniz?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Size söylemedi de “Çift bayrak mı olması lazım?” diye bana soruyor.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Eleştirdiniz de “Çift bayrak mı olması lazım?” dedim.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Benim konuşmamı dinlerseniz hepsini tarif ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özgökçe, siz lütfen Başkanlık Divanına hitaben konuşunuz.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Bu sonuçlar açısından ortaya çıkan bu tablo karşısında Kürtler nasıl etkileniyor? Yani bu konuyu hiç düşünüyor musunuz bilmiyorum ama kendi seçtiği ve sözünü söylemesi için, sorunlarını dile getirsin, tarihsel ve temel sorunları konuşabilsin diye gönderdiği temsilcilere yapılanları görmüyor mu sanıyorsunuz? Peki, temsilcisine yapılanı kendisine yapılmış saymıyor mu sizce? Kendisine, tercihlerine saygı göstermeyenlerin, hatta tahammül edemeyenlerin aslında kendisine tahammül edemediğini çok açık şekilde görüyor ve bunu biliyor. Bu gerilimin yarattığı toplumsal sorunlar, çözümsüzlük bu ülkenin geleceğine yapılan en büyük kötülüktür. Baskıyla, zorla, hizaya getirmeyle, ayar vermeye çalışmakla Kürt sorununu daha da derinleştireceğinizi öncelikle sizlerin bilmesi gerekiyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünden beri, teklifi getirenlerin yaptıkları konuşmaları ve gerekçeleri dinlerken ya da dün alt komisyonda değildim ama tutanakları okudum, o tutanakları okurken aklıma hem dile gelenlerin olduğu hem de dile gelmeyenlerin olduğu görüşler geldi. Konuşmalarda, dediğim gibi, hem dile gelenler vardı hem de dile gelmeyenler. Bir yandan da meşruiyet kaygısı seziliyor. Bugün yapılan konuşmalarda da aynı meseleyi sezdim. “Geçmiş dönemlerde büyük emeklerle Meclisteki dört partinin üzerinde uzlaştığı maddeler geliştirilerek getirildi.” şeklinde

açıklama yapıyorsunuz örneğin. Bu açıklamada özellikle “dört parti” vurgusu, “Çoğulculuğu esas aldık.” vurgusu dikkat çekicidir. Bugün bu koşulları yaratmak ihtiyacı bile duymuyorsunuz ama meşruluk kaygısı sebebiyle de sürekli önceki dönemde oluşan uzlaşma ortamına atıf yapıyorsunuz. Niye peki? Şu an getirdiğiniz teklifin içeriğini örtbas edebilmek için böyle bir görüntüye ve böyle bir argümana ihtiyaç duyuyorsunuz. Bu kaygıyı yaşamak yerine tümünden teklifin geri çekilerek gerçek bir mutabakatın sağlanacağı çalışmayı üretmek halk iradesine saygı bakımından daha değerlidir, mutlaka ki daha değerlidir. Halk iradesine saygı duyulduğunu meşruluk zeminleri yaratarak ifade edebilirsiniz ancak. Dolambaçlı yollar yerine, gerçekliği olmayan ifadelerle sığınmak yerine Hükümet etmenin gereği olarak sonuna kadar bu arayışı sürdürmeliydiniz ama yapmadınız. Eğer böyle bir uzlaşma ortamı, imkânı yaratılmış olsaydı...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Filiz Hanım “Anlaşmayız.” dedi ama farkında değilsiniz siz onun.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Lütfen bitireyim.

Sonuna kadar değerlendirmeliydiniz, bizlerin de görüşlerini almalıydınız. Gerçekten evvelki emeklere de saygı duyarak, belki o düzenlemelere dair birkaç öneri bile getirmiş olsaydınız bir uzlaşma zemini yaratılabilirdi. Bunu tercih etmediğinizi görüyoruz, tercih etmediğinizi anlıyoruz, verdiğiniz mesaj ve içerikteki düzenlemeler çok açık ve net bir şekilde bunu söylüyor. Yapmadınız. Bir yıldan fazla bir süredir, benim gördüğüm, 1 Kasımdan beri bütün yasama faaliyeti bu şekilde geçti, sabahlara kadar çalıştık. Şimdi de “Sizi sabahlara kadar çalışma yükünden kurtarıyoruz.” şeklinde bir söz söylüyorsunuz. Gerçekten eğer uzlaşma zemini olsa, mutabakat sağlanmış olsa bu saatlere kadar belki çalışma ihtiyacı doğmaz, belki o Genel Kurulda sarf edeceğimiz birkaç sözcük bile, birkaç kısıtlı süre bile yetebilir çünkü evvelinde anlaşılmalı, kamuoyunun görüşü alınmalı, herkesin içine sinmiş yasama faaliyetinden neden rahatsız olunsun ki, neden çok uzatmaya gerek duyulsun ki? Birazdan da değineceğim buna.

İç Tüzük’e dair önceki dönem uzlaşılan metinler, sizin de başlangıçta açıkladığımız gibi ya kadük kalmış ya da iktidar partisinin kendi İç Tüzük dayatması olduğu için kamuoyu tepkisi sebebiyle geri çekilmiştir. Bugün önümüze gelen metinde ise kesinlikle uzlaşılan değil, tam aksine uzlaşılmayan maddeler önümüzdedir. Muhalefetin konuşmasını engelleyen, söz hakkını azaltan, kürsü dokunulmazlığının içeriğini boşaltan düzenlemeler ise tam bir faciadır. Neresinden tutarsak tutalım demokrasi kültürünün oluşması bakımından hiçbir katkısı olmadığı gibi Parlatmentonun temel işlevini lağveden düzenlemeler var.

Değerli arkadaşlar, 7 Haziran sonuçlarının kabul edilmemesinin temelde Kürtlerin de içinde olduğu bir siyasi anlayışın Türkiye iktidarında olmasını kesin dille reddetmek, içine sindirememek üzerinden geliştiğini söylememiz gerekir. 1 Kasım seçim sonuçları da üstü örtülü olarak kabul edilmemiştir. HDP’nin Mecliste olması istenmiyordu. “Eşit yurttaşlık talebinde bulunan, ana dilde eğitimi savunan, özgürlüğü savunan Kürtler bu Mecliste olamaz, olmamalı.” mesajlarını defalarca kez Meclis ortamında yapılan davranışlar ve sözlerden biz deneyimledik. Kürtlerin seçtiği tüm temsilcilere yönelik operasyonlar, 10 binden fazla HDP ve DBP’linin gözaltı ve tutuklamalara maruz kalması, kayyum atamaları, kayyumların Kürtçe sokak tabela isimlerine, Kürtçe dilinin öğretildiği kreşlere dahi tahammülsüzlüğü, halkın belediyelerinin hayata geçirdiği tüm kurumların kapatılması, kadın kurumlarının kapatılması ve aktivistlerinin tutuklanması; işte burada ben sabaha kadar saysam belki bitiremeyeceğim kadar fazla hukuksuzluk ve uygulama var.

İşte burada tüm bunların Kürtler tarafından bir açık okuması ve anlaması var. Özü itibarıyla Kürtlerin hiçbir yönetimde olmaması için çok ciddi bir direnç ve çok ciddi bir bariyer var. Bugüne kadar demokrasi, demokratik değerler, baraj sistemi gibi birçok şekillenmeyle Türkiye siyasi hayatında

Kürtler bir şekilde yönetimlerde tutulmamıştı, barajlar bizler için konulmuştu, biz bunu çok iyi biliyoruz. Biz hep gerçek ve dünya değerleriyle örtüşen bir demokrasi istedik. Dünyanın bir ucundaki insan demokrasiden ne anlıyorsa ve ne hissediyorsa Türkiye’de de örneğin Van’da da Van’ın Çatak ilçesinde de çok uzak köyünde de Bahçesaray’ın en uzak köyünde de Doğubeyazıt’taki yurttaş da aynı şeyi anlasın ve hissetsin istedik. Ancak uygulama böyle olmadı. Kürtler için hep ayrı bir hukuk işletildiğine Kürtler yakından tanıklık etmiştir. “HDP’yle parti olarak Mecliste temsili” demek Kürtlerin demokrasi umudunu doğurmuştu. Yüzde 10 barajı bugüne kadar, dediğim gibi “Kürt barajı” olarak uygulandı bu ülkede. Kürtlerin içinde olduğu, ötekileştirilen bütün kesimler, muhalif kesimler yüzde 10 barajını hep birlikte aşınca bu sefer yönetim, iktidar yeniden dizayn olma ihtiyacı duydu, bu sefer baraj yüzde 50’ye çıkarıldı. Anayasa değişikliğinin temel mantığı aslında budur.

Anayasa değişiklik teklifi geldiğinde parti olarak ilk teşhisimiz öncelikle bu oldu ve daha ötesi “Bir rejim değişikliği, otoriter, baskıcı bir temel değişiklik yapılıyor.” dedik. Teklif savunucuları bu teşhisimize sert yanıtlar verdiler, karşı çıktılar ama iki yıllık siyasi durum, son yüzyıllık tarihsel gelişmeler bütün bu düşüncelerimizin haklılığını ortaya koyuyor. Bizler o gün bu değişiklik isteğini “otoriter bir rejimin anayasal düzenlemesi” olarak tanımladık ve gördük ve bugün toplumun yarısı bu değişikliğe karşı çıktığını söylüyor. Aşama aşama, toplumun nefes aldığı, alabileceği bütün alanlar bir bir yok ediliyor. Özellikle OHAL baskısı altında bugün başta can güvenliği olmak üzere, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı, düşünce ve ifade özgürlüğü hakkı ve sayamayacağım kadar alandaki haklar ihlal edilmekte ve ihlal edilmeye de devam etmektedir.

İç Tüzük değişikliğinin bu anlatımların ışığında bir düzen, bir yeni rejim inşasının temel argümanlarından biri olduğunu görüyoruz ve düşünüyoruz. O yüzden, “Tek başına -bu teknik bir meseledir- yasa yapmayı, hızlı, sağlıklı, verimli hâle getiriyoruz.” demeniz hiçbir şekilde inandırıcı değildir. Etkin, verimli, sağlıklı yasama yapma, temsil görevini yerine getirme, eğer bunlar isteniyorsa öncelikle Türkiye toplumunun bütün tarihi ve toplumsal değerlerine saygı gösterilmesi gerekiyor, tarihiyle yüzleşmesi gerekiyor, bu topraklarda yaşanan bütün acıların ortak acı olduğu gerçeğiyle yüzleşmek gerekiyor. Ahmedi Hani’nin büstüne, Ciğherhun ismine, Orhan Doğan anıtına, Tahir Elçi isimli parklara, cadde ve sokak, meydan isimlerine saygı göstermek gerekiyor, 12 yaşında 13 kurşunla katledilen Uğur Kaymaz anıtına saygı göstermek gerekiyor. Dersim, Zilan katliamlarıyla yüzleşmek gerekiyor. 17 bin faili meçhulün hesabının sorulması gerekiyor. Daha sayamayacağım kadar çok yüzleşme olayları var bu ülkede, ortak acılarımız var.

İkinci olarak, etkili, verimli, sağlıklı işleyen bir Parlamento isteniyorsa tüm siyasi parti vekillerine halk iradesi oldukları için saygı duyulması gerekiyor. Siyasete etkin ve verimli katılmasının önünü açmak gerekiyor. İktidarda olmak, tüm farklılıkları dinlemek ve özellikle onların eleştirdiği veya dikkat çektiği konuları dert edinmek demektir. Parlamento demokrasisi ve hukuku özünde bir uzlaşma arayışı olmalıdır. Gündeme alınması istenen konular uzlaşmacı kültürle ele alsın ve çözüm önerileri dinlenirse ve tabii hayata geçirilirse hepimizin de motivasyonu yükselir elbette. Bizi seçen halk bundan memnun olmaz mı? Tabii ki olur. Halkın beklediği, buradan yani siyasetten bir çözüm çıkmasıdır.

Değerli milletvekilleri, muhalefetin bugüne kadar Genel Kurula getirdiği her önerge Türkiye’nin çok önemli ve çözülmemiş sorunlarına dairdir. İktidar partisinin toptan ret anlayışı, çözüm üretmeme, kendi pratiğini ve mevcudu yeterli görme eğilimi süre giden sorunlara çare olmamıştır ve olamamaktadır. Muhalefet partileri de gündem tartışması olması için getiriyor bu önermeleri, yasama faaliyetini aksatmak için değil, daha ziyade uzlaşmaya dayalı düzenlemeler çıkarılsın diye çaba harcıyor. Önergelerin, getirdiğimiz gündemlerin, araştırma önergelerinin temeli budur.

Dünkü zabıtları okurken yine dikkatimi çeken başka bir husus vardı, ben kısaca değinmek istiyorum. Özellikle muhalefetin getirdiği önergelerle ilgili “İki haftada bir muhalefet cezaevlerini gündeme getiriyor.” demiş. “Oysa bizim, milletin, yatırımcının beklediği çok önemli yasalar var.” şeklinde bir açıklama yapılmış. Bugün cezaevlerinin koşulları ve her cezaevi idarecisinin ayrı bir cumhuriyet ilan ettiği cezaevlerinde hem işkence hem de gerçek bir insanlık dramı yaşanıyor. Biz Genel Kurulda tabii ki gündeme getirdik. Demek ki Genel Kurulda gündeme getirdiğimizde ve konuşma yaptığımızda birilerinin canı çok sıkılmış ve gereksiz bulunmuş, “Bunlara ne gerek var?” denilerek dinlenmiş. Bir toplumda cezaevlerinde bu kadar çok işkence, insanlığa aykırı uygulama varken, cezaevlerinde açlık grevleri sürerken onların dışarıdaki yüz binlerce yakınları aynı acıyı ve baskıyı dışarıda ve çaresizlik içinde yaşarken herhâlde en azından bu konuyu gündeme getirmeyi hak ediyordu, değil mi? Bu konuyu mutlaka tartışmamız gerekiyordu. Yoksa, yatırımcının beklediği kanun daha mı önemli? Toplumun kanayan yarası, cezaevi yönetimlerinin ağır baskısı altında daha çok kanarken buradan konuşmayalım mı? Hükümetin sıfır çabası karşısında, Hükümetin sorumluluğunu hatırlatmayalım mı? Her gün cezaevinden çıkan tabutların hesabını Hükümet veremiyorsa biz hesabını sormayalım mı? Örneğin, muhalefet verdiği araştırma önergesi üzerine bir komisyon kurulsun istiyor, değil mi? Her partiden konuşmacı da parti görüşünü açıklıyor ve tartışılan konunun çözümü hakkında iktidar şu açıklamayı yapıyor genellikle: “Biz yapıyoruz. Her şey yolunda. Gerek yok buna.” Böyle yaklaşıyor ve muhalefetten geldiği için önerge her ne olursa olsun, hangi can yakıcı soruna ait olursa olsun reddediyor.

En son, cinsel istismara dair verdiğimiz grup önergesinde bugüne kadar uygulanmamış olmasına rağmen -benim de ilk defa karşılaştığım bir uygulamaydı- oylama yapmamak için iktidar partisi yoklama istemişti. Yeri gelmişken hatırlatmak istedim. Cinsel istismara dair bir komisyon kurulmuştu evvelce, Ensar Vakfındaki olalar akabinde. Yine muhalefetten gelen bir önerge üzerine konuşulmuştu fakat yine reddedilmişti. Kamuoyu baskısı sonucu komisyon kuruldu. Bu sefer ortaklaşa bir önergeyle getirilmişti. Evet, komisyon çalıştı ve 80 maddelik çözüm önerileri getirildi. Birçok konuda görüş beyan ettire ve kitaplaştırıldı sanırım. 80 maddelik somut öneriler getirildi. Ama Hükümet o 80 maddeden birini dahi önüne ödev olarak bile koymadı ki sonrasında yine onlarca istismar olayına, cinsel istismar olayına tanıklık ettik. 2017 yılının ilk altı ayında 226 kadının öldürüldüğü artık istatistik olarak yansıyor. Sonuç? Hükümetin bir eylem planı yok hâlâ. Ben bir kadın siyasetçi olarak, kadına yönelik şiddeti, cinayeti durdurmak için hepimizin geleceği olan çocuklara yönelik cinsel istismarın ve her türlü sömürünün önlenmesi için adım atılmadığı bir yerde bu konuyu gündeme getiriyorsam, konuşma ihtiyacı duyuyorsam bu sorunun elbette ki çözülmesini istediğimdendir. Yasamadan alıkoyma gibi bir niyet yoktur. Dışarıda bu konuya dikkat çekmek için sokağa çıkmak isteyen yurttaşlar polisin sert müdahalesiyle karşı karşıya kalıyor, gözaltına alınıyor, tutuklanıyor. Bu kadar çok gözaltı, tutuklama aslında topluma da elbette bir gözdağı veriyor. Biz burada, bu çatı altında, dışarıdaki olaylara, toplumun yaşadıklarına sessiz kalamayız. Bence, iktidarın yasama faaliyetine yaklaşımı sebebiyle yine öz itibarıyla çoğulculuğu reddeden yaklaşımı, kanun çıkarırken ortaklaşmama yaklaşımı, sipariş üzerine yasa çıkarma mantığı, içeride ve dışarıda uyguladığı politika, aşırı güvenlikçi politika, kısaca 7 Hazirandan beri yaşadığımız, giderek baskıcı olan yönetim anlayışı sebebiyle muhalefetin ortaya koyduğu eleştiri, dışarıda ve Parlamento çatısı altındaki muhalefet etme yöntemleri İç Tüzük’ün elverdiği ölçüde bu döneme has bir Parlamento hukuku da ister istemez oluşturdu.

İktidarın tek başına kararları var, toplu hareket ediyorlar ve iktidar içerisindeki aykırı sesleri bu çatı altında duymuyoruz. Dayatmacı yaklaşım bizlerde, biz muhalefet blokunda da tepkiye neden oluyor elbette ki. Örneğin, biz ülkenin gerçek gündeminin tartışılmadığını düşünüyoruz. Bu sebeple öneriler veriyoruz, sorular soruyoruz, denetim faaliyetimizi ve yasama faaliyetimizi yerine getirmeye çalışıyoruz ama bunun önüne her gün yeni engeller çıkarılıyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Venedik Komisyonu, bildiğiniz gibi, Avrupa Konseyinin anayasa komisyonudur ve hazırladıkları raporlarla ülkelerin anayasa hukuklarını takip ederler. Bu Komisyon, ülkemize dair 2 tane rapor açıkladı yakın zamanda. Özellikle en son 14 Ekim 2016 tarihli raporunda özet olarak şu sonuçları açıkladı: Yasama dokunulmazlığı ve sorumsuzluğunu ayrı tuttuğunu belirtiyor. Yasama sorumsuzluğunun kaldırılmamasından dolayı memnuniyetini dile getiriyor. Anayasa'nın geçici madde düzenlemesini Türkiye'deki yargı süreçleri, AİHM içtihatları, eşitlik prensibi, orantılılık, ifade özgürlüğü, yargıya güven yönlerinden derinlemesine analiz ederek bu ortamda milletvekili dokunulmazlığının iade edilmesi gerektiğini belirtmişti. O raporda olumlu olan tek düzenleme yani Türkiye'ye teşekkür ettiği neredeyse tek düzenleme yasama sorumsuzluğunun korunmuş olmasına dair belirlenmesiydi. Bu İç Tüzük düzenlemesinde biz görüyoruz ki Anayasa'da korunan bir hükmün, temel hükmün İç Tüzük'le içeri boşaltmaya çalışma gayreti var. Fiilen içi boşaltılıyor, Anayasa'nın 83'üncü maddesi bu şekliyle anlamsız hâle geliyor. Milletvekilinin ifade özgürlüğü, diğer arkadaşların da hatiplerin de belirttiği gibi, siyasete katılım hakkı engellenmeye çalışılarak ifade özgürlüğü engellenmeye çalışılıyor. Milletvekili bağımsız ve serbest kürsü güvencesiyle siyasete katılabilir, fikirlerini, eleştirilerini dile getirebilir. İfade etmenin çeşitli yöntemlerini elbette ki kullanabilir. Sadece sözle değil, eylem ve etkinlikle de, bir davranışla da ifade etmeyi kendisi dışındaki, dış dünyadaki atmosfere yaymayı seçebilir. Bu, hayal gücü ve yaratıcılığa bağlı olarak aklımıza gelmeyen şekillerde de ortaya çıkabilir. Bunların hepsine birden ifade özgürlüğü deniyor ve ifade özgürlüğü bütün temel insan hakları belgelerinde hem bir insan hakkı olarak tarifleniyor ve hem de ifade özgürlüğünün bir ana özgürlük olduğu ve demokrasinin temellerinden biri olduğu kabul ediliyor. Nitekim Anayasa'nın 25, 26, 28'inci maddelerinde bu hak belirtilmiştir. Anayasa'da yine sınırlamalarla belirtilmiştir. Uluslararası belgelerin ve sözleşmelerin Anayasa 90 gereği üstünlüğü kabul edilmiştir. İfade özgürlüğünün sınırlandırılması da düzenlenmekle beraber, temel sınırlama şiddet içermeyecek, nefret söylemi ve ırkçılık çağrısı yapmayacak; bunun dışındaki her konu ifade özgürlüğüyle tanımlanmalıdır.

Milletvekilini konuşturamazsanız, milletvekilinin kendini ifade etmesini bir kısım görüşlere bağlarsanız ve bununla sınırlamaya çalışırsanız o zaman Parlamento ve muhalefet aslında iktidarın milletvekilleri de dâhil bütün mekanizma çöker. Biz bu anlayışı kabul etmiyoruz ve halkın sözünün her ne olursa olsun yansımaları ve buradan çözüm çıkması gerektiğini ifade ediyoruz.

Ben sözlerimi noktalıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ertan.

Sayın Kayışoğlu, buyurun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkürler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de 15 Temmuz girmiş olmamız nedeniyle bir yıl önce bugün gerçekleşen hain darbe girişimini bir daha lanetliyorum ama tam da onun yıl dönümünde bu Meclisi yok etmeye çalışan bu darbe girişiminin savuşturulduğu tarihte... Şimdi, aslında benim hep

hani “muhafeft susturuluyor” dediğim ama en doğru tanımlamayı sanırım Bülent Tezcan’ın yaptığı, Meclisin susturulmaya çalışıldığı bu İç Tüzük teklifinin görüşülmesi konusunda da üzüntülerimi belirtmek istiyorum.

Önce şuradan başlayayım. Sayın Parsak hani benim adımı söylemedi güya satmış olmamak için ama kastettiğinin ben olduğum çok açık. Ben adını söyleyeyim. Millet istiyor istemiyor tartışması oldu. Ben dedim ki milletin İç Tüzük değişikliği diye bir beklentisi, bir talebi yok. Neden? Ben 7 Haziranda seçildiğimden beri sürekli köy köy, mahalle mahalle dolaşan bir vekilim. Bugüne kadar bana yüzlerce kişi “Vekilim, taşerona kadro sözü verildi, ne zaman olacak? Vekilim, emeklilikte yaşa takılanların sorununu dile getirir misiniz? Engelli atamaları yetersiz.” gibi bir sürü veya işte yüzlerce, binlerce iş talebi, her birinize geliyordur, işsizlik sorunu gibi bir sürü sorun dile getiriliyor, bir sürü çözüm bekleniyor ama bugüne kadar bir kere olsun “Niye bu İç Tüzük’ü değiştirmiyorsunuz? Çok konuşuyorsunuz.” gibi bir şey duymadım. Bu benim beyanım değil, bu yaşadığım somut bir durumdur. Halkın gündeminde İç Tüzük’ün değiştirilmesi diye bir şey yok.

Aslında bu Mecliste 2 tane gündem var. Birisi halkın gündemi, onu işte bizim çoğunlukla araştırma önergeleriyle Meclise taşıdığımız gündem. Birisi de sarayın gündemi. Yani şu İç Tüzük değişikliği geldiğinde okudum, inceledim acaba ne yapmaya çalışılıyor diye. Bir anlam veremedim. Süreci gözden geçirdim. Geçen yıl 15 Temmuzdan önce dönemin Cumhurbaşkanı, bugün AKP Genel Başkanı böyle bir beyanda bulundu, dedi ki: “Ya, bu Mecliste işte kanunlar geç görüşülmeye başlanıyor. Asıl gündeme geçemiyor, çok oyalanıyor. İç Tüzük değiştirilsin.” Onun üzerine iktidar partisinden arkadaşlar bunu dile getirmeye başladılar. Sonrasında 15 Temmuz olunca askıya alındı bu İç Tüzük değişikliği teklifi fakat yeniden gündeme geldi ki en son yine Sayın Erdoğan grup toplantısında verdiği bir talimat üzerine tekrar gündeme geldi. Dedi ki: “İç Tüzük’ü değiştirmeden Meclisi kapatmayın.” Onun üstüne apar topar böyle bir şey geldi. Hani ne yapılmaya çalışıldığını anlamaya çalıştım. Doğrusu, şöyle bir hafızamı yokladığımda böyle bir süreç geçti gözümün önünden. Demek ki bu aslında Meclisin de gündemi değil, halkın da gündemi değil.

Peki, ne var İç Tüzük değişikliğinde? Şimdi, Anayasa’ya aykırılık anlatıldı. Evet, Anayasa’ya aykırı, her anlamda aykırı. İfade özgürlüğüne aykırı, uluslararası sözleşmelere aykırı, demokratik devlet ilkesine açık bir şekilde aykırı, yasama sorumsuzluğuna aykırı. Amaç ne diye bakıyoruz. Birincisi, getirdiği hükümler muhafeftin sesini kısıyor ya da işte Sayın Tezcan’ın deyimıyla Meclisin sesini kısıyor. Hızlılık ve verimlilik gibi bir amacı yok bunun.

Şimdi, hepimiz çoğunlukla avukatlıktan, uygulamadan geliyoruz. Ben meslek yaşamımda çok karşılaştım, her birimiz karşılaştık. Bir yasa değişiyor Mecliste, o daha yürürlüğe girmeden tekrar değişiyor. Tam onu uygulayacağız derken yeni bir yasa çıkıyor. Neden? Yani bu İç Tüzük mü buna sebep veriyor? Değil. Tam tersine, bunun değiştirilmesi veya bu İç Tüzük’ün bu hâliyle böyle olması değil buna sebebiyet veren. Sizlerin aslında AK PARTİ’nin 19 Aralık 2005 tarihli bir yönetmeliği var mevzuat değişikliğiyle ilgili ilkelerin belirlendiği. Buna bugüne kadar uyulmadı. Eğer buna uyulsaydı, örneğin işte üst normlara uygunluk, yargı kararlarının göz önünde bulundurulması, mevzuatın tamamının taranarak ona göre bu düzenleyici işlemlerin değiştirilmesi gibi ilkeler yapılırsa daha verimli düzenleyici işlemler çıkarılabilir buradan. Veya işte ilgili STK’lara, kurumlara sorulması hâlinde etkin yasalar çıkarılabilir. Böyle, daha yürürlüğe girmeden 4-5 kere de değişmek zorunda kalmaz bunlar. Bu İç Tüzük değişikliğiyle maalesef demokrasinin son kırıntıları da ortadan kaldırılıyor ve özellikle grup önerilerindeki söz hakkının kısıtlanmasıyla da halkın gündemi tamamen silinmek isteniyor. Sadece bir kişinin gündemi hâkim olsun bütün ülkeye isteniyor maalesef ve ifade özgürlüğü de kısıtlanıyor.

Şimdi, biraz önceki tartışmalarda şöyle bir şey sezdik yani Sayın Akçay ile Parsak dediler ki: “İlk 4 madde üzerinden...” Sanki biz bu disiplin cezalarına karşı çıkınca bu ilk 4 maddeyi de tartışmıştık, o fikirleri de savunuyorduk gibi bir yaklaşım gösterdiler. Hani Voltaire’e atfedilen ama tam olarak onun mu, değil mi, belli olmayan bir söz var; diyor ki: “Fikirlerinizden nefret ediyorum ama bu fikirlerinizi savunabilmeniz için canımı bile feda edebilirim.” İfade özgürlüğünü savunmak başka bir şeydir ama her türlü ifadeye katılıp katılmamak başka bir şeydir. Onu net bir şekilde ortaya koyalım. Onunla ilgili biraz sonra da hani bu kişiye göre yorum, nesnellikten uzak uygulamalarla ilgili de geçen hafta karşılaştığım çok elim, berbat bir mahkeme kararını da aktaracağım size.

Muhalefetin sesi ya da Meclisin sesi nasıl kısıyor? Birçok maddede konuşmalar kaldırılıyor, grup önerilerinde sınırlandırılıyor, 37’nci madde, -Sezgin Tanrıkulu maddesi diye geçecek herhâlde literatüre- buradaki sınırlandırmalar yine söz konusu. Geçmiş tutanağın düzeltilmesi konusunda, usul tartışmaları konusunda, 73’üncü maddeye göre alınan söz hakkı kısıtlanıyor. Şöyle bir şey var: Yani bu İç Tüzük’le yazılılık ilkesi esas kılınıyor. Hani işte şey vardır ya, hukuk yargılamasında yazılılık esastır, ceza yargılamasında sözlülük kuralı. Hani ceza yargılamasında neden sözlülük esastır? Bir mimik, bir bakış, bir ifade, bir davranış çok şey anlatır, ikna eder ya da somut gerçekliği ortaya koyar. Yani Mecliste de olması gereken budur. Yoksa Özgür Başkanımızın bahsettiği gibi, her şeyi yazılı verelim, hiç Meclise de gelmeyelim eğer buradaki ifadelerimizin hiçbir anlamı yoksa.

Bu İç Tüzük’le gerçekten demokratik devlet ilkesi yok ediliyor Anayasa’da güvence altına alınmış olan. “Demos kratos”, halkın egemenliği; köken olarak baktığımızda... Şimdi, antik Yunan’da bile oranın halkı toplanıyor, belki 500 kişi belki 40 bin kişi -farklı kaynaklarda farklı bilgiler var- konuşuyorlar, anlatıyorlar, kanun teklifleri veriyorlar ve oyluyorlar saatlerce ama bugüne geliyoruz, tabii bugün nüfusun artması böyle bir doğrudan demokrasiyi mümkün kılmadığı için temsili bir demokrasi söz konusu ve bu da milletvekilleri aracılığıyla, siyasi partiler aracılığıyla kullanılıyor. Şimdi, geldiğimiz bu yüzyılda, 2018 yılına girdiğimiz bu yılda bu kısıtlanmaya çalışılıyor. Gerçekten bu hiçbir şekilde kabul edilemez.

Biraz önce çok örnekler verildi grup önerileriyle ilgili, benim de aklıma bir örnek geldi, onu özellikle anlatmak istiyorum. 2009 yılında Kamer Genç’in bir konuşması var -herhâlde herkes dinliyor- Kamer Genç diyor ki 2009’da: “Ya bu kozmik odanın aranması bir ay falan sürer çünkü bu devletin bütün sırlarının Fetullah Gülen’e ulaştırılması gerekiyor. Buna Meclisin bir el atması lazım, araştırması lazım ve engel olması lazım.” Keşke 2009’da rahmetli Kamer Genç’i dinleseydiniz de böyle bir casusluğa, böyle bir suça mahal vermeseydiniz, ortak olmasaydınız, bu anlamda da muhalefeti yok saymasaydınız. Yine bu getirdiğiniz İç Tüzük’teki şeyle de aslında çok açık, somut bir örnek yani bu Meclisten uzaklaştırma cezasını göz önünde bulundurursanız Kamer Genç’e de böyle bir ceza verilmişti “Bu Fetullah Gülen bir gün sizin başımıza bela olacak.” dediği için. Bugün dönüp baktığımızda o cezanın ne kadar anlamsız olduğunu, ne kadar saçma olduğunu, o söylenenin ne kadar haklı olduğunu görüyorsunuz ama o gün için o ceza uygulanmıştı. Demek ki bu ifadelerin savunulması, ifade özgürlüğünün korunması eğer şiddete teşvik etmiyorsa, eğer açık yakın bir tehlike doğurmuyorsa her zaman savunulması gereken, kendine demokratım diyen herkesin de savunması gereken bir ilke olduğunu bir kez daha somut bir örnek üzerinden yine anlatmak istedim.

Yine bu ortak değerlerimiz... Benim, mesela, milletvekili olarak Meclise geldiğimden beri birçok defa verdiğim bir örnek var. Örneğin, “Osmanlı’da okuma yazma oranı düşük.” dediğimde veya “Osmanlı’da sarayda zevküsefa içinde yaşarlarken halk ot otluyordu yani saraya yazdıkları böyle

mektuplar var saray defterlerinde.” dediğimde bir ithamda bulunmuş olacak mıyım, olmayacak mıyım? Kime göre? Kim karar verecek? Yani buradaki ölçütler nesnel değil ve dediğimiz gibi, geldiğimiz bu çağda ifade özgürlüğünü kısıtlayan hükümler getiriyor.

Yine, televizyon yayınıyla ilgili neden böyle cimri davranılıyor, onu da anlayabilmiş değiliz. Yani halk öğrensin burada ne konuşuluyor, kim neyi savunuyor, kim kendi sorunlarını dile getiriyor, kim bunlarla ilgilenmiyor, reddediyor bilsinler. Neden böyle bir kaygımız var?

Yine, bu İç Tüzük’le ilgili sanırım en çok önemsedüğünüz maddelerden biri yoklama yapılmasının kısıtlanması. Yani bu kabul edilemez bir şey. “Biz seçilelim, hatta 600 kişi gelelim bir dahaki sefere ve Mecliste oylama yapılmasın, hiç bulunmayalım, sadece son oylamaya koşarak gelip parmak kaldıralım, onun dışında da iş takipçiliği yapalım.” anlayışı doğru değil, etik değil, ahlaki değil, kabul edilemez buluyoruz. Bu yüzden de bu İç Tüzük teklifinin reddedilmesi gerekiyor.

Şimdi, burada, hani bu nesnellikten, ifade özgürlüğünden, yandaşlıktan bahsettim ya...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sayın Başkanım, bir düzeltme talep ediyoruz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tabii, tabii, tamam.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sayın Vekilim, düzeltme talep ediyoruz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tamam Vekilim.

Nurhayat Hanım, “iş takipçiliği” ifadesi...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Tamam, “iş takipçiliği” derken...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Gecenin bu saatinde çalıştırırsanız böyle olur.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ya, olur mu öyle şey?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sen demin ne dedin bana?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ne dedim?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sen de onu düzelt.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Tamam, “iş takipçiliği”ni düzeltiyorum, kendi işlerinizle uğraşıyorsunuz diyeyim. Milletlin işleriyle değil, kendi işlerinizle uğraşın ya da milletin işiyle uğraşın, Mecliste olmayın yani.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Biz hep Meclisteyiz.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Şimdi, niye yoklamayı kaldırıyorsunuz o zaman? Gelin Meclise yani Allah Allah!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Karar yeter sayısı var, her şey var. Bu doğru bir şey değil; bu, hepimize karşı olan bir şey, bütün milletvekillerine karşı olan bir şey ağabey bu ya!

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Hangisi Osman?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – “İş takipçiliği” diyorsunuz. Sizin kiler takip ediyorlar, ne diyeceksin o zaman?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Düzeltti, niye tekrar üzerinde duruyorsun artık?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Osman, Sezgin Tanrıku maddesi koymuşsunuz, bir tane de Osman maddesi koysaydınız şu İç Tüzük’e iyi olacaktı!

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir dakika, ne oluyor ya? Hatibin sözünü kesmeyelim lütfen.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Osman kendisiyle ilgili bir madde koyulmamış diye rahatsız bu durumdan.

Şimdi, bunu da dikkatle dinleyin. Yargının geldiği hâli, neden o Adalet Yürüyüşü'nü yaptığımızı, vicdanların nasıl kurmuş olduğunu, adaletin nasıl yerle bir olduğunu, ahlaksızlığın nasıl dip yaptığını da bir öğrenin, bu da Meclis tutanaklarında bulunsun.

Şimdi, ben bunu noktalı okuyacağım, bu aynen paylaşılmış, aynen okuyacağım ama ben CHP yazan yerleri okurken siz vicdanınız uyansın diye veya empati kurabilin diye kendi partinizin adını yazın isterseniz. Diyor ki Bursa'da bir öğretmen Twitter'da: "Ben bu maaşla hem evi görüyorum hem de 2 CHP'li karı var, onları s... Biri evliymiş kocası s... senin gibi. Sizin gibi gavatlar s... için karısını bize geliyor hepsi. Bilmem ne y... görünce bırakamıyorlar."

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) – Bu ne ya?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Bir dakika, dinleyin ama ya!

"Lan ne malsın sen, biz her gün CHP'li karıları öttürüyoruz barda, pavyonda, kafede. AK PARTİ'liler 4 karı alıyor, CHP'li karılardan seçiyor hepsini, iyi s... CHP'liler, biz sizin gibi gavatların karılarını s... 2'nci, 3'üncü, 4'üncü olarak alıyoruz." Bu bir öğretmen.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Mahkeme kararı...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Buna savcı takipsizlik kararı veriyor suç değil diye. Bu sizin yargınız. Bak, takipsizlik kararı.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Ne diyeceksin şimdi?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Kime göre suç, kime göre değil? Bu, sizin yargınıza göre suç değil.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – AKP'liler 4 alıyormuş da, CHP almamış da...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Ya, takipsizlik kararı veriyor savcı bununla ilgili. Hukukçuyuz ya, hukukçuyuz!

BAŞKAN – Arkadaşlar...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Burası mahkeme değil ya!

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Bu savcı gerçekten savcı olsa, gerçekten vicdanına göre karar verse böyle bir takipsizlik kararı vermez.

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu, Sayın Tezcan, arkadaşlar...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Bu kadar açık, bu kadar net bir şekilde suç işleyen bir kişiye bugünkü iktidarın dizayn ettiği yargı takipsizlik kararı veriyorsa getirdiğiniz bu hükümlerin nasıl uygulanacağını ortaya koyan bir şeydir bu aynı zamanda.

BAŞKAN – Nurhayat Hanım, bir şey söyleyeceğim; bir dakika, bir şey söyleyeceğim.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Şimdi, bakın, bu kadar açık ya, bu kadar net, bunun suç olmadığını söyleyen kimse var mı? Halkı tahrik ve düşmanlığa, kin ve nefrete tahrik etmediğini söyleyecek bir kişi var mı?

BAŞKAN – Sizin o okuduklarınıza benzer ifadeler Tekirdağ'ın bir ilçesinde AK PARTİ kadın kolları üyeleri için kullanıldı, şikâyette bulunuldu.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ne oldu sonrası?

BAŞKAN – Dosya kayboldu savcılıkta.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – O da ahlaksızlık.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Onun da Allah belasını versin.

BAŞKAN – Takip ediliyor evet, takip ediliyor ama yani bunu biraz şeyle ilgili...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Bu kişi hâlâ bir öğretmen, çocukları okutuyor. Çocuklarınızı böyle birine teslim eder misiniz? Bu hâlâ öğretmen, ihraç edilmedi, kademe ilerlemesinin durdurulmasına karar verilmiş.

Bu kişi için takipsizlik kararı çıkınca ben bunu sosyal medyadan yayınladım, bu tepkiler üzerine ben yayınladıktan sonraki gün başsavcı bey resen takipsizlik kararlarını kaldırdı.

Şimdi, ben her gün il millî eğitim müdürünü arıyorum “Ne oldu?” diye. Her gün valiyi arıyorum, her gün başsavcıyı. Mecbur muyum ben? Adalet işlesin diye tepki göstermek zorunda mıyız, tepki üzerine mi adalet işleyecek bu ülkede? Yani bu kadar açık suç olan, halkı kin ve düşmanlığa tahrik eden bir suçun bu kadar korunması, bu kadar açık bir şekilde örtbas edilmesi hangi vicdana sığıyor? Hakikaten kaç gündür aklıma mukayyet olmak için büyük çaba sarf ediyorum bu yazılanlar ve verilen kararlar üzerine.

Şimdi, bu anlayışın benzerleri de var, bir tane daha örnek söyleyeyim size. Yine, bir öğretmen Bursa’da Atatürk’e Twitter’den hakaretler saydırıyor, aynı şekilde bir doktorun huzurunda hakaretler saydırıyor. Hem o doktor ayrı bir şikâyetinde bulunuyor hem ben ayrı bir şikâyetinde bulundum. Benim şikâyetimden takipsizlik kararı verildi, doktorun şikâyetinden beraat kararı verildi. Bunlar yargının tamamen iktidara yaranmak için hiçbir şekilde hukuki normlara ve vicdanına başvurmadan karar verme aşamasına geldiğini, artık insanların yargıda hiçbir şekilde adalet arayamayacağını ortaya koyan kararlar.

Şimdi, ifade özgürlüğüne karşı diyorsunuz ki: “İlk 4 maddeyi savunuyor musunuz, ortak değerlerimize sahip çıkıyor musunuz?” Biz sahip çıkıyoruz ama bu anlayışla nasıl bir şeyle karşılaşacağımızı öngörebiliyor muyuz? Göremiyoruz maalesef. O yüzden hem İç Tüzük konusunda hem adalet konusunda, yargı konusunda, yasama konusunda sizleri bu ülkeyi ayakta tutabilmek için objektifliğe, liyakate, nesnellığe, uzlaşmacılığa, gerçek anlamda içselleştirilmiş bir demokrasiye davet ediyorum, bu İç Tüzük teklifini de geri çekin diyorum.

Teşekkürler, saygılarımla.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Altay, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

19.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, 15 Temmuz gecesi demokrasimize yönelik müdahalenin milletin ve TBMM üyelerinin birlikte tek vücut olmasıyla bertaraf edildiğine, İç Tüzük Teklifi görüşmelerinde muhalefetin değerlendirmelerinin teklifi getirenler tarafından sabırla dinlenmesinin, değerlendirmelerde önünün kesilmemesinin İç Tüzük’ün sağlıklı çıkması için faydalı olacağına ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, vakit oldukça ilerledi, eğer benden başka tümü üzerinde konuşmacı yoksa ben bir sonraki birleşimde 1’inci madde üzerinde hem bir genel değerlendirme yapmak suretiyle bu konuşmayı yapabilirim.

BAŞKAN – Yok.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bu, Komisyon üyelerine, basın mensuplarına ve Komisyonu takip eden milletvekillerine bir jestimiz olarak, iyi niyetimiz olarak algılsın.

Bununla beraber, bugün 15 Temmuz. O gece hepimizin hafızalarında, Allah bir daha göstermesin bu millete böyle acıları. Bu millet her şeyin üstesinden gelir, birçok darbeyi de emir komuta zinciri olduğu zaman ilk etapta püskürtmese de bu millet demokrasi aşkını, demokrasi sevdasını, demokrasiye bağlılığını her vesileyle ortaya koymuş bir millettir. Demokrasimize yönelik bu altıncı müdahale de milletin gerçekten Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleriyle birlikte tek vücut olmasından kaynaklı olarak bertaraf edilmiştir. Sayın Tezcan da söyledi, biz o zaman da söyledik, gene söylüyoruz: Hükümet, yürütme organı darbecilerle katı ve keskin bir hesaplaşma içinde olmalıdır. Hep söylüyoruz ama Türkiye'nin süratle demokratikleşmesi lazım. Arkadaşlar da ifade etti, demokrasi yoksa iktidarınız her zaman tehlikededir. Sizin iktidarınızın da en büyük teminatının demokrasi olduğunu unutmayın. Bu bakımdan, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde yapılması öngörülen bu değişikliğin iktidar partisine bence hiçbir hayrı yoktur, Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan olacaksınız, benden size hatırlatması. Teklifte ilgili değerlendirmelerimi ayrıca yaparım.

Şunu da belirtmek isterim, her vesileyle söylediğim bir şey daha var: Siyaset bir nezaket ve vicdan işidir. İnsani şartlarda çalışılmak kaydıyla bu kadar önemli bir konuda muhalefetin değerlendirmelerinin teklifi getiren iki siyasi parti tarafından da sabırlı bir şekilde dinlenmesinde, muhalefetin değerlendirmelerinin önünün önümüzdeki günlerde kesilmemesinde de bu İç Tüzük'ün her şeye rağmen sağlıklı çıkması açısından fayda olduğunu değerlendiriyoruz.

Yarın 15 Temmuz şehitlerimizi anacağız. Milli Birlik ve Demokrasi Günü' müzû, bu resmî günümüzü iktidarıyla muhalefetiyle, hep birlikte kutlayacağız. Bunu şimdiden şehitlerimize Allah'ımdan rahmet dileyerek bir daha Türkiye'de demokrasinin önünü kimsenin, hiçbir gücün kapatamayacağına olan tam inancımınla heyeti saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Altay.

III- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) (Alt komisyon metni) (Devam)

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, böylece İç Tüzük Teklifi'nin geneli üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

İç Tüzük Teklifi'nin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR İÇTÜZÜK TEKLİFİ

MADDE 1- 5/3/1973 tarihli ve 584 karar numaralı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 3 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlk toplantı, andiçme ve göreve başlama

MADDE 3- Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu, milletvekili genel seçimi kesin sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanını takip eden üçüncü gün saat 14.00'te çağrısız olarak toplanır. Bu birleşimde, önce milletvekillerinin andiçme töreni yapılır.

Andiçme, her milletvekilinin Anayasadaki metni kürsüden yüksek sesle aynen okuması suretiyle olur.

Milletvekilleri, seçim çevresi, soyadı ve adlarının alfabe sırasına göre andiçerler.

Andiçme töreninde bulunmayan milletvekilleri veya ara seçimde milletvekili seçilenler, katıldıkları ilk birleşimin başında andiçerler.

Milletvekilleri andiçerek göreve başlarlar. Andiçmekten imtina eden milletvekilleri, milletvekili sıfatından kaynaklanan haklardan yararlanamazlar.”

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, vakit hâyli ilerledi, bu bakımdan pazar günü saat 15.00’te görüşmelere devam...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan, pazar günü sabaha kadar program var.

BAŞKAN – Resmî tatil değil.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Hayır, resmî tatil demiyorum, sabaha kadar program var yani bu kadar da değil, 15 Temmuz...

BAŞKAN – Bugün bir antrenman yaptık, bugün 13.00’te zaten toplanacak Meclis.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Hayır, bugün birde toplanacağız.

BAŞKAN – İşte pazar günü...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, stenograflar yorulmasınlar, kayda girsin.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkanım, şimdi maddelere geçildi. Bugün cumartesi, 15 Temmuz, saat 13.00’te Mecliste başlayan, daha erken hatta, 12.00’de Mecliste başlayan bir program var. Bu program pazar günü sabah saat 06.00’ya kadar devam edecek. Şimdi, bugün zaten bu saate kadar çalıştık, pazar günü sabah 06.00’ya kadar bu program devam edecek, ondan sonra pazar günü tekrar toplanmak fiilen mümkün değil. Yani pazar günü ile pazartesi arasında bir fark yok, pazartesi toplayın, pazartesi herkes sakin kafayla maddeleri görüşmeye gelsin.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sabahtan başlat yani ne olacak?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ben de aynı öneride bulunuyorum. Bunu şöyle düzeltebiliriz: Pazartesi günü sabaha çekelim Komisyon toplantısını, mesela 11.00 ya da 10.00 gibi, böylece o arayı kapatabiliriz yani öğleden sonra dörtte toplanacağımıza en azından bir günlük bir dinlenme olur. Biz de bu öneriden yanayız. Yarın çok yoğun bir gün, hem gece program var hem öğlen Genel Kurul var ve ayrıca bu kadar yoğun bir tempoyla artık milletvekillerine angarya yasağı kararını almamız lazım, bu ciddi bir şey, temel hakların ihlali. Pazartesini biz de öneriyoruz, gerçekten, yoksa imkânsız yani.

BAŞKAN – Peki arkadaşlar, o zaman pazartesi saat 11.00’de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Hayırlı geceler.

Kapanma Saati: 03.40